

(*)Facultade de Dereito

Presentation

Welcome to the Faculty of Law of the University of Vigo, a university education center where nearly fifty professionals and five hundred students dedicate themselves every day to lecturing, research and study in the legal field.

Some of our hallmarks are: highly qualified teaching and research staff, administration, services and students; work in small groups devoted to personalized attention; support of new technologies; varied academic offer, theoretical and practical, exhaustive and quality legal training in all branches of Law; excellent professional perspectives for our graduates; commitment to gender equality as one of our core values; research and transfer of results under optimal criteria of excellence; location in a comfortable urban campus perfectly integrated in the city of Ourense and a vocation of service to the society that justifies our existence.

The legal degrees of the Bachelor's Degree in Law [with the mentions in Judicial Law and EU Law and Sustainable Development-], the ADE-Law Joint Program and the University Master's Degree in Legal Practice and Representation, taught in collaboration with the Ourense Law Society, are central to our training offer. They provide graduates with the competencies and skills necessary for access to public employment in different administrations, private employment in positions needing highly qualified legal training and the exercise of legal professions, promoting ethical behaviour and social responsibility as professionals of the Law.

General information

Facultade de Dereito, Edificio Xurídico Empresarial

Campus Universitario As Lagoas s/n

32004 - Ourense

Ourense

España

sdefdo@uvigo.es

Tlf.: +34 988 368 700 - +34 988 368 900

Fax: +34 988 368 923

Web <http://dereito.uvigo.es>

Grado en Derecho

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
003G081V01101	Computer: New technologies applied to law	1st	6
003G081V01102	Law: Theory of Law	1st	9

003G081V01103	Law: Constitutional law 1	1st	9
003G081V01104	Law: Roman law	1st	6
003G081V01201	Economics: Principles of economics	2nd	6
003G081V01202	Business: Fundaments of accounting and finance	2nd	6
003G081V01203	Law: Introduction to civil law and personal rights	2nd	6
003G081V01204	Law: Constitutional law 2	2nd	6
003G081V01205	History: History of law	2nd	6

Year 2nd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
003G081V01301	Civil law 1. Obligations and contracts	1st	6
003G081V01302	Criminal Law I	1st	9
003G081V01303	Public international law	1st	9
003G081V01304	European Union Law	1st	6
003G081V01401	Administrative law 1	2nd	9
003G081V01402	Criminal law 2	2nd	6
003G081V01403	The Spanish legal system and civil proceedings	2nd	9
003G081V01404	Civil law 2. Rights in rem	2nd	6

Year 3rd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
003G081V01501	Civil law 3. Family and succession	1st	6
003G081V01502	Commercial law 1	1st	9
003G081V01503	Administrative law 2	1st	6
003G081V01504	Labour & social security law	1st	9
003G081V01601	Criminal procedural law	2nd	6
003G081V01602	Private international law	2nd	9
003G081V01603	Financial and taxation law 1	2nd	9
003G081V01604	Contentious-administrative jurisdiction and social	2nd	6

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
003G081V01701	Financial and taxation law 2	1st	6
003G081V01702	Commercial law 2	1st	6
003G081V01801	Special procedures & alternative methods to settle conflicts	2nd	6
003G081V01911	European business law	1st	6
003G081V01912	Free circulation of workers & european social policies	1st	6
003G081V01913	European Union, constitution and the environment	1st	6

O03G081V01914	European Union and International Tax Law	2nd	6
O03G081V01915	International Litigation and Sustainability	2nd	6
O03G081V01921	Legal arguments & interpretation	1st	6
O03G081V01922	Contemporary legal systems: continental law & anglo-saxon law	1st	6
O03G081V01923	Competition defence law	1st	6
O03G081V01924	Criminal & procedural law for minors	2nd	6
O03G081V01925	Criminology and Penitentiary Law	2nd	6
O03G081V01926	Civil damages & liabilities law	2nd	6
O03G081V01981	Internships	2nd	6
O03G081V01991	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA**Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito**

Subject	Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito			
Code	O03G081V01101			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Informática			
Coordinator	Borrajó Diz, María Lourdes			
Lecturers	Borrajó Diz, María Lourdes Martínez Orge, José Luis			
E-mail	lborrajó@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
General description	Proporcionar ás/os xuristas ferramentas e coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados co uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas seranlles de gran utilidade ás/os alumnas/os, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
C22	CE28 - Dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito			
C23	CE29 - Ser capaz de manexar fontes xurídicas informatizadas			
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecer e comprender os principios e conceptos básicos de Informática e a súa relación co Dereito	A1 A3 A4 A5	C22	D4
Desenvolver habilidades e destrezas para a procura e tratamento da información xurídica	A2 A4 A5	C22 C23	
Manexar ferramentas informáticas apropiadas para o desenvolvemento profesional no ámbito xurídico	A2 A4 A5	C22	D1 D3
Desenvolver a capacidade para traballar, colaborar e cooperar en contornas dixitais	A2 A4 A5	C22	D1 D3 D4

Contidos

Topic

CONTIDOS TEÓRICOS

Relación entre informática e Dereito.	1.1 Introducción 1.2. Informática xurídica. 1.3. Dereito informático. 1.4. Informática forense.
Compoñentes dun sistema informático.	2.1. Definición e elementos dun sistema informático. 2.2 Estrutura dos computadores.
Aplicacións informáticas. Uso de software.	3.1. Introducción. 3.2. Aplicacións de usuario. 3.3. Programas específicos para avogados. 3.3.1. Bases de datos xurídicas. 3.3.2. Xestión de despachos de avogados.
Novas tecnoloxías de Información e comunicación.	4.1. Redes de Ordenadores. 4.2. Internet.
A Seguridade nos Computadores (Fundamentos Básicos).	5.1. Conceptos básicos de seguridade informática. 5.2. Seguridade na Rede.

CONTIDOS PRÁCTICOS

Ferramentas para a procura de información xurídica	Bases de datos xurídicas Outras fontes de información xurídica
Aplicacións informáticas específicas para o exercicio profesional no ámbito do Dereito	Edición de documentos Análise de datos Intelixencia artificial xenerativa aplicada ó Dereito
Servizos proporcionados polas redes de computadores	Ferramentas de ofimática en liña Ferramentas colaborativas

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	20	20	40
Presentación	2	2	4
Resolución de problemas	13	24.5	37.5
Lección maxistral	11	25	36
Exame de preguntas obxectivas	4.5	18	22.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	8	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Seminarios específicos para a configuración e o uso de servizos proporcionados polas redes
Presentación	Presentación de actividades realizadas en grupos que requiren a participación activa e a colaboración entre os estudantes
Resolución de problemas	Realización de exercicios prácticos na aula de informática
Lección maxistral	Exposición de contidos conceptuais. Cada unidade temática e ferramenta informática empregada na parte práctica será presentada polo profesorado con base na bibliografía asignada ou outra pertinente

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	As titorías realizaranse, preferentemente, por medios telemáticos: correo electrónico ou a través do despacho persoal do profesorado no campus remoto da universidade, dentro do horario de titorías do profesorado (publicado na páxina web do centro). Será necesario contactar previamente co profesorado por correo electrónico para fixar a hora da titoría.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse cuestionarios online. Resultados de aprendizaxe: - Coñecer e comprender os principios e conceptos básicos de Informática e a súa relación co Dereito - Desenvolver habilidades e destrezas para a procura e tratamento da información xurídica - Manexar ferramentas informáticas apropiadas para o desenvolvemento profesional no ámbito xurídico	50	A1 A2 A3 A4 A5	C22 C23	D1 D4
Resolución de problemas e/ou exercicios	A avaliación das probas realizarase empregando rúbricas. Resultados de aprendizaxe: - Manexar ferramentas informáticas apropiadas para o desenvolvemento profesional no ámbito xurídico. - Desenvolver habilidades e destrezas para a procura e tratamento da información xurídica	50	A1 A2 A3 A4 A5	C22 C23	D1 D3 D4

Other comments on the Evaluation

Observacións xerais

Lémbrese a todo o alumnado a prohibición do uso de dispositivos móbiles ou computadores portátiles en exercicios, prácticas e probas, en cumprimento do artigo 13.2.d) do Estatuto do Estudante Universitario, relativo aos deberes do estudantado universitario, que establece o deber de "Absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación, nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da universidade."

O alumnado poderá elixir o sistema de avaliación que lle será aplicado na materia. Si o alumno/a non indica nada, enténdese que seguirá a avaliación continua.

O alumnado que desexe optar por unha avaliación global(un único exame ao final do cuadrimestre) deberá notificalo mediante o envío dunha mensaxe de correo electrónico á coordinación da materia, nos primeiros dez días hábiles, transcurrido un mes dende o inicio do cuadrimestre.

DATAS DE AVALIACIÓN

As datas das probas correspondentes ao sistema de avaliación continua publicaranse no calendario de actividades da materia, dispoñible na páxina web da Facultade. <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/cronogramas-de-actividades/>

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación global das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade, dispoñible na páxina web da Facultade.

<http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

As cualificacións publicaranse na plataforma Moovi, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático. Criterios xerais de avaliación
A materia divídese en dous partes: contidos teóricos (20%) e contidos prácticos (80%).

Os contidos teóricos avalíanse mediante probas de resposta curta (10%) e exame de preguntas obxectivas (10%).

A parte de contidos prácticos divídese en catro bloques:

1. Bases de datos xurídicas (15%) que se avaliará mediante exame de preguntas obxectivas.
2. Procesador de textos avanzado(15%) realizaranse probas prácticas que se avaliarán mediante rúbricas.
3. Folla de cálculo (15%) que se avaliará mediante exame de preguntas obxectivas.
4. Redes (35%) realizaranse probas prácticas que se avaliarán mediante rúbricas.

A nota final obterase aplicando a seguinte fórmula para o cálculo da media ponderada:

Nota teoría x 20% + nota bases de datos xurídicas x 15% + nota procesador de textos avanzado x 15% + nota folla de cálculo x 15% + nota redes x 35%

Será necesario, para poder aplicar esta fórmula e calcular a nota final, obter unha cualificación mínima de 4 en cada un dos bloques nos que se divide a materia.

Para superar a materia o alumno debe obter, como nota final, unha cualificación igual ou superior a 5.

PROCESO DE CUALIFICACIÓN DE ACTAS

Si nalgún dos bloques o alumno obten unha nota inferior a 4, aínda que a nota media sexa igual ou superior a 5, a materia estará suspensa e a cualificación final que figurará en acta será Suspenso (4).

Criterios de avaliación continua

Enténdese que, si non se sinala ocontrario, todo o alumnado será avaliado mediante unha avaliación continua, mediante a realización de probas e actividades, desenvolvidas ao longo do cuadrimestre, aplicando os criterios xerais de avaliación, descritos no apartado anterior.

Criterios de avaliación global Todos os alumnos que desexen ser avaliados cun exame final único (100% da nota), que englobará todo o visto ao longo do cuadrimestre (aplicando os criterios xerais de avaliación descritos anteriormente), deberán notificar á coordinación da materia a súa elección nos primeiros dez días hábiles transcurrido un mes dende o inicio do cuadrimestre, mediante correo electrónico.

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de avaliación continua.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que no sistema de avaliación continua.

Criterios de avaliación para 2ª edición de actas e fin de carreira Na segunda oportunidade (Xullo) e na convocatoria de fin de carreira os estudantes serán avaliados cun exame final único (100% da nota) que englobará todo o visto ao longo do cuadrimestre, aplicando os criterios xerais de avaliación descritos anteriormente.

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de avaliación continua.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que no sistema de avaliación continua.

CONSULTA / SOLICITUDE DE TITORÍAS

As titorías pódense consultar a través da páxina persoal do profesorado, accesible a través de <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Davara Rodríguez Miguel Angel, **Manual de Derecho Informático**, 9788490987520, 12ª edición, ARANZADI, 2020

Norton Peter, **Introducción a la computación**, 978-9701051085, 6ª edición, McGraw-Hill Interamericana de España S.L., 2014

Complementary Bibliography

Fernández Villazón, Luis Antonio, **DERECHO Y NUEVAS TECNOLOGÍAS**, 9788413086385, Civitas, 2020

Beekman George, **Introducción a la informática.**, 978-8420543451, Grupo Anaya Educacion, 2004

Francisco J. Aranda Serna, **Derecho y nuevas tecnologías**, 9788411220668, Dykinson, 2021

ANTONIO POSTIGO PALACIOS, **Seguridad informática**, 9788428344555, Paraninfo, 2020

Mario Guerra Soto, **Informática forense y ciberseguridad**, 978-8410360037, RA-MA S.A., 2024

Recomendacións

Other comments

1. Como soporte á docencia, utilizaranse plataformas de aprendizaxe virtual.
2. É conveniente que o alumno active a conta de correo electrónico que lle proporciona a Universidade de Vigo.

IDENTIFYING DATA**Dereito: Teoría do dereito**

Subject	Dereito: Teoría do dereito			
Code	003G081V01102			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Álvarez González, Susana			
Lecturers	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl Feijóo Miranda, José			
E-mail	sualvago@uvigo.es			
Web				
General description	Materia de formación básica do Grao en Dereito (9 ECTS). Esta materia supón un achegamento do alumnado ao fenómeno xurídico dende un marco de reflexión mais abstracto e filosófico que as asignaturas propias da dogmática xurídica			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C7	CE7 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas
C8	CE8 - Coñecer dende a Teoría do Dereito as principais institucións xurídicas, as funcións do Dereito, as características dun ordenamento xurídico: unidade, coherencia, integridade; os principios e valores constitucionais coa finalidade de poder aplicar estes coñecementos na resolución pacífica dos problemas dunha sociedade actual, utilizando a interpretación e argumentación xurídicas como consecuencia dun pensamento crítico, lóxico e creativo
C33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías
C34	CE42 - Saber interpretar e aplicar a nova normatividade xerada polas devanditas transformacións
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

O obxectivo básico desta materia é formar aos estudantes no coñecemento e aplicación do Dereito como sistema de resolución pacífica dos conflitos sociais dende un marco de referencia mais abstracto que os das materias propias da dogmática xurídica, cun acercamento dos xuristas ao concpeto e as funcións do Dereito, ao estudo do Ordenamento xurídico e da teoría da norma xurídica, das principais institucións, dos principios e valores recoñecidos na Constitución e das relacións do Dereito con outros ordenamentos normativos.

A1	B1	C7	D1
A2	B2	C8	D2
A3	B3	C33	D3
A4	B4	C34	D4
A5			D5

Contidos

Topic

I. O Dereito como forma de organización social e como sistema normativo.	TEMA 1. O concepto de Dereito. Positivismo e Iusnaturalismo. O Dereito como sistema normativo. Validez, eficacia e xustiza do Dereito. TEMA 2. O Dereito como forma de organización social. O control social e o Dereito. Dereito e cambio social. As funcións do Dereito. TEMA 3. O Dereito e outras ordes normativas. O Dereito e os usos sociais. O Dereito e a moral. Distincións e conexións. Ética pública e ética privada. O Dereito como realización da moralidade: moral legalizada. TEMA 4. Dereito e forza. Dereito e poder político. Aproximación histórica. Aproximación sistemática. O punto de vista externo. O punto de vista interno: o Dereito como organización do poder. O Estado de Dereito e os seus tipos.
II. A ciencia do Dereito.	TEMA 5. O coñecemento científico sobre o Dereito: a polémica sobre a súa posibilidade. A dogmática xurídica. Ciencia do Dereito, Filosofía do Dereito e Socioloxía do Dereito. Dereito e cultura popular.
III. Teoría do Dereito: a norma xurídica e o sistema xurídico.	TEMA 6. A norma como proposición prescritiva. Principais dimensións da norma xurídica. Clasificación das normas xurídicas. Principios e regras. TEMA 7. O ordenamento xurídico como sistema. A unidade do ordenamento xurídico. A coherencia do ordenamento xurídico e o problema das antinomías. A plenitude do ordenamento xurídico e as lagoas. TEMA 8. A produción normativa. O Dereito legal e o Dereito xudicial. Outras normas de produción normativa: especial referencia ás fontes do Dereito da Unión Europea.
IV. Interpretación e aplicación do Dereito.	TEMA 9. Interpretación e aplicación do Dereito. Dereito e linguaxe. Criterios de interpretación. A argumentación xurídica.
V. Conceptos xurídicos fundamentais.	TEMA 10. A relación xurídica. Dereito subxectivo e deber xurídico. Responsabilidade. Ilícito e delito. A sanción e os seus tipos.
VI. Os problemas do Dereito xusto e a eficacia do Dereito.	TEMA 11. Xustiza e Dereito. Teorías da Xustiza. Iusnaturalismo e positivismo xurídico. TEMA 12. Lexitimidade do poder e xustiza do Dereito. A xustiza formal: a seguridade xurídica. A xustiza material: liberdade, igualdade e solidariedade. Os dereitos fundamentais, os valores e os principios como desenvolvemento da idea de xustiza. Perspectiva de xénero e Dereito. TEMA 13. A obediencia ao Dereito. Obriga moral e obriga xurídica. Obediencia e resistencia ao Dereito. A desobediencia civil e a obxección de conciencia

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	22	44	66
Debate	1	0.5	1.5
Lección maxistral	49	92	141
Práctica de laboratorio	3	10	13
Observación sistemática	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	2.5	0	2.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Análise de contidos específicos, resolución de supostos prácticos. Os supostos tratarán os temas dos contidos da materia reflexados no punto terceiro da guía docente. O cronograma da materia conterà o iter temporal do seu desenvolvemento.
Debate	Intervencións, debates e actividades en grupo sobre os diferentes contidos da materia
Lección maxistral	Exposición de contidos estruturais e esenciais da materia

resultados de aprendizaxe son as descritas no primeiro apartado. Para superar a materia de Teoría do Dereito será necesario aprobar tanto a parte teórica como a parte práctica

3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA. A adquisición de competencias na segunda oportunidade avaliarase a través dunha proba obxectiva consistente nun exame final de cada unha das partes nas que se divide a materia. Nas devanditas probas avaliaranse as competencias non adquiridas previamente así coma os resultados de aprendizaxe vinculados ás mesmas.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso e documentación concordante.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudiantado matriculado.

De ser necesario, por motivos excepcionais, precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Peces-Barba Martínez, Gregorio, **Curso de Teoría del Derecho**, Marcial Pons,

Pérez Luño, Antonio Enrique y otros,, **Teoría del Derecho**, Tecnos,

Bobbio, Norberto, **Teoría General del Derecho**, Debate,

Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Introducción á teoría do dereito**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Vigo,

Casanovas, P. y Moreso, J. J., **El ámbito de lo jurídico**, Crítica,

Kelsen, Hans, **Teoría Pura del Derecho. Introducción a los problemas de la Ciencia jurídica**, Trotta,

Hart, H.L.A., **El Concepto de Derecho**, Abeledo Perrot,,

Ross, Alf., **Sobre el derecho y la justicia**, Eudeba,

Dworkin, Ronald,, **Los derechos en serio**, Ariel,

Prieto Sanchís, Luís y otros, **Lecciones de Teoría del Derecho**, Mac Graw Hill,,

De Lucas, Javier y otros, **Introducción a la teoría del Derecho**, Tirant lo Blanc,

Atienza, Manuel, **El sentido del Derecho**, Ariel,

Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Análisis lógico y Derecho**, CEC,

Nino, Carlos Santiago,, **Introducción al análisis del derecho**, Depalma,

Garzón Valdés, Ernesto, **Derecho, ética y política**, CEC,

Kennedy, Duncan, **Izquierda y derecho. Ensayos de teoría jurídica crítica**, Buenos Aires: Siglo XXI.,

Marí, Enrique E. y otros, **Materiales para una teoría crítica del derecho**, Buenos Aires: Abeledo-Perrot.,

Entelman, Ricardo, Pierre Legendre y otros, **El discurso jurídico. Perspectiva psicoanalítica y otros abordajes epistemológicos**, Buenos Aires: Hachette.,

Correas, Oscar (ed.), **El otro Kelsen**, México:UNAM,

Calvo González, José, **El escudo de Perseo. La cultura literaria del Derecho**, Granada: Comares,

Dworkin, R., **Justicia para los erizos**, Bs. As.FCE,

Dworkin, R., **Una cuestión de principios**, Bs. As. Siglo XXI,

McKinnon, C., **Feminismo inmodificado**, Bs. As. Siglo XXI,

GRAEBER, DAVID, **La utopía de las normas**, Ariel,

Bonorino, P., **Argumentación, derecho y justicia**, Eolas,

Lumia, G, **Principios de teoría e ideología del derecho**, Debate,

---

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Argumentación e interpretación xurídica/O03G081V01921

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Dereito internacional público/O03G081V01303

IDENTIFYING DATA**Dereito: Dereito constitucional I**

Subject	Dereito: Dereito constitucional I			
Code	003G081V01103			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	González-Ares Fernández, José Agustín			
Lecturers	González-Ares Fernández, José Agustín			
E-mail	ares@uvigo.es			
Web				
General description	O Dereito Constitucional I (un dos dous bloques nos que se estrutura a docencia de Dereito Constitucional) céntrase basicamente no estudo dos seguintes puntos: teoría da Constitución; constitucionalismo histórico español; principios ordenadores do sistema constitucional; fontes do Dereito; descentralización territorial do poder e estrutura, composición e funcionamento dos órganos constitucionais (Coroa, Cortes Xerais, poder executivo e poder xudicial).			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C30	CE38 - Coñecer a teoría constitucional e as normas constitucionais que fundamentan a organización do Estado Español, en especial a creación normativa e os diferentes órganos do Estado así como a súa composición, funcionamento e funcións
C31	CE39 - Saber interpretar e aplicar as normas constitucionais
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.	A2	B1	C30	D1
	A3	B2	C31	D4
	A5	B3		D5
		B4		

Contidos

Topic	
1. Orixes e evolución do constitucionalismo e modelos de Estado constitucional. Concepto de Constitución.	Orixes do constitucionalismo. O Estado constitucional. Transformacións do constitucionalismo. Concepto de Constitución.

2. Historia do constitucionalismo español. A Constitución española de 1978: características.	Orixe do constitucionalismo en España. As Constitucións españolas do século XIX. Características do constitucionalismo na historia española. A Transición política española. Características Constitución de 1978.
3. Principios estruturais básicos, principios do ordenamento xurídico e valores da Constitución de 1978.	Constitución e ordenamento xurídico. Principios estruturais básicos da Constitución de 1978. Valores básicos da Constitución de 1978. Principios da estrutura do ordenamento xurídico establecidos na Constitución de 1978.
4. O sistema constitucional de produción de Dereito. Principios articuladores.	A creación do Dereito na Constitución de 1978. Principios articuladores do ordenamento xurídico.
5. Fontes do Dereito. Análise das súas formas, efectos e relacións.	As fontes do Dereito na Constitución de 1978. Tipoloxía. Definición. Efectos.
6. Sistema democrático.	Democracia directa. Democracia representativa. Representación. Partidos políticos. Réxime electoral.
7. Os poderes do Estado. Organización e división dos poderes do Estado: principios da súa actuación, composición, funcións, procedemento.	Xefatura do Estado. Cortes Xerais. Goberno e Administración. Poder Xudicial.
8. Organización territorial do Estado.	Principios xerais da organización territorial do Estado. Estado Autonómico. Estatutos de Autonomía. Comunidades Autónomas. Especial referencia á Comunidade Autónoma de Galicia.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	49.75	49.75	99.5
Estudo de casos	22.5	22.5	45
Autoavaliación	3	1.5	4.5
Traballo	0.3	0.7	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	73	75

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.
Estudo de casos	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.

Atención personalizada

Methodologies Description

Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en grupos pequenos, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación o proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho). A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, despacho virtual, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.
-----------------	--

Tests Description

Traballo	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas coa elaboración de traballos sobre temas das materia propostos polo profesorado. A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, despacho virtual, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.
----------	--

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results

Estudo de casos	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos baixo as directrices e supervisión do profesor. Poderán estar vinculados con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse para medir o grao de coñecemento das materias.	15	A2 A3	C30 C31	D1 D4 D5
	Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.				
Autoavaliación	Probas obxectivas encamiñadas a que os estudantes poidan asumir e ser conscientes dos seus puntos fortes e débiles no seu propio proceso de aprendizaxe. Inclúense exames tipo test de partes da materia que serán corrixidos entre os alumnos para que coñezan inmediatamente a nota obtida e en que se equivocaron.	30	A5 B2 B3	B1 C30 C31	D1 D4 D5
	Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.				
Traballo	Avaliarase a presentación por escrito e a defensa oral de traballos realizados sobre temas da materia propostos polo profesorado.	15	A2 A3 A5	B3 B4 C30 C31	D1 D4 D5
	Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.				
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba global de avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/s sobre a materia.	40	A5 B2 B3	B1 C30 C31	D1 D4 D5
	Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.				

Other comments on the Evaluation

Segundo o artigo 13. 2 d) do Real Decreto 1791/2010, do 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario, os/as estudantes deberán "absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación, nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da universidade".

En relación con esta materia, sempre será condición imprescindible para poder aprobar que na proba global se obteña un mínimo de 4 sobre 10 puntos.

PRIMEIRA CONVOCATORIA:

Unha vez transcorrido un mes, desde o inicio do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de dez días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

Aqueles alumnos que decidan acollerse ao sistema de avaliación continua están obrigados a un mínimo dun 80% de asistencia ás clases prácticas e a entrega do 80% dos traballos que se soliciten.

Aqueles/as alumnos/as que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunha/s da/s sesión/é prácticas no desenvolvemento do curso, deberán presentar o traballo acorde ás práctica/s correspondentes.

Para a avaliación da materia mediante o sistema de avaliación continua corrixiranse 2 traballos ao azar que suporán conxuntamente o 15% da nota final. Realizaranse 2 exames tipo test con partes da materia que suporán un 30% da nota, valorarase a redacción dun traballo individual ou en grupo que valerá o 15% da nota e por último realizarase unha proba de

avaliación global que poderá ser de preguntas de desenvolvemento sobre toda a materia da materia e que valerá un 40% da nota. Deberase sacar un mínimo dun 4 nesta proba para aprobar a materia.

Aqueles/as alumnos/as que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua terán dereito a un exame final que implicará, por unha banda, o desenvolvemento por escrito de pregunta/s longa/s ou tipo test do programa e supoñerá o 70% de cualificación final (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), así como a realización dun suposto práctico que supoñerá o 30% da cualificación restante, nos que se avaliarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA:

a) Os/as alumnos/as que non tivesen máis dun 5 na proba de avaliación global poderán escoller o pasar ao sistema de avaliación global ou conservar o resultado do resto das probas de avaliación continúa e, nese caso, realizarase unha segunda proba de avaliación global, similar en contido e modo de avaliación á realizada en primeira convocatoria.

b) Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación global, terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido de o programa que supoñerá o 70% da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) e unha pregunta práctica que supoñerá o 30% restante, nos que se avaliarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

NOTA: No caso de que o alumno queira conservar a nota obtida nas probas que realizou de avaliación continua, salvo a proba final, deberá comunicar ao profesor que desexa conservar eses resultados.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA:

A avaliación constará de pregunta/s de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. A/s pregunta/s de resposta longa valerán un 70% da nota final (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10); o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 30% da nota final. Avaliaranse as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

No exame de Fin de Carreira non se terá en conta a nota de avaliación continua que o alumnado, no seu caso, obtivese no curso académico anterior.

As titorías poderán ser consultadas e solicitadas na seguinte ligazón: https://matricula.uvigo.es/Docentes/Tutorias_Nuevos/

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante.

As calificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudantado matriculado.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

AGUDO ZAMORA, M. y otros, **Manual de Derecho Constitucional**, 12ª ed., Tecnos, 2022

BALAGUER CALLEJÓN, F. (coord.), **Manual de Derecho Constitucional. Vol. I. Constitución y fuentes del Derecho, Derecho Constitucional, Estado autonómico**, 17ª ed., Tecnos, 2022

GONZÁLEZ-ARES, J. A., **Leyes constitucionales españolas (1808-1978)**, 3ª ed., Andavira, 2015

GONZÁLEZ-ARES, J. A., **Historia constitucional de la España contemporánea (1808-1975)**, Colex, 2022

Complementary Bibliography

ÁLVAREZ CONDE, E., **Curso de Derecho Constitucional. Vol. II. Los órganos constitucionales. El Estado autonómico**, 6ª ed., Tecnos, 2008

BLANCO VALDÉS, R. L., **Introducción a la Constitución de 1978**, 5ª ed., Alianza, 2016

CARRO FERNÁNDEZ-VALMAYOR, J. L. (dir.), **Comentarios al Estatuto de Autonomía de la Comunidad Autónoma de Galicia**, INAP, 1991

DÍEZ PICAZO, L., **Ordenamiento constitucional español**, Tirant lo Blanch, 2020

GARRIDO FALLA, F. (dir.), **Comentarios a la Constitución**, 3ª ed. (amp.), Civitas, 2001

GONZÁLEZ-ARES, J. A., **Las Constituciones de la España contemporánea. Del Estatuto de Bayona a las Leyes Fundamentales del franquismo**, Andavira, 2010

LÓPEZ GUERRA, L. y ESPÍN, E. (dirs.), **Manual de Derecho Constitucional. Vol. II. La organización de los poderes Estado. Estado y Comunidades Autónomas**, Tirant Lo Blanch, 2022

MOLAS, I., **Derecho Constitucional**, 4ª ed., Tecnos, 2008

MUÑOZ MACHADO, S., **Derecho público de las Comunidades Autónomas. Tomo I**, 2ª ed., Iustel, 2007

PÉREZ CALVO, A., **El Estado constitucional español**, 2ª ed., 1ª imp., Reus, 2014

RODRÍGUEZ-ZAPATA, J., **Teoría y práctica del Derecho Constitucional español**, 5ª ed., Tecnos, 2023

SÁNCHEZ FERRIZ, R., **El Estado Constitucional**, 2ª ed., Tirant lo Blanch, 2022

VILLANUEVA TURNES, A. (coord.), **40 años de Monarquía parlamentaria**, Colex, 2019

Revistas, **Revista de Derecho Político**, **Revista de Estudios Políticos**, **Revista Española de Derecho Constitucional**, **Teoría y Realidad Constitucional**,

Bases de datos: **Aranzadi**, **Eur-Lex**, **Iber-Lex**, **Colex**, **Tirant on line**,

Páginas web: **www.cepc.es**, **www.boe.es**, **www.congreso.es**, **www.senado.es**, **www.poderjudicial.es**, **www.tribunalconstitucional.es**, **www.defensordelpueblo.es**, **www.xunta.es**, **www.aelpa.org**,

---

Recomendaciones

Subjects that continue the syllabus

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito: Dereito romano/O03G081V01104

Dereito: Teoría do dereito/O03G081V01102

IDENTIFYING DATA**Dereito: Dereito romano**

Subject	Dereito: Dereito romano			
Code	003G081V01104			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Suárez Blázquez, Guillermo			
Lecturers	Suárez Blázquez, Guillermo			
E-mail	gsuarez@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia preténdese a adquisición da base necesaria e imprescindible para abordar o estudo de todas as demais ramas e institucións do Dereito, sexan de dereito público ou de dereito privado, de dereito procesual, civil, laboral ou comunitario e internacional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C13	CE17 - Coñecer o ordenamento xurídico romano, que é a base de todos os ordenamentos xurídicos europeos
C14	CE18 - Ser capaz de resolver calquera problema xurídico, teórico ou práctico, de Dereito privado
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer e saber analizar desde un punto de vista teórico e práctico as fontes e institucións do Dereito romano. Manexar toda a terminoloxía e o vocabulario xurídico.	A1	B1	C13	D1
	A2	B2	C14	D4
	A3	B3		D5
	A4	B4		
	A5			

Contidos

Topic

I. Introducción histórica ao dereito Romano

TEMA 1. Evolución histórica do Dereito romano. 1. Periodificación histórica. 2. Dereito romano arcaico. 3. A República. 4. O principado. 5. O dominado. 6. Justiniano. TEMA 2. Fontes do Dereito romano. 1. O Dereito romano primitivo: a lei das XII táboas. 2. O Dereito na época republicana: *ius civile*, *ius gentium* e *ius honorarium*. 3. O Dereito clásico durante o principado: a *xurisprudencia*. 4. O Dereito romano postclásico: Dereito vulgar. 5. O *Corpus Iuris Civilis* de Justiniano.

O proceso romano Dereitos reais

TEMA 1. A persoa como suxeito de Dereito. 1. Concepto romano de persoa. 2. Nacemento e extinción da persoa física. 3. Proba do nacemento e da morte. 4. Capacidade xurídica de obrar. 5. Causas modificativas da capacidade de obrar. TEMA 2. Os status da persoa física (1) 1. Status *libertatis*: libres e escravos. 2. Situación xurídica e social do escravo. 3. Causas da escravitude. 4. Modos de extinción da escravitude. *Manumisiones*. TEMA 3. Os status da persoa física (2) 1. Status *civitatis*: *Cives romani*, *latini*, *peregrini*. 2. Adquisición e perda da cidadanía. 3. Status *familiae*: o *Paterfamilias* e os sometidos ao seu poder (*patria potestas*, *manus*, *mancipium*). 4. A *capitis deminutio*. TEMA 4. Introducción ao estudo do proceso romano. 1. Da xustiza privada á administración pública da xustiza. 2. Conceptos previos: proceso e relación procesual, xurisdición, acción e Dereito subxectivo. 3. Distintos tipos de procesos ordinarios civís. 4. A administración da xustiza en Roma. TEMA 5. O procedemento das *legis actiones*. 1. Nocións xerais. 2. Clases: *Legis actio sacramento*, *Legis actio per iudicis arbitrive postulationem*, *Legis actio per condictionem*, *Legis actio per manus iniectionem*, *Legis actio per pignoris capionem*. 3. Valoración de conxunto. TEMA 6. O procedemento formulario: nocións introductorias. 1. Orixe e características do procedemento formulario. 2. A organización xudicial: maxistrados, a competencia e os demais límites da *iurisdictio*. Xuíces. 3. Clases de accións. 4. Capacidade e legitimación procesual. 5. A representación procesual. 6. Partes auxiliares e pluralidade de partes. TEMA 7. A fase *in iure*. 1. Actos preparatorios. *Editio actionis*, *In ius vocatio*, *Vadimonium*. 2. A *causae cognitio* do maxistrado e o seu contido. 3. Posibles causas de paralización do proceso. 4. Autorización da fórmula. TEMA 8. A fórmula e a *litis contestatio*. 1. Estrutura e contido da fórmula: partes ordinarias e extraordinarias. 2. Fórmulas civís e pretorias. 3. A *litis contestatio* e os seus efectos. TEMA 9. A fase *apud iudicem* e a execución da sentenza. 1. Desenvolvemento e práctica das probas. 2. A sentenza: orzamentos e requisitos; clases, efectos e remedios contra a sentenza. 3. Execución da sentenza: *Actio iudicati*, execución patrimonial, privilexios na execución. TEMA 10. Delimitacións conceptuais. 1. As cousas e a súa clasificación. 2. Terminoloxía e tipos de propiedade romana: *Dominium*, *In bonis habere*, propiedade peregrina, propiedade provincial. 3. Limitacións legais da propiedade romana. 4. A antítese entre dereitos reais e de obrigaón. TEMA 11. Adquisición da propiedade. 1. Clasificación dos modos de adquirir a propiedade. 2. Modos orixinarios: ocupación, adquisición do tesouro, *accessio*, *specificatio*, *confusio* e *commixtio*, adquisición de froitos, *adiudicatio*, *litis aestimatio*. 3. Modos derivativos: *Mancipatio*, *in iure cessio*, *traditio*, *usucapio* e *longi temporis praescriptio*. A *usucapio* *justiniana*. TEMA 12. Protección procesual do propietario. 1. Acción reivindicatoria. 2. Acción publiciana. 3. Protección da propiedade provincial e peregrina. 4. Outros recursos procesuais. TEMA 13. A posesión. 1. Fundamento da protección posesoria. 2. Terminoloxía e evolución histórica. 3. A posesión pretoria e os *interdictos posesorios*. 4. A posesión civil: adquisición e perda da posesión. 5. Desenvolvemento ulterior da doutrina da posesión: a *quasi-possessio*. TEMA 14. As *servidumes*. 1. Orixe e evolución histórica. 2. Principios xerais. 3. Tipos de *servidumes*. 4. Constitución e extinción. 5. Defensa procesual. TEMA 15. O usufructo. 1. Concepto e orixe histórica. 2. Contido: significado do binomio *uti-frui*. 3. Responsabilidade do usufructuario: a *caución usufructuaria*. 4. Suxeito e obxecto do usufructo. 5. Constitución e extinción. 6. Defensa procesual. 7. O *case-usufructo*. 8. O dereito de uso e habitación. 9. *Operae servorum*.

TEMA 1. A obligatio. 1. Concepto e evolución histórica da obligatio. 2. A prestación: clases e caracteres. 3. Clases de obrigacións. 4. Lugar e tempo do cumprimento das obrigacións: a maura. 5. Obligatio e actio: as chamadas obrigacións naturais. 6. Fontes das obrigacións: época clásica, sistematización postclásica. TEMA 2. Transmisión e extinción das obrigacións. 1. Transmisión das obrigacións. 2. Extinción das obrigacións. TEMA 3. Os contratos. 1. Nocións xerais. 2. Distintas clases de contratos. 3. O principio da vinculación exclusiva dos suxeitos contratantes: estipulacións a favor e a cargo de terceiros. TEMA 4. Contratos reais. 1. Mutuo: concepto e elementos. Efectos: usurae, accións, o Senadoconsulto Macedoniano, foenus nauticum. 2. Comodato: concepto, réxime xurídico. 3. Depósito: depositio ordinario, figuras especiais de depósito. TEMA 5. Contrato formais. 1. Contratos verbais: sponsio e stipulatio. Estrutura da stipulatio. Cancelación: a acceptilatio e a stipulatio aquiliana. 2. Contratos literais. TEMA 6. Contratos consensuales. A compravenda. 1. Orixes. 2. Concepto e elementos: o consentimento, a merx, o Pretium. 3. Obrigacións do comprador e do vendedor. 4. Accións. 5. A evicción. 6. A garantía por vicios ocultos. 7. Pactos engadidos á compravenda. TEMA 7. Contratos consensuales. A sociedade e o mandato. 1. O contrato de sociedade. 2. O contrato de mandato. TEMA 8. Contratos consensuales. O arrendamento. 1. Concepto e clases. 2. Arrendamento de cousa. 3. Arrendamento de obra: a lex Rhodia e as modalidades do seguro de risco. 4. A locatio-conductio e as relacións de traballo. 5. A responsabilidade dos navieros e hostaleiros. TEMA 9. Delitos privados. 1. Delictum e poena: características das accións penais. 2. Delitos de furto: concepto e clases. 3. Delitos de dano: a actio Legis Aquiliae, extensión pretorias. 4. Delitos de lesións: a actio iniuriarum. 5. Delitos varios en Dereito pretorio: accións delictuales in factum, delitos de metus, rescisión de negocios realizados por intimidación, acción de dolo.

IV. Dereito de familia

TEMA 1. A familia. 2. A familia na concepción dos xuristas romanos. 3. Constitución da familia. 4. Filiación, parentela e afinidade. 5. Réxime económico da familia: os peculios. 6. Disolución do vínculo familiar. TEMA 2. Matrimonium. 1. Características do matrimonio romano. 2. Matrimonium cum manu e matrimonium sine manu. 3. O matrimonio clásico

*V. Dereito de sucesións

TEMA 1. Nocións básicas introductorias. TEMA 2. Delación da herdanza. TEMA 3. Adquisición e aceptación da herdanza. TEMA 4. Efectos da adquisición hereditaria. TEMA 5. Sucesión lexítima ab intestato. TEMA 6. Sucesión testamentaria. TEMA 7. Contido do testamento (1): institución do herdeiro. TEMA 8. Contido do testamento (2): legados e fideicomiso. TEMA 9. Sucesión lexítima contra o testamento.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	22	36	58
Lección maxistral	30	58	88
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Probas de avaliación presenciais e Clases prácticas (Análise de textos histórico-xurídicos de contidos teórico-prácticos específicos de cada lección teórica. Debates. Resolución de dúbidas de todos os apartados e epígrafes da materia). Tamén é obrigatoria a asistencia ao noventa por cento das clases prácticas (90%) para poder examinarse como alumno oficial nas Probas de Avaliación Continua.
Lección maxistral	Exposición dos contidos esenciais da materia, complementada co uso, no seu caso, de medios audiovisuais, dirixida aos estudantes coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Resolución de preguntas teóricas dos temas que forman parte do contido da materia. As titorías do profesorado da materia pode consultarse o solicitarse no seguinte enlace: http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/guillermo-suarez-blazquez/

Resolución de problemas	Resolución de problemas prácticos que forman parte do contido da materia. A titoría académica pódese facer de xeito presencial, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros web de U. Vigo) despois de contactar co profesorado.
-------------------------	--

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización de dúas probas escritas obxectivas (30% cada unha delas) dirixidas a lembrar os contidos previamente adquiridos. Pode consistir nunha ou varias preguntas longas ou varias preguntas curtas. Para superar a materia será necesario acadar seis puntos nesta parte. Neste apartado avalíase o resultado de aprendizaxe que aparece no segundo apartado da guía didáctica.	60	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C13 C14	D1 D4 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación periódica de intervencións e capacidade de presentación e debate.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C13 C14	D1 D4 D5

Other comments on the Evaluation

REALIZACIÓN DE DÚAS PROBAS ESCRITAS DE AVALIACIÓN CONTINUA:

- PRIMEIRA PROBA ESCRITA DE AVALIACIÓN CONTINUA (TERCEIRA SEMANA DE OUTUBRO DE 2024): Constará de dúas preguntas curtas de desenvolvemento (Historia, Persoas, Proceso, Dereitos reais).

- SEGUNDA PROBA ESCRITA DE AVALIACIÓN CONTINUA (SEGUNDA SEMANA DE DECEMBRO 2024): Constará de dúas preguntas curtas de desenvolvemento (Obrigas e Contratos, Dereito de familia e Sucesións).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTINUA PARA 1a EDICIÓN DE ACTAS: Parte teórica e parte práctica: para aprobar a materia Dereito romano é obrigatorio a asistencia ao 90% das clases presenciais; É obrigatoria a asistencia ao noventa por cento das clases prácticas (90%) para poder examinarse como alumno oficial nas Probas de Avaliación Continua. Ademais, é obrigatorio aprobar tanto a parte teórica como a práctica. As probas escritas especificáanse nos apartados anteriores. Requisitos para manter a avaliación continua: a) Parte teórica: superar cada unha das probas obxectivas da Que a media das probas é de 6 puntos. Parte práctica: a) Que a media das probas é de 4 puntos; b) Asistencia ao 90% de todas as clases. Competencias avaliadas: CB1, CB2, CB3, CB4, CB5, CG1, CG2, CG4, CE13, CE14, CT1, CT4, CT5. Resultados da aprendizaxe: saber e saber analizar desde o punto de vista teórico e práctico as fontes e institucións do Dereito romano. Xestionar toda a terminoloxía e vocabulario xurídico.

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN FINAL PARA 1a EDICIÓN DE ACTA: Exame final teórico escrito de toda a materia que abrangue os criterios teórico-prácticos. É necesario superar a citada proba con 5. Competencias avaliadas: CB1, CB2, CB3, CB4, CB5, CG1, CG2, CG4, CE13, CE14, CT1, CT4, CT5. Resultados da aprendizaxe: saber e saber analizar desde o punto de vista teórico e práctico as fontes e institucións do Dereito romano. Xestionar toda a terminoloxía e vocabulario xurídico.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA 2a EDICIÓN DE ACTA E FIN DE CARREIRA: Proba obxectiva consistente nun exame final escrito de cada unha das partes nas que se divide a materia. É necesario superar a citada proba con 5. Competencias avaliadas: CB1, CB2, CB3, CB4, CB5, CG1, CG2, CG4, CE13, CE14, CT1, CT4, CT5. Resultados da aprendizaxe: saber e saber analizar desde o punto de vista teórico e práctico as fontes e institucións do Dereito romano. Xestionar toda a terminoloxía e vocabulario xurídico.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico 2024-2025 e documentación concordante.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudiantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse no/ seguinte enlace:

<https://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/guillermo-suarez-blazquez/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

J. Daza Martínez- L. Rodríguez Ennes, **Instituciones de Derecho privado romano**, 4ª (Revisada y ampliada) Universidad Complutense (Madrid, 2001), TIRANT LO BLANCH, 2009

Daza Martínez, Jesús, **Iniciación al Estudio Histórico del Derecho Romano**, 3ª Universidad Complutense (Madrid, 1997), Closas Orcoyen, 1997

Antonio Fernández de Buján, **Derecho Privado Romano**, 4 edición, IUSTEL, 2016

Antonio Fernández de Buján, **Derecho Público Romano**, VIGÉSIMA EDICIÓN, THOMSON REUTERS, 2017

Federico Fernández de Buján, **Fundamentos Clásicos de la Democracia y la Administración**, Segunda Edición, Ediciones Académicas, 2015

Antonio Fernández de Buján, Juan Miguel Albuquerque, **Manual de Casos Prácticos de Derecho Romano**, Primera Edición, Dykinson, 2018

Manuel J. García Garrido, Federico fernández de Buján, **Derecho privado Romano**, 17ª Edición, Ediciones Académicas, 2015

Eduardo Volterra, **Instituciones de Derecho Privado Romano (Traducción, J. Daza Martínez)**, 2ª ed., Editorial Civitas, 1988

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón/O03G081V01922

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón/O03G081V01922

Subjects that it is recommended to have taken before

Historia: Historia do dereito/O03G081V01205

IDENTIFYING DATA				
Economía: Principios de economía				
Subject	Economía: Principios de economía			
Code	O03G081V01201			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Economía aplicada			
Coordinator	Pintos Clapés, Juan			
Lecturers	Pintos Clapés, Juan			
E-mail	jpc@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
General description	<p>- A materia adecúase ao perfil profesional e académico ao contribuír á formación básica do alumno no campo da Economía, presente en numerosos aspectos no ámbito do Dereito. Polo tanto, debido ao seu carácter básico, proxéctase en múltiples campos profesionais do Dereito, mais non cabe dúbida de que terá máis repercusión naqueles campos máis próximos á Economía tales como avogacía especializada no ámbito mercantil, financeiro ou laboral, rexistradores da propiedade, notarios, funcionarios do Ministerio de Economía e Facenda, etc.</p> <p>- A materia ten 6 créditos ECTS e posúe carácter obrigatorio. Cúrsase en 1º de Dereito, no 2º cuatrimestre. Inicia ao alumno nos aspectos económicos, xa teñan estes natureza microeconómica ou macroeconómica. Ten claramente unha relación de complementariedade con outras materias deste Grao, como por exemplo: Contabilidade, Dereito Mercantil, Dereito financeiro e Tributario e Dereito Laboral.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
C11	CE13 - Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado, comprender o comportamento dos distintos axentes económicos e coñecer os principais problemas económicos
C12	CE14 - Ser capaz de utilizar os principios e conceptos económicos como ferramenta para argumentar economicamente, identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas adecuadas a cada situación
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.

Resultados previstos na materia			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecemento dos principios económicos, dos mecanismos de toma de decisión económica por parte dos distintos axentes e da súa interacción no mercado.	A2	C11	D1
	A3	C12	D3
	A4		

Contidos	
Topic	
Módulo A: Introducción	1. Principios de economía 2. Pensar como un economista
Módulo B: Oferta e demanda I: Cómo funcionan os mercados	3. Oferta e demanda: as forzas do mercado 4. Elasticidade e as súas aplicacións
Módulo C: Oferta e demanda II: Mercados e benestar	5. Os consumidores, os produtores e a eficiencia do mercado 6. Aplicación: Os custos de tributación 7. Fallos de mercado e a intervención do Estado

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	31.84	80	111.84
Resolución de problemas	18.16	15	33.16
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.67	0	2.67
Exame de preguntas obxectivas	2.33	0	2.33

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a coa introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Metodoloxía que lle permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistras. Os obxectivos desta técnica son: acadar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Nas clases de resolución de problemas, que se celebrarán nos grupos GM, os alumnos disporán duns exercicios ao inicio da sesión para a súa posterior resolución na aula. Os estudantes resolverán os exercicios coa axuda do profesor. O estudante poderá comentar ao profesor calquera dúbida que lle xurda mentras realiza os devanditos exercicios. A titorización poderá realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, atención no despacho virtual...) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas nas que o alumno deberá solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo establecido polo profesor. Deste xeito, o alumno deberá aplicar os coñecementos adquiridos. Porase especial atención no resultado de aprendizaxe: Coñecemento dos principios económicos, dos mecanismos de toma de decisión económica por parte dos distintos axentes e a súa interacción no mercado.	50	A2 C11 D1 A3 C12 D3 A4
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Porase especial atención no resultado de aprendizaxe: Coñecemento dos principios económicos, dos mecanismos de toma de decisión económica por parte dos distintos axentes e a súa interacción no mercado.	50	C11 C12

Other comments on the Evaluation

- Para a 1ª edición das actas (**xuño**) haberá dúas formas alternativas de avaliación:

Opción A: O estudante pode acollerse ao sistema de **AVALIACIÓN CONTINUA** que se acaba de expoñer, e que estará integrado por dúas probas de resolución de exercicios e dúas probas de preguntas obxectivas. Cada unha destas catro probas terá a mesma ponderación (25%) na cualificación final. Ó principio do cuatrimestre no que se imparte a materia, anunciarase un cronograma onde aparecerán as datas das distintas probas de avaliación continua. As competencias e resultados de formación e aprendizaxe avaliados son os que aparecen no cadro anterior.

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

Os alumnos que se acollan ao sistema de avaliación continua terán a obriga de colocar unha fotografía tipo carné en Moovi

antes da primeira proba de avaliación e de acceder regularmente á plataforma de teledocencia para estar así ao corrente das novidades que se produzan.

Opción B: O estudante que NON se acolla o sistema de avaliación continua será avaliado mediante a realización dun **examen**

final na data oficialmente establecida coas seguintes ponderacións: proba de preguntas obxectivas (50%) e proba de resolución de exercicios (50%).

Para a opción B da edición de xuño, tanto as competencias avaliadas coma os resultados de formación e aprendizaxe serán os mesmos que para a opción A da edición de xuño.

- Para a 2ª edición das actas (**xullo**) haberá tamén dúas formas de avaliación:

Opción A: Os estudantes que se acolleran ao sistema de avaliación continua poderán conservar as notas dos dous tipos de probas realizadas. Poderán subir nota nas seguintes partes: Proba de preguntas obxectivas (50%) e Proba de resolución de exercicios (50%).

Opción B: Os alumnos que NON se acolleran ao sistema de avaliación continua terán dereito a un exame final que abarcará unha proba tipo test (50%) e unha proba de resolución de exercicios (50%).

Para a edición de xullo, tanto as competencias avaliadas coma os resultados de formación e aprendizaxe serán os mesmos que para a edición de xuño.

- Para a convocatoria Fin de Carreira:

O alumno que opte por examinarse en Fin de Carreira será avaliado únicamente cun exame teórico-práctico que valerá o 100% da nota.

Para os alumnos de Fin de Carreira, tanto as competencias avaliadas coma os resultados de formación e aprendizaxe serán os mesmos que para a edición de xuño.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes edicións son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade de Dereito para o presente curso e documentación concordante.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudantado matriculado.

De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático

É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que o alumno non realice o exame en cuestión.

As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse no/ seguinte/s enlace/s:

<http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/juan-pintos-clapes/>

<https://moovi.uvigo.gal/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Mankiw, N. G., Taylor, M. P., **Economía**, Ediciones Paraninfo, 2017

Mankiw, N. G., **Principios de Economía**, 7ª edición, Cengage Learning, 2017

Complementary Bibliography

Bernanke, B. S. e Frank, R. H., **Principios de Economía**, 3ª edición, McGraw-Hill, 2007

Krugman, P., R. Wells y M. Olney, **Fundamentos de Economía**, 3ª edición, Editorial Reverté, 2015

Samuelson, P. A. e Nordhaus, W. D., **Economía**, 19ª edición, McGraw-Hill, 2010

Acemoglu, D., Laibson, D., List, J. A., **Economía. Un primer curso inspirado en el mundo real**, Antoni Bosch, 2017

Recomendacións

Other comments

-Con carácter xeral, será necesario o uso de calculadora nas clases da materia e nos exames.

- Por razóns pedagóxicas é altamente recomendable a asistencia regular a clase (tanto ás clases teóricas como prácticas). Neste sentido, recoméndase ao alumno o sistema de avaliación continua.

-É moi recomendable o traballo en grupo. En particular, á hora de realizar os exercicios da materia pode ser frutífero intercambiar ideas sobre as dificultades atopadas; esta estratexia permitirá afondar nos coñecementos da materia.

IDENTIFYING DATA**Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas**

Subject	Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas			
Code	O03G081V01202			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dpto. Externo Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Rivero Fernández, M ^a Dolores			
Lecturers	Gallego Rodríguez, María Elena Rivero Fernández, M ^a Dolores Sampayo David, María del Carmen			
E-mail	mrivero@uvigo.es			
Web				
General description	A materia Fundamentos da Contabilidade e Finanzas introduce ao alumno de Dereito no ámbito financeiro da empresa, incorporándoo non só no coñecemento da normativa propia da contabilidade asociada ao Dereito mercantil, tanto no ámbito nacional como europeo ou internacional, senón tamén na posibilidade de saber, dende outra perspectiva máis técnica ou económica, como elaborar e interpretar a información financeira publicada polas empresas. Aspectos que serán de grande utilidade para o futuro profesional do Dereito cando se atope con cuestións concernentes á avaliación das empresas mediante as contas contables.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C47	CE55 - Comprender os Estados Financeiros obrigatorios das empresas
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
	A1	B2	C47	D1
Alcanzar un coñecemento básico das ferramentas de rexistro contable	A2	B4		
	A3			
	A4			
	A5			
Alcanzar unha comprensión da lexislación contable e da información financeira publicada polas empresas.	A3		C47	D1
	A4			
	A5			

Contidos

Topic	
-------	--

Tema 1. Conceptos de contabilidade	1.1. A información contable 1.2. As normas contables 1.3. A ecuación básica da contabilidade 1.4. Introducción aos estados financeiros
Tema 2. O proceso contable de rexistro	3.1. A conta 3.2. O proceso de rexistro 3.3. O balance de comprobación
Tema 3. Os axustes das contas.	3.1. O período. 3.2. Os asentos de axuste básicos. 3.3. O balance de comprobación e os estados financeiros básicos. 3.4 Axustes de periodificación no Plan xeral de Contabilidade.
Tema 4. Peche do ciclo contable	4.1. Uso da folla de traballo. 4.2. Peche de libros. 4.3. Resumo do ciclo contable. 4.4. O balance de situación. 4.5. O peche de contas no Plan Xeral de Contabilidade.
Tema 5: Mercaderías e existencias industriais	5.1. Transaccións con mercaderías según inventario permanente. 5.2. Transaccións con mercaderías según inventario periódico. 5.3. Transaccións con existencias industriais
Tema 6. Deudores y acreedores por operacións comerciais	6.1. Clientes e deudores. 6.2. Proveedores e acreedores. 6.3. Normas de valoración de dereitos de cobro e obrigacións de pago por operacións comerciais. 6.4. Efectos comerciais
Tema 7. Operacións financeiras	7.1. Capitalización simple 7.2. Desconto simple 7.3. Capitalización composta 7.4. Rendidas constantes

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	27	53	80
Resolución de problemas de forma autónoma	10	20	30
Obradoiro	5	25	30
Exame de preguntas obxectivas	2	5	7
Exame de preguntas obxectivas	1	2	3

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Explicación na aula dos contidos teórico-prácticos que puidesen supor dificultade para o alumno.
Resolución de problemas de forma autónoma	O estudante deberá intentar resolver de forma autónoma os exercicios e problemas plantexados en clase.
Obradoiro	Resolución de exercicios baixo a supervisión do profesor nos que pór en práctica os diferentes contidos da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Obradoiro	Se atenderán personal e individualmente as dúbidas plantexadas polo estudante no desenvolvemento dos traballos na aula. A titorización poderá realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, atención no despacho virtual[]) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de forma autónoma dos problemas e exercicios plantexados sobre a materia explicada	20	A1 A3	B2 B4	C47	D1
Exame de preguntas obxectivas	Realización dunha proba teórico-práctica sobre a materia	40	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4	C47	D1

Exame de preguntas obxectivas	Realización dunha proba teórico práctica sobre a materia	40	A1 A4	B4	C47	D1
----------------------------------	---	----	----------	----	-----	----

---

Other comments on the Evaluation

A avaliación pode ser continua (AC) ou global (AG). Unha vez transcurrido un mes, dende o inicio do cuadrimestre no que se imparte a asignatura, habilitarase un prazo de dez días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ó sistema de avaliación continua. O non escoller a AC supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

A avaliación continua consta de tres probas, consistentes en dous exames escritos de carácter teórico - práctico. Cada un dos exames pondera un 40% e é necesario sacar unha calificación de 5 en cada un deles para aprobar e facer media cas demais probas. Outra proba será a realización de casos prácticos plantexados polo profesor. Esta proba pondera un 20%. Esta porcentaxe distribúese entre os casos que vanse a plantexar.

Se un estudante suspende un ou os dous exames parciais plantexados (os que representan o 80% da nota), poderase presentar a convocatoria oficial de xuño ca proba ou probas suspensa/s.

Aqueles estudantes que optaron pola avaliación continua, e teñen os exames paciais aprobados, en xuño serán avaliados cas notas obtidas nos exámenes e nas demais probas. Se o alumno non aprobou algún exame parcial e se presenta en xuño a recuperalo/s ten que sacar un 5 para facer media; en caso de non obtelo porase a nota obtida neste exame.

Os alumnos que opten pola avaliación global serán avaliados cun exámen teórico práctico e calificados ca nota que saquen no correspondente exame.

Os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade podrán ser avaliados de novo na segunda oportunidade a través dunha proba teórico-práctica que suporá o 100% da nota.

Os alumnos que concurran á convocatoria extraordinaria ou fin de carreira serán avaliados a través dunha proba teórico-práctica que suporá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso académico.

Os horarios de titorías estarán dispoñibles na plataforma MOOVI, así como o procedemento de solicitude das mesmas.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

González García, V, **Contabilidad Financiera**, piramide,

Complementary Bibliography

Muñoz Orcera y Máquez Vigil, **Contabilidad financiera para futuros juristas**, Universidad de Comillas,

Wanden.Berghe Lozano, J.L., Bañón, C., Beñtrán, E., García, M., González, J., Rodríguez, L., Ruiz M, **Contabilidad Financiera**, 1ª Edición,

Socías Salvá, A., Herranz Bascones, R., Pons Florit, D., Horrach Roselló, P., Jover Arbona, G., Llul, **Contabilidad Financiera. El modelo contable básico. Teoría y supuestos**, 1ª Edición,

Omeñaca García, J, **Contabilidad General**, Deusto,

BOE número 160 de 5/7/2007, **LEY 16/2007**, de 4 de julio,

BOE núm 278, de 20 de novembro de 2007, **Real Decreto**, 1514/2007,

Marín Hernández Salvador (coord), **Contabilidad Práctica para todos**, pirámide,

---

Recomendacións

Other comments

Materia que complementa e que permite entender determinados conceptos de dereito Mercantil e Financeiro e Tributario

---

IDENTIFYING DATA**Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa**

Subject	Dereito: Introdución ao dereito civil e dereito da persoa			
Code	O03G081V01203			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito privado Dpto. Externo			
Coordinator	Meleiro Vázquez, Miguel			
Lecturers	Álvarez Pérez, Zoraida Meleiro Vázquez, Miguel			
E-mail	mmeleiro@uvigo.es			
Web				
General description	Materia impartida no 1º curso, 2º cuatrimestre. Trátase dunha materia de formación básica que achega ao alumno/a o concepto do Dereito Civil, á persoa física e á persoa xurídica, as cousas e o patrimonio, así como aos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais do Dereito Civil.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C40	CE48 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Trátase dunha materia formación básica que achega ao concepto de dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como dos dereitos subxectivos.	A2	B1	C40	D1
Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no dereito civil.	A3	B4		D2
	A4			D3
				D4
				D5

Contidos

Topic	
Tema I: O Dereito civil	O Dereito e as súas clasificacións. Concepto de Dereito Civil. O Código Civil: sistemática, estrutura e contido. O Título Preliminar do Código Civil: especial consideración á interpretación das normas. Formación histórica do Dereito Civil.
Tema II: A codificación e os Dereitos civís forais e autonómicos.	A Codificación. Os dereitos civís territoriais. O Dereito civil de Galicia. Lexislación civil especial.

Tema III: A persoa, en xeral.	A persoa: concepto e clases. Capacidade xurídica. Os Dereitos da personalidade: consideracións xerais. En particular: O dereito á vida e á integridade física. O dereito á honra, á intimidade e á propia imaxe.
Tema IV: A persoa física.	A persoa física: comezo da personalidade: nacemento. Protección xurídica do nasciturus. Fin da personalidade: a morte. A maior e a menor idade. A emancipación.
Tema V: Da incapacitación ao apoio ás persoas con discapacidade no exercicio da súa capacidade xurídica:	Cambio de sistema: A incapacitación xudicial dá paso a un sistema de apoios baseado no respecto á vontade, desexos e preferencias das persoas con discapacidade. Medidas de apoio: Preventivas (os poderes preventivos, a autotutela e as medidas contidas en documentos de vontades anticipadas) e as institucións de apoio (garda de feito, defensor xudicial e tutela). Procedemento de provisión de apoios.
Tema VI: A nacionalidade e a veciñanza civil.	A nacionalidade: concepto. Adquisición: Orixinaria (atribución e dereito de opción) e non orixinaria (dereito de opción, carta de natureza, residencia). A consolidación. Perda e recuperación. Dobre nacionalidade. A veciñanza civil: concepto e réxime xurídico.
Tema VII: O domicilio.	O domicilio: concepto e clases. Pluralidade de domicilios. A ausencia: concepto e relevancia xurídica. A defensa do desaparecido. A ausencia legal. A declaración de falecemento. A ausencia non declarada no Dereito Civil Galego.
Tema VIII: O Rexistro Civil.	O Rexistro Civil: concepto e lexislación. Características xerais. Feitos inscribibles. Principios do Rexistro Civil. Estrutura do Rexistro Civil. Organización do Rexistro. Asentos rexistrados. A cualificación. Publicidade do Rexistro.
Tema IX: A persoa xurídica.	A Persoa jurídica: concepto e clases. Adquisición da personalidade. Capacidade. Representación, domicilio e nacionalidade. Extinción. O abuso da persoa xurídica e o levantamento do veu. A Asociación: concepto e regulación. Órganos. A fundación: Concepto e regulación. Constitución. Órganos. Extinción e liquidación.
Tema X: Feitos, actos e negocios xurídicos. A representación.	Feito xurídico e acto xurídico. O negocio xurídico: concepto e clases. Elementos esenciais do negocio xurídico: obxecto, causa, forma e declaración de vontade. Elementos accidentais do negocio: condición, termo e modo. Os vicios da vontade. Ineficacia do negocio xurídico. A representación: concepto e clases. Apoderamento e ratificación.
Tema XI: O dereito subxectivo.	O dereito subxectivo: concepto e clasificación. A relación xurídica. O exercicio do dereito e os seus límites: a boa fe, o abuso do dereito e a doutrina dos propios actos. Límites temporais: a prescrición e a caducidade.
Tema XII: As cousas.	Concepto e requisitos. Clasificación. Bens de dominio público e de propiedade privada. O patrimonio.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	34	45.5	79.5
Estudo de casos	17.5	0	17.5
Exame de preguntas obxectivas	1	49	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	1	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición do profesorado dos contidos da materia.
Estudo de casos	Análise xurídica de feitos, problemas, supostos de feito e/o dereito etc. Posteriormente farase debate por parte do alumnado actuando o/a docente de guía.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	
Estudo de casos	
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Estudo de casos	Proba na que o alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Poderá incluír a *realización tanto individual como en equipo de traballo.	30	A2 A3 A4	B1 B4	C40 D1 D3 D5
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/*as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	30	A2 A3 A4	B1 B4	C40 D1 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	A2 A3 A4	B1 B4	C40 D1 D2 D3 D4 D5

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá seguir a avaliación continua ou a global. Poderánse presentar a convocatoria ordinaria como á extraordinaria. A continuación, establécense os requisitos de cada unha delas.

1-Avaliación da primeira edición de actas:

Avaliación continua

- A) Deberá realizar unha proba tipo test obtendo unha cualificación mínima de 4/10 para compensar. Esta proba non eliminará materia. A calificación suporá o 30%
- B) Deberá asistir e realizar os supostos realizados nas clases prácticas. Valorase a asistencia e a participación nas mesmas. A calificación suporá o 30% da nota final. Para acollerse o sistema de avaliación continua, e obligatoria a asistencia, a lo menos, do 80% das clases.
- C) Todos os estudantes terán que realizar un exame teórico final no que se lles farán preguntas de desenvolvemento sobre a materia, que suporá o 40% de la calificación final.

Entenderase que o alumnado na avaliación continua deberá obter, para poder compensar unha parte coa outra, un 4 sobre 10 na proba tipo test, un 3 sobre 10 nos casos prácticas e un 4 sobre 10 na proba de contidos, sin que ningunha das preguntas do exame teórico, teña unha valoración inferior a 3 puntos sobre 10.

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comenzo do curso académico, se habilitará un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse o sistema de avaliación continua.

O alumnado poderá renunciar a avaliación continua e ir a parte práctica do exame, en iguais condicións que os estudantes que se acollan a avaliación no continua.

Avaliación global

Os alumnos que non se acollan a avaliación continua, deberán resolver, ademais do exame teórico final cuxa valoración será do 70%, un exame práctico sobre a materia, cuxa puntuación será como máximo do 30% de la calificación final. O igual que na avaliación continua, deberá obter, para poder compensar unha parte ca outra, un 3 sobre 10 nos casos e un 4 sobre 10 na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas do exame teórico, teña unha valoración inferior a 3 puntos sobre 10.

2-Avaliación da segunda edición de actas:

O sistema de avaliación no segundo período, será igual que no primeiro período, según se siga a avaliación continua ou a global, puidendo acadar en ambos o 100% da calificación.

3-Convocatoria Fin de Carrera: Exame de fin de carrera: realizarase o igual que para estudantes que participan na avaliación global.

Os estudantes que non participen na avaliación continua nin na global, figurarán nas actas como [non presentados].

Tutorías: O horario das tutorías estará dispoñible en Moovi e se indicará o procedemento para a súa solicitude

Alumnado con necesidades especiais: se realizará la adaptación curricular que veña dada por tales necesidades de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade pola aplicación do correspondente protocolo.

Fechas dos exames: As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os indicados no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade.

Publicación das calificacións: A publicación das calificacións, tanto para a convocatoria ordinaria como na extraordinaria, efectuarase a través da Secretaría Virtual. O alumnado deberá ter activada a función de comunicación a móbiles. Igualmente, a través da plataforma Moovi recibirán un aviso da publicación das calificacións e da data de revisión prevista.

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography****Complementary Bibliography**

LASARTE, C, **Principios del Derecho Civil, Tomo I**, Última edición,

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., **Sistema de Derecho Civil, vol. I**, Última edición,

ALBALDEJO, M, **Derecho Civil, Tomo I**, Última edición,

Código Civil, última edición,

Ley de Derecho Civil de Galicia 2/2006,

Recomendacións**Subjects that continue the syllabus**

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/O03G081V01404

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G081V01501

Other comments

Esta materia será impartida no *PCEO Grao en Administración e Dirección de empresas, compartindo guía docente da materia.

Constitúen ferramentas básicas para *compresión da materia, dispor dun Código Civil e da Lei 2/2006, de 14 de Xuño, de Dereito Civil de Galicia.

IDENTIFYING DATA				
Dereito: Dereito constitucional II				
Subject	Dereito: Dereito constitucional II			
Code	003G081V01204			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	González-Ares Fernández, José Agustín			
Lecturers	González-Ares Fernández, José Agustín			
E-mail	ares@uvigo.es			
Web				
General description	O alumnado deberá alcanzar unha visión comprensiva dos dereitos fundamentais e as liberdades públicas recollidas na Constitución española, dos procedementos que os protexen e dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguarda, así como para a defensa da Constitución en xeral.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C32	CE40 - Coñecer os Dereitos fundamentais recoñecidos na Constitución española así como os sistemas de garantías deses dereitos e as normas aplicables
C33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguarda.	A2	B1	C32	D1
	A3	B2	C33	D4
	A5	B3		D5
		B4		

Contidos	
Topic	
1. Dereitos fundamentais. Orixe e evolución	Os dereitos e liberdades fundamentais. Orixe dos dereitos fundamentais. Significado e evolución. Dereitos fundamentais e Estado Constitucional.

2. O sistema de dereitos fundamentais na Constitución española de 1978	Regulación na Constitución. Significado e valor. Artigo 10 CE. Concepto. Tipoloxía. Contido. Límites. Interpretación. Garantía.
3. O significado do Capítulo 1º do Título I da CE de 1978	Capítulo 1º do Título I da CE. Orzamentos previos exercicio pleno de dereitos. Minoría de idade. Espanois e estranxeiros. Asilo e extradición.
4. Os dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Igualdade. Dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I: Importancia. Carácter. Os distintos dereitos. As súas garantías.
5. Os dereitos da Sección 2ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Importancia. Carácter. Os distintos dereitos. As súas garantías.
6. Os principios reitores da política social e económica	Natureza e significado. Tipoloxía. Alcance.
7. As garantías das liberdades e dos dereitos fundamentais	Sistema de garantías. Niveis de protección. Garantías obxectivas. Garantías subxectivas.
8. Xustiza constitucional: Caracteres e significados xerais da xustiza constitucional	Caracteres e significado xeral do control da constitucionalidade.
9. Xurisprudencia constitucional e interpretación da Constitución	Tribunal Constitucional e interpretación da Constitución. Especial referencia á interpretación constitucional dos dereitos fundamentais.
10. Suspensión dos dereitos fundamentais	Suspensión individual e suspensión xeral. O estado de excepción. Consideración constitucional e xurídica.
11. O Tribunal Constitucional: composición, competencias e procedementos	Composición Tribunal Constitucional. Competencias. Enumeración de procedementos.
12. Tribunal Constitucional, dereitos fundamentais, poderes do Estado e organización territorial	O Tribunal Constitucional e a protección dos dereitos fundamentais. Especial referencia ao recurso de amparo. O Tribunal Constitucional e a división de poderes. O Tribunal Constitucional e a organización territorial do Estado. Outros aspectos e funcións do Tribunal Constitucional.
13. Reforma constitucional	A reforma na Constitución de 1978. Funcións. Procedementos. Reforma e dereitos fundamentais.
14. Constitución. Dereito Constitucional e unidade económica. Unión Europea e Dereito internacional	Constitución. Dereito Constitucional, Unión Europea e unidade económica. DDFF e Convenios Internacionais de Dereitos Humanos. O CEDH e o TEDH. O TJUE e a CDFUE. Outros organismos internacionais protectores de dereitos humanos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	34	63	97
Estudo de casos	14.5	28.5	43
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Autoavaliación	2	2	4
Traballo	2	2	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.
Estudo de casos	Lectura e análise de documentos legais ou feito, un problema ou casos reais estudos con a fin de que o alumno o coñecemento completo, reflexións sobre o particular e interpretar e xerar hipóteses, segundo corresponda. O alumno desenvolverá exercicios ou proxectos de aula, baixo a dirección e supervisión do profesor. Pode ser conectado ao seu desenvolvemento con actividades estudiantís autónomas. Poden incluír probas obxectivos de preguntas curtas ou de proba para comprobar que este tipo obxectivos ea / as alumnos saben valorar-se, e tamén presentacións e debates por parte dos alumnos ao profesor e / ou un grupo de alumnos dun contido de mensaxes materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto ... individualmente ou en grupos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en grupos pequenos, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho). A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, despacho virtual, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.
Tests	Description
Traballo	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas coa elaboración de traballos sobre temas das materia propostos polo profesorado. A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, despacho virtual, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos baixo as directrices e supervisión do profesor. Poderán estar vinculados con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse para medir o grao de coñecemento das materias. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguardia.	15	A2 C32 D4 A3 C33 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba global de avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/s sobre a materia. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguardia.	40	A5 B1 C32 D1 B2 C33 D4 D5
Autoavaliación	Probas obxectivas encamiñadas a que os estudantes poidan asumir e ser conscientes dos seus puntos fortes e débiles no seu propio proceso de aprendizaxe. Inclúense exames tipo test de partes da materia que serán corrixis entre os alumnos para que coñezan inmediatamente a nota obtida e en que se equivocaron. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguardia.	30	A5 B1 C32 D1 B3 C33

Traballo	Avaliarase a presentación por escrito e a defensa oral de traballos realizados sobre temas da materia propostos polo profesorado.	15	A2 B4 C32 D1 A3 C33 D4 A5 D5
	Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na Constitución española, dos procedementos que os garanten, así como dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvaguardia.		

Other comments on the Evaluation

Segundo o artigo 13. 2 d) do Real Decreto 1791/2010, do 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario, os/as estudantes deberán "absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación, nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da universidade".

En relación con esta materia, sempre será condición imprescindible para poder aprobar que na proba global se obteña un mínimo de 4 sobre 10 puntos.

PRIMEIRA CONVOCATORIA:

Unha vez transcorrido un mes, desde o inicio do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de dez días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

Aqueles alumnos que decidan acollerse ao sistema de avaliación continua están obrigados a un mínimo dun 80% de asistencia ás clases prácticas e a entrega do 80% dos traballos que se soliciten.

Aqueles/as alumnos/as que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunha/s da/s sesión/é prácticas no desenvolvemento do curso, deberán presentar o traballo acorde á/s práctica/s correspondentes.

Para a avaliación da materia mediante o sistema de avaliación continua corrixiranse 2 traballos ao azar que suporán conxuntamente o 15% da nota final. Realizaranse 2 exames tipo test con partes da materia que suporán un 30% da nota, valorarase a redacción dun traballo individual ou en grupo que valerá o 15% da nota e por último realizarase unha proba de avaliación global que poderá ser de preguntas de desenvolvemento sobre toda a materia da materia e que valerá un 40% da nota. Deberase sacar un mínimo dun 4 nesta proba para aprobar a materia.

Aqueles/as alumnos/as que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua terán dereito a un exame final que implicará, por unha banda, o desenvolvemento por escrito de pregunta/s longa/s ou tipo test do programa e supoñerá o 70% de cualificación final (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), así como a realización dun suposto práctico que supoñerá o 30% da cualificación restante, nos que se avaliarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA:

a) Os/as alumnos/as que non tivesen máis dun 5 na proba de avaliación global poderán escoller o pasar ao sistema de avaliación global ou conservar o resultado do resto das probas de avaliación continúa e, nese caso, realizarase unha segunda proba de avaliación global, similar en contido e modo de avaliación á realizada en primeira convocatoria.

b) Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación global, terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido de o programa que supoñerá o 70% da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) e unha pregunta práctica que supoñerá o 30% restante, nos que se avaliarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

NOTA: No caso de que o alumno queira conservar a nota obtida nas probas que realizou de avaliación continua, salvo a proba final, deberá comunicar ao profesor que desexa conservar eses resultados.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA:

A avaliación constará de pregunta/s de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. A/s pregunta/s de resposta longa valerán un 70% da nota final (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10); o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 30% da nota final. Avaliaranse as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

No exame de Fin de Carreira non se terá en conta a nota de avaliación continua que o alumnado, no seu caso, obtivese no curso académico anterior.

As titorías poderán ser consultadas e solicitadas na seguinte ligazón: https://matricula.uvigo.es/Docentes/Tutorias_Nuevos/

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante.

As calificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudantado matriculado.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BALAGUER CALLEJÓN, F. y otros, **Manual de Derecho Constitucional. Vol. II. Derechos y libertades fundamentales. Deberes constitucionales y principios rectores. Instituciones y órganos constitucionales**, 17ª ed., Tecnos, 2022

GONZÁLEZ-ARES, J. A., **Leyes constitucionales españolas (1808-1978)**, 3ª ed., Andavira, 2015

LÓPEZ GUERRA, L. y ESPÍN, E. (dirs.), **Manual de Derecho Constitucional. Vol. I. La Constitución y las fuentes del Derecho. Derechos fundamentales y garantía**, Tirant lo Blanch, 2022

VILLANUEVA TURNES, A. (coord.), **Derechos fundamentales: aspectos básicos y actuales**, Andavira, 2017

Complementary Bibliography

AGUDO ZAMORA, M. y otros, **Manual de Derecho Constitucional**, 13ª ed., Tecnos, 2022

DE VEGA, P., **La reforma constitucional y el problema del poder constituyente**, Tecnos, 2000

DÍEZ-PICAZO GIMÉNEZ, L. M., **Sistemas de derechos fundamentales**, Tirant lo Blanch, 2021

GIMENO SENDRA, V. y otros, **Los derechos fundamentales y su protección jurisdiccional**, 3ª ed., Edisofer, 2018

GONZÁLEZ-ARES, J. A., **Las Constituciones de la España contemporánea. Del Estatuto de Bayona a las Leyes Fundamentales del franquismo**, Andavira, 2010

LÓPEZ GARRIDO, D., **Lecciones de Derecho Constitucional de España y de la Unión Europea Volumen II. Los Derechos Fundamentales**, 2ª ed-, Tirant lo Blanch, 2022

PÉREZ ROYO, J. y CARRASCO DURÁN, M., **Curso de Derecho Constitucional**, 16ª ed., Marcial Pons, 2018

RIQUELME VÁZQUEZ, P., **El contenido esencial de los derechos y libertades: una reinterpretación doctrinal**, Aranzadi, 2022

RODRÍGUEZ ZAPATA, J., **Teoría y práctica del Derecho Constitucional**, 5ª ed., Tecnos, 2023

TAJADURA TEJADA, J., **Los derechos fundamentales y sus garantías**, 2ª ed., Tirant lo Blanch, 2021

Revistas, **Revista de Derecho Político, Revista de Estudios Políticos, Revista Española de Derecho Constitucional, Teoría y Realidad Constitucional**,

Bases de datos: **Aranzadi, Eur-Lex, Iber-Lex, Colex, Tirant on line**,

Páxinas web: **www.cepc.es, www.boe.es, www.congreso.es, www.senado.es, www.poderjudicial.es, www.tribunalconstitucional.es, www.defensordelpueblo.es, www.xunta.es, www.aelpa.org**,

---

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito administrativo I/O03G081V01401

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Historia: Historia do dereito/O03G081V01205

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103

Dereito: Dereito romano/O03G081V01104

Dereito: Teoría do dereito/O03G081V01102

IDENTIFYING DATA**Historia: Historia do dereito**

Subject	Historia: Historia do dereito			
Code	O03G081V01205			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito público Dpto. Externo			
Coordinator	Martínez Táboas, María Teresa			
Lecturers	de Leon Rey, David Martínez Táboas, María Teresa			
E-mail	teresam@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia, de formación básica, permitirá ao alumnado entender a evolución do noso ordenamento xurídico, así como obter unha mellor comprensión da realidade xurídica actual. Esta materia ten como obxectivo o estudo da evolución do Dereito español a través das distintas etapas histórico-xurídicas, dende o Dereito prerromano ata o Constitucionalismo e a Codificación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
C24	CE30 - Coñecer a historia do Dereito español no seu conxunto, a través das distintas etapas históricas, especialmente as Fontes e as institucións político-administrativas de cada época e comprender a evolución do noso Dereito até a actualidade
C25	CE31 - Ser capaz de manexar, dominar e interpretar as principais fontes do Dereito histórico español.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
O obxectivo desta materia é lograr que o alumno /a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.	B1 B2	C24 C25	D1 D3 D4 D5

Contidos

Topic	
Tema 1. INTRODUCCIÓN. CUESTIÓNS PRELIMINARES.	Historia e Historia do Dereito. Obxecto da Historia do Dereito Historiografía Xurídica Española. Escola Histórica do Dereito.
Tema 2. O DEREITO PRERROMANO.	Os pobos da península antes da romanización: distribución xeográfica. Características do Dereito prerromano. Pactos de Hospitalidade. Os vínculos de submisión persoal: Clientela e "Devotio Ibérica". Sistemas de organización social, a estrutura matriarcal e patriarcal. Colonias fenicias gregas e cartaxinesas.
Tema 3. O DEREITO NA HISPANIA ROMANA.	Proceso de conquista e dominación. Pactos e Deditio. Latinidade e cidadanía. Concesións particulares e colectivas de cidadanía e latinidade. Ordenación provincial e municipal en Hispania. As Leis de Colonias e Municipios. As Leis mineiras: Os Bronces de Vipasca.

Tema 4. O DEREITO NA ESPAÑA VISIGODA.	Os novos habitantes da península e a poboación hispanorromana. Fusión étnica e integración social e relixiosa. Aspectos económicos. Exame particular das fontes legais visigodas, séculos V ao VII. A Administración Central visigoda: Oficio Palatino e Aula Rexia. Asembleas políticas e eclesiásticas: O Senado visigodo e os Concilios de Toledo.
Tema 5. DEREITO MUSULMÁN.	A constitución do Al-Andalus. Fontes do Dereito musulmán. Administración Central. Administración Territorial e local. Organización xudicial.
Tema 6. DEREITO ALTOMEDIEVAL.	Reconquista e repoboación. Réxime señorial. Fontes do Dereito na España altomedieval.
Tema 7. DEREITO BAIXO MEDIEVAL E INTEGRACIÓN NORMATIVA.	Formación e recepción do "Ius Commune". Dereito romano Xustiniano, canónico e feudal. A nova orde xurídica: a Escola de Bolonia. Os Glosadores, e Comentaristas. A difusión do Dereito Común.
Tema 8. FORMACIÓN DOS SISTEMAS NORMATIVOS MEDIEVAIS DOS DISTINTOS REINOS HISPÁNICOS.	Castela: Unificación Xurídica baixo a obra legislativa de Alfonso X, o Sabio. Fontes. O Ordenamento de Alcalá. Economía e Comercio na Baixa Idade Media. O Dereito dos territorios de Aragón, Navarra, Cataluña, Mallorca e Valencia.
Tema 9. AS CORTES.	Orixe das Cortes. Transformación dunha curia en órgano parlamentario. A fórmula "Quod omnes tangit". Natureza e Competencias das Cortes. Constitución e funcionamento das Cortes. A Deputación de Cortes.
Tema 10. A MONARQUÍA NA IDADE MODERNA.	Tendencia á unificación xurídica. Decretos de Nova Planta. Reformismo Borbónico.
Tema 11. O PROCESO RECOPIADOR DA IDADE MODERNA.	Recopilacións castelás: O Ordenamento de Montalvo. A Nova Recopilación. A Novísima Recopilación.
Tema 12. A CRISE DO ANTIGO RÉXIME. O ESTADO LIBERAL. O CONSTITUCIONALISMO E A CODIFICACIÓN EN ESPAÑA.	Constitucionalismo e Codificación. As Constitucións españolas. A Codificación do Dereito Penal. A Codificación do Dereito Mercantil. A Codificación do Dereito Civil. As Leis de Axuízamento Civil e Criminal.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	13	18	31
Lección maxistral	36	36	72
Estudo de casos	1	9	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	26	27
Traballo	1	3	4
Exame de preguntas obxectivas	1	5	6

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecerlo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
---------------	-------------

Lección maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignar a cada alumno un titor desde o primeiro curso da carreira ata que finaliza os estudos universitarios, co obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Resolución de problemas	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignar a cada alumno un titor desde o primeiro curso da carreira ata que finaliza os estudos universitarios, co obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Tests	Description
Traballo	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial)

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	<p>Probas nas que se presentan situacións ou problemáticas xa dadas ou que poden darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións da situación etc.</p> <p>Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é lograr que o alumno/a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.</p> <p>Avaliación: De todas as práctica realizadas só serán avaliadas tres prácticas de forma aleatoria.</p>	20	C25 D1 D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	<p>Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que posúe sobre o contido da materia. A resposta debe ser extensa. A proba realizarase ao final do cuadrimestre, na data aprobada pola Xunta de Facultade do Centro. Para aprobar, é necesario obter nesta proba, a nota mínima dun 2 sobre 4. Unha resposta en branco ou calificada con 0 puntos, impedirá a superación desta proba. Unha vez obtida, poderanse acumular a ela, as restantes cualificacións das demais metodoloxías.</p> <p>No caso de non obter a nota mínima de 2 para aprobar, non se poderá acumular a cualificación obtida na avaliación continua, e a cualificación final será a do examen.</p> <p>É obrigatorio a asistencia efectiva ao 75% das clases teóricas. Realizándose controis aleatorios de asistencia.</p> <p>Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é lograr que o alumno/a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español I e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.</p>	40	B2 C24

Traballo	Nesta proba solicitaráse a realización dun traballo en equipo, e a súa exposición pública, dun tema concreto asignado polo profesor/a (así como a previa entrega do mesmo por escrito). Avaliaráse o contido e a exposición oral ante o profesor/a e o resto dos compañeiros. Os/as alumnos/as que non realicen a exposición pública serán cualificados con 0 puntos.	10	C25 D3 D4 D5
	Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é lograr que o alumno/a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.		
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba que avalíe o coñecemento que inclúa preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades de resposta. Esta proba non é liberatoria da materia.	30	B2 C24

Other comments on the Evaluation

AVALIACIÓN FINAL: será o resultado de sumar a nota obtida no exame de preguntas de desenvolvemento (segundo os requisitos anteriores) ás demais probas (casos, traballos e exame de preguntas obxectivas).

As cualificacións obtidas no estudo de casos/análises de situacións, nos traballos manteranse soamente nas probas da avaliación das convocatorias de maio-xuño/xullo do curso académico. A nota da proba test só terá vixencia na 1ª oportunidade.

No caso de non superar a materia na primeira oportunidade, o alumnado deberá presentarse en segunda oportunidade a un exame de preguntas de desenvolvemento de toda a materia, que terá unha valoración do 70%, e hase de obter un mínimo de 3,5 sobre 7. Neste caso poderá ser acumulada a avaliación continua, se a houbese. Se non a houbese, aplicarase o sistema descrito para a avaliación non continua

AVALIACIÓN NON CONTINUA: Os alumnos/as que por motivos persoais ou profesionais non sigan a avaliación continua **deberán renunciar expresamente no prazo de 10 días despois de transcurrido un mes** desde o inicio do segundo cuatrimestre, mediante correo electrónico dirixido ao profesor. Neste caso, perderán as cualificacións obtidas ata ese momento nas probas realizadas. Con todo, terán dereito ás seguintes opcións:

- Nas probas de avaliación de maio-xuño/xullo, poderán realizar xunto co exame de resposta extensa (70% da nota) no que se esixe a obtención dunha nota mínima de 3,5 sobre 7, e ademáis un estudo de casos, (20%) no que se esixe a obtención mínima de 1 punto sobre 2. Así poderán optar ao 90% da cualificación total.

- O 10% restante da cualificación final obterase a través dunha proba oral de 15 minutos de duración sobre a materia correspondente aos traballos solicitados polo profesor ao longo do cuatrimestre. Na que haberá que obter como mínimo un 0,5 sobre 1. Esta opción realizarase a continuación do exame final.

Deste xeito, poderán conseguir o 100% da cualificación final.

Para superar a materia é necesario obter una calificación final igual ou maior que 5 sobre 10.

Fin de carreira. Os alumnos que elixan a convocatoria de fin de carreira serán avaliados polo sistema de cualificación anterior, e aínda que non se lles conserva a nota de avaliación continua, por ser unha convocatoria de seguintes anos académicos, terán a oportunidade de poder realizar xunto ao exame final, as opcións antes mencionadas para obter o 100% da cualificación.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante, á que se dará publicidade mediante a súa publicación na páxina web do Centro, e no cronograma que se facilitará a través da plataforma informática.

Erasmus O alumnado Erasmus alleo que curse esta materia será avaliado mediante unha proba de preguntas obxectivas (tipo test que supoñerá o 40% da cualificación final, sempre que se obteña unha nota mínima de 2 sobre 4), unha proba de preguntas de desenvolvemento (30%), as prácticas (20%), e o traballo (10%).

Así mesmo, o alumnado con necesidades especiais poderá ter unha avaliación específica, de conformidade co disposto na normativa e Protocolo de Discapacidade da Uvigo.

Comportamento responsable e ético. Durante a realización das probas de avaliación o alumnado ten a obriga de

desenvolver un comportamento xurídico e éticamente correcto, tal como dispón o artigo 65 b) do Decreto 13/2019, do 24 de xaneiro, no que foron aprobados os Estatutos da Universidade de Vigo. E cumprir co establecido no artigo 47.2 f) da Resolución do 7 de maio de 2021 pola que se aproba o Regulamento de estudantes desta Universidade. E os arts. 39 e seguintes do Regulamento sobre a avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (Aprobado no claustro do 18 de abril de 2023, modificado no claustro de 22/12/2023).

As titorías poden ser consultadas ou solicitadas na seguinte ligazón https://matricula.uvigo.es/Docentes/Tutorias_Novos/T

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Escudero López, J. A., **Curso de Historia del Derecho. Fuentes e instituciones político- administrativas**, 4ª, 2012

Santos Coronas, **Manual de Historia del Derecho**, 1999

Alvarado Planas, J, y otros, **Lecciones de Historia del Derecho y de las Instituciones**, 1ª, 2002

Pérez- Prendes Muñoz-Arraco, J. M.,, **Historia del Derecho Español**, 1999

García-Gallo, A., **Manual de Historia del Derecho Español**, 1987

Complementary Bibliography

López Nevot, J A., **Manual de Historia del Derecho**, 2018

Anuario de Historia del Derecho español, BOE,

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito romano/V08G081V01104

Dereito: Teoría do dereito/V08G081V01102

Other comments

Esta guía docente é de aplicación no Grao en ADE-DEREITO ao ser a mesma profesora a encargada de impartir a materia de Historia do Dereito.

IDENTIFYING DATA**Dereito civil I. Obrigas e contratos**

Subject	Dereito civil I. Obrigas e contratos			
Code	003G081V01301			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Noriega Rodríguez, Lidia			
Lecturers	Noriega Rodríguez, Lidia			
E-mail	lidianr@uvigo.gal			
Web				
General description	Materia que constitúe unha das partes do Dereito civil patrimonial, e que comprende o estudo da obrigación, o contrato, os contratos en particular, o enriquecemento sen causa e a responsabilidade civil *extracontractual.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C39	CE47 - Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Obrigacións, á Teoría Xeral da Contratación e aos Contratos en particular, con referencia á responsabilidade civil contractual e extracontractual
C40	CE48 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos.	A2	B1	C39	D1
Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como *extracontractual.	A3	B4	C40	D2
	A4			D3
				D4
				D5

Contidos

Topic	
Tema I: O Dereito Civil Patrimonial. A obriga.	1. Dereito Civil Patrimonial.
Fontes.	2. O dereito de obrigacións. Noción de obrigacións.
	3. As obrigacións naturais.
	4. Fonte das obrigacións. O artigo 1089 do Código civil.
	5. Consideración sobre as distintas fontes das obrigacións.

Tema II. Estructura da relación obligatoria. A clasificación das obrigacións.	<ul style="list-style-type: none"> 1. A estrutura xeral da relación obligatoria. 1.1.Os suxeitos da obrigación. 1.2.A prestación. 2. O dereito e crédito: diferenciación dos dereitos reais. 3. Clasificación das obrigacións. 3.1.Obrigacións persoaisimas e non persoaisimas. 3.2.Obrigacións mancomunadas e solidarias. 3.3.Obrigacións positivas e negativas. 3.4.Obrigacións transitorias e duraderas. 3.5.Obrigacións principais e accesorias. 3.6.Obrigacións de cuota líquida e ilíquida. 3.7.Obrigacións divisibles e indivisibles. 3.8.Obrigacións xenéricas e específicas. 3.9.Obrigacións simples e complexas.
Tema IV. O incumplimento das obrigacións: causas e efectos. A protección do crédito.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Os supostos do incumplimento. 2. A responsabilidade do deudor. 3. O caso fortuito e a forza maior como causas de exoneración para o deudor. 4. A responsabilidade do deudor por incumplimento a él imputable. 5.A reacción do acreedor e a execución forzosa. 6. A indemnización de danos e perxucios. 7. O artigo 1911 do Código civil: a responsabilidade patrimonial universal e seus caracteres. 8. Nocións básicas sobre as accións subrogatorias, directa e pauliana. 9. A acción subrogatoria ou indirecta. 10. A acción directa. 11.A acción pauliana ou revocatoria.
Tema V. O contrato: concepto e requisitos. A formación do contrato.	<ul style="list-style-type: none"> 1. O concepto de contrato. 2. Clasificación dos contratos. 2.1.Contratos consensuais, reais e formales. 2.2. Contratos gratuitos e contratos onerosos. 2.3. Contratos típicos e atípicos. 2.4. Contratos instantáneos, duraderos e de execución periódica. 2.5. Contratos bilaterales e unilaterales. 3. Os elementos do contrato. 3.1.Elementos esenciais. 3.2. Elementos accidentais. 4. A libre formación do consentimento e os vicios da vontade. 4.1. O error. 4.2. A violencia. 4.3. A intimidación. 4.4. O dolo. 5. A forma do contrato. O principio de liberdade de forma.
Tema VI. O precontrato. As condicións xerais da contratación. A interpretación e integración do contrato.	<ul style="list-style-type: none"> 1. O precontrato ou promesa de contrato. 2. O contrato de opción. 3. As condicións xerais da contratación e os contratos de adhesión. 3.1. Noción de condicións xerais da contratación. 3.2. A eficacia obligatoria dos contratos de adhesión. 3.3. As condicións xerais da contratación en Dereito español. 4. A interpretación do contrato. 4.1. Os criterios interpretativos de carácter subxetivo. 4.2. Os criterios interpretativos de carácter obxetivo. 4.3. O art. 1289 do Código civil 5. A integración do contrato.

Tema VII. A eficacia e ineficacia do contrato.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os efectos do contrato. 2. Premisa sobre a ineficacia do contrato. 3. A nulidade do contrato. 3.1. Causas de nulidade. 3.2. A acción de nulidade. 3.3. Consecuencias da nulidade. 3.4. A nulidade parcial do contrato. 4. A anulabilidade do contrato. 4.1. Causas de anulabilidade. 4.2. A acción de anulabilidade. 4.3. Efectos da anulabilidade. 5. A pervivencia dos contratos inválidos. 6. O mutuo disenso. 7. O desistimento unilateral. 8. A resolución do contrato por incumplimento. 9. A rescisión do contrato. 10. A revocación do contrato.
Tema VIII. A donación. A compraventa.	<ol style="list-style-type: none"> I. O contrato de donación. <ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto de donación. 2. Modalidades da donación. 3. Presupostos e elementos da donación. 4. A revocación das donacións. 5. Reducción das donacións inoficiosas. II. O contrato de compraventa. <ol style="list-style-type: none"> 1. A compraventa: ideas xerais. 2. O obxecto da compraventa. 3. Dereitos e obrigacións do vendedor. 4. Dereitos e obrigacións do comprador. 5. A dobre venda. 6. Os riesgos na compraventa; o art. 1452 do Código civil.
Tema IX. O contrato de arrendamento urbano. O contrato de arrendamento rústico. O contrato de obra e servizos.	<ol style="list-style-type: none"> I. O contrato de arrendamento urbano. <ol style="list-style-type: none"> 1. O contrato de arrendamento urbano: consideracións xerais. 2. O arrendamento de vivenda. Modificacións legislativas. 3. Os restantes arrendamentos urbanos. II. El contrato de arrendamento rústico. <ol style="list-style-type: none"> 1. Os arrendamentos rústicos: nocións xerais e lexislación aplicable. 2. Réxime xurídico básico dos arrendamentos rústicos. 3. A aparcería agraria. III. O contrato de obra. <ol style="list-style-type: none"> 1. O contrato de obra: concepto e caracteres. 2. O obxeito do contrato de obra. 3. Posición do contratista. 4. Posición do comitente. 5. A responsabilidade por ruina: o art. 1591 do Código civil. 6. As responsabilidades na construción na Ley Ordenación Edificación.
Tema X: O contrato de mandato. O contrato de sociedade. O contrato de préstamo.	<ol style="list-style-type: none"> I. O contrato de mandato. <ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto. 2. Clases de mandato. 3. Réxime básico do contrato de mandato. II. O contrato de sociedade. <ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto e notas esenciais do contrato de sociedade. 2. A personalidade xurídica das sociedades civís. 3. Clases de sociedades. 4. Contido do contrato de sociedade. 5. Disolución e liquidación da sociedade. III. O contrato de préstamo. <ol style="list-style-type: none"> 1. O préstamo de uso. 2. O mutuo o simple préstamo.

Tema XI: O contrato de depósito. O contrato de fianza.

- I. O contrato de depósito.
  1. Concepto.
  2. Clases de depósito.
  3. Contido do contrato de depósito.
  4. Extinción do contrato de depósito.
  5. O depósito irregular.

- II. o contrato de fianza.
  1. Concepto.
  2. Clases de fianza.
  3. As relacións entre deudor e fiador.
  4. As relacións dos cofiadores entre sí.
  5. Extinción do contrato de fianza.

Tema XII: A transacción. O convenio arbitral. Os contratos aleatorios.

- I. O contrato de transacción.
  1. Concepto de transacción.
  2. Os efectos da transacción.
  - 3- A transacción xudicial.
- II. O convenio arbitral.
  1. O convenio arbitral: concepto e tipos.
  2. Obxeito do arbitraje.
  3. Os árbitros.
  4. Efectos do arbitraje: o laudo.

- III. Os contratos aleatorios.
  1. A categoría xeral dos contratos aleatorios.
  2. O xogo e a aposta.
  3. O contrato de renta vitalicia.
    - 3.1. Suxeitos.
    - 3.2. Contido do contrato de renta vitalicia.
  4. O contrato de alimentos o vitalicio.
    - 4.1. A Ley 41/2003, de 18 de novembro.
    - 4.2. Contido básico do contrato de alimentos.

Tema XIII: Os cuasicontratos. A responsabilidade extracontractual.

- I. Os cuasicontratos.
  1. Concepto.
  2. Clases de cuasicontratos:
    - 2.1. A xestión de negocios alleos.
    - 2.2. O cobro e o pago do indebido.
    - 2.3. O enriquecemento inxusto.
- II. A responsabilidade extracontractual.
  1. Os actos ilícitos como fonte das obrigacións.
  2. A responsabilidade subxetiva ou culposa por feitos propios.
  3. A responsabilidade por feito allego: carácter subxetivo da responsabilidade indirecta.
  4. O art. 1903 do Código civil: supostos de responsabilidade por feito allego.
  5. Evolución no orden lexislativo: "da responsabilidade por culpa á responsabilidade por risco".
  6. Supostos de responsabilidade obxetiva no Código civil.
  7. Principais supostos de responsabilidade obxetiva no dereito español.
  8. A reparación do dano: específica e pecuniaria.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	16.5	16	32.5
Lección maxistral	33	36	69
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	26.5	27.5
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description

Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Posteriormente, será obxecto de exposición e debate polos alumnos
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Atención personalizada

Methodologies Description

Estudo de casos	A titorización efectuarase de xeito presencial, en horario de titoría, ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia a través do despacho virtual[]) baixo a modalidade de concertación previa.
-----------------	---

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Estudo de casos	Estudo de casos/análises de situacións Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Posteriormente, será obxecto de exposición e debate polos alumnos. Resultados de aprendizaxe: Trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos.	30	A2 A3 A4	B1 B4	C39 C40	D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	A2 A3 A4	B1 B4	C39 C40	D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	30	A2 A3 A4	B1 B4	C39 C40	D1 D2 D3 D4 D5

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá seguir a avaliación continua ou a global. Poderánse presentar a convocatoria ordinaria como á extraordinaria. A continuación, establécense os requisitos de cada unha delas.

1- Evaluación convocatoria ordinaria:

O alumnado que se presente á convocatoria ordinaria, poderán elixir entre a avaliación continua ou a global.

Evaluación continua

- A) Todo o alumnado deberá realizar una prueba tipo test obtendo unha cualificación mínima de 4/10 para compensar. Esta prueba non eliminará materia para o exame final. A calificación supondrá o 30% da calificación final.
- B) Todo o alumnado deberá asistir e realizar os supostos realizados nas clases prácticas. Valorarase a asistencia e a participación nas mesmas. A calificación supondrá o 30% da nota final. Para acollerse o sistema de avaliación continua, é obligatoria a asistencia, ao menos, do 80% das clases.
- C) Todo o alumnado terá que realizar un examen teórico final no que se lles farán preguntas de desenvolvemento sobre a materia, que supondrá o 40% da calificación final.

Se entenderá que o alumnado na avaliación continua deberá obter, para poder compensar unha parte coa outra, un 4 sobre diez na prueba tipo test, un 3 sobre diez nos casos prácticos e un 4 sobre diez na proba de contidos, sin que ningunha das preguntas do examen teórico, teña unha valoración inferior a tres puntos sobre diez.

Unha vez superado o prazo dun mes, dende o comenzo do curso académico, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse o sistema de avaliación continua.

Unha vez transcurrido un mes, dende o inicio do cuatrimestre no que se imparte a asignatura, habilitarase un prazo de dez días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse/renunciar ó sistema de avaliación continua.

Evaluación global

O alumnado que no se acolla a evaluación continua, deberán resolver, ademáis del examen teórico final cuia valoración será del 70%, un examen práctico sobre a materia, cuia puntuación será como máximo del 30% de la calificación final. Al igual que na evaluación continua, deberá obter, para poder compensar unha parte coa outra, un 3 sobre dez en los casos prácticos e un 4 sobre dez na proba de contenidos, sin que ningunha das preguntas do examen teórico, teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez.

2-Evaluación da convocatoria extraordinaria:

O sistema de evaluación na convocatoria extraordinaria, será igual que na convocatoria ordinaria, según se siga a evaluación continua ou a global, pudiendo conseguir en ambos o 100% de la calificación.

3-Convocatoria Fin de Carreira: Examen de fin de carreira: realizarse al igual que para o alumnado que participan na evaluación global.

O alumnado que non participen na evaluación continua nin na global, figurarán nas actas como [non presentados].

Tutorías: A solicitud de tutorías se realizará no correo: lidianr@uvigo.gal.

Alumnado con necesidades especiales: realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades dacordo co suxerido polo coordinador de discapacidade pola aplicación do correspondente protocolo.

Fechas dos exames: As datas, horarios e lugar de realización das probas de evaluación das diferentes convocatorias serán as sinaladas no calendario das probas de evaluación aprobado pola Xunta da Facultade.

Publicación das calificacións: A publicación das calificacións, tanto para a convocatoria ordinaria como na extraordinaria, efectuarase a través da plataforma Moovi. Igualmente, a través da plataforma Moovi recibirán un aviso da publicación das calificacións e da data de revisión prevista.

A materia de Dereito civil I impartese no Grao de Dereito e no PCEO de ADE-DEREITO, en 2º curso no primeiro cuatrimestre. A docente responsable en ambas titulacións é a Profª. Lidia Noriega Rodríguez.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Albaladejo, **Derecho de Obligaciones, tomo II, vols. I y II**, Última edición,

Bercovitz Rodríguez-Cano y otros, **Manual de Derecho Civil. Obligaciones y Contratos, 2 vols.**, Última edición,

Díez-Picazo y Gullón, **Instituciones de Derecho Civil, vol. I**, Última edición,

O´Callaghan Muñoz, **Compendio de Derecho Civil, tomo II, vols. I y II**, Última edición,

Lacruz Berdejo, **Elementos de Derecho Civil, tomo II, vols. I, II y III**, Última edición,

Lasarte Álvarez, **Principios de Derecho Civil, tomos II y III**, Última edición,

---

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito civil II. Dereitos reais/O03G081V01404

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G081V01501

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/O03G081V01203

Other comments

O alumnado deberá ter unha edición actualizada do Código civil.

IDENTIFYING DATA**Criminal Law I**

Subject	Criminal Law I			
Code	O03G081V01302			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2nd	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Rodríguez Vázquez, Virgilio			
Lecturers	Rodríguez Vázquez, Virgilio			
E-mail	virxilio@uvigo.es			
Web				
General description	In this subject is is studied general concepts of the Criminal Law, with special attention in the theory of the crime and in the theory of the penalty.			
	English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) materials and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results

Code	
A2	Students will be able to apply their knowledge and skills in their professional practice or vocation and they will show they have the required expertise through the construction and discussion of arguments and the resolution of problems within the relevant area of study.
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.
A5	Students will acquire the learning skills that are required to pursue further studies with a high degree of independence.
B1	To know the function of the Law as a regulating system of social relations.
B2	To know the different manifestations of the Law in their historical development and in their present-day incarnations.
B3	To be able to use the constitutional principles and values as tools for the interpretation of the law and to acquire the skills to argue in juridical terms.
B4	To be able to identify juridical problems and to suggest solutions from an interdisciplinary perspective.
C43	CE51 ☐ To know the concept of criminal Law, the criteria for the temporal and spatial application of criminal norms, the General Theory of crime and the juridical consequences of crime.
C44	CE52 ☐ To be able to interpret and apply the norms of criminal Law, focusing especially on the development of Spanish criminal doctrine from a comparative perspective.
D1	Analysis and synthesis skills for the development and defense of arguments, as well as skills for organizing, planning and using time in pressure situations.
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Know the meaning and function of criminal law		B1	C43	
Know the sources of criminal law	A3		C43	D5
	A5		C44	
Use the different methods of legal interpretation applied to criminal law	A3	B4	C44	D5
Know, understand, interpret and properly analyze the categories and concepts of the General Theory of Crime	A3	B1	C43	D1
		B2		D5
		B3		
Know, understand, interpret and properly analyze the Theory of Penalty	A3	B1	C43	
	A5	B3	C44	
Know and understand the problems about the law and crime contests	A3	B3	C43	D1
		B4	C44	
Resolve practical cases in criminal matters, appropriately managing doctrinal and jurisprudential contributions to legally support the solution	A2	B2	C43	D5
	A3	B3		
	A5	B4		

Contents

Topic	
-------	--

INTRODUCTION	<p>Lesson 1. Criminal law. Denomination. Objective criminal law. Formal concept of criminal law. Material concept of Criminal Law. Autonomy or accessory of criminal law. General part and special part of the criminal law.</p> <p>Lesson 2. The ius puniendi or punitive right (the so-called subjective criminal law). Rules and principles</p> <p>Lesson 3. Criminal legal science, criminal sciences and relations of criminal law with other branches of law.</p> <p>Lesson 4. Evolution of Criminal Science and Criminal Law.</p> <p>Lesson 5. The sources of criminal law. The principle of criminal legality. Other sources of criminal law.</p> <p>Lesson 6. Interpretation of the criminal law.</p> <p>Lesson 7. Temporal scope of the criminal law.</p> <p>Lesson 8. Spatial scope of the criminal law.</p>
THE CRIME	<p>Lesson 9. Concept of crime. The structure of the concept of crime: evolution. Legal concept of crime in the Spanish Law.</p> <p>Lesson 10. Actus reus: the conduct element. The voluntary act requirement,</p> <p>Lesson 11. Involuntary conduct or act. Corporate liability.</p>
THE CRIME (ACT)	<p>Lesson 12. Offences. Calsification of offences.</p> <p>Lesson 13. The unlawfulness. The legal good.</p> <p>Lesson 14. Actus reus theory.</p> <p>Lesson 15. Causation. The general principle. Interventions between conduct and result. Causal minimalism. Reasonable foreseeability.</p> <p>Lesson 16. Mens rea. The mental element. Intent. Distinguishing indirect intention and direct intention. Recklessness. Subjetive and objective forms of recklessness and inadvertence. An insufficient regard for the interest of others. Practical indifference.</p> <p>Lesson 17. Mistaken object and others. Ignorance or mistake of law</p> <p>Lesson 18. Negligence. Gross negligence.</p> <p>Lesson 19. Distinguishing between intention, recklessness and negligence. Combination.</p> <p>Lesson 20. Excuses and other defences.</p> <p>Lesson 21. Justificatory defences</p> <p>Lesson 22. Self-defence and justifiable force. Self-defence and individual autonomy. The problem of clonflicting rights. The rules and the principles. The proportionality standard. Aspects of the necessity requirement.</p> <p>Lesson 23. Necessity as a justification. The choice of evils.</p> <p>Lesson 24. Fortuitous case. Risk allowed General legal illegibility.</p> <p>Lesson 25. The fulfillment of a duty and the legitimate exercise of a right, trade or position. The question of due obedience. The consent.</p> <p>Lesson 26. Culpability. Criminal capacity. Agency, capacity and mental disorder. The minimum age of criminal responsibility. Unfitness to stand trial. The special verdict of insanity. Intoxication. Voluntary and non-voluntary intoxication. Alcoholism and drig dependency.</p> <p>Lesson 27. Ignorance or mistake of law. Reasonable mistake and putative defences. Non-justificatoy defences. The recognition of exculpatory doctrines.</p> <p>Lesson 28. Punishability. Objective conditions of punishability. Personal causes of exclusion of punishability and of excuses excuses or causes of suppression or remission of punishability.</p>
OMISSION	<p>Lesson 29. Omission. Distinction between acts and omissions. Should the criminal law punish omissions?.</p>
INCHOATE OFFENCES AND COMPLICITY	<p>Lesson 30. The law on inchoate offences. Attempt. Conspiracy. Incitement and Encouraging crime.</p> <p>Lesson 31. The law of complicity. Principals and accomplices. General theories of accessorial liability.</p> <p>Lesson 32. The law of complicity. Accomplices. Aiding. Abetting. Counselling. Procuring.</p> <p>Lesson 33. Unity and plurality of crimes. The contest of laws: rules. The crime contest. Permanent crime and habit crime. Crime continued.</p>
CIRCUMSTANCES	<p>Lesson 34. Generic circumstances. Theory of the crime or the determination of the penalty. Various legislative systems.</p> <p>Lesson 35. Mitigating circumstances. Incomplete exemptions.</p>

CONSEQUENCES

Lesson 36. The system of penalties in Spanish criminal law. Prison.
 Lesson 37. Deprivation of rights. The penalty of fine. Common provisions on penalties, their classes and effects.
 Lesson 38. Application and determination of penalties.
 Lesson 39. Security measures. The accessory consequences.
 Lesson 40. Extinction of criminal responsibility.
 Lesson 41. Civil liability derived from crimes and offenses.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	51.5	99.5	151
Problem solving	25	44	69
Problem and/or exercise solving	2	0	2
Objective questions exam	1.5	0	1.5
Objective questions exam	1.5	0	1.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Exhibition by part of the professor of the contained envelope to subject object of study.
Problem solving	Activity in the that formulate practical cases and/or problems and/or exercises related with the subject. The student owes to develop the suitable solutions. it usually employs how supplement of the lesson.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Lecturing	The students will be attended by the professor on the timetable published in the website. It will be able to attended, previous appointment -by email-, or well through email or well through virtual dispatch in the remote campus of the University of Vigo: http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/virgilio-rodriguez-vazquez/ http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/
Problem solving	The students will be attended by the professor on the timetable published in the website. It will be able to attended, previous appointment -by email-, or well through email or well through virtual dispatch in the remote campus of the University of Vigo: http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/virgilio-rodriguez-vazquez/ http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/

Assessment

Description	Qualification	Training and Learning Results
Problem and/or exercise solving The system of evaluation to the that can opt the students is of two types: continuous evaluation or global evaluation. The assistance to the practical kinds is an essential factor that values in the process of continuous evaluation. It IS accurate to had assisted to 75% of the practical kinds for power access to the system of continuous evaluation. In the case that by any reason the students can not assist to 75%, will not be able to take part in the system of continuous evaluation, owing realize an only final exam. The proof of resolution of problems and/or exercises will consist in an examination written in the that the students owes to resolve one or several practical cases. The date, time and place of realization of this proof will be the pointed out in the calendar of proofs of evaluation approved by the Together of Faculty stop the course 2024-2025 and other documentation. In the continuous evaluation this constitutes the third proof, summing to the two proofs type test that explain in the following part, and supposes 40% of the final qualification of the subject.	40	A2 B1 C43 D1 A3 B2 C44 D5 A5 B3 B4

Objective questions exam	1st Proof type test: the system of continuous evaluation will consist in two partial proofs type test along the course and in a final proof, consistent in the resolution of one or several practical cases, exposed previously. The two proofs type test will consist in two examinations of 25 questions, with four possible answers, which only one is correct. Stop his qualification, the incorrect answers subtract the half of the that sum the correct, not to marking the left in white. The place, date and content of the first proof type test will indicate by the coordinator of the subject in the first week of the course. The qualification of the first proof type test supposes 30% of the final qualification of the subject.	30	A2 A3 A5	B1 B2 B3	C43 C44	D1 D5 B4
Objective questions exam	2nd Proof type test: the system of continuous evaluation will consist in two partial proofs type test along the course and in a final proof, consistent in the resolution of one or several practical cases, exposed previously. The two proofs type test will consist in two examinations of 25 questions, with four possible answers, which only one is correct. Stop his qualification, the incorrect answers subtract the half of the that sum the correct, not to marking the left in white. The place, date and content of the second proof type test will indicate by the coordinator of the subject in the first week of the course. The qualification of the second proof type test supposes 30% of the final qualification of the subject.	30	A2 A3 A5	B1 B2 B3	C43 C44	D1 D5 B4

Other comments on the Evaluation

1. EVALUATION CRITERIA FOR THE 1st EXAM OPPORTUNITY

a) CONTINUOUS ASSESSMENT SYSTEM

It is described in the previous sections.

b) GLOBAL ASSESSMENT SYSTEM: a single exam, which will include the entire syllabus and constitutes 100% of the course grade. It will consist of two parts, one theoretical and one practical. The theoretical part will consist of a multiple choice test, with 50 questions, with four possible answers, only one of which is correct. For their qualification, the incorrect answers subtract half of what the correct ones add, not scoring those left blank. This part represents 60% of the final grade. The practical part will consist of solving one or more practical cases. This part represents 40% of the final grade. The final mark of the exam will be the sum of the marks obtained in each one of the parts. To pass the subject it is necessary to obtain a minimum of 5 points in the sum of the qualification of both parts. The dates, times and place of these tests will be those indicated in the evaluation test calendar approved by the Faculty Board for the 2024-2025 academic year and concordant documentation.

2. EVALUATION CRITERIA FOR THE 2nd EXAM OPPORTUNITY AND EXTRAORDINARY: a single exam, which will include the entire syllabus and constitutes 100% of the course grade. It will consist of two parts, one theoretical and one practical. The theoretical part will consist of a multiple choice test, with 50 questions, with four possible answers, only one of which is correct. For their qualification, the incorrect answers subtract half of what the correct ones add, not scoring those left blank. This part represents 60% of the final grade. The practical part will consist of solving one or more practical cases. This part represents 40% of the final grade. The final mark of the exam will be the sum of the marks obtained in each one of the parts. To pass the subject it is necessary to obtain a minimum of 5 points in the sum of the qualification of both parts. The dates, times and place of these tests will be those indicated in the evaluation test calendar approved by the Faculty Board for the 2024-2025 academic year and concordant documentation.

The dates, times and place of these tests will be those indicated in the evaluation test calendar approved by the Faculty Board for the 2024-2025 academic year and concordant documentation. The qualifications will be published on the internal platform or official virtual classroom of the University of Vigo with limited access to the teaching staff of the subject and the enrolled student body.

The students will be attended by the professor on the timetable published in the website. It will be able to attended, previous appointment -by email-, or well through email or well through virtual dispatch in the remote campus of the University of Vigo: <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/virgilio-rodriguez-vazquez/>
<http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/>

Sources of information

Basic Bibliography

- DÍAZ Y GARCÍA CONLLEDO (dir.)/TRAPERO BARREALES/DURÁN SECO/ESCOBAR VÉLEZ, **Casos prácticos de Derecho Penal. 1, Introducción y consecuencias jurídicas del delito**, 1.ª, EOLAS, 2012
- LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 3.ª, Tirant lo Blanch, 2016
- LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel (dir.), **Derecho Penal en Casos Parte General -Estudio Analítico-práctico-**, 1.ª, Tirant lo Blanch, 2018
- LUZÓN PEÑA, (dir.), DÍAZ Y GARCÍA CONLLEDO, (coord.), DE VICENTE REMESAL, PAREDES CASTAÑÓN. OLAIZOLA, **Código Penal**, 5.ª, Reus, 2017
- MIR PUIG, Santiago (a cargo de Víctor Gómez Martín), **Derecho penal. Parte general**, 10.ª, Reppertor, 2015
- MUÑOZ CONDE, Francisco/GARCÍA ARÁN, Mercedes, **Derecho penal. Parte general**, 10.ª, Tirant lo Blanch, 2019
- CARD, Richard/MOLLOY, Jill, **Card, Cross & Jones Criminal Law**, 22.ª, Oxford, 2016
- CRAWLEY, Elaine/SPARKS, Richard, **Age of Imprisonment: Work, Life and Death Among Older Men in British Prisons**, 1.ª, Routledge, 2013
- DZUR, Albert/LOADER, Ian/SPARKS, Richard, **Democratic Theory and Mass Incarceration**, 1.ª, Oxford, 2016
- GARLAND, David/SPARKS, Richard, **Criminology and Social Theory**, 1.ª, Oxford, 2000
- HERRING, Jonathan, **Criminal Law Text, Cases, and Materials**, 8.ª, Oxford, 2018
- HOPE, Tim/SPARKS, Richard, **Crime, Risk and Insecurity**, 1.ª, Routledge, 2000
- HORDER, Jeremy, **Ashworth's Principles of Criminal Law**, 9.ª, Oxford, 2019
- LOADER, Ian/SPARKS, Richard, **Public Criminology**, 1.ª, Routledge, 2011
- NEWBURN, Tim/ SPARKS, Richard, **Criminal Justice and Political Culture: National and International dimensions of crime control**, 1.ª, Routledge, 2004
- ORMEDORD, David/LAIRD, Karl, **Smith, Hogan, & Ormerod's Criminal Law**, 15.ª, Oxford, 2018
- SPARKS, Richard/BOTTOMS, Anthony/HAY, Will, **Prisons and the Problem of Order**, 1.ª, Clarendon, 1996
- Complementary Bibliography**
- ÁLVAREZ GARCÍA, Javier/GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis (dir.), **Comentarios a la reforma penal de 2010**, 1.ª, Tirant lo Blanch, 2010
- BERDUGO GÓMEZ DE LA TORRE, Ignacio, **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal. Tomo I, Introducción al Derecho penal**, 2.ª, Iustel, 2015
- BUSTOS RAMÍREZ, Juan/HORMAZÁBAL MALARÉE, Hernán, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 1.ª ed. Reimpresión, Trotta, 2006
- CEREZO MIR, José, **Curso de Derecho penal español. Parte general, Tomo III. Teoría jurídica del delito/2**, 1.ª, Tecnos, 2001
- CEREZO MIR, José, **Curso de Derecho penal español. Parte general, Tomo II. Teoría jurídica del delito/1**, 6.ª, Tecnos, 1998
- CEREZO MIR, José, **Curso de Derecho penal español. Parte general, Tomo I. Introducción**, 6.ª, Tecnos, 2004
- COBO DEL ROSAL, Manuel/VIVES ANTÓN, Tomás, **Derecho penal. Parte general**, 5.ª, Tirant lo Blanch, 1999
- COBO DEL ROSAL, Manuel/QUINTANAR DÍEZ, Manuel, **Instituciones de Derecho penal español, Parte general**, 2.ª ed. Reimpresión, CESEJ, 2008
- COBO DEL ROSAL, Manuel; PERIS RIERA, Jaime Miguel; QUINTANAR DÍEZ, Manuel; SÁNCHEZ DOMINGO, Mª Belén, **Sinopsis de Derecho penal. Parte general libro de estudio**, 1.ª, Dykinson S.L., 2011
- CUELLO CONTRERAS, Joaquín, **El Derecho penal español. Parte general. Nociones introductorias. Tomo I**, 3.ª, Dykinson S.L., 2002
- CUELLO CONTRERAS, Joaquín, **El Derecho penal español. Parte general. Volumen II. Teoría de delito**, 1.ª, Dykinson S.L., 2009
- CUELLO CONTRERAS, Joaquín/MAPELLI CAFFARENA, Borja, **Curso de Derecho penal. Parte general**, 3.ª, Tecnos, 2015
- CUERDA ARNAU, María Luisa, **Derecho Penal Parte General Casos prácticos**, 1.ª, Tirant lo Blanch, 2004
- DEMETRIO CRESPO, Eduardo (coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal, Tomo II: Teoría del delito**, 2.ª, Iustel, 2015
- DEMETRIO CRESPO, Eduardo, **Prevención general e individualización judicial de la pena**, 2.ª, Editorial B de f, 2016
- DE VICENTE MARTÍNEZ, Rosario, **Vademécum de Derecho penal**, 4.ª, Tirant lo Blanch, 2016
- DÍEZ RIPOLLÉS, José Luis, **Derecho penal español, Parte General, en esquemas**, 4.ª, Tirant lo Blanch, 2016
- GARCÍA-PABLOS DE MOLINA, Antonio, **Introducción al Derecho penal**, 5.ª, Centro de Estudios Ramón Areces, 2012
- GIL GIL, Alicia/LACRUZ LÓPEZ, Juan Manuel/MELENDO PARDOS, Mariano/NÚÑEZ FERNÁNDEZ, José, **Curso de Derecho penal, Parte General**, 2.ª, Dykinson S.L., 2015
- GÓMEZ RIVERO, Carmen (dir.)/MARTÍNEZ GONZÁLEZ, Isabel/NÚÑEZ CASTAÑO, Elena, **Nociones fundamentales de Derecho penal, Parte general**, 4.ª, Tecnos, 2019
- GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, **Esquemas: Derecho Penal. Parte General**, 5.ª, Tirant lo Blanch, 2015
- GRACIA MARTÍN, Luis (coord.)/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel/ALASTUEY DOBÓN, Carmen, **Lecciones de consecuencias jurídicas del delito: el sistema de penas, medidas de seguridad. consecuencias accesorias y responsabilidad civil derivadas del delito**, 5.ª, Tirant lo Blanch, 2015
- JESCHECK, Hans-Heinrich/WEIGEND, Thomas, **Tratado de Derecho penal. Parte general. Traducción de la 5.ª edición alemana por OLMEDO CARDENETE**, 5.ª, Comares, 2002
- LANDECHO VELASCO, Carlos María/MOLINA BLÁZQUEZ, Concepción, **Derecho penal español. Parte general**, 10.ª, Tecnos, 2017
- LASCURAIN SÁNCHEZ, Juan Antonio (coord.), **Introducción al Derecho penal**, 2.ª, Civitas Thomson Reuters, 2015
- LUZÓN CUESTA, José María, **Compendio de Derecho penal Parte General**, 25.ª, Dykinson S.L., 2019
- MAPELLI CAFFARENA, Borja, **Las consecuencias jurídicas del delito**, 5.ª, Civitas Thomson Reuters, 2011

- MAQUEDA ABREU, María Luisa/LAURENZO COPELLO, Patricia, **El Derecho penal en casos. Parte general. Teoría y práctica**, 5.ª, Tirant lo Blanch, 2017
- MARTÍNEZ ESCAMILLA, Margarita/MARTÍN LORENZO, María/VALLE MARISCAL DE GANTE, María, **Derecho penal. Introducción. Teoría Jurídica del Delito. Materiales para su docencia y aprendizaje**, 1.ª, Universidad Complutense de Madrid, 2012
- OBREGÓN GARCÍA, Antonio, **Derecho penal. Parte general : elementos básicos de teoría del delito**, 2.ª, Tecnos, 2015
- ORTIZ DE URBINA GIMENO, Íñigo (coord.), **Memento Reforma penal: L.O. 5/2010**, 1.ª, Francis Lefebvre, 2010
- ORTS BERENGUER, Enrique/GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, **Compendio de Derecho penal. Parte General**, 7.ª, Tirant lo Blanch, 2017
- POLAINO NAVARRETE, Miguel, **Lecciones de Derecho penal parte general. Tomo I**, 4.ª, Tecnos, 2019
- POLAINO NAVARRETE, Miguel, **Lecciones de Derecho penal parte general. Tomo II**, 2.ª, Tecnos, 2016
- QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (con colaboración de F. MORALES PRATS), **Parte General del Derecho Penal**, 5.ª, Aranzadi, 2015
- QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (dir.), **La reforma penal de 2010: análisis y comentarios**, 1.ª, Aranzadi, 2010
- QUINTERO OLIVARES, Gonzalo et al. (dir.), **Esquemas de Teoría jurídica del delito y de la pena**, 4.ª, Tirant lo Blanch, 2018
- RIOS, Julián/PASCUAL, Esther/ETXEBARRÍA, Xabier, **Manual sobre las consecuencias jurídicas del delito. Su determinación y aplicación**, 1.ª, Universidad Pontificia Comillas, 2016
- ROCA AGAPITO, Luis, **Las consecuencias jurídicas del delito**, 1.ª, Tirant lo Blanch, 2017
- RODRÍGUEZ RAMOS, Luis, **Compendio de Derecho penal**, 2.ª, Dykinson S.L., 2010
- RODRÍGUEZ VÁZQUEZ, Virgilio, **Responsabilidad penal en el ejercicio de actividades médico-sanitarias**, 1.ª, Marcial Pons, 2012
- ROXIN, Claus (traducción de la 2ª ed. alemana y notas por Diego-Manuel Luzón Peña, Miguel Díaz y Gar, **Derecho penal. Parte general. T.I, Fundamentos. La estructura de la teoría del delito**, 1.ª, Civitas Thomson Reuters, 2008
- ROXIN, Claus (Traducción y notas de Diego-Manuel Luzón Peña (Director), José Manuel Paredes Castañón, **Derecho penal, Parte General, tomo II, Especiales formas de aparición del delito**, 1.ª, Civitas, 2014
- RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Teoría de la pena y consecuencias jurídicas del delito**, 1.ª, Tirant lo Blanch, 2017
- RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Manual Teórico-Práctico de la Teoría Jurídica del delito (adaptado a las reformas de 2015)**, 1.ª, Tirant lo Blanch, 2017
- SÁNCHEZ MELGAR, Julián (coord.), **Código Penal. Comentarios y Jurisprudencia**, 4.ª, Sepin, 2016
- SÁNCHEZ-OSTIZ, Pablo/ÍÑIGO CORROZA, María Elena, **Delictum 2.0. Materiales para clases prácticas de introducción a la teoría general del delito**, 3.ª, Aranzadi, 2015
- SÁNCHEZ-OSTIZ GUTIÉRREZ, Pablo, **Casos que hicieron doctrina en Derecho penal**, 2.ª, La Ley, 2011
- VARELA CASTRO, Luciano/BARREIRO PRADO, Xosé Xoán, **Diccionario xurídico galego**, 1.ª, Ed. Xerais/Xunta de Galicia, 2011
- ZÁRTAE CONDE, Antonio/GONZÁLEZ CAMPO, Eleuterio, **Derecho penal. Parte General**, 1.ª, La Ley, 2015
- ZUGALDÍA ESPINAR, José Miguel (dir.)/PÉREZ ALONSO, Esteban Juan (coord.)/et al., **Fundamentos de Derecho penal (Parte General)**, 4.ª, Tirant lo Blanch, 2010
- PÉREZ ALONSO, Esteban (coord.), **Derecho penal. Parte General. Manual**, Editorial B de f, 2022
- CANCIO MELIÁ, Manuel, **Conducta de la víctima e imputación objetiva en Derecho penal. Estudio sobre los ámbitos de responsabilidad de víctima y autor en actividades arriesgadas**, 3.ª, Editorial B de f, 2022
- ÍÑIGO CORROZA, María Elena/RUIZ DE ERENCHUN ARTECHE, Eduardo/SÁNCHEZ OSTIZ, Pablo, **Iuspoenale 1.0**, 4.ª, Universidad de Navarra, EUNSA, 2022
- GRECO, Luis, **La teoría de la imputación objetiva: una introducción**, Zela Grupo Editorial, 2021
- ORTEGA MATESANZ, Alfonso, **La penalidad del concurso de delitos en el sistema jurídico-penal español. Estudio de las reglas limitativas de los arts. 76 y 77 CP**, Reus, 2022
- ROBLES PLANAS, Ricardo, **Teoría de las normas y sistema del delito**, Atelier, 2021

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Criminal law 2/O03G081V01402

Criminology and Penitentiary Law/O03G081V01925

Criminal & procedural law for minors/O03G081V01924

Subjects that it is recommended to have taken before

Law: Constitutional law 1/O03G081V01103

Law: Roman law/O03G081V01104

Law: Theory of Law/O03G081V01102

Computer: New technologies applied to law/O03G081V01101

Other comments

It advises to carry a constante study since it begin tie the final of the first period of the academic course.

It is necessary to study the subject through manuals and of the valid Penal Code.

The manual of reference is the following: LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel, Lecciones de Derecho penal. Parte general, 3.ª ed., Valencia, Tirant lo Blanch, 2016.

The practices will do following the book: LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel (dir.), Derecho Penal en casos, Parte General, Valencia, Tirant lo Blanch, 2018.

It is necessary to complete the study through the trials. Therefore, it will be accurate the suitable handle of the juridical Databases (electronic).

IDENTIFYING DATA**Dereito internacional público**

Subject	Dereito internacional público			
Code	003G081V01303			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	Sánchez Ramos, María Belén			
Lecturers	Sánchez Ramos, María Belén			
E-mail	bsanchez@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia pretende achegar o alumnado un coñecemento da dimensión xurídica da Sociedade Internacional e da función do Dereito Internacional Público como sistema regulador das relacións na orde internacional. Con esa finalidade, o Programa divídese en tres grandes partes: o ordenamento xurídico internacional; os suxeitos do Dereito Internacional Público e a aplicación do Dereito Internacional Público.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C35	CE43 - Coñecer o ordenamento xurídico internacional, identificar os seus problemas de aplicación e saber abordar a súa solución
C36	CE44 - Ser capaz de interpretar e analizar críticamente o ordenamento xurídico-internacional
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a sociedade/comunidade internacional, facilitando a comprensión entre o alumnado dos problemas básicos que rodean aquel.	A1	B1	C35	D1
	A2	B2	C36	D2
	A3	B3		D3
	A4	B4		D4

Desde unha perspectiva xurídico-formal, o Dereito internacional preséntaselle ao alumnado na súa dimensión positiva, ofrecendo o maior número posible de referencias á normativa en vigor. Esta perspectiva complétase cunha aproximación histórico-sociolóxica, expoñendo ao alumnado as realidades subxacentes ás normas e o medio concreto en que estas están chamadas a rexer, posto que para un ensino eficaz da materia é fundamental unha exposición dos acontecementos históricos e dos acontecementos sociolóxicos.

Así mesmo, ambos os enfoques acompañanse dunha aproximación axiolóxica ao dereito internacional, coa finalidade de procurar unha constante valoración da norma co ideal de Xustiza. Desde logo, a dimensión finalista da actividade docente conduce a que o ensino non se reduza a unha descrición do ordenamento xurídico internacional, senón que debe facerse reflexionar o alumno sobre o conxunto de valores que inspiran e aos que aspira este ordenamento. Desta forma, ao ensinar e difundir o Dereito internacional preténdese contribuír, en boa medida, a facer progresar a Sociedade internacional e os suxeitos que a compoñen na vía da paz.

Tendo en conta o contido esencial desta disciplina científica, a súa docencia exponse desde unha visión realista, pero co firme propósito de facer partícipe o alumnado dos valores que inspiran o ordenamento xurídico internacional, apuntando, cando sexa posible, suxestións para a mellora das normas que o integran e insistindo, sobre todo, no seu cumprimento. Neste contexto sitúase unha das funcións máis importantes da docencia do Dereito internacional público: demostrarlle ao estudantado, e convencelo, de que esta é unha disciplina cada vez máis relevante na formación de todo xurista e que tomen conciencia da perspectiva internacional, que lles confire o coñecemento do Ordenamento xurídico internacional, como un elemento imprescindible do mundo interdependente.

A función docente universitaria, en que se combina unha función informativa e outra formativa, debe servir para formar xuristas que poidan atopar saídas profesionais vinculadas cos seus estudos pero, sobre todo, tamén debe servir para formar e potenciar as capacidades intelectuais dos estudantes para que poidan e saiban afrontar de forma crítica os valores e as actitudes sociais que se desenvolven nas sociedades nacionais e internacional de que eles forman parte.

Contidos

Topic

I. O Ordenamento Xurídico-Internacional

Lección 1 .- A Sociedade Internacional e o seu ordenamento xurídico	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Sociedade Internacional <ol style="list-style-type: none"> A) Evolución histórica B) Carácterese básicos 2.O Dereito Internacional como ordenamento xurídico da Sociedade Internacional <ol style="list-style-type: none"> A) Concepto de Dereito Internacional Público B) Carácterese do Dereito Internacional Público C) Funcións do Dereito Internacional Público
---	---

Lección 2.- A formación do Dereito internacional público	<ol style="list-style-type: none"> 1. A creación e o desenvolvemento progresivo do Dereito Internacional Público <ol style="list-style-type: none"> A) O procedemento de celebración dos Tratados B) A aplicación dos Tratados 3. O costume e os principios xerais 4. Os actos unilaterais dos Estados e das Organizacións Internacionais 5. A recepción das normas internacionais nos ordenamentos internos
--	---

II. Os suxeitos do Dereito Internacional Público

A) O ESTADO

Lección 3.- O Estado como suxeito primario do Dereito Internacional Público	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os elementos constitutivos do Estado 2. O recoñecemento de Estados e o recoñecemento de gobernos 3.As inmunidades do Estado 4.A sucesión de Estados
---	---

Lección 4.- O territorio do Estado	<ol style="list-style-type: none"> 1.Concepto e natureza do territorio 2.Modos de adquisición do territorio 3.A delimitación do territorio <ol style="list-style-type: none"> A) As fronteiras B) Relacións de veciñanza e cooperación transfronteriza 4. As modificacións no exercicio da competencia territorial do Estado
------------------------------------	---

Lección 5.- A competencia territorial do Estado sobre certos espazos marítimos	<ol style="list-style-type: none"> 1.A evolución do Dereito Mar: factores e intereses 2.Os espazos marítimos suxeitos á soberanía dos Estados 3.Os espazos marítimos suxeitos a certas competencias funcionais dos Estados 4.Os espazos marítimos non suxeitos ás competencias dos Estados e certas situacións especiais
Lección 6.- As competencias estatais sobre os espazos supraterrrestres	<ol style="list-style-type: none"> 1.O espazo aéreo 2.Os espazos supraterrrestres non suxeitos ás competencias territoriales dos Estados: O espazo ultraterrrestre
Lección 7.- Outros espazos de interese internacional	<ol style="list-style-type: none"> 1.Os cursos de auga internacionais 2.As canles internacionais 3.Os espazos polares 4.Espazos e recursos naturais: o medio ambiente e a súa protección internacional
Lección 8.-A poboación do Estado	<ol style="list-style-type: none"> 1.A nacionalidade: competencias do Estado sobre os seus súbditos no estranxeiro 2.A condición xurídica do estranxeiro 3.Réximes cualificados de extranxería
Lección 9.- Os órganos do Estado nas Relacións Internacionais	<ol style="list-style-type: none"> 1.Os órganos centrais 2.A representación diplomática 3.As oficinas consulares
B) AS ORGANIZACIONES INTERNACIONAIS	
Lección 10.- Aspectos xerais das Organizacións Internacionais	<ol style="list-style-type: none"> 1.Antecedentes e evolución histórica 2.Concepto 3.Estrutura e formación da vontade 4.Personalidade xurídica internacional 5.Clases
Lección 11.-A Organización das Nacións Unidas	<ol style="list-style-type: none"> 1.Antecedentes e evolución histórica 2.Propósitos e principios 3.Os membros 4.A estrutura institucional 5.As principais funcións
C) A PERSONA HUMANA	
Lección 12.- A persoa humana ante o Dereito Internacional Público	<ol style="list-style-type: none"> 1.A subxetividade internacional do individuo 2.A capacidade de actuar do individuo ante órganos internacionais 3.A responsabilidade internacional do individuo 4.A protección dos Dereitos Humanos
III.A APLICACIÓN DO DEREITO INTERNACIONAL PÚBLICO	
Lección 13.-A responsabilidade internacional	<ol style="list-style-type: none"> 1.Codificación e desenvolvemento progresivo do dereito sobre a responsabilidade internacional 2.A responsabilidade internacional por feitos internacionalmente ilícitos 3.A responsabilidade internacional polas consecuencias perxudiciais de actos non prohibidos polo Dereito internacional público
Lección 14.- Os procedementos para asegurar a aplicación das normas internacionais	<ol style="list-style-type: none"> 1.A protección diplomática 2.As medidas de autotutela 3.Os procedementos institucionalizados
Lección 15.- Os procedementos pacíficos de solución das controversias internacionais	<ol style="list-style-type: none"> 1.As controversias internacionais 2.Os procedementos non xurisdicionais de solución de controversias 3.Os procedementos xurisdicionais de solución de controversias
Lección 16.-O control do uso da forza	<ol style="list-style-type: none"> 1.A prohibición da ameaza ou do uso da forza 2.A regulamentación dos conflitos armados 3.O Dereito Internacional Humanitario

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	1	5.5	6.5
Resolución de problemas	27	36	63
Lección maxistral	51.5	98	149.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Traballo	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Os alumnos realizarán un traballo que deberán expor na aula e que será obxecto de debate
Resolución de problemas	Esta actividade consistirá na resolución casos prácticos cos que os alumnos deberán manexar os principais instrumentos internacionais
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase ao alumno os conceptos fundamentais da materia

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Na sesión maxistral explicaranse os aspectos fundamentais da materia. Calquera dúbida ou cuestión poderá exporse tanto nas devanditas clases, como nas clases prácticas ou no horario de tutorías que se publicará ao iniciar o curso e que se desenvolverá virtualmente
Traballo tutelado	Os alumnos realizarán un traballo, xa sexa en grupo ou individualmente, que despois exporán na aula. O profesor orientará ao alumno na súa elaboración e presentación.
Resolución de problemas	Nos traballos na aula, o alumno aplicará os coñecementos adquiridos na sesión maxistral mediante a realización de casos prácticos, comentarios de Sentenzas... baixo a orientación e supervisión do profesor. As titorías poderán ser presenciais ou por medios teleMáticos baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Exporanse diversos casos prácticos que deberán ser resoltos polos alumnos. A cualificación máxima será dun punto. Para a cualificación terase en conta tanto a asistencia como a participación activa na aula. Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a Sociedade/Comunidade internacional, facilitando a comprensión entre os alumnos dos problemas básicos que rodean ao mesmo.	10	A1 B1 C35 D1 A2 B2 C36 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados ao final de curso mediante unha proba escrita de carácter obrigatorio que comprenderá toda a materia. Esta proba valorarase até un máximo de 4 puntos. Aqueles alumnos que opten polo sistema de avaliación continúa, deben ter unha nota mínima de dos puntos nesta proba para que se some a nota dos distintos traballos e probas da avaliación continúa. As datas e horarios e lugar de celebración das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico. Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a Sociedade/Comunidade internacional, facilitando a comprensión entre os alumnos dos problemas básicos que rodean ao mesmo.	40	A2 B4 C35 D1 A3 C36 D5 A5
Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuadrimestre realizaranse dous probas tipo test que non terán carácter liberatorio. A data da realización das probas serán comunicada polo profesor. Cada unha destas probas cualificarase cun máximo dous puntos Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a Sociedade/Comunidade internacional, facilitando a comprensión entre os alumnos dos problemas básicos que rodean ao mesmo.	40	A2 B1 C35 D4 A3 B2 C36 D5 A4 B3

Traballo	Durante o cuadrimestre os alumnos deberán realizar un traballo, individual ou en grupo, que será entregado ao profesor e que tamén se exporá na aula.	10	A1 B1 C35 D1 A2 B2 C36 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D4 A5 D5
	Esta proba cualificarase cun máximo dun punto		
	Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a Sociedade/Comunidade internacional, facilitando a comprensión entre os alumnos dos problemas básicos que rodean ao mesmo.		

Other comments on the Evaluation

Esta materia ten dúas modalidades de avaliación: continua e final. Neste sentido, unha vez superado o prazo dun mes, dende o comenzo do primeiro cuadrimestre, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ben o sistema de avaliación continúa o ben o sistema de avaliación final. No caso de que o alumnado non manifieste o sistema o que desexa acollerse, entenderse que escolle o sistema de avaliación final.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTINUA PARA 1ª EDICIÓN DE ACTAS

O alumnado que opte pola avaliación continua, realizará ao longo do curso as diferentes probas descritas no apartado "avaliación" desta guía, é dicir, dous test, un traballo que será obxecto de exposición na aula, así como resolución de casos prácticos que se plantexarán nos grupos medianos. Con estas probas poderán obter máximo de seis puntos. **En todo caso, para poder seguir a modalidade de avaliación continua o alumnado deberá asistir a un 80% das clases prácticas.**

Ademais, o alumnado realizará un **exame de preguntas de desenvolvemento, de carácter obrigatorio**, que se celebrará na data prevista no calendario de examen da facultade e que puntuará un máximo de 4 puntos. Só se sumará a calificación obtida nas probas de avaliación continua si alcanza no examen unha nota igual ou superior a dous puntos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN FINAL PARA 1ª EDICIÓN DE ACTAS

Aqueles alumnos que non se sometan á avaliación continua, a proba a realizar, modalidade avaliación final, constará de dúas partes: a realización dunha **proba escrita con cuestións de desenvolvemento, así como a resolución dun caso práctico**. A proba escrita cualificarase cun máximo de 8 puntos e a resolución do caso práctico sobre un máximo de dous. A nota obtida na resolución do caso práctico só se lle sumará a da proba escrita sempre e cando a nota da proba escrita sexa igual ou superior a 4. En todo caso, as competencias e resultados de aprendizaxe avaliados serán os mesmos que no sistema de avaliación continua.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

1. Os alumnos que, optando polo sistema de avaliación continua non superen a materia na primeira oportunidade, conservaráselles a nota que obtivesen na avaliación continua cando se presenten á segunda oportunidade (exame de xuño e no seu caso, seguinte curso académico), tendo que realizar exclusivamente e con carácter obrigatorio, a parte teórica do exame que consistirá, do mesmo xeito que na primeira oportunidade, en preguntas de desenvolvemento que representan o 40% da nota. Así mesmo, só se sumará a calificación obtida nas probas de avaliación continu, sempre o cando a nota alcanzada no exame sea igual ou superior a dous puntos. En todo caso, as competencias e resultados de aprendizaxe avaliados serán os mesmos que na primeira edición de actas.

2. Aqueles alumnos que **opten polo sistema de avaliación final**, o sistema avaliación serán os mesmos que se establecen na primeira edición de Actas

3. A avaliación correspondente á **Convocatoria** Fin de carreiras será igual que a da modalidade de sistema de avaliación final descrita nesta guía.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para presente curso académico e documentación concordante.

Publicación das cualificacións: As cualificacións se publicaranse na plataforma moovi con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o alumnado matriculado.

As tutorías do profesorado da materia poden solicitarse no seguinte enlace <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/maria-belen-sanchez-ramos/>

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography**

Díez de Velasco, M, **Instituciones de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Díez de Velasco, M, **Las Organizaciones Internacionales**, Última edición,

Sobrino Heredia, JM, **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, del Derecho de la Unión Europea y el Derecho Internacional de los espacios**, 2016,

Complementary Bibliography

Carrillo Salcedo, J.A, **El Derecho Internacional en perspectiva histórica**, 1991,

Pastor Ridruejo, J.A, **Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales**, Última edición,

Andrés Sáenz de Santa María, P, **Sistema de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Remiro Brotons y otros, **Derecho Internacional. Curso General**, 2010,

Sánchez, V.M, **Derecho Internacional Público**, Última Edición,

Jiménez Piernas, C, **Introducción al Derecho Internacional Público. Práctica de España y de la Unión Europea**, Última edición,

Casnovas,O; Rodrigo,A, **Compendio de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Casado Raigon, R, **Derecho Internacional. Parte General**, Última edición,

Beneyto, J.M.; Jiménez Piernas, C, **Concepto y Fuentes del Derecho Internacional**, 2022,

---

Recomendacións**Subjects that continue the syllabus**

Unión Europea, constitución e medio ambiente/O03G081V01913

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Other comments

Para a preparación desta materia recoméndase o manual do Prof. Díez de Velasco e a Recopilación de textos do Prof. Sobrino Heredia

IDENTIFYING DATA**Dereito da Unión Europea**

Subject	Dereito da Unión Europea			
Code	003G081V01304			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Sánchez Ramos, María Belén Riquelme Vázquez, Pablo			
Lecturers	Riquelme Vázquez, Pablo Sánchez Ramos, María Belén			
E-mail	bsanchez@uvigo.es prielme@uvigo.es			
Web				
General description	O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C37	CE45 - Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional
C38	CE46 - Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
A finalidade desta materia é que o alumno conozca a súa condición de cidadano europeo e comprenda a dimensión xurídica da Unión Europea	A1	B1	C37	D1
	A2	B2	C38	D3
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5			

Contidos

Topic

Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antecedentes históricos da UE 2. O proceso de profundización da UE: la revisión de los Tratados comunitarios 3. A adhesión de novos Estados
Tema 2. A especificidade do fenómeno comunitario fronte o ordenamiento internacional	<ol style="list-style-type: none"> 1. Configuración xurídica: a UE como Organización Internacional 2. Valores, obxectivos e principios 3. O sistema de competencias
Tema 3. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ó dereito interno (I)	<ol style="list-style-type: none"> 1. A integración europea no marco das formas de Estado 2. O "Dereito orixinario" da UE e o concepto de Constitución
Tema 4. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ó dereito interno (II)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bases constitucionais da pertencencia á Unión Europea 2. A pertencencia á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito 3. A pertencencia á Unión Europea e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español
Tema 5. Sistema institucional da UE (I)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Consideracións xerais: principios e medios 2. O Consello Europeo 3. O Consello
Tema 6. Sistema institucional da UE (II)	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Parlamento Europeo 2. A Comisión 3. Outras institucións e órganos
Tema 7. Ordenamento xurídico da UE (I)	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Dereito orixinario 2. O Dereito derivado 3. O proceso de formación do Dereito derivado
Tema 8. Ordenamento xurídico da UE (II)	<ol style="list-style-type: none"> 1. As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos internos dos Estados membros 2. Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado 3. Desenvolvemento e execución do Dereito da UE
Tema 9. Sistema xudicial da UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Tribunal de Xustiza da UE: organización e funcionamento 2. Sistema de recursos ante o TJUE 3. A cuestión prexudicial: cooperación entre o TJUE e o xuíz nacional
Tema 10. A Aplicación do dereito da Unión Europea (I): Dereitos humanos e cidadanía europea	<ol style="list-style-type: none"> 1. O proceso de incorporación dos Dereitos no Dereito da UE 2. A Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea 3. A cidadanía europea
Tema 11. A aplicación do dereito da Unión Europea (II): As liberdades fundamentais do mercado interior	<ol style="list-style-type: none"> 1. O proceso de integración económica 2. A libre circulación de mercancías e capitais 3. A libre circulación de persoas e servizos
Tema 12. A Aplicación do dereito da Unión Europea (II): As políticas da UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. As políticas comúns da Unión 2. As políticas compartidas da Unión 3. As políticas nas que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda
Tema 13. Acción Exterior da UE: Política exterior e de seguridade común	<ol style="list-style-type: none"> 1. A personalidade internacional da UE 2. As competencias internacionais da UE 3. A Política exterior e de seguridade común
Tema 14. Espazo de liberdade, seguridade e xustiza: tutela xudicial e procesal na Unión Europea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proceso de constitución do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza 2. Control de fronteiras, asilo e inmigración 3. Cooperación xudicial civil e penal 4. Cooperación policial en materia penal

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	19	13	32
Lección maxistral	33	62	95
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	9	9
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Traballo	0	10	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Esta actividade consistirá na resolución de casos prácticos, comentarios de sentenza ...que serán obxecto de presentación na aula
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase e explicarase ao alumno os aspectos principais da disciplina

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Na sesión maxistral explicaranse as cuestións fundamentais da materia. Calquera dúbida pode ser consultada tanto na aula como nos horarios de titoría que se publicarán na páxina web da facultade e que se realizarán virtualmente. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros da plataforma de teledocencia ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Resolución de problemas	Orientarase ao alumnado na resolución das actividades propostas. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros da plataforma de teledocencia ...) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita de carácter obrigatorio na que se exporán cuestións de desenvolvemento. As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico e documentación concordante. Resultado de aprendizaxe: A finalidade desta materia é que o alumno coozca a súa condición de cidadano europeo e comprenda a dimensión xurídica da Unión Europea	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	D1 D3 D4 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo da aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por parte, mediante os traballos ou casos prácticos que deberán ser entregados ao profesor Resultado de aprendizaxe: A finalidade desta materia é que o alumno coozca a súa condición de cidadano europeo e comprenda a dimensión xurídica da Unión Europea	15	A2 A3 A5	B4	D1 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba tipo test non liberatoria de 20 preguntas. As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no cronograma da materia para o presente curso académico. Resultado de aprendizaxe: A finalidade desta materia é que o alumno coozca a súa condición de cidadano europeo e comprenda a dimensión xurídica da Unión Europea	30	A1 A5	B1 B2 B3	
Traballo	Durante o cuadrimestre os alumnos deberán realizar dous traballos, individual ou en grupo, un en relación coa parte de Dereito Constitucional e outro en relación coa parte de Dereito Internacional Público, que será entregado ao profesor. Esta proba cualificarase cun máximo dun punto. Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico e a estrutura organizativa e institucional da Unión Europea.	15	A1 A2 A3 A4	B4	C37 C38 D4 D5

Other comments on the Evaluation

A impartición e avaliación desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento: a área de Dereito Constitucional e a área de Dereito Internacional Público:

-A **Área de Dereito Internacional Público impartirá as leccións 1-2; 5-8 e 13.** Estas leccións impartiranse na primeira metade do primeiro cuatrimestre.

- A **Área de Dereito Constitucional impartirá o resto de o temario:leccións 3-4; 9-12e 14.** Estas leccións impartiranse na segunda metade do primeiro cuatrimestre

CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTINUA PARA 1ª EDICIÓN ACTAS

En canto a **avaliación**, cada unha de as áreas de coñecemento que participan na materia ten un peso **proporcional a a súa carga docente: Dereito Internacional 50% e Dereito Constitucional 50%**. Cada área, a hora de determinar a súa nota, farao seguindo os criterios establecidos na metodoloxía, é dicir, 40% o exame final, 15% a resolución de problemas e/ou exercicios, 15% os traballos e 30% as probas tipo test.

En relación á **proba ou exame final escrito**, esta proba constará de dous partes, unha por cada Área de coñecemento. Cada parte farase en follas independentes, para que cada profesor poida correxir a súa parte. **Para superar a materia é necesario obter un mínimo do 50% en cada parte, é dicir, 2 puntos.**

Unha vez superado o prazo dun mes, dende o comenzo do cuadimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continúa.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN FINAL PARA 1ª EDICIÓN ACTAS

Os **alumnos que non se sometan a a avaliación continúa**, a proba a realizar constará de dúas partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento -que se valorará con un máximo de 4 puntos por cada área de coñecemento- así como a resolución dun caso práctico -que se valorará con un máximo de 1 punto por cada área de coñecemento-, exame que, en todo caso, representará o 100% da cualificación final. En todo caso, tanto na proba de desenvolvemento como no caso práctico evaluaránse as mesmas competencias que na avaliación continúa. **Tanto o exame final como o caso práctico constarán de dous partes, unha por cada Área de coñecemento.** Cada parte farase en follas independentes, para que cada profesor poida correxir o seu parte. **Para superar a materia é necesario obter un mínimo de o 50% en cada parte, é dicir, 2,5 puntos. En todo caso, avaliense as mesmas competencias e resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes**

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

1.Os alumnos **que seguisen o sistema de avaliación continúa** e acudan a segunda oportunidade de exame ,só terán que realizar a parte teórica, que consistirá en preguntas de desenvolvemento, posto que conservarán a cualificación obtida nos traballos na aula. Aplicaranse os mesmos criterios de avaliación que para asistentes a 1ª edición de Actas.

2. Os **alumnos que non se seguiron o sistema de avaliación continúa**, os criterios de avaliación son os que constan no apartado de criterios de avaliación para non asistentes 1ª edición de Actas.

3.O exame correspondente a a convocatoria "**Fin de carreira**", os criterios de avaliación son os que constan no apartado de criterios de avaliación para non asistentes 1ª edición de Actas. En todo caso, tanto na proba de examen de desenvolvemento como na resolución de problemas evaluaránse as mesmas competencias que na avaliación continúa.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico e documentación concordante.

As cualificacións publicaranse na plataforma moovi con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudiantado matriculado.

As titorías do profesorado da materia poden consultarse ou solicitarse no seguintes enlaces:

<http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/maria-belen-sanchez-ramos/>

<https://fccxt.uvigo.es/es/docencia/profesorado/pablo-riquelme-vazquez/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Mangas Martín, A y Liñán Nogueras, D.J, **Instituciones y Derecho de la Unión Europea**, Última Edición,

Sobрино Heredia, J.M, **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, Derecho de la Unión Europea y el Derecho Internacional de los espacios**, 2016,

Complementary Bibliography

Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, **Curso de Derecho de la Unión Europea**, Última Edición,

Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), **Las Organizaciones Internacionales**, Última Edición,

Sánchez, Víctor, M (dir), **Derecho de la Unión Europea**, Última Edición,

Sánchez Ramos, B (dir), **La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa**, 2013,

---

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Unión Europea, constitución e medio ambiente/O03G081V01913

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito internacional público/O03G081V01303

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

IDENTIFYING DATA**Dereito administrativo I**

Subject	Dereito administrativo I			
Code	003G081V01401			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2	2c
Teaching language	Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	Bustillo Bolado, Roberto Orlando			
Lecturers	Bustillo Bolado, Roberto Orlando Orban Moreno, José Manuel			
E-mail	rbustillo@uvigo.es			
Web				
General description	Os obxectivos que persegue o ensino desta materia son o exame e análise do Ordenamento xurídico-administrativo, así como as distintas modalidades de Administracións públicas e os ***instrumentos xurídicos da súa actividade (con particular atención á teoría do acto administrativo e do procedemento, por unha banda, e aos contratos das Administracións, por outra).			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C15	CE19 - Coñecer de forma sistemática contidos propios da parte xeral do Dereito Administrativo manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doctrinais
C16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde da posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte xeral do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	A1	B3	C15	D1
	A3	B4	C16	D3
	A4			D5

Contidos

Topic	
Tema 1- O Dereito Administrativo e a Administración pública: concepto e caracteres; fontes, en particular o Regulamento.	
Tema 2- Os suxeitos: As Administracións públicas e a súa organización. O administrado	
Tema 3- Fundamentos da actividade administrativa: o principio de legalidade da Administración	

Tema 4- Os actos administrativos: clases, elementos, eficacia, validez. O silencio administrativo	.
Tema 5- O procedemento administrativo	.
Tema 6- Os recursos administrativos	.
Tema 7- Coacción administrativa. En particular, a execución dos actos administrativos	.
Tema 8- Contratos do sector público	.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	38	76	114
Lección maxistral	40.5	48.6	89.1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	20.9	21.9

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	<p>Desenvolveranse (nos Grupos *B), a título de exemplo, actividades do tipo das seguintes, coa finalidade de repasar ou profundar nos contidos abordados nas sesións maxistrais:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Resolución de supostos prácticos. * Análise de contidos específicos (por exemplo, sentenzas sobre contidos do temario). * Postas en común e resolución de dúbidas. <p>O traballo en seminarios DEBERÁ ser complementado pola/polo estudante con traballo autónomo, e PODERÁ voluntariamente ser complementado con *tutorías individualizadas nos días e horas fixados pola Facultade de Dereito.</p>
Lección maxistral	<p>O profesor exporá os contidos da materia obxecto de estudo, expondo sobre a marcha preguntas aos alumnos e convidándolles a participar resolvendo cuestións e casos.</p> <p>O traballo en sesión maxistral DEBERÁ ser complementado pola/polo estudante con traballo autónomo, e PODERÁ voluntariamente ser complementado con *tutorías individualizadas nos días e horas fixados pola Facultade de Dereito.</p>

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderase aos estudantes ao termo de cada clase, e nas titorías presenciais no despacho de profesor e, por causas xustificadas, previa concertación, en titorías en liña. As titoría poderanse concertar con cada docente a través dos seus respectivos correos-electrónicos (véxase a apartado "avaliación").
Seminario	Idem
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Idem

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Seminario	<p>Avaliarase a capacidade das/vos estudantes para resolver casos prácticos, debater, expor e, en xeral, a súa participación activa. A mera asistencia non se valora.</p> <p>Resultado de aprendizaxe: Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte xeral do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.</p>	30	A1 B3 C15 D1 A3 B4 C16 D3 A4 D5
Lección maxistral	<p>Avaliarase a capacidade das/dos estudantes para responder oralmente PREGUNTAS E PROBAS OBXECTIVAS orais que o profesor vaia suscitando ao longo da súa exposición. A mera asistencia non se valora.</p> <p>Resultado de aprendizaxe: Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte xeral do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.</p>	30	A1 B3 C15 D1 A3 B4 C16 D3 A4 D5

Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante terá que responder varias preguntas (de corte teórico e/ou práctico), podendo utilizar textos legais. Resultado de aprendizaxe: Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte xeral do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	40	A1 B3 A3 B4 A4	D1 D3 D5
---	--	----	----------------------	----------------

Other comments on the Evaluation

1. AVALIACIÓN CONTINUA

Para os estudantes que opten por avaliación continua, o 40% da cualificación deriva dun exame oral (art. 20.1.a Regl. 18-4-2023) final sobre o conxunto da materia, e a puntuación restante deriva da participación activa do estudante nas actividades académicas (art. 20.1.d Regl. 18-3-2023) en clases en grupo grande (30%) ou en clases en grupos medianos (30%), cos seguintes mecanismos correctores:

1º.- No caso de que a avaliación da participación activa sexa inferior á cualificación do exame, non se valorará en prexuízo do estudante a cualificación da participación activa.

2º.- Para que a participación activa poida desprezar efectos favorables sobre a avaliación do estudante, a cualificación do exame debe ser superior a 4 puntos sobre 10.

A presenza física dun estudante en clase non é mérito algún (a mera asistencia nin se valora nin se controla; non se esixe un número mínimo de asistencias). O simple feito de asistir a clase non é unha actividade que reflecta ningunha actitude nin aptitude do alumno nin favorable nin desfavorable en termos académicos ou intelectuais, nin achega absolutamente ningún dato relevante que sirva para avaliar nin competencias nin habilidades nin o coñecemento e madurez alcanzado respecto dos contidos da materia -que é do que se trata, en definitiva-. En consecuencia, asistir a clase por si só NON SE VALORA. O que si se valora na avaliación continua é a asistencia activa (asistencia + participación de calidade).

Valorarase positivamente en avaliación continua a disposición voluntaria dos alumnos para efectuar lecturas ou traballos complementarios titorizados polo profesor, así como a participación voluntaria en actividades académicas presenciais complementarias (art. 20.1.b e c Regl. 18-4-2023).

Nos traballos que eventualmente formen parte da avaliación continua, os estudantes poderán utilizar ferramentas de IA de acordo con as seguintes premisas:

1ª.- Deberán ao final do traballo indicar as ferramentas de IA que utilizaron.

2ª.- Xunto a cada ferramenta explicarán o tipo de uso concreto que fixeron dela.

3ª.- Deberán respectar as indicacións máis restritivas que, no seu caso, prevexa o/a profesor-a responsable.

2. AVALIACIÓN GLOBAL

O 100% da cualificación deriva dun exame oral sobre o conxunto da materia (art. 21.1.a Regl. 18-4-2023)

3. ASPECTOS COMÚNS PARA A AVALIACIÓN CONTINUA E A AVALIACIÓN GLOBAL

a) Non se poderá aprobar a materia en caso de actuacións do estudante contrarias aos deberes contidos nos apartados b, c, d e e do art. 13.2 do R.D. 1791/2010, polo que se aproba o Estatuto do Estudante Universitario. Iso sen prexuízo da posibilidade adicional de poñer tales feitos en coñecemento dos órganos competentes para os efectos da posible determinación de responsabilidade disciplinaria.

b) Restará puntos o uso por parte do estudante dunha linguaxe oral ou escrita con deficiencias gramaticais, semánticas ou ortográficas.

c) O art. 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a cualificación e a calidade dá docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado desta Universidade preceptúa que:

□A elección dá modalidade de avaliación global correspóndelle a cada estudante, que poderá levala a cabo, durante vos prazos e ou procedemento establecido polo centro. A elección dá modalidade de avaliación global supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose das actividades dá modalidade de avaliación continua que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar□.

Por tanto, se algún estudante desexa, en consonancia co citado precepto regulamentario, elixir expresamente a modalidade de avaliación global e renunciar á avaliación continua (a pesar de que nesta materia, como xa se explicou, a avaliación

continua serve só para mellorar, non para empeorar a cualificación do exame), poderá facelo unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre, habilitarase para iso un prazo de 10 días hábiles para deixar constancia a través da plataforma Moovi.

4. ESPECIFICACIÓNS SOBRE OS EXAMES FINAIS

Queda prohibido en exames presenciais o uso de calquera tipo de dispositivo eléctrico ou electrónico; calquera dispositivo deberá permanecer apagado e fóra do alcance do estudante. O incumprimento por parte dun/unha estudante desta regra supoñerá o suspenso cunha cualificación de "0" puntos, sen prexuízo das posibles medidas disciplinarias que resulten pertinentes.

- Primeira opción - maio

O exame será oral, e o estudante poderá durante o mesmo consultar textos legais de acordo con as instrucións facilitadas polo profesor. Para os efectos de poder calcular o tempo medio de duración de cada exame e, con iso, poder garantir aos alumnos que os seus exames teñan lugar o día da convocatoria oficial, os estudantes que desexen asistir ao exame oral deberán previamente manifestar tal vontade a través da plataforma Moovi

- Segunda opción - xullo

O exame será escrito con respostas curtas (de corte teórico e/o práctico) e durante o mesmo poderanse consultar textos legais de acordo con as instrucións facilitadas polo profesor.

- Fin de carreira

A avaliación de fin de carreira dependerá nun 100% da nota dun exame escrito con respostas curtas (de corte teórico e/o práctico) e durante o mesmo poderanse consultar textos legais de acordo con as instrucións facilitadas polo profesor.

5. OUTROS ASPECTOS

- SALVO INSTRUCCIÓN EN CONTRARIO DO PROFESOR, OS ESTUDANTES NON PODERÁN UTILIZAR EN CLASES NINGÚN APARELLO ELÉCTRICO Ou ELECTRÓNICO; CALQUERA TIPO DE APARELLO DE TALES CARACTERÍSTICAS DEBERÁ PERMANECER APAGADO E FÓRA DA VISTA DO ESTUDANTE. SALVO PERMISO EXPRESO EN CONTRARIO QUEDA PROHIBIDO GRAVAR POR CALQUERA MÉTODO A IMAXE E/Ou O SON DOS PROFESORES EN CLASES PRESENCIAIS Ou VIRTUAIS.

- Nos exames valorarase o logro dos "resultados previstos na materia" plasmados na guía docente, tales como alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte xeral do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.

- As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e aos estudantes matriculados. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no devandito soporte telemático.

- As titorías poderanse solicitar con cada docente por correo-e; salvo causa de forza maior debidamente xustificada, as titorías serán sempre PRESENCIAIS.

- Para dúbidas concretas con contidos da materia, o estudante debe poñerse en contacto co/a profesor-a que os explicou. Para cuestións xerais, poden dirixirse ao profesor que estea a explicar materia nese momento, quen, en caso de ser necesario, dará traslado ao coordinador da materia. - Os delegados de curso poden dirixirse directamente ao coordinador da materia (Roberto Ou. Bustillo Bolado) no correo-e rbustillo@uvigo.es

- As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado para cada curso académico pola Xunta de Facultade e publicadas na súa web institucional.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Parada Vázquez, R., **Derecho Administrativo I y II**, última edición, Open Ediciones Universitarias, -

Martín Rebollo, L., **Leyes Administrativas**, Última edición, Aranzadi, -

Martín Rebollo, L., **Manual de las Leyes Administrativas**, última edición, Aranzadi, -

Fernández Farreres, G., **Sistema de Derecho Administrativo**, última edición, Aranzadi,

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito administrativo II/O03G081V01503

Xurisdicións contenciosa-administrativa e social/O03G081V01604

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

Dereito: Teoría do dereito/O03G081V01102

Other comments

Recoméndase levar a materia "ao día"

IDENTIFYING DATA**Dereito penal II**

Subject	Dereito penal II			
Code	003G081V01402			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language				
Department	Dereito público			
Coordinator	Arias Carral, Manuel			
Lecturers	Arias Carral, Manuel Lago Calvo, Francisco José			
E-mail	arias@uvigo.es			
Web				
General description	Estudo da parte especial do Dereito Penal			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C45	CE53 - Coñecer as distintas figuras delituosas (delitos e faltas) contidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doctrinal
C46	CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente os distintos delitos e faltas comprendidos no Código Penal e nas Leis penais especiais.	A2 B1 C45 D1 A3 B2 C46 D5
Aplicar correctamente os elementos da teoría xurídica do delito ás concretas figuras delictivas e faltas.	A5 B3 B4
Coñecer e comprender os problemas sobre os concursos de leis e de delitos.	
Resolver supostos prácticos en materia penal, manexando adecuadamente as aportacións doutrinales e xurisprudenciais para fundamentar xurídicamente a solución.	

Contidos

Topic	
Lección 1. Delitos contra a vida humana independente.	I. Homicidio e as súas formas. 1. Homicidio. 2. Asasinato. 3. Inducción e auxilio ao suicidio. Homicidio-suicidio. A eutanasia.
Lección 2. Delitos contra a vida humana dependente ou en formación.	I. Aborto. II. Lesións ao feto. III. Delitos relativos á manipulación xenética.
Lección 3. Delitos contra a saúde e a integridade persoal.	I. Lesións.
Lección 4. Delitos contra a liberdade.	I. Detencións ilegais e secuestros. II. Ameazas. III. Coaccións
Lección 5. Delitos contra a integridade moral e trata de seres humanos	I. Das torturas e outros delitos contra a integridade moral. II. Da trata de seres humanos.

Lección 6. Delitos contra a liberdade e indemnidade sexuais	I. Agresións sexuais. II. Abusos sexuais. III. Abusos e agresións sexuais a menores de dezaseis anos. IV. Acoso sexual. V. Delitos de exhibicionismo e provocación sexual. VI. Delitos relativos á prostitución e a explotación sexual e corrupción de menores. VII. Disposicións comúns.
Lección 7. Omisión do deber de socorro.	I. Omisión do deber de socorro.
Lección 8. Delitos contra a intimidade, o dereito á propia imaxe e a inviolabilidade do domicilio.	I. Descubrimento e revelación de segredos. II. Allanamiento de morada, domicilio de persoas xurídicas e establecementos abertos ao público.
Lección 9. Delitos contra o honor.	I. Calumnia. II. Inxuria. III. Disposicións xerais.
Lección 10. Delitos contra as relacións familiares.	I. Matrimonios ilegais. II. Suposición de parto e alteración da paternidade, estado ou condición do menor. III. Delitos contra os dereitos e deberes familiares. 1. Quebrantamento dos debres de custodia e inducción de menores ao abandono de domicilio. 2. Sustracción de menores. 3. Abandono de familia, menores ou persoas con discapacidade necesitadas de especial protección.
Lección 11. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica.	I. Furtos. II. Robos. III. Extorsión. IV. Robo e furto de uso de vehículos. V. Usurpación. VI. Disposicións comúns.
Lección 12. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica (continuación)	I. Defraudacións. 1. Estafas. 2. Administración desleal. 3. Apropiación indebida. 4. Defraudacións do fluído eléctrico e análogas. II. Danos. III. Receptación e branqueo de capitais.
Lección 13. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros.	I. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros
Lección 14. Delitos relativos á ordenación do territorio e o urbanismo, á protección do patrimonio histórico e ao medio ambiente.	I. Delitos sobre a ordenación do territorio e o urbanismo. II. Delitos sobre o patrimonio histórico. III. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente. IV. Delitos relativos á protección da flora, fauna e animais domésticos. V. Disposicións comúns.
Lección 15. Delitos contra a seguridade colectiva.	I. Delitos contra a saúde pública. II. Delitos contra a seguridade vial.
Lección 16. Falsedades.	I. Falsificación de moeda e efectos timbrados. II. Falsedades documentais. 1. Falsificación de documentos públicos, oficiais e mercantís e dos despachos transmitidos polos servizos de telecomunicación. 2. Falsificación de documentos privados. 3. Falsificación de certificados. 4. Falsificación de tarxetas de crédito e débito e cheques de viaxe. III. Disposición xeral. IV. Usurpación do estado civil. V. Usurpación de funcións públicas e intrusismo.
Lección 17. Delitos contra a Administración Pública.	I. Prevaricación dos funcionarios públicos e outros comportamentos inxustos. II. Cohecho. III. Tráfico de influencias. IV. Malversación. V. Outros delitos contra a Administración pública.
Lección 18. Delitos contra a Administración de Xusticia.	I. Prevaricación. II. Omisión dos deberes de impedir delitos ou de promover a súa persecución. III. Encubrimento. IV. Realización arbitraria do propio dereito. V. Acusación e denuncia falsas e simulación de delitos. VI. Falso testimonio. VII. Obstrucción á xusticia e deslealtade profesional. VIII. Quebrantamento de condena. IX. Delitos contra a Administración de Xusticia da Corte Penal Internacional.
Lección 19. Delitos contra a orde pública.	I. atentados contra a autoridade, os seus axentes e os funcionarios públicos, resistencia e desobediencia. II. Desordes públicas. III. Tenencia, tráfico e depósito de armas, municións ou explosivos. IV. Organizacións e grupos criminais. V. Organizacións e grupos terroristas e delitos de terrorismo. 1. Organizacións e grupos terroristas. 2. Delitos de terrorismo

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	15	27	42
Lección maxistral	33.5	69.5	103
Exame de preguntas obxectivas	2.5	0	2.5
Exame de preguntas obxectivas	2.5	0	2.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O/a alumno/adebe desenvolver as solucións adecuadas adoita empregarse como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Methodologies	Description
---------------	-------------

Lección maxistral	Atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/
Resolución de problemas	Atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	As *tutorías atenderanse no horario de *tutorías habitual dos profesores publicado no centro. As *tutorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/é/docencia/profesorado/*manuel-arias-*carral/

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	<p>O sistema de avaliación ao que pode optar o alumnado é de dous tipos: Avaliación continua ou avaliación global. Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a asignatura, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.</p> <p>A asistencia ás clases prácticas é un factor esencial que se valora no proceso de avaliación continua. É preciso ter asistido ao 75% das clases prácticas para poder acceder ao sistema de avaliación continua. No caso de que por calquera motivo o alumnado non poida asistir ao 75%, non poderá participar no sistema de avaliación continua, debendo realizar un único exame final.</p> <p>A proba de resolución de problemas e/ou exercicios consistirá nun exame escrito no que o alumnado debe resolver un ou varios casos prácticos. A data, horario e lugar de realización desta proba serán sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023-2024 e documentación concordante.</p> <p>Na avaliación continua ésta constitúe a terceira proba, sumándose as dúas probas tipo test que se explican no seguinte apartado, e supón o 40% da cualificación final da materia.</p>	40	A2 B1 C45 D1 A3 B2 C46 D5 A5 B3 B4
Exame de preguntas obxectivas	<p>1ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente.</p> <p>As dúas probas tipos test consistirán en sendos exames de 25 preguntas con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco.</p> <p>O lugar, data e contido de primeira proba tipo test indicaráse polo coordinador da materia na primeira semana do curso.</p> <p>A cualificación de primeira proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.</p>	30	A2 B1 C45 D1 A3 B3 C46 D5 B4
Exame de preguntas obxectivas	<p>2ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente.</p> <p>As dúas probas tipos test consistirán en sendos exames de 25 preguntas con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco.</p> <p>O lugar, data e contido da segunda proba tipo test indicaráse polo coordinador da materia na primeira semana do curso.</p> <p>A cualificación da segunda proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.</p>	30	

Other comments on the Evaluation

Outros comentarios sobre a avaliación:

1.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a asignatura, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

2.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL: Consistirá nun único exame, que incluíra a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da asignatura. Constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test de 50 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. Esta parte representa o 60% da cualificación final. A parte práctica consistirá en resolver un ou varios casos prácticos. Esta parte representa o 40% da cualificación final. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ambas dúas partes. As datas, horarios e lugar de realización destas probas serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023-2024 e documentación concordante.

As competencias que se avalían e os resultados de aprendizaxe para o alumnado que non se somete a avaliación continua coinciden cos establecidos para o alumnado que se somete a avaliación continua, salientando as seguintes competencias CB2, CB3, CG1, CG2, CG3, CG4, CE43, CE44, CT1, CT5, e os seguintes resultados de aprendizaxe: coñecer o significado e a función do Dereito Penal, coñecer as fontes do Dereito Penal, utilizar os diferentes métodos de interpretación xurídica aplicados ao Dereito Penal, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente as categorías e conceptos da Teoría Xeral do Delito, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente a Teoría da Pena, coñecer e comprender os problemas sobre o concurso de leis e delitos, resolver supostos prácticos en materia penal, manexando adecuadamente as aportacións doutrinarias e xurisprudenciais para fundamentar xurídicamente a solución.

3.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA E FIN DE CARREIRA

Consistirá nun único exame, na data establecida no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o ano académico 2024-2025. Este exame, que incluíra a totalidade do temario e constitúe o 100% da calificación da asignatura, constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se puntuarán de 0 a 5 puntos cada unha. A parte teórica consistirá en probas de tipo test, para cuia calificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuándose as deixadas en branco. A parte práctica consistirá en resolver un ou mais casos prácticos. A calificación final do exame será a suma das calificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da calificación de ambas partes.

As competencias que se avalían e os resultados de aprendizaxe para o alumnado que non se somete a avaliación continua coinciden cos establecidos para o alumnado que se somete a avaliación continua, salientando as seguintes competencias CB2, CB3, CG1, CG2, CG3, CG4, CE43, CE44, CT1, CT5, e os seguintes resultados de aprendizaxe: coñecer o significado e a función do Dereito Penal, coñecer as fontes do Dereito Penal, utilizar os diferentes métodos de interpretación xurídica aplicados ao Dereito Penal, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente as categorías e conceptos da Teoría Xeral do Delito, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente a Teoría da Pena, coñecer e comprender os problemas sobre o concurso de leis e delitos, resolver supostos prácticos en materia penal, manexando adecuadamente as aportacións doutrinarias e xurisprudenciais para fundamentar xurídicamente a solución.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudiantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

4.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. INFORMACIÓN COMPLEMENTARIA

As datas, horarios e lugar de realización destas probas de avaliación serán sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023-2024 e documentación concordante.

As titorías atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace: <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

SILVA SÁNCHEZ, Jesús María (Dir)/RAGUÉS I VALLÉS (Coord.), **Lecciones de Derecho penal: Parte Especial**, 6ª ed., Atelier, 2019

Complementary Bibliography

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis (Coord.)/VIVES ANTÓN, Tomás S./ MARTÍNEZ-BUJÁN PÉREZ, Carlos/ORTS BERENGU, **Derecho penal. Parte Especial**, 5ª ed., Tirant lo Blanch,, 2016

QUERALT JIMÉNEZ, Joan Josep, **Derecho penal español. Parte especial**, 7ª ed., Tirant lo Blanch, 2015

GÓMEZ RIVERO, Mª del Carmen (Dir.), **Nociones fundamentales de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen I.**, 3ª ed., Tecnos, 2018

- GÓMEZ RIVERO, M^a del Carmen (Dir.), **Nociones fundamentales de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen II**, 2^a ed, Tecnos,, 2015.
- BOIX REIG, Javier (Dir.), **Derecho Penal. Parte Especial. Volumen 1La protección penal de los intereses jurídicos personales(Adaptado a la reforma de 2015 del Código Penal)**, 2^a ed., lustel, 2016
- CORCOY BIDASOLO, Mirentxu (Coord.), **Manual de Derecho Penal. Parte Especial. Doctrina y jurisprudencia con casos solucionados. Tomo 1**, Tirant lo Blanch, 2015.
- SERRANO GÓMEZ, Alfonso/SERRANO MAÍLLO, Alfonso/SERRANO TÁRRAGA, Mª Dolores/VÁZQUEZ GONZÁLEZ, Carlos, **Curso de Derecho Penal. Parte Especial**, 5^a ed., Dykinson,, 2019
- ROMEO CASABONA, Carlos M^a/SOLA RECHE, Esteban/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel (Coords.), **Derecho Penal. Parte Especial. (Conforme a las Leyes Orgánicas 1 y 2/2015, de 30 de marzo)**, Comares, 2016
- MORILLAS CUEVA, Lorenzo (Coord.), **Sistema de Derecho penal. Parte Especial**, 2^a ed., Dykinson, 2016
- MENDOZA CALDERÓN, Silvia/GÓMEZ RIVERO, Mª Carmen, **Casos prácticos de Derecho Penal. Parte Especial**, 3^a ed, Tirant lo Blanch,, 2015.
- QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (Dir.), **Comentarios a la Parte Especial del Derecho Penal**, 10^a ed, Aranzadi, 2016
- RODRÍGUEZ RAMOS, Luis (Dir.), **Código Penal. Concordado y comentado con Jurisprudencia y Leyes penales especiales y complementarias**, 5^a ed., La Ley, 2015
- GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo I. Parte General.Artículos 1-137**, Aranzadi, 2015
- GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo IV. Delitos contra el medio ambiente, el patrimonio histórico, la ordenación del territorio y contra la seguridad colectiva. Artículos 319-385 ter**, Aranzadi, 2015
- GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo III. Delitos contra el patrimonio y socioeconómicos. Artículos 234-318 bis**, Aranzadi,, 2015
- GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo V. Delitos de falsedades, contra la Administración Pública y contra la Administración de Justicia. Artículos 386-471 bis**, Aranzadi, 2015
- GÓMEZ TOMILLO, Manuel/JAVATO MARTÍN, Antonio M^a (Dirs.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo VI. Delitos contra la Constitución, el orden público. Delitos de traición y contra la paz o la independencia del Estado y relativos a la defensa nacional. D**, Aranzadi,, 2015
- TERRADILLOS BASOCO, Juan María (Coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo III (2 volúmenes). Derecho Penal. Parte Especial**, 2^a ed., lustel, 2016
- TERRADILLOS BASOCO, Juan María (Coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo IV: Derecho penal. Parte Especial (Derecho Penal Económico)**, 2^a ed., lustel, 2016
- VVAA, **Memento Práctico Penal 2017**, Francis Lefebvre, 2016
- LAMARCA PÉREZ, Carmen (Coord.), **Delitos. La parte especial del Derecho penal**, 4, Dykinson, 2019
- AGUDO FERNÁNDEZ, Enrique/JAÉN VALLEJO, Manuel/PERRINO PÉREZ, Ángel Luis, **Derecho penal aplicado. Parte Especial. Delitos contra el patrimonio y el orden socioeconómico**, Dykinson, 2018
- AGUDO FERNÁNDEZ, Enrique/JAÉN VALLEJO, Manuel/PERRINO PÉREZ, Ángel Luis, **Derecho penal aplicado. Parte Especial. Delitos contra intereses colectivos o difusos**, Dykinson, 2019
- VENTURA PÜSCHEL, Arturo (Coord.)/ÁLVAREZ GARCÍA, Francisco Javier (Dir.), **Tratado de Derecho penal español. Parte especial**, Tirant lo Blanch, 2019
- SÁNCHEZ-OSTIZ GUTIÉRREZ, Pablo/ÍÑIGO CORROZA, Elena/PEREIRA GARMEDIA, Mario M., **Crimina 3.0**, Eunsa, 2018
- ROIG TORRES, Margarita, **Últimas reformas legales en los delitos de violencia de género. Perspectiva comparada**, Tirant lo Blanch, 2018
- ESQUINAS VALVERDE, Patricia (Coord.)/MARÍN DE ESPINOSA CEBALLOS, Elena (Dir.), **Lecciones de Derecho Penal. Parte especial**, Tirant lo Blanch, 2018
- ZÁRATE CONDE, Antonio (Coord.), **Derecho penal. Parte especial. Obra adaptada al temario de oposición para el acceso a la carrera judicial y fiscal**, 2, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2018
- RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Manual teórico de Derecho penal II. Parte especial de Derecho penal**, Tirant lo Blanch, 2017
- ARMENDÁRIZ LEÓN, Carmen (Dir.), **Parte especial del Derecho penal a través del sistema de casos**, Tirant lo Blanch, 2022
- ROMEO CASABONA, Carlos María/SOLA RECHE, Esteban/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel (Coords.), **Derecho penal, parte especial**, Comares, 2022
- PAÍNO RODRÍGUEZ, Francisco Javier, **Derecho penal. Parte especial**, Universidad Complutense de Madrid, 2022
- SÁNCHEZ-OSTIZ, Pablo/ÍÑIGO CORROZA, María Elena/PEREIRA GARMENDÍA, Mario, **Crimina 3.0**, Ediciones Universidad de Navarra, EUNSA, 2022
- REQUEJO CONDE, Carmen, **Introducción al derecho penal patrimonial. Los delitos hurto y robo en el Código penal español**, Aranzadi, 2022
- MUÑOZ CONDE, Francisco, **Parte especial de Derecho Penal**, Tirant lo Blanch, 2021
- RAGÜES I VALLES, Ramón/SILVA SANCHEZ, Jesús María, **Lecciones de Derecho Penal. Parte Especial**, Atelier,2023,
- GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, **Comentarios a la LO 14/2022, de reforma del Código Penal**, Tirant lo Blanch,2023,
- ROIG TORRES, Margarita, **Los delitos de homicidio y lesiones causados por imprudencia con vehículo a motor o ciclomotor**, Tirant lo Blanch,2023,

Recomendaciones

Subjects that continue the syllabus

Criminoloxía e dereito penitenciario/O03G081V01925
Dereito penal e procesual de menores/O03G081V01924

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito penal I/O03G081V01302

Other comments

É imprescindible acudir á aula co texto do Código Penal vixente.

IDENTIFYING DATA**Sistema xudicial español e proceso civil**

Subject	Sistema xudicial español e proceso civil			
Code	O03G081V01403			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público Dpto. Externo			
Coordinator	Martínez García, Mirian			
Lecturers	de Dios de Dios, José Ramón Martínez García, Mirian			
E-mail	miry@uvigo.es			
Web	http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/mirian-martinez-garcia/			
General description	A materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil estruturase en dúas partes. Na primeira parte, á que se dedicará 1/3 da carga lectiva, estúdase basicamente, o concepto e garantías da xurisdición, a organización dos órganos xurisdicionais, o persoal dos órganos xurisdicionais e o colaborador, así coma os principios rectores do proceso. A segunda parte, que ocupará os 2/3 da carga lectiva, dedícase ao estudo do proceso civil: suxeitos e obxecto do proceso; desenvolvemento do proceso nas súas distintas modalidades; a proba no proceso civil; as medidas cautelares; os recursos e a execución forzosa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C26	CE32 - Coñecer a organigrama xurisdiccional español e da U.E., a organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da Administración de Xustiza, así como as institucións básicas do proceso civil e as súas modalidades procedimentais.
C27	CE33 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos-procesuais de carácter civil e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da normativa procesual civil
C32	CE40 - Coñecer os Dereitos fundamentais recoñecidos na Constitución española así como os sistemas de garantías deses dereitos e as normas aplicables
C33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Coñecer a organigrama xurisdiccional español e da U.E.; da organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da Administración de Xustiza; e das institucións básicas do proceso civil e das súas modalidades procedimentais.	B1	C32
	B2	C33
	B3	
	B4	

Familiarizarse co funcionamento práctico do proceso civil nas súas diversas modalidades procedimentais.	A2 A3 A4	C26 C27	D1 D3 D4 D5
---	----------------	------------	----------------------

Contidos

Topic	
I.- A Xurisdicción e os órganos xurisdicionais	<p>Tema 1.-A Xurisdicción como "función" e como "poder" do Estado: 1.- O conflito e os seus medios de solución. 2.- Funcións específicas da Xurisdicción. Extensión e límites da Xurisdicción- 3.- O Poder Xudicial e os outros Poderes do Estado.</p> <p>Tema 2.- Garantías da Xurisdicción: 1.- A independencia do Poder Xudicial. 2.- A exclusividade da Xurisdicción. 3.- O principio de unidade xurisdiccional. 4.- A responsabilidade do Estado polo funcionamento da Xustiza.</p> <p>Tema 3.- Organización da Xurisdicción ordinaria. Tribunais especiais constitucionalizados: 1.- Ordes xurisdicionais. 2.- Os órganos xurisdicionais ordinarios e as súas competencias. 3.- O Tribunal Constitucional. 4.- A Xurisdicción militar. 5.- O Tribunal del Contas. 6.- Tribunais supranacionais.</p>
II.- Os Xuíces e Maxistrados. O Ministerio Fiscal. Avogados e Procuradores. A Oficina Xudicial. Órganos colaboradores co sistema judicial.	<p>Tema 4.- Personal xurisdiccional: 1.- Clases e categorías. 3.- Estatuto dos xuíces e maxistrados. 3.- Órganos de goberno do Poder Xudicial.</p> <p>Tema 5.- A oficina xudicial: 1.- A oficina xudicial. 2.- Os Letrados da Administración de Xustiza 3.- Corpo de funcionarios da administración de xusticia. 4.- Outros profesionais que cooperan coa Administración de Xustiza.- 5. A Policía Xudicial.</p> <p>Tema 6.- Persoal colaborador: 1.- O Ministerio Fiscal. 2.- Avogados e Procuradores</p>
III.- Dereito á tutela xudicial efectiva.	<p>Tema 7.- A persoa ante a Administración de Xusticia: 1.- Dereito á tutela xudicial efectiva. 2.- Dereito a un proceso con todas as garantías. 3.- Dereito á asistencia xurídica gratuita.</p>
IV.- O proceso e os seus principios rectores. Actos procesuais e actos de comunicación.	<p>Tema 8.- Concepto e principios informadores do proceso. Os presupostos procesuais: 1.- Concepto, natureza, contido e función do proceso. 2.- Os principios informadores do proceso o do procedemento. 3.- Os presupostos procesuais: relativos ao órgano xudicial, relativos ás partes e relativos ao obxecto do proceso. 4.- Estrutura básica do proceso. 5.- Efectos do proceso.</p> <p>Tema 9.- Os actos procesuais. Actos de comunicación e auxilio xudicial: 1.- Os actos procesuais: concepto e clases; lugar, tempo e forma dos actos procesuais 2.- Actos de comunicación. 3.- Actos de auxilio xudicial</p>
V. O proceso civil: conceptos xerais e presupostos procesais.	<p>Tema 10.- O proceso civil y o Dereito procesal civil: 1.- Concepto, función e natureza do proceso civil. 2.- Fontes. 3.- Principios e estrutura básica do proceso civil.</p> <p>Tema 11.- Suxeitos do proceso civil (I). Órgano xurisdiccional: 1.- Orde xurisdiccional civil: órganos xurisdicionais e competencia. 2.- A competencia obxectiva, funcional e territorial. 5.- Tratamento procesal da competencia.</p> <p>Tema 12.- Suxeitos (II). As partes: 1.- Capacidade para ser parte. 2.- Capacidade procesal 3.- Lexitimación. 4.- Postulación. 6. Pluralidade de partes: litisconsorcio e intervención procesal.</p> <p>Tema 13.- O obxecto do proceso: 1.- Elementos que identifican o obxecto do proceso. 3.- Pluralidade de obxectos: Acumulación de acción e de procesos.</p>

VI. Proceso civil: Actos previos. Demanda y contestación a la demanda. Audiencia previa. Juicio. Medios de prueba. Sentencia. Terminación anticipada del proceso. Efectos del proceso. Los costes del proceso. La asistencia jurídica gratuita.	<p>Tema 14.- Actos previos ao proceso civil. A demanda: 1.- Actos previos ao proceso civil. 2.- A demanda e o seu contido. 3.- Documentos que deben presentarse coa demanda. 4.- Efectos da interposición da demanda.</p> <p>Tema 15.- Posicións do demandado fronte á demanda: 1.- Contestación á demanda. Excepcións. 2.- A reconvencción. 3.- A ausencia do demandado no proceso: a rebeldía. Características e efectos.</p> <p>Tema 16.- A audiencia previa ao xuízo: 1.- A audiencia previa. 2.- Proposición e admisión da proba. Sinalización do xuízo. 3.- Feitos novos ou de nova noticia. O escrito de ampliación.</p> <p>Tema 17.- A proba. 1.- Concepto. 2.- Fontes e medios de proba. 3.- Obxecto da proba. 4.- Carga da proba. 5.- Ilícitude da proba. 6.- A valoración da proba. 7.- Procedemento probatorio.</p> <p>Tema 18.- Os medios de proba: 1.- A proba documental. 2.- Reprodución da palabra, o son e a imaxe. 3.- O interrogatorio das partes. 4.- A proba de testemuñas. 5.- A proba de informes. 6.- Dictamen de peritos. 7.- A proba de recoñecemento xudicial. 8.- As presuncións: concepto e clases.</p> <p>Tema 19.- O xuízo ou vista. A sentenza. A cousa xulgada. 1.- Desenrolo do xuízo ou vista. 2.- Conclusións e informes. 3. Dilixencias finais. 4. A sentenza. 5.- A cousa xulgada formal e material. 6.- Rescisión de sentencias firmes. O proceso de revisión. A audiencia ao rebelde[].</p> <p>Tema 20.- Terminación anticipada do proceso. 1.- Renuncia. 2.- Allanamento. 3.- Desistimento. 4.- Transacción. 5.- Satisfacción extraprocésual. 6.- Caducidade na instancia. 7.- Sobresemento</p> <p>Tema 21.- As costas procesuais. 1.- As costas procesuais: criterio da LEC respecto ao pago das costas. 2.- Excepcións e limitacións á condena de costas. 3. A tasación de costas. 4.- A taxa xudicial.</p>
VII. Os recursos	<p>Tema 22.- Recursos. Os recursos contra resolucións interlocutorias. O recurso de apelación: 1.- Concepto e fundamento dos recursos. 2.- Clases. 3.- Presupostos. 4.- Recursos contra resolucións interlocutorias. 5.- Recurso de apelación. 6.- A execución provisional.</p> <p>Tema 23.- O recurso extraordinario por infracción procesal. Recurso de casación: 1.- Recurso extraordinario por infracción procesal. 2.- O recurso en interés de lei. 3.- O recurso de casación</p>
VIII. As medidas cautelares	Tema 24.- As medidas cautelares: 1.- Concepto e características. 2.- Competencia. 3.- Presupostos. 4.- Medidas cautelares específicas. 5.- Procedemento de adopción e oposición. 6.- Caución substitutoria. 7.- Modificación e alzamento
*IX. Execución. A xurisdición voluntaria. A cooperación xudicial interna e internacional.	<p>Tema 25.- O proceso de execución: 1.- Títulos executivos: concepto e clases. 2.- Recoñecemento de títulos estranxeiros. 3.- Partes na execución. 4.- Tribunal competente. 5.- A demanda executiva e documentos que deben acompañala. O despacho de execución. 6.- Oposición na execución.</p> <p>Tema 26.- Tipos de execución: 1.- Execución dineraria. Requirimento de pago. 2.- O embargo. 3.- Localización dos bens do executado. 4.- A tercería de dominio. 5.- Realización dos bens embargados: o procedemento de prema. 6.- Particularidades da execución de bens hipotecados e pignorados. 7.- A execución dineraria. 8. A xurisdición voluntaria. 9. A cooperación xudicial interna e internacional.</p>
X. Modalidades procedimentais: procesos ordinarios, sumarios e especiais.	Tema 27.- Procesos declarativos ordinarios. 1.- Xuízo ordinario. 2.- Xuízo verbal.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	40	85	125
Estudo previo	0	32.8	32.8
Estudo de casos	36	24.2	60.2
Estudo de casos	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenrolar polo estudante.
Estudo previo	Busca e lectura de forma autónoma por parte do alumnado da documentación recomendada polo profesor que lles facilite o seguimento posterior das sesións maxistrais.

Estudo de casos	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
-----------------	---

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro, persoalmente no despacho, ou ben por medios telemáticos (correo electrónico institucional, no despacho virtual do campus remoto, moovi) baixo a modalidade de concertación previa.
Estudo previo	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro, persoalmente no despacho, ou ben por medios telemáticos (correo electrónico institucional, no despacho virtual do campus remoto, moovi) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	Na data indicada polo profesor realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso. Esta proba versará sobre a parte de Proceso Civil. Dentro deste apartado avaliarase tamén o traballo dos alumnos relativo a Traballo "en grupo, exposición e debate" desenvolvido previamente durante as clases prácticas. Todo iso en conxunto corresponderase cun 30 % da cualificación. Resultado de aprendizaxe que se avalía: Familiarizarse co funcionamento práctico do proceso civil nas súas diversas modalidades *procedimentales.	30	A2 B1 D1 A3 D3 A4 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, aprobado pola Xunta de Facultade, realizarase unha proba final tipo test dos Temas 10 a 27, da Guía Docente. Suporá o 40% da cualificación de avaliación continua Resultado de aprendizaxe que se avalía: Coñecer as institucións básicas do proceso civil e familiarizarse co funcionamento e desenvolvemento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades *procedimentales.	40	B3 B4
Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuadrimestre realizarase unha proba tipo test dos temas 1 o 9 da Guía Docente, na fecha inducida pola coordinadora. A nota desta proba suporá o 30% da cualificación final. Resultado de aprendizaxe que se avalía: Coñecer o organigrama xurisdiccional español e da UE; organización y funcións do personal xurisdiccional y o servizo da Administración de Xustiza; os dereitos dos xusticiables; principios, presupostos e efectos do proceso; e as institucións básicas do proceso civil e a suas modalidades procedimentais.	30	A2 D1 A3 D3 A4 D4 D5

Other comments on the Evaluation

1. Primeira 1ª edición de actas:

a) Sistema de avaliación continua

b) Sistema de avaliación final.

O Regulamento de avaliación da Universidade de Vigo (aprobado polo Claustro de 18 de abril de 2023) dispón que o alumnado deberá manifestar a súa intención de non acollerse ao sistema de avaliación continua de acordo co procedemento e na data establecidos polos órganos competentes do Centro. Polo tanto, transcorrido un mes desde o inicio do primeiro cuadrimestre, fixarase un prazo de 10 días para que o alumnado matriculado, manifieste, formalmente, o sistema de avaliación que desexa seguir. Si en devandito prazo o alumnado non manifesta o sistema de avaliación que desexa seguir, se entenderá que opta polo sistema de avaliación final.

a) Criterios de avaliación para avaliación continua:

Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, a/o estudante deberá acreditar

asistencia a un 80% das clases maxistras e grupos medianos, sen que, salvo casos excepcionais -ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, permítase xustificar a ausencia.

O sistema de avaliación continua consistirá en:

a) Unha proba teórica tipo test dos temas 1 a 9 da guía docente, que se realizará nas datas indicadas ao comezo do cuadrimestre. Para a súa calificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. A nota obtida nesta proba representará o 30% da calificación final. Para poder ser avaliado polo sistema de avaliación continua é necesario obter un 5 sobre 10 na proba tipo test.

b) Unha proba práctica escrita que se realizará nas datas indicadas ao comezo do cuadrimestre, consistente no estudo dun caso e a redacción dun escrito forense. Esta proba representará o 30% da calificación final. Para poder ser avaliado polo sistema de avaliación continua é necesario obter un 5 sobre 10 na proba práctica. Neste porcentaxe de calificación comprenderase tamen a exposición dalgunha cuestión teórica y/o práctica sobre o temario, que será realizada durante as clases prácticas. Para poder ser evaluado polo sistema de avaliación continua o estudante deberá ter entregado, exposto e debatido o seu traballo na clase.

c) Proba final tipo test dos temas 10 a 27 da Guía docente, que realizaráse na fecha e horario especificados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Junta de Facultades para o presente curso académico. Para a súa calificación as respostas incorrectas restarán a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. A nota obtida nesta proba representa o 40% da calificación final. Para poder ser evaluado polo sistema de avaliación continua é necesario ter obtido un 5 sobre 10 no examen.

B) Examen final

Os estudantes que non se sometan ao sistema de avaliación continua ou que queden excluídos do mesmo, realizarán un examen final que suporá o 100% da calificación da materia

O examen consta de dúas partes:

a) Unha proba teórica tipo test de toda a materia que representa o 70% da calificación final. Para a súa calificación, as respostas incorrectas restarán a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco,.

b) Unha proba práctica escrita, consistente no estudo dun caso e redacción dun escrito forense. Esta proba representa o 30% da calificación final.

Para superalo examen e ter a condición de aprobado, existe superar cada unha das partes, a parte teórica e a parte práctica cun 5 sobre 10.

No caso de que sexa necesario realizar a unha ou varias estudantes calesquera das probas en datas distintas das previstas no cronograma ou calendario oficial, poderá substituírse por un examen oral sobre o contido obxecto de avaliación.

A data das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultades no presente curso académico

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de *avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que o sistema de *avaliación para asistentes.

2. Criterios de avaliación para segunda edición de actas e fin de carreira:

Si o estudante tiver obtido unha calificación superior a 5 puntos sobre 10 nalgunha das probas obrigatorias desenvolvidas na avaliación continua, pero non conseguira aprobar a asignatura na primeira edición das actas (maio/xuño) poderá conservar na segunda edición (convocatoria de xullo) a calificación das probas aprobadas e examínase unicamente da parte suspensa.

Noutro caso, a avaliación de xullo, que terá lugar na data oficialmente sinalada e publicada, constará de dúas partes.

a) Unha proba teórica tipo test, que representa o 70% da calificación final. Para a súa calificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco

b) Unha proba práctica escrita, consistente no estudo dun caso e a redacción dun escrito forense. Esta proba representa o 30% da calificación final.

Para superar o examen e ter a condición de aprobado, existese superar cada unha das partes a teórica e a práctica.

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que o sistema de *avaliación para asistentes.

As datas, horarios e lugar de *realización das probas de *avaliación das diferentes convocatorias *serán os *señalados no calendario de probas de *avaliación aprobado pola Xunta de *Facultade para o curso 2024-2025 e documentación *concordante.

OUTRAS INDICACIONES

- As cualificacións se publicarán na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado.
- De resultar preciso, por motivos excepcionais, modificar ou concretar os métodos de avaliación sinalados na guía docente, tales modificacións se publicarán no mesmo soporte telemático.
- No caso de que sexa necesario realizase un ou varios estudantes calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.
- Salvo instrucción en contrario do/a docente, as/vos estudantes non poderán utilizar en clases ningún aparello eléctrico ou electrónico ; calquera tipo de aparello de tales características deberá permanecer apagado e fora da vista do estudante.
- Queda prohibido en exames o uso de calquera tipo de dispositivo eléctrico ou electrónico; calquera dispositivo deberá permanecer apagado e fóra do alcance do estudante . O incumprimento por parte dun/unha estudante desta regra suporá o suspenso cunha cualificación de "0" puntos , sen prexuízo das posibles medidas disciplinarias que resulten pertinentes.
- Salvo permiso expreso en contrario, queda prohibido gravar por calquera método a imaxe e/ou o son das/os docentes en clases presenciais ou virtuais, como nas tutorías, presenciais ou virtuais.
- A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O/a estudante deberá someterse a un novo proceso de avaliación continua ou examen final.
- Déixase *señalada a *url da coordinadora aos oportunos efectos, especialmente no que atende á *concertación de *tutorías:

Martínez García, Mirian | Facultade de Dereito (uvigo.es)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Introducción al Derecho Procesal**, última edición, Tirant lo Blanch,
MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho procesal civil. Parte General**, última edición, Tirant lo Blanch,
MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Civil. Parte Especial**, última edición, Tirant lo Blanch,
MONTERO AROCA, J.; GÓMEZ COLOMER, J. L.; MONTÓN REDONDO, A.; BARONA VILAR, S., **Derecho Jurisdiccional II. Proceso Civil**, última edición, Tirant lo Blanch,
GIMENO SENDRA, V., **Introducción al Derecho Procesal**, última edición, Castillo de Luna. Ediciones jurídicas,
GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil. I. El proceso de declaración. Parte general**, última edición, Castillo de Luna. Ediciones jurídicas,
GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil. II. Los procesos especiales**, última edición, Castillo de Luna. Ediciones jurídicas,

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito procesual penal/O03G081V01601

Dereito penal e procesual de menores/O03G081V01924

Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos/O03G081V01801

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

IDENTIFYING DATA**Dereito civil II. Dereitos reais**

Subject	Dereito civil II. Dereitos reais			
Code	003G081V01404			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Meleiro Vázquez, Miguel			
Lecturers	Meleiro Vázquez, Miguel			
E-mail	mmeleiro@uvigo.es			
Web				
General description	Materia de carácter obrigatorio que trata da posesión; o concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción; o dereito real de propiedade; os dereitos reais limitados; a publicidade rexistral dos mesmos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C40	CE48 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto
C41	CE49 - Coñecer as normas civís relativas aos Dereitos Reais en canto á súa adquisición, extinción e perda, cun específico estudo do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto cos modos de publicidade dos devanditos Dereitos reais
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Materia que trata do concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a publicidade rexistral. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.	A2	B1	C40	D1
	A3	B4	C41	D2
	A4			D3
				D4
				D5

Contidos

Topic

Tema *I: A posesión.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto. 2. Clases. 3. Suxeitos da posesión. 4. O obxecto da posesión. 5. Adquisición da posesión. 6. A continuación da posesión: as presuncións *posesorias. 7. A perda da posesión. 8. Os efectos da posesión. 9. A liquidación do estado *posesorio. 10. A adquisición a *non dominio. 11. A protección da posesión.
Tema *II: Os dereitos reais.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os dereitos reais <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Concepto e caracteres. 1.2. Clasificación dos dereitos reais. 2. Distinción entre os dereitos reais e de crédito. 3. Estrutura dos dereitos reais. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Os suxeitos. 3.2. Obxecto. 3.3. Contido.
Tema *III: A adquisición e extinción dos dereitos reais.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A adquisición: *art. 609 do Código Civil. 2. Adquisición orixinaria e *derivativa. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Adquisición orixinaria. 2.2. Adquisición *derivativa. 3. A adquisición ou transmisión *derivativa <ol style="list-style-type: none"> 3.1. O sistema do título e o modo. <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1. O título 3.1.2. O modo ou tradición. <ol style="list-style-type: none"> 3.1.2.1. Concepto. 3.1.2.2. Clases. 4. A extinción: causas.
Tema *IV: A propiedade.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Evolución histórica e concepto actual. 2. O contido da propiedade. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. A facultade de goce. 2.2. A facultade de disposición. 2.3. A facultade de exclusión. 2.3. Límites e limitacións ao poder de goce. 2.4. A *medianería. 2.5. As prohibicións de dispor. 3. As propiedades especiais.
Tema *V: A *copropiedad. A propiedade horizontal.	<p>*I. A *copropiedad.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Comunidade e *copropiedad. 2. As comunidades [romana] e [*germánica]. 3. A *copropiedad por cotas. Réxime xurídico. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Facultades e deberes dos comeneiros en relación coa cousa común. 3.2. Disposición da cota privativa. 4. A división da cousa común. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. A acción da división. 4.2. Límites da división. 4.3. Procedementos para a división. 4.4. Efectos da división. <p>*II. A propiedade horizontal.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Regulación legal. 2. Constitución. O título constitutivo. Os *Estatutosl e as normas de réxime interior. 3. Elementos comúns e privativos. 4. A cota de participación. 5. Dereitos e obrigacións dos propietarios. 6. Réxime de administración e representación. Órganos. 7. Extinción
Tema VIN: A protección da propiedade.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A acción *reivindicatoria. 2. A acción *negatoria. 3. A acción de cerramento de leiras. 4. A acción de deslinde e *amojonamiento.

Tema *VII: A ocupación. A *accesión. A *usucapión.

- *I. A ocupación.
- 1. Concepto e requisitos.
- 2. Bens excluídos do ámbito da ocupación.
- 3. O achado.
- 4. O tesouro oculto.
- 5. Animais escapados.

- *II. A *accesión.
- 1. *Accesión de inmovible a inmovible.
- 2. *Accesión de moble a inmovible.
- 3. *Accesión investida.
- 4. *Accesión de moble a moble.

- *III. A *usucapión.
- 1. Ideas xerais.
- 2. Clases de *usucapión: ordinaria e extraordinaria.
- 3. Suceso e obxecto.
- 4. Requisitos da posesión.
- 5. Requisitos especiais da *usucapión ordinaria.
- 6. Os prazos *posesorios.
- 7. Renuncia da *usucapión.

Tema *VIII. O *usufructo.

- 1. Concepto.
- 2. Constitución.
- 3. Elementos obxectivos e subxectivos.
- 4. Contido.
- 4.1. Obrigacións e dereitos do *usufructuario.
- 4.2. Obrigacións e dereitos do nó propietario.
- 5. Extinción.
- 6. Os dereitos de uso e habitación.

Tema *IX. Outros dereitos reais de goce.

- *I. As servidumes.
- 1. Concepto. As servidumes *prediais e persoais.
- 2. Clasificación.
- 3. Constitución.
- 4. Contido.
- 5. Extinción.

- *II. O dereito de superficie.
- 1. Concepto e caracteres.
- 2. Regulación e clases.

- *III. Os dereitos de voo e subsolo.

Tema *X. Os dereitos reais de garantía: a peza.

- *I. As garantías reais.
- 1.1. Concepto.
- 1.2. Caracteres.

- *II. A peza.
- 2.1. Concepto e caracteres.
- 2.2. Constitución.
- 2.3. Contido.
- 2.4. Extinción.

Tema *XI: A hipoteca.

- 1. Concepto.
- 2. Caracteres.
- 3. Obxecto.
- 4. Constitución.
- 5. Contido.
- 6. A transmisión da leira hipotecada.

Tema *XII: Os dereitos reais de adquisición preferente.

- 1. Ideas xerais.
- 2. O tenteo e retracto.
- 3. O retracto legal.
- 4. O retracto convencional.
- 5. O dereito de opción.

Tema *XIII: O Dereito Inmobiliario Rexistral.

- 1. O Rexistro da Propiedade.
- 2. Sistema de folio real e libros rexistrais.
- 3. A leira rexistral.
- 4. Os principios rexistrais. Especial referencia á fe *pública rexistra.
- 5. Procedemento rexistral.
- 6. Os asentos rexistrais.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	33	47.5	80.5
Estudo de casos	14	0	14
Exame de preguntas obxectivas	1	49	50
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	4.5	5.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Estudo de casos	Casos reais coa finalidade de coñecelos, interpretalos, resolvelos, xerar hipótese, reflexionar e completar coñecementos.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	As dúbidas serán resoltas ben en *tutorías, ben *presencialmente, baixo modalidade de concentración de cita previa.
Estudo de casos	As dúbidas serán resoltas en *tutorías, *presencialmente, baixo a modalidade de concentración de cita previa.
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	*Formulación de preguntas obxectivas curtas, abarcando todo o contido da materia, cuxa resposta ha de ser breve.

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Estudo de casos	Estudo de casos/análises de situacións. Análisis dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, constratar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Posteriormente, será obxecto de exposición e debate polos alumnos.	30	A2 A3 A4	B1 B4 C40 C41 D1 D2 D3 D4
	Resultados de aprendizaxe: Trata os elementos esenciais do *Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos.			
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	A2 A4	B1 B4 C40 C41 D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	deProbas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos/as deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	A2 A4	B1 B4 C40 C41 D1 D2 D3 D4 D5

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá seguir a avaliación continua ou a global. Poderanse presentar a convocatoria ordinaria como á extraordinaria. A continuación, establécense os requisitos de cada unha delas.

1- Evaluación convocatoria ordinaria:

O alumnado que se presente á convocatoria ordinaria, poderán elixir entre a avaliación continua ou a global.

Evaluación continua

A) Todo o alumnado deberá realizar una prueba tipo test obtendo unha cualificación mínima de 4/10 para compensar. Esta prueba non eliminará materia para o exame final. A calificación supondrá o 30% da calificación final.

B) Todo o alumnado deberá asistir e realizar os supuestos realizados nas clases prácticas. Valorarase a asistencia e a participación nas mesmas. A calificación supondrá o 30% da nota final. Para acollerse o sistema de avaliación continua, é obligatoria a asistencia, ao menos, do 80% das clases.

C) Todo o alumnado terá que realizar un examen teórico final no que se lles farán preguntas de desenvolvemento sobre a materia, que supondrá o 40% da calificación final.

Se entenderá que o alumnado na avaliación continua deberá obter, para poder compensar unha parte coa outra, un 4 sobre dez na proba tipo test, un 3 sobre dez nos casos prácticos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sin que ningunha das preguntas do examen teórico, teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez.

Unha vez superado o prazo dun mes, dende o comenzo do curso académico, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse o sistema de avaliación continua.

O alumnado poderá renunciar a la avaliación continua e á calificación e ir á parte práctica del examen, en iguais condicións que os estudantes que se acollan á avaliación global.

Evaluación global

O alumnado que no se acolla a avaliación continua, deberán resolver, ademais del examen teórico final cuia valoración será del 70%, un examen práctico sobre a materia, cuia puntuación será como máximo del 30% de la calificación final. Al igual que na avaliación continua, deberá obter, para poder compensar unha parte coa outra, un 3 sobre dez en los casos prácticos e un 4 sobre dez na proba de contenidos, sin que ningunha das preguntas do examen teórico, teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez.

2-Evaluación da convocatoria extraordinaria:

O sistema de avaliación na convocatoria extraordinaria, será igual que na convocatoria ordinaria, según se siga a avaliación continua ou a global, podendo conseguir en ambos o 100% de la calificación.

3-Convocatoria Fin de Carreira: Examen de fin de carreira: realizarase al igual que para o alumnado que participan na avaliación global.

O alumnado que non participen na avaliación continua nin na global, figurarán nas actas como [non presentados].

Tutorías: A solicitude de tutorías se realizará no correo: mmeleiro@uvigo.gal

Alumnado con necesidades especiais: realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades dacordo co suxerido polo coordinador de discapacidade pola aplicación do correspondente protocolo.

Fechas dos exames: As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as sinaladas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta da Facultade.

Publicación das calificacións: A publicación das calificacións, tanto para a convocatoria ordinaria como na extraordinaria, efectuarase a través da plataforma Moovi. Igualmente, a través da plataforma Moovi recibirán un aviso da publicación das calificacións e da data de revisión prevista.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

O`CALLAGHAN, X., **Compendio de Derecho Civil, tomo III**, última edición,

ALBALADEJO, M., **Derecho Civil, tomo III**, última edición,

BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, B., **Derechos Reales y Derecho Inmobiliario Registral**, última edición,

LASARTE, C., **Principios de Derecho Civil, tomos IV y V**, última edición,

---

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G081V01501

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Other comments

Os alumnos deberán dispor dunha edición actualizada do Código Civil.

Para a realización das prácticas (avaliación continua), ou do exame de práctica, os alumnos soamente poderán utilizar material de apoio en soporte de papel.

IDENTIFYING DATA**Dereito civil III. Familia e sucesións**

Subject	Dereito civil III. Familia e sucesións			
Code	003G081V01501			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado Dpto. Externo			
Coordinator	Álvarez Pérez, Zoraida			
Lecturers	Álvarez Pérez, Zoraida Meleiro Vázquez, Miguel			
E-mail	zalvarez@uvigo.es			
Web	http://zalvarez@uvigo.gal			
General description	Trátase dunha materia obrigatoria que achega ao alumnado ao dereito de familia e ao dereito de sucesións, permitíndolles coñecer institucións xurídicas esenciais en devanditos ámbitos. Materia impartida no primeiro cuadrimestre do terceiro curso (grao) e cuarto curso (dobre grao).			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
C42	CE50 - Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Familia con especial referencia ao matrimonio, as súas crises e ás institucións de custodia e garda de menores e incapacitados, así como ao dereito de sucesións desde a perspectiva do dereito común e do dereito territorial galego
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Trátase dunha materia obrigatoria que achegue ao alumnado ao dereito de familia e ao dereito de sucesións, permitíndolle coñecer institucións xurídicas esenciais en devanditos ámbitos. Búscase que o ***estudiantado adquira os coñecementos teóricos e prácticos da materia obxecto de estudo que lle permitan e acheguen ao dominio da materia.	B1	C42	D1 D3 D5

Contidos

Topic	
Tema 1.- O Dereito de familia.	A familia e as relacións familiares. Novos tipos de familia. As unións de feito. A lei de Dereito civil de Galicia Os alimentos. O parentesco.
Tema 2.- O matrimonio.	O sistema matrimonial español. O expediente matrimonial e os efectos da celebración do matrimonio. Formas de celebración do matrimonio. Requisitos formais. Ineficacia do matrimonio.
Tema 3.- As capitulaciones matrimoniais. Réximes económico matrimoniais.	As capitulaciones matrimoniais no Código Civil e no Dereito Civil de Galicia As doazóns por razón de matrimonio e os seus efectos: Código civil e Dereito Civil de Galicia. Os réximes económico matrimoniais e da convivencia. A sociedade de gananciales e o réxime de separación de bens.
Tema 4.- As crises matrimoniais.	Crises matrimoniais: Efectos persoais e patrimoniais nas crises matrimoniais. A nulidade, separación e divorcio. Efectos. A garda e custodia dos fillos. A mediación familiar. Concepto, regulación e oportunidade legislativa da custodia compartida. A conveniencia da mediación familiar en separacións e divorcios.
Tema 5.- A patria potestade. A filiación e as relacións de filiación. A adopción. Institucións tutelares.	Dereitos e obrigacións dos pais respecto dos seus fillos. Os efectos persoais e patrimoniais derivados da filiación. Dereitos dos adoptados. Institucións tutelares.

Tema 6.- Dereito de sucesións.	A sucesión mortis causa. Apertura da sucesión, a delación. Capacidade para suceder. O dereito de acrecer. O obxecto da sucesión. O iter sucesorio no Código civil. Vicisitudes e capacidade do sucesor.
Tema 7.- A herdanza yacente. A adquisición da herdanza e as súas clases. Efectos.	Situación especial da herdanza yacente. Formas de adquisición da mesma.
Tema 8.- A comunidade hereditaria e a partición da herdanza. As operacións particionales.	Modalidades de partición hereditaria. Regras establecidas polo lexislador.
Tema 9.- A sucesión testamentaria. Clases de testamento.	Testamento pechado, aberto e ológrafo. Testamentos especiais.
Tema 10.- O contido do testamento. A ineficacia do testamento. A sucesión testada en Galicia.	Causas de ineficacia do testamento.
Tema 11.- As substitucións hereditarias. O legado. A revogación do testamento. O albacea.	Modalidades de substitución hereditaria. Causas de revogación do testamento. Suxeitos que poden ser albaceas.
Tema 12.- A sucesión forzosa: a lexítima e o avance. A lexítima dos descendentes, do cónxuxe viúvo e dos ascendentes. As lexítimas no Dereito civil de Galicia. As reservas.	A sucesión forzosa no Código civil e na Lei de Dereito civil de Galicia. Diferenzas.
Tema 13.- A sucesión non testamentaria: sucesión intestada e sucesión paccionada.	Os pactos sucesorios no Dereito civil de Galicia.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	34	38	72
Estudo de casos	11	13.5	24.5
Exame de preguntas obxectivas	1	33.5	34.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	18	19

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.
Estudo de casos	Proba na que o alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Poderá incluír a realización tanto individual como en equipo de traballo

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderase aos alumnos de forma personalizada nas concretas cuestións que poidan expor, facendo extensivas as explicacións ao resto dos alumnos presentes na aula.
Estudo de casos	Proba na que o alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Poderá incluír a realización tanto individual como en equipo de traballo Cualificación: 30%
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Cualificación: 30%
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos/as deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada. Cualificación: 40%

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results

Estudo de casos	Proba na que o alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Poderá incluír a realización tanto individual como en equipo de traballo Cualificación: 30%	30	B1 C42 D1 D3 D5
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Cualificación: 30%	30	B1 C42 D1 D3 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos/as deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada. Cualificación: 40%	40	B1 C42 D1 D3 D5

Other comments on the Evaluation

1-Avaliación da primeira edición de actas:Avaliación continua

A) Deberá realizar unha proba tipo test obtendo unha cualificación mínima de 4/10 para compensar. Esta proba non eliminará materia. A cualificación suporá o 30% B) Deberá asistir e realizar os supostos realizados nas clases prácticas. Valorarase a asistencia e a participación nas mesmas. A cualificación suporá o 30% da nota final. Para acollerse o sistema de avaliación continua, é obrigatoria a asistencia, polo menos, do 80% das clases. C) Todos os estudantes terán que realizar un exame teórico final no que se lles farán preguntas de desenvolvemento sobre a materia, que suporá o 40% da cualificación final. Entenderase que o alumnado na avaliación continua deberá obter, para poder compensar unha parte coa outra, un 4 sobre dez en próbaa tipo test, un 3 sobre dez nos casos prácticas e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas do exame teórico, teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez. Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do curso académico, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. O alumnado poderá renunciar á avaliación continua e á cualificación e ir á parte práctica do exame, nas mesmas condicións que os estudantes que se acollan á avaliación non continua.

Avaliación global.

Os alumnos que non se acollan á avaliación continua, deberán resolver, ademais do exame teórico final cuxa valoración será do 70%, un exame práctico sobre a materia, cuxa puntuación será como máximo do 30% da cualificación final. Do mesmo xeito que na avaliación continua, deberá obter, para poder compensar unha parte coa outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas do exame teórico, teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez.

2-Avaliación da segunda edición de actas :

O sistema de avaliación en segundo período, será igual que no primeiro período, segundo sígase a avaliación continua ou a global, podendo conseguir en ambos o 100% da cualificación.

3-Convocatoria Fin de Carreira:

Realizarase do mesmo xeito que para estudantes que participan na avaliación global.Os estudantes que non participen na avaliación continua nin na global, figurarán nas actas como non presentados.O horario das *tutorías estará dispoñible en Moovi e indicarse o procedemento para a súa solicitude;Realizaranse a petición do alumnado a través de correo electrónico dirixido ao docente. https://*campusremotouvigo.gal/access/public/meeting/152058851

Alumnado con necesidades especiais

Realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade pola aplicación do correspondente protocolo.

Datas e Aula dos exames

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade.

Publicación das cualificacións:

A publicación de cualificacións, tanto para a convocatoria ordinaria como na extraordinaria, efectuarase a través da Secretaría Virtual. O alumnado deberá ter activada a función de comunicación a móbiles. Igualmente, a través da plataforma Moovi recibirán un aviso da publicación das cualificacións e da data de revisión prevista.Re

seña Bibliográfica

a Inclúese reseña de bibliografía para facilitar ao alumnado unha fonte de manuais sobre os contidos da materia, de carácter meramente informativo, aos que poden acudir para completar explicacións que proporcionen os docentes.

Uso de medios lícitos

:

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título *VII do Regulamento sobre Avaliación, cualificación e calidade da docencia e o proceso de aprendizaxe do estudiantado. C:/Users/Usuario/Downloads/Regulamento%20de%20estudantes%20de%20a%20*Universidade%20de%20Vigo%20(1).pdf& probas avaliábeis o alumnado ten PROHIBIDOS o uso de dispositivos electrónicos con capacidade de comunicación e/ou almacenamento de datos. A materia de Dereito civil III impártese no Grao de Dereito e no PCEO de ADE*DEREITO, en 3º e 4º curso respectivamente do primeiro cuadrimestre. A docente responsable en ambas as titulacións é a*Profª. *Zoraida Álvarez Pérez.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Albaladejo García, **Derecho civil III**, Edersa, Última edición

Lasarte Álvarez, **Principios de Derecho civil III**, Marcial Pons, Última edición

Bercovitz Rodríguez-Cano, **Derecho de Familia**, Bercal, Última edición

AAVV, **Código civil**, Última edición

AAVV, **Ley de Derecho civil de Galicia 2/2006**, Última edición

Vela Sánchez Antonio, **Derecho Civil para el Grado. Derecho de Familia**, Dykinson, Última edición

Vela Sánchez Antonio, **Derecho Civil para el Grado. Derecho de Sucesiones**, Dykinson, Última edición

---

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/O03G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/O03G081V01404

Other comments

Esta materia impártese no *PCEO de Administración e Dirección de empresas, compartindo programa docente.

IDENTIFYING DATA**Dereito mercantil I**

Subject	Dereito mercantil I			
Code	O03G081V01502			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	de los Ríos Sánchez, Juan Manuel			
Lecturers	de los Ríos Sánchez, Juan Manuel Menor Conde, Sara			
E-mail	jmrios@uvigo.es			
Web				
General description	DEREITO MERCANTIL I é unha asignatura que se imparte no primeiro cuatrimestre do terceiro curso do Grao en Dereito. Nela examínase desde unha perspectiva xurídica diversos aspectos do fenómeno empresarial: a figura do empresario no mercado, o seu estatuto xurídico, as súas formas de organización e o réxime dos seus colaboradores. Así mesmo abórdanse a chamada propiedade industrial e outros aspectos tan relevantes como a regulación da competencia e a das situacións de crises que a empresa pode atravesar.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C3	CE3 - Coñecer o concepto e fontes do Dereito Mercantil, así como o réxime xurídico do empresario individual e as sociedades mercantís
C4	CE4 - Saber interpretar e aplicar as normas mercantís relativas ao empresario individual e social
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer o estatuto xurídico do empresario, a regulación da competencia e da propiedade industrial, as principais características das sociedades de capital e un esquema básico do proceso concursal e aplicar devanditos coñecementos no tráfico mercantil	A2	B1	C3	D3
	A3	B2	C4	D5
	A4	B4		
	A5			

Contidos

Topic	
1. CONCEPTO E FONTES DO DEREITO MERCANTIL	1.1. Orixe e evolución histórica do Dereito mercantil. 1.2. Concepto e elementos do Dereito mercantil. 1.3. Fontes do Dereito mercantil.
2. ESTATUTO XURÍDICO DO EMPRESARIO	2.1. Conceptos fundamentais: empresa, establecemento. empresario. 2.2. A representación mercantil 2.3. O estatuto xurídico do empresario.
3. DEREITO DE SOCIEDADES	3.1. Consideracións xerais e tipoloxía. 3.2. Sociedades personalistas. 3.3. Sociedades de capital. 3.4. Unións de empresas e outras formas societarias.

4. PROPIEDAD INDUSTRIAL	4.1. Protección xurídica das invencións. 4.2. Protección do deseño industrial. 4.3. Protección dos signos distintivos.
5. REGULACIÓN DA COMPETENCIA	5.1. Réxime xurídico da publicidade. 5.2. A defensa da competencia . 5.3. A competencia desleal.
6. DEREITO CONCURSAL	6.1. O "preconcurso" de acreedores. 6.2. Declaración do concurso. 6.3. Administración concursal. 6.4. Masas concursais. 6.5. Solución do concurso. 6.6. Calificación e conclusión do concurso. 6.7. O mecanismo de segunda oportunidade.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	49	111	160
Resolución de problemas	20	43	63
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, as súas bases teóricas e, en ocasións, as directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que debe desenvolver o estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se plantexan e resolven dúbidas, e se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Atenderáanse as dúbidas e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe, tanto de forma presencial (na aula e nas titorías), como de forma non presencial (a través do correo-e ou do campus virtual). As titorías do profesorado da materia poden consultarse e/ou solicitarse nas seguintes ligazóns: http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/roberto-couto-calvino/ http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/juan-manuel-rios-sanchez/ http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/sara-menor-conde/

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas obxectivas	Proba que consiste na explicación de puntos concretos dos contidos da materia. Avalía o grao de coñecemento adquirido respecto dos temas indicados no apartado "resultados da aprendizaxe" desde unha perspectiva principalmente teórica. A proba inclúe o desenvolvemento por escrito dos elementos concretamente requiridos. O alumnado suxeito ao sistema de avaliación continua deberá realizar dúas probas deste tipo: unha de carácter non liberatorio a mediados do cuadrimestre que computará ao 30% e outra ao final, sobre a totalidade dos contidos, que computará ao 40%.	70	A3 B1 C3 A4 B2 C4 A5 B4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba que consiste na resolución de un ou varios exercicios prácticos na que o enfoque principal se poñe na aplicación dos contidos da asignatura. Avalía o grao de coñecemento adquirido ao respecto dos temas indicados no apartado "resultados da aprendizaxe" desde un punto de vista principalmente práctico. A proba inclúe a exposición e, no seu caso, o debate sobre os argumentos e conclusións alcanzados no exercicio, que serán tidos en conta para a nota global da mesma. O alumnado suxeito ao sistema de avaliación continua deberá realizar dúas probas deste tipo que computarán ao 15% da cualificación final cada unha delas.	30	A2 B4 C4 D3 A3 D5 A5

Other comments on the Evaluation**SISTEMAS DE AVALIACIÓN**

O alumnado poderá optar por un sistema de avaliación continua ou por un sistema de avaliación non continua. Quen se acolla ao primeiro terá a consideración de "asistente"; quen elixa o segundo, a de "non asistente". A opción por un sistema ou outro é libre.

Unha vez superado o prazo dun mes desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

1ª EDICIÓN DAS ACTAS

A) Alumnado ASISTENTE. Durante o período de clases, deberán asistir, participar activamente e entregar puntualmente os exercicios conforme ás indicacións do profesorado. Disto resultará o 30% da nota final. O 70% restante obterase dos dous exames teóricos formados por unha serie de preguntas directas sobre o contido da asignatura: un a mediados do cuadrimestre de carácter non liberatorio e que representará o 30% da cualificación e outro ao final, sobre a totalidade dos contidos, que computará ao 40%. B) Alumnado NON ASISTENTE. A nota obterase nun só exame, composto de dúas partes. A primeira constará dunha serie de preguntas de carácter teórico e computará un 70% da cualificación. A segunda suscitará un ou varios supostos prácticos e computará o 30% restante. As competencias avaliadas son as mesmas que no sistema de avaliación para o alumnado asistente. Os resultados da aprendizaxe son tamén os mesmos que no sistema de avaliación para o alumnado asistente.

2ª EDICIÓN DAS ACTAS A) Alumnado ASISTENTE. Gardarase a nota das prácticas desenvolvidas por avaliación continua, que representará o 30% da cualificación final. O 70% restante obterase dun exame formado por unha serie de preguntas sobre o contido da totalidade da asignatura.

B) Alumnado NON ASISTENTE. Deberá realizar un exame composto dunha parte teórica e outra práctica. A primeira consistirá nunha serie de preguntas directas sobre o contido da asignatura e computará o 70% da nota final. A segunda, nun ou varios exercicios prácticos e contará o 30% restante. As competencias avaliadas son as mesmas que no sistema de avaliación para o alumnado asistente. Os resultados da aprendizaxe son tamén os mesmos que no sistema de avaliación para o alumnado asistente.

FIN DE CARREIRA TODO o alumnado deberá realizar un só exame de estrutura idéntica á prevista nos apartados anteriores para o alumnado NON ASISTENTE. As competencias avaliadas son as mesmas que no sistema de avaliación para o alumnado asistente. Os resultados da aprendizaxe son tamén os mesmos que no sistema de avaliación para o alumnado asistente.

PROBAS DE AVALIACIÓN As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso actual e documentación concordante. As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na Guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography**

José María de la Cuesta Rute (dir.), **Derecho Mercantil I y II**, última edición, Huygens,

Fernando Sánchez Calero, **Instituciones de Derecho Mercantil**, última edición,

Francisco Vicent Chulià, **Introducción al Derecho Mercantil**, última edición,

Alberto Bercovitz Rodríguez-Cano, **Apuntes de Derecho Mercantil**, última edición,

Manuel Botana Agra y otros, **Lecciones de Derecho Mercantil I**, última edición,

Guillermo Jiménez Sanchez (Coord.), **Lecciones de Derecho Mercantil**, última edición,

Aranzadi West Law,

tirantonline,

Código de comercio y leyes complementarias, última edición,

Complementary Bibliography

Recomendacións**Subjects that continue the syllabus**

Dereito de defensa da competencia/O03G081V01923

Dereito mercantil europeo/O03G081V01911

Dereito mercantil II/O03G081V01702

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito romano/O03G081V01104

Dereito: Teoría do dereito/O03G081V01102
Historia: Historia do dereito/O03G081V01205
Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301
Dereito civil II. Dereitos reais/O03G081V01404

IDENTIFYING DATA**Dereito administrativo II**

Subject	Dereito administrativo II			
Code	003G081V01503			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público Dpto. Externo			
Coordinator	Bustillo Bolado, Roberto Orlando			
Lecturers	Bustillo Bolado, Roberto Orlando Conde Fernández, Francisco García Gago, José Javier			
E-mail	rbustillo@uvigo.es			
Web				
General description	Parte especial de Dereito Administrativo (expropiación forzosa, responsabilidade patrimonial, propiedades especiais, emprego público...)			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde da posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas
C17	CE21 - Coñecer de forma sistemática a nivel introductorio ou de detalle algúns contidos propios da parte especial do Dereito Administrativo, manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doctrinais.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte especial do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	A1	B3	C16	D1
	A2	B4	C17	D3
	A3			D5
	A4			
	A5			

Contidos

Topic	
1. A defensa do administrado fronte á actividade administrativa: a xurisdición contencioso-administrativa.	Formulación xeral e remisión.

2. O patrimonio das Administracións Públicas.	.
3. Expropiación forzosa e sistema de responsabilidade patrimonial da Administración	.
4. Emprego público: introdución ao réxime do persoal ao servizo da Administración.	.
5. As formas da actividade administrativa. Sancións administrativas.	.
6. Outros elementos de Dereito Administrativo especial.	6.1 Introdución ao dereito Administrativo #ambiental.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	30	30	60
Estudo de casos	22.5	38.25	60.75
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	28.25	29.25

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	(Grupos A) O profesor exporá os contidos da materia obxecto de estudo, expondo sobre a marcha preguntas e probas obxectivas para resolver oralmente, convidando ás/os estudantes e convidándolles a participar.
Estudo de casos	(Grupos A e *B) Estudaranse casos e formularanse cuestións que os estudantes deberán contestar; en ocasións deberán traer as respostas como resultado de traballo autónomo fóra de aula, e en ocasións buscaranse as respostas na aula.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderase aos estudantes ao termo de cada clase, e nas titorías presenciais no despacho de profesor e, por causas xustificadas, previa concertación, en titorías online.
Estudo de casos	Idem
Tests	Description
Exame de preguntas de desenvolvemento	Idem

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Avaliarase a capacidade das/os estudantes para responder oralmente preguntas e probas obxectivas orais que o profesor vaia suscitando ao longo da súa exposición e outras dinámicas participativas. Valorarase a participación do estudante, o seu interese e o esforzo por levar a materia ao día. A mera asistencia non valórase. Resultados de aprendizaxe: Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte especial do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	30	A1 B3 C16 D1 A2 B4 C17 D3 A3 D5 A4 A5
Estudo de casos	(AVALIACIÓN CONTINUA) Analizaranse casos e formularán cuestións e outras dinámicas de grupo. Valorarase a participación do estudante, o seu interese e o esforzo por levar a materia ao día. Resultados de aprendizaxe: Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte especial do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	30	A1 B3 C16 D1 A2 B4 C17 D3 A3 D5 A4 A5

Exame de preguntas de desenvolvemento	(EXAME FINAL) Os estudantes terán que desenvolver por escrito en varias liñas ou parágrafos preguntas curtas (de corte teórico e/ou práctico), podendo utilizar textos legais.	40	A1 B3 C17 D1 A2 B4 D3 A3 D5 A4 A5
	Resultados de aprendizaxe: Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte especial do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.		

Other comments on the Evaluation

1. AVALIACIÓN CONTINUA

Para os estudantes que opten por avaliación continua, o 40% da cualificación deriva dun exame oral (art. 20.1.a Regl. 18-4-2023) final sobre o conxunto da materia, e a puntuación restante deriva da participación activa do estudante nas actividades académicas (art. 20.1.d Regl. 18-3-2023) en clases en grupo grande (30%) ou en clases en grupos medianos (30%), cos seguintes mecanismos correctores:

1º.- No caso de que a avaliación da participación activa sexa inferior á cualificación do exame, non se valorará en prexuízo do estudante a cualificación da participación activa.

2º.- Para que a participación activa poida despreñar efectos favorables sobre a avaliación do estudante, a cualificación do exame debe ser superior a 4 puntos sobre 10.

A presenza física dun estudante en clase non é mérito algún (a mera asistencia nin se valora nin se controla; non se esixe un número mínimo de asistencias). O simple feito de asistir a clase non é unha actividade que reflecta ningunha actitude nin aptitude do alumno nin favorable nin desfavorable en termos académicos ou intelectuais, nin achega absolutamente ningún dato relevante que sirva para avaliar nin competencias nin habilidades nin o coñecemento e madurez alcanzado respecto dos contidos da materia -que é do que se trata, en definitiva-. En consecuencia, asistir a clase por si só NON SE VALORA. O que si se valora na avaliación continua é a asistencia activa (asistencia + participación de calidade).

Valorarase positivamente en avaliación continua a disposición voluntaria dos alumnos para efectuar lecturas ou traballos complementarios titorizados polo profesor, así como a participación voluntaria en actividades académicas presenciais complementarias (art. 20.1.b e c Regl. 18-4-2023).

Nos traballos que eventualmente formen parte da avaliación continua, os estudantes poderán utilizar ferramentas de IA de acordo con as seguintes premisas:

1ª.- Deberán ao final do traballo indicar as ferramentas de IA que utilizaron.

2ª.- Xunto a cada ferramenta explicarán o tipo de uso concreto que fixeron dela.

3ª.- Deberán respectar as indicacións máis restritivas que, no seu caso, prevexa o/a profesor-a responsable.

2. AVALIACIÓN GLOBAL

O 100% da cualificación deriva dun exame oral sobre o conxunto da materia (art. 21.1.a Regl. 18-4-2023)

3. ASPECTOS COMÚNS PARA A AVALIACIÓN CONTINUA E A AVALIACIÓN GLOBAL

a) Non se poderá aprobar a materia en caso de actuacións do estudante contrarias aos deberes contidos nos apartados b, c, d e e do art. 13.2 do R.D. 1791/2010, polo que se aproba o Estatuto do Estudante Universitario. Iso sen prexuízo da posibilidade adicional de poñer tales feitos en coñecemento dos órganos competentes para os efectos da posible determinación de responsabilidade disciplinaria.

b) Restará puntos o uso por parte do estudante dunha linguaxe oral ou escrita con deficiencias gramaticais, semánticas ou ortográficas.

c) O art. 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a cualificación e a calidade dá docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado desta Universidade preceptúa que:

□A elección dá modalidade de avaliación global correspóndelle a cada estudante, que poderá levala a cabo, durante vos prazos e ou procedemento establecido polo centro. A elección dá modalidade de avaliación global

supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose das actividades da modalidade de avaliación continua que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Por tanto, se algún estudante desexa, en consonancia co citado precepto regulamentario, elixir expresamente a modalidade de avaliación global e renunciar á avaliación continua (a pesar de que nesta materia, como xa se explicou, a avaliación continua serve só para mellorar, non para empeorar a cualificación do exame), poderá facelo unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre, habilitarase para iso un prazo de 10 días hábiles para deixar constancia a través da plataforma Moovi.

4. ESPECIFICACIÓNS SOBRE OS EXAMES FINAIS

Queda prohibido en exames presenciais o uso de calquera tipo de dispositivo eléctrico ou electrónico; calquera dispositivo deberá permanecer apagado e fóra do alcance do estudante. O incumprimento por parte dun/unha estudante desta regra supoñerá o suspenso cunha cualificación de "0" puntos, sen prexuízo das posibles medidas disciplinarias que resulten pertinentes.

- Primeira opción (maio)/ segunda opción (xullo) / Fin de carreira

O exame será escrito con respostas curtas (de corte teórico e/o práctico) e durante o mesmo poderanse consultar textos legais de acordo con as instrucións facilitadas polo profesor. en fin de carreira, a cualificación depende soamente do exame

5. OUTROS ASPECTOS

- SALVO INSTRUCIÓN EN CONTRARIO DO PROFESOR, Os ESTUDANTES NON PODERÁN UTILIZAR EN CLASES NINGÚN APARELLO ELÉCTRICO Ou ELECTRÓNICO; CALQUERA TIPO DE APARELLO DE TALES CARACTERÍSTICAS DEBERÁ PERMANECER APAGADO E FÓRA DA VISTA DO ESTUDANTE. SALVO PERMISO EXPRESO EN CONTRARIO QUEDA PROHIBIDO GRAVAR POR CALQUERA MÉTODO A IMAXE E/OU O SON DOS PROFESORES EN CLASES PRESENCIAIS Ou VIRTUAIS.

- Nos exames valorarase o logro dos "resultados previstos na materia" plasmados na guía docente, tales como alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte xeral do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.

- As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e aos estudantes matriculados. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no devandito soporte telemático.

- As titorías poderanse solicitar con cada docente por correo-e; salvo causa de forza maior debidamente xustificada, as titorías serán sempre PRESENCIAIS.

- Para dúbidas concretas con contidos da materia, o estudante debe poñerse en contacto co/a profesor-a que os explicou. Para cuestións xerais, poden dirixirse ao profesor que estea a explicar materia nese momento, quen, en caso de ser necesario, dará traslado ao coordinador da materia. - Os delegados de curso poden dirixirse directamente ao coordinador da materia (Roberto Ou. Bustillo Bolado) no correo-e rbustillo@uvigo.es

- As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado para cada curso académico pola Xunta de Facultade e publicadas na súa web institucional.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

MARTÍN REBOLLO, L., **Leyes Administrativas**, Última,

PARADA VÁZQUEZ, R., **Derecho Administrativo**, Última,

GARCÍA DE ENTERRÍA, E. /FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, T.R., **Curso de Derecho Administrativo II**, Última,

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Xurisdicións contenciosa-administrativa e social/003G081V01604

Subjects that it is recommended to have taken before

Other comments

Recoméndase ""levar a materia ao día"", e esforzarse a diario, cando as clases terminen en comprender e asimilar os contidos explicados en clase, co auxilio dos textos legais e un manual,

---

IDENTIFYING DATA**Dereito do traballo e da seguridade social**

Subject	Dereito do traballo e da seguridade social			
Code	003G081V01504			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público especial			
Coordinator	Fernández Prieto, Marta			
Lecturers	Castro Batán, María Jesús Fernández Prieto, Marta Fernández Prol, Francisca González Gil, Eduardo			
E-mail	mfprieto@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/			
General description	Estudo das principais institucións do Dereito do Traballo e da Seguridade Social, desde unha perspectiva fundamentalmente xurídica e orientada por tanto á formación que nesta materia debe adquirirse no Grao en Dereito.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C9	CE9 - Coñecer o marco normativo regulador das relacións laborais individuais e colectivas e de Seguridade Social
C10	CE10 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito do Traballo e da Seguridade Social e abordar a súa solución mediante o manexo e interpretación de fontes e doutrina xudicial
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social	A1	B1	C9	D1
	A2	B3	C10	D5
	A3	B4		
	A4			
	A5			

Contidos

Topic

PARTE I. INTRODUCCIÓN E FONTES

Tema 1. Concepto e ámbito aplicativo da disciplina

Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo por conta allea e a dependencia. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente. Exclusiones legais. Traballos familiares e servizos benévolos. Conselleiros de sociedades. Funcionarios públicos e demais persoal estatutario. Prestacións persoais obrigatorias. Transportistas. Relacións laborais de carácter especial. Persoal de alta dirección e asimilados. Servidores do fogar familiar. Penados nas institucións penais. Deportistas profesionais. Artistas en espectáculos públicos. Representantes de comercio. Similitude e diferenzas cos axentes mercantís. Traballadores con discapacidade en centros especiais. Avogados en despachos profesionais. Médicos residentes. Outras. Referencia a traballos singulares. Especial consideración ás sociedades laborais e as cooperativas de traballo asociado

Tema 2. Fontes do Dereito do Traballo

Lexislación estatal. A Constitución.- Normas con rango de lei.- Regulamentos.- Normativa das Comunidades Autónomas.- O ámbito de aplicación da Lei do Reino de España. O Regulamento Comunitario 593/2008 (Roma I). O art. 1.4 ET. Normas colectivas. O convenio colectivo. Concepto.- O art. 37 da Constitución. Eficacia do convenio.- Tipoloxía de convenios. Remisión. Lexislación supraestatal. Tratados bilaterais e multilaterais.- Convenios e Recomendacións do OIT.- Normativa da Unión Europea. Outras fontes. Usos e costumes profesionais.- A xurisprudencia e a doutrina xudicial.- Os principios xerais do dereito.- Principios laborais: Respecto aos mínimos, norma máis favorable, condición máis beneficiosa, irrenunciabilidade de dereitos, pro traballador.- O Dereito común.

PARTE II. A RELACIÓN INDIVIDUAL DE TRABALLO
Tema 3. O contrato de traballo

Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información do traballador.- Período de proba.

Tema 4. Intermediación, empregabilidade, fomento do emprego e relacións triangulares de traballo

Intermediación e empregabilidade. Colectivos de atención prioritaria. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación.- Fomento do emprego. Incentivos.- Relacións triangulares de traballo. A descentralización produtiva. Concepto e tipoloxía.- Contratas e subcontratas. Responsabilidade laboral, administrativa e de Seguridade Social. Dereitos informativos.- Cesión de traballadores e tráfico de man de obra.- Empresas de traballo temporal. Requisitos. Contrato de posta a disposición. Contrato de traballo. Relación do traballador coa empresa usuaria.- Sucesión da empresa. Concepto. Responsabilidades solidarias. Facultades dos representantes legais.

Tema 5. Modalidades de contrato de traballo

Contratos indefinidos.- Particularidades en caso de traballo fixo discontinuo.- Cláusulas específicas en contratos indefinidos con incentivos por colectivos. Contratos formativos.- Formación en alternancia con traballo retribuído.- Desempeño de actividade laboral para a adquisición de práctica profesional. Contratos temporais estruturais.- Circunstancias da produción.- Substitución. Contratos temporais de fomento do emprego.- Persoas con discapacidade.- De substitución. Regras xerais aplicables a todos os contratos temporais. Contrato a tempo parcial.- Concepto. Forma.- Voluntariedade. Tránsito á xornada completa e viceversa.- Horas complementarias. O traballo a distancia. Teletraballo

Tema 6. Obrigas e dereitos básicos do traballador

Prestación do traballo.- Dilixencia e rendemento normal.- Obediencia e desobediencia lexisítima.- A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia.- Invencións [de servizo] e dereitos de explotación da propiedade intelectual.- Dereitos básicos. Respecto á dignidade, intimidade e protección de datos do traballador e igualdade de trato. Especial atención aos medios telemáticos de vixilancia e control.- O acoso por razón de sexo e o acoso sexual. O acoso moral.- Non discriminación por razón de xénero. Discriminacións directas e indirectas.- Ocupación efectiva.- Formación e promoción profesionais.- Protección de denunciante.

Tema 7. A retribución	Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de xénero. Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial. Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.- Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pago do salario. Mora e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pago. O Fondo de Garantía Salarial. Os créditos salariais preferentes. En caso de concurso. Protección procesual común do salario. Inembargabilidade.
Tema 8. A prevención de riscos laborais	A prevención de riscos laborais. A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e deberes.- Servizos de prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades.
Tema 9. Tempo de traballo	Regulación da xornada de traballo común. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso. O dereito á desconexión dixital. Xornadas especiais. Horas extraordinarias. Distribución do tempo de traballo e do descanso. O calendario laboral.- O horario.- Traballo nocturno e a quendas. Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo. Xornada e conciliación da vida familiar e laboral. Expedientes de regulación temporal de emprego (remisión tema 12).
Tema 10. O poder de dirección do empresario e o ius variandi	O poder de dirección do empresario. Concepto.- Vixilancia e control da actividade laboral, utilización de medios telemáticos e dereitos fundamentais do traballador.- A clasificación profesional. O grupo profesional.- O encadramiento e a polivalencia funcional. Mobilidade funcional. Horizontal e vertical. Límites. Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos. Referencia aos desprazamentos transnacionais. Modificación substancial das condicións de traballo.
Tema 11. Suspensión do contrato	Concepto e efectos xerais. Reserva de posto e suspensión do salario. Causas de suspensión: Mutuo acordo e causas validamente consignadas no contrato.- Incapacidade temporal e incapacidade permanente.- Nacemento, adopción, garda con fins de adopción ou acollemento.- Risco durante o embarazo e lactancia natural.- Cargo público representativo e excedencia forzosa. Funcións sindicais.- Privación de liberdade e prestacións persoais obrigatorias.- Suspensión disciplinaria.- Suspensións colectivas. Redución temporal de xornada ou suspensión temporal por causas económicas, técnicas, organizativas e de produción. Forza maior temporal. Mecanismo Rede de Flexibilidade e Estabilización do emprego.- Folga e lockout.- Vítima de violencia de xénero. Excedencias: Forzosa.- Voluntaria.- Para coidado de fillos e para coidado de familiares.
Tema 12. A extinción do contrato	Introdución. Concepto. Causas. O recibo de liquidación. Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas validamente pactadas.- Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas que atinxen ao empresario.- Por causas que atinxen ao traballador. Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución *causal por decisión do traballador. Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía.
Tema 13. O despedimento	O despedimento disciplinario e a potestade disciplinaria. Causas xustas (estatutarias e extraestatutarias).- Forma. Carta de despedimento, audiencia a delegados sindicais e expediente contraditorio. Outras.- Cualificación e efectos. Procedente, improcedente e nulo.- O caso do despedimento tácito.- Outras sancións. Legalidade e tipicidade. Límites legais. Formalidades. Prescrición das infraccións. O despedimento por causas obxectivas. Concepto e causas.- Requisitos e forma.- Cualificación e efectos. O despedimento colectivo. Concepto e causas.- O procedemento de regulación de emprego. Cualificación e efectos
PARTE III. DEREITO COLECTIVO DO TRABALLO	A liberdade sindical. Concepto.- Ámbito subxectivo.- As asociacións empresariais como suxeitos excluídos.- Contido esencial e adicional.- Tutela da liberdade sindical.
Tema 14. Liberdade sindical e dereito de asociación empresarial	Sindicatos e organizacións empresariais. Réxime xurídico. Representatividade sindical e acción sindical. A maior representatividade e a suficiente representatividade.- A representatividade empresarial.

Tema 15. Participación dos traballadores na empresa	Representación estatutaria. Delegados de persoal e comités de empresa.- Comité conxunto e comité intercentros.- Comités de empresa europeos.- Competencias dos representantes. Garantías e prerrogativas. Representación sindical. Seccións sindicais e delegados sindicais. Asemblea de traballadores.
Tema 16. A negociación colectiva	Suxeitos negociadores e ámbitos persoal, funcional, territorial e temporal. A lexitimación para negociar e as unidades de negociación.- A concorrencia de convenios.- Duración e sucesión de convenios.- A negociación colectiva extraestatutaria.- Os acordos de empresa. O proceso de negociación dos convenios. Solicitude de negociación e constitución da comisión negociadora.- Validez. Forma, rexistro e publicación dos convenios.- Control da ilegalidade ou lesividade. Adhesión e extensión. O contido dos convenios e a súa administración. Contido mínimo.- Contido normativo e obrigacional.- Interpretación e aplicación do convenio.
Tema 17. Conflitos colectivos e procedementos de solución	Medidas de conflito colectivo. O dereito de folga. Fontes reguladoras. Titularidade e límites: folgas ilegais e folgas ilícitas ou abusivas. Procedemento de desenvolvemento. Efectos. Folgas en servizos esenciais.- O peche patronal. Procedementos de solución de conflitos colectivos. Especial referencia aos procedementos de conciliación, mediación e arbitraje e ao procedemento de conflito colectivo.
PARTE IV. DEREITO DA SEGURIDADE SOCIAL Tema 18. O Sistema de Seguridade Social	Estrutura do sistema de Seguridade Social. O modelo constitucional de Seguridade Social.- Nivel profesional ou contributivo.- Nivel asistencial ou non contributivo.- Réxime Xeral e Réximes Especiais da Seguridade Social. Xestión da Seguridade Social. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras. Actos de encadramento. Inscripción, afiliación, altas e baixas. Financiamento do Sistema de Seguridade Social. En particular, no Réxime Xeral. O deber de cotización. Bases, tipos e cuotas
Tema 19. A acción protectora no Réxime Xeral da Seguridade Social	Riscos profesionais e riscos comúns. Accidente de traballo, enfermidade profesional, enfermidade común e accidente non laboral. u enfermidade grave.- Tipoloxía e extensión da acción protectora. Definición, requisitos de acceso e contía: Asistencia sanitaria. Incapacidade temporal. Maternidade, paternidade, risco durante o embarazo e a lactancia e cancro ou enfermidade grave de menor. Incapacidade permanente. Xubilación. Morte e supervivencia. Protección á familia. Desemprego.
Tema 20. A Administración de Traballo e a Xurisdicción Social	Remisión.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	50	27.5	77.5
Estudo de casos	25	12.5	37.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	41	42.5
Observación sistemática	0	25	25
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	41	42.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Methodologies	Description
---------------	-------------

Lección maxistral	Atenderanse as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Para a atención das titorías, utilizaranse medios non presenciais -fundamentalmente, os despachos virtuais dos profesores da Universidade de Vigo e correos electrónicos, foros e outros medios telemáticos-. As titorías do profesorado da materia e/ou o correo electrónico no que poden solicitarse poden consultarse na páxina web da Facultade nas seguintes ligazóns, en función do docente da materia -no Grao ou no PCEO- a quen se solicita orientación: Prof. ^ª Francisca Fernández Prol http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/francisca-fernandez-prol/ Prof. ^ª M. ^ª Jesús Castro Batán http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/maria-jesus-castro-batan/ Prof. Eduardo González Gil http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/eduardo-gonzalez-gil/ Prof. ^ª Marta Fernández Prieto http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/marta-fernandez-prieto/
Estudo de casos	Atenderanse as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Para a atención das titorías, utilizaranse medios non presenciais -fundamentalmente, os despachos virtuais dos profesores da Universidade de Vigo e correos electrónicos, foros e outros medios telemáticos-. As titorías do profesorado da materia e/ou o correo electrónico no que poden solicitarse poden consultarse na páxina web da Facultade nas seguintes ligazóns, en función do docente da materia -no Grao ou no PCEO- a quen se solicita orientación: Prof. ^ª Francisca Fernández Prol http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/francisca-fernandez-prol/ Prof. ^ª M. ^ª Jesús Castro Batán http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/maria-jesus-castro-batan/ Prof. Eduardo González Gil http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/eduardo-gonzalez-gil/ Prof. ^ª Marta Fernández Prieto http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/marta-fernandez-prieto/

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuatrimestre, nas datas fixadas no cronograma da materia, realizaranse 2 probas tipo test/cuestionarios sobre unha parte dos contidos teóricos da materia. A cualificación obtida en cada test suporá un 20% da nota final. A superación destes cuestionarios non liberará de materia no exame de preguntas de desenvolvemento. Resultado de aprendizaxe: coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	40	A1 A2 A5	B1 C9
Observación sistemática	Avaliación continua das clases teóricas e prácticas. As actividades concretas obxecto de avaliación serán especificadas e explicadas polo docente responsable o primeiro día de clase. Resultado de aprendizaxe: coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	20	A3 A4	B3 B4 C10 D1 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos teóricos da materia serán avaliados nunha proba, que incluírá entre 4 e 7 preguntas de desenvolvemento do temario da materia. Para poder ser avaliado polo sistema de avaliación continua, é preciso acadar como mínimo un 4 sobre 10 nesta proba. Resultado de aprendizaxe: coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	40	A1 A2 A4 A5	B1 C9

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá optar entre dous sistemas de avaliación: sistema de avaliación continua, se cumpre os requisitos esixidos, e sistema de avaliación final, ao que poderá acollerse en calquera momento.

1. SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA 1ª e 2ª EDICIÓN DE ACTAS

Para poder optar ao sistema de avaliación continua, o alumnado deberá acreditar asistencia a un 80% das clases teóricas e prácticas, sen que, salvo casos excepcionais -ej. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, se permita xustificar a ausencia. De non acreditar a asistencia mínima, deberá acollerse ao sistema de avaliación final.

A nota final será o resultado da suma das cualificacións acadadas nas seguintes probas obrigatorias:

1. Exame de preguntas obxectivas (40% da nota final). Previsiblemente nos meses de outubro e decembro, os alumnos/as realizarán dúas probas tipo test sobre o temario, que computarán cada unha un 20% da cualificación final.
2. Observación sistemática (20% da nota final). As actividades concretas obxecto de avaliación serán especificadas e explicadas polo docente responsable o primeiro día de clase.

3. Exame de preguntas de desenvolvemento (40% da nota final). Na data oficialmente sinalada para a avaliación da materia en decembro-xaneiro, os alumnos/as realizarán unha proba de respostas de desenvolvemento dos contidos teóricos da materia.

En todo caso, para que a cualificación obtida na avaliación das probas tipo test -exame preguntas obxectivas- e da observación sistemática poida sumarse á cualificación obtida no exame de preguntas de desenvolvemento, deberá obterse unha nota mínima de 4 sobre 10 nesta última proba. De non acadarse un 4, a cualificación obtida na avaliación continua non se terá en conta na 1ª edición de actas, aínda que poderá conservarse para a 2ª edición das actas (xuño-xullo), na que se aplicará a mesma regra.

Polo tanto, se non se supera a materia en xaneiro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase no prazo extraordinario de xuño-xullo (2ª oportunidade), salvo no caso de opción polo sistema de avaliación final. Porén, a nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. No seguinte curso terá que someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

2. SISTEMA DE AVALIACIÓN FINAL 1ª e 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

O estudantado que non se acolla ao sistema de avaliación continua ou que renuncie en calquera momento, terá dereito a ser avaliado mediante un exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O citado exame constará de dúas probas:

1. Exame de preguntas de desenvolvemento dos contidos teóricos da materia (70% de a nota final). Será preciso acadar como mínimo un 4 sobre 10 nesta proba. Competencias avaliadas: CB1, CB2, CB4, CB5, CG1 y CE9.
2. Estudo de casos (30% da nota final). Competencias avaliadas: CB3, CB4, CG3, CG4, CE10, CT1 y CT5.

Na convocatoria de fin de carreira, o alumno deberá acollerse necesariamente ao sistema de avaliación final.

O exame final terá lugar, nas convocatorias de fin de carreira e na primeira e segunda edición de actas, na data, horario e lugar especificados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico e documentación concordante.

OUTRAS CONSIDERACIÓNS SOBRE A AVALIACIÓN:

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudantado matriculado.

De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

No caso de concorrer causa que xustifique a realización de calquera das probas a unha ou máis persoas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.

En todos os casos, as probas indicadas permitirán acadar o seguinte resultado de aprendizaxe: coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

MARTÍN VALVERDE, A., RODRÍGUEZ-SAÑUDO GUTIÉRREZ, F. y GARCÍA MURCIA, J., **Derecho del Trabajo**, última edición,

CRUZ VILLALÓN, J., **Compendio de Derecho del Trabajo**, última edición,

ALONSO OLEA, M. y CASAS BAAMONDE, Mª E., **Derecho del Trabajo**, última edición,

AA.VV., **LEGISLACIÓN: Legislación laboral y de Seguridad Social**, última edición,

AA.VV., **LEGISLACIÓN: Legislación Social Básica**, última edición,

AA.VV. (Coord. FERNÁNDEZ DOCAMPO, Mª.B. y FERNÁNDEZ PROL, F.), **Casos prácticos de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social**, última edición,

Complementary Bibliography

OJEDA AVILÉS, A., **Derecho Sindical**, última edición,

MONTOYA MELGAR, A., **Derecho del Trabajo**, última edición,

RAMÍREZ MARTÍNEZ, J. M., SALA FRANCO, T. y otros, **Curso de Derecho del Trabajo**, última edición,

SALA FRANCO, T., ALBIOL MONTESINOS, I., **Derecho Sindical**, última edición,

BLASCO LAHOZ, J.F., **Seguridad Social. Régimen general, Regímenes Especiales y prestaciones no contributivas**, última edición,

RODRÍGUEZ RAMOS, M.J., GORELLI HERNÁNDEZ, J. y VÍLCHEZ PORRAS, M., **Sistema de Seguridad Social**, última edición,

VIDA SORIA, J., MONEREO PÉREZ, J.L., MOLINA NAVARRETE, C., QUESADA SEGURA, R., **Manual de Seguridad Social**, última edición,

---

AA.VV., **Legislación Laboral y de Seguridad Social**, última edición,

---

AA.VV., **Código de la Seguridad Social**, última edición,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Xurisdicións contenciosa-administrativa e social/O03G081V01604

Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas/O03G081V01912

IDENTIFYING DATA**Dereito procesual penal**

Subject	Dereito procesual penal			
Code	003G081V01601			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público Dpto. Externo			
Coordinator	Fernández Fustes, María Dolores			
Lecturers	de Dios de Dios, José Ramón Fernández Fustes, María Dolores			
E-mail	dfustes@uvigo.es			
Web				
General description	Na materia Dereito Procesual Penal estúdanse as institucións básicas do proceso penal, como instrumento tendente á investigación e axuizamento das condutas delituosas, así como o funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C28	CE34 - Coñecer as institucións básicas do proceso penal e o funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.
C29	CE35 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos-procesuais de carácter penal e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da normativa procesual penal
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer as institucións básicas do proceso penal, e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.	A2	B1	C28	D1
	A3	B2	C29	D3
	A4	B3		D4
	A5	B4		D5

Contidos

Topic

PARTE PRIMEIRA: CONCEPTOS XERAIS E
PRESUPOSTOS PROCESUAIS

Lección 1. O PROCESO PENAL

1. Evolución histórica. 2. Os sistemas procesais penais. 3. Fontes. 4. As diversas funcións do proceso penal.

Lección 2. ESTRUTURA E PRINCIPIOS INFORMADORES

1. Estrutura do proceso de declaración. 2. Principios informadores: Xuíz legal. Contradición. Igualdade. Legalidade e oportunidade. Principio acusatorio. Principio de proporcionalidade. Principios de oralidade, intermediación e publicidade.

Lección 3. A COMPETENCIA

1. Presupostos procesuais relativos ao órgano xurisdiccional. Xurisdición. 2. Competencia obxectiva. 3. Competencia funcional. 4. Competencia territorial. 5. A conexión.

Lección 4. AS PARTES NO PROCESO PENAL

1. Concepto e clasificación. 2. Partes acusadoras. 3. Partes acusadas. 4. As partes civís no proceso penal.

Lección 5. FORMAS DE INCOACIÓ

1. A denuncia. 2. O ateigado. 3. A querela. 4. Formas especiais de incoación.

Lección 6. A FASE DE INSTRUCIÓN

1. A Investigación preliminar. 2. A instrución xudicial: concepto e clases. Regras xerais sobre o procedemento. 3. Formulación da imputación polo Xuíz: concepto e significado. Formas de realizar a imputación nos distintos procesos ordinarios.

Lección 7. DILIXENCIAS DE INVESTIGACIÓ

1. Concepto e diferenciación cos actos de proba. 2. Dilixencias para a identificación do delincuente e das súas circunstancias persoais. 3. Dilixencias sobre o corpo do delito. 4. Inspección ocular. 5. Reconstrución dos feitos. 6. Declaración do investigado. 7. Declaracións testificais. 8. Ditames periciais. 9. Outras dilixencias de investigación.

Lección 8. DILIXENCIAS DE ANTICIPACIÓ E ASEGURAMIENTO DA PROBA

1. Proba anticipada e proba preconstituída. Dilixencias para a obtención e aseguramento de fontes de proba. 2. A entrada e rexistro domiciliario. 3. Intervención de comunicacións persoais. 4. Inspeccións e intervencións corporais. 5. Probas alcoholométricas.

Lección 9. AS MEDIDAS CAUTELARES E DE PROTECCIÓN

1. Concepto, características e presupostos. 2. Medidas cautelares persoais: A Detención. Control xudicial das detencións ilegais: o procedemento de habeas corpus. A prisión preventiva. A liberdade provisional. 3. Medidas cautelares limitativas de dereitos. 4. Medidas de protección: orde de afastamento. Orde de protección. 5. Medidas cautelares reais.

Lección 10. A FASE INTERMEDIA

1. A denominada "fase intermedia": función. 2. Desenvolvemento da fase intermedia nos distintos procesos ordinarios. 3. O sobresemento. 4. A apertura do xuízo oral. 5. Os escritos de calificacións provisionais. 6. A conformidade.

Lección 11. O XUÍZO ORAL

1. Actos previos ao xuízo. 2. As "cuestións previas". 3. Práctica da proba. 4. As calificacións definitivas. 5. A "tese" de desvinculación do órgano xurisdiccional (artigo 733 LECrim). 6. Informes e última palabra. 7. A suspensión do xuízo oral.

Lección 12. A SENTENZA PENAL

1. Estrutura e forma. 2. Requisitos. 3. A valoración da proba: presunción de inocencia e principio in dubio pro reo.

Lección 13. EFECTOS DO PROCESO

1. Efectos xurídicos: a "cousa xulgada": concepto e fundamento. Presupostos e límites. Tratamento procesual. 2. Impugnación da cousa xulgada: O proceso de revisión. O recurso de anulación.

PARTE TERCEIRA: O SISTEMA DE RECURSOS

Lección 14. CONSIDERACIÓNS XERAIS. OS RECURSOS INTERLOCUTORIOS

1. O dereito ao recurso no proceso penal. 2. Clases de recursos. 3. Efectos. 4. Recurso de reforma. 5. Recurso de súplica. 6. Recurso de queixa: modalidades da queixa.

Lección 15. O RECURSO DE APELACIÓ

1. Concepto, natureza, competencia e lexitimación. 2. O recurso de apelación contra autos. 3. O recurso de apelación contra sentenzas.

Lección 16. O RECURSO DE CASACIÓ

1. Concepto, natureza, competencia e lexitimación. 2. Resolucións contra as que procede. 3. Motivos de casación. 4. Procedemento.

PARTE CUARTA: A EXECUCIÓN PENAL

Lección 17. A EXECUCIÓN DE PENAL

1. A execución penal. 2. Execución de penas privativas de liberdade. Suspensión da execución. Liberdade condicional. 3. As medidas de seguridade privativas de liberdade. 4. Penas privativas de dereitos e penas accesorias. 5. Medidas de seguridade non privativas de liberdade. 6. Penas de contido patrimonial. 7. Execución da condena por responsabilidade civil.

PARTE QUINTA: TIPOLOGÍA DE PROCESOS PENAIS

Lección 18. PROCESOS ORDINARIOS

1. O proceso por delitos graves. 2. O proceso abreviado. 3. O procedemento para o xuízo por delitos leves.

Lección 19. PROCESOS PENAIS ESPECIAIS E CON ESPECIALIDADES

1. O proceso ante o xurado. 2. O axuizamento rápido de delitos e faltas. 3. O proceso de menores. 4. Outros procesos especiais.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	31.5	61	92.5
Estudo de casos	15.7	30	45.7
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Traballo	1.5	4.8	6.3
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. O traballo na lección maxistral DEBERÁ ser complementado pola/o estudante con traballo autónomo. Ademais, valorarase especialmente a participación activa e fundamentada da/o estudante nas clases maxistrais.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. O traballo DEBERÁ ser complementado pola/o estudante con traballo autónomo. Ademais, valorarase especialmente a participación activa e fundamentada da/o estudante nas clases.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderanse as consultas dos estudantes relacionadas coas dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos da materia. Así mesmo, proporcionaráselles orientación e motivación no proceso de aprendizaxe. As *tutorías poderanse realizar tanto *presencialmente como mediante a utilización de medios non presenciais -fundamentalmente, os despachos virtuais dos profesores da *Universidade de Vigo e correos electrónicos, foros e outros medios telemáticos-. As titorías do profesorado da materia pódense consultar nos seguintes enlaces: https://dereito.uvigo.é/gl/docencia/profesorado/maria-dores-fernandez-fustes/ ; * https://dereito.uvigo.é/gl/docencia/profesorado/*jose-ramon-divos-divos/ .
Estudo de casos	Atenderanse as consultas relacionadas coas dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos da materia e o estudo de casos. Así mesmo, proporcionaráselles orientación e motivación no proceso de aprendizaxe. As titorías poderanse realizar tanto presencialmente como mediante a utilización de medios non presenciais -fundamentalmente, os despachos virtuais dos profesores da Universidade de Vigo e correos electrónicos, foros e outros medios telemáticos-. As titorías do profesorado da materia pódense consultar nos seguintes enlaces: * https://dereito.uvigo.é/gl/docencia/profesorado/*maria-dores-fernandez-fustes/ ; * https://dereito.uvigo.é/gl/docencia/profesorado/*jose-ramon-divos-divos/ .

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuadrimestre realizarase unha proba tipo test dos temas 1 a 8 da guía docente, na data indicada pola profesora. A nota desta proba constituirá o 30% da nota final. Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.	30	A2 B3 C28 D4 B4 C29 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada no cronograma, realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso. A nota desta proba constituirá o 30% da cualificación final. Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.	30	A2 B3 C28 D1 A3 B4 C29 D4 D5
Traballo	As/os estudantes realizarán un traballo en grupo, que se asignará ao principio do cuadrimestre. Devandito traballo será exposto e debatido nas clases prácticas. Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.	10	A2 B4 C28 D3 C29 D4
Exame de preguntas obxectivas	Na data fixada no calendario oficial de exames aprobado pola Xunta de Facultade realizarase unha proba final tipo test. Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.	30	A2 B3 C28 D4 B4 C29 D5

Other comments on the Evaluation

1. Primeira oportunidade (maio/xuño):

A/o estudante debe elixir entre dous sistemas de avaliación:

- a) Sistema de avaliación continua
- b) Sistema de avaliación final.

O Regulamento de avaliación da Universidade de Vigo (aprobado polo Claustro de 18 de abril de 2023) dispón que o alumnado deberá manifestar a súa intención de non acollerse ao sistema de avaliación continua de acordo co procedemento e na data establecidos polos órganos competentes do Centro. Polo tanto, transcorrido un mes desde o inicio do primeiro cuadrimestre, fixarase un prazo de 10 días para que o alumnado matriculado, manifieste, formalmente, o sistema de avaliación que desexa seguir. Si en devandito prazo o alumnado non manifesta o sistema de avaliación que desexa seguir, se entenderá que opta polo sistema de avaliación final.

a) Sistema de avaliación continua:

Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, a/o estudante deberá acreditar asistencia a un 80% das clases maxistras e grupos medianos, sen que, salvo casos excepcionais -ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, permítase xustificar a ausencia.

O sistema de avaliación continua consistirá en:

a) Unha proba teórica tipo test dos temas 1 a 8 da guía docente, que se realizará nas datas indicadas ao comezo do cuadrimestre. Para o seu calificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. A nota obtida nesta proba representará o 30% da calificación final. Para poder ser avaliado polo sistema de avaliación continua é necesario obter un 5 sobre 10 na proba tipo test.

b) Unha proba práctica escrita que se realizará nas datas indicadas ao comezo do cuadrimestre, consistente no estudo dun caso. Esta proba representará o 30% da calificación final. Para poder ser avaliado polo sistema de avaliación continua é necesario obter un 5 sobre 10 na proba práctica.

c) Proba final tipo test dos temas 9 a 19 da guía docente, que se realizará na data e o horario especificado no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico. Para a seu calificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. A nota obtida nesta proba representará o 30% da calificación final. Para poder ser avaliado polo sistema de avaliación continua é necesario obter un 5 sobre 10 no exame.

d) A exposición dalgunha cuestión teórica e/ou práctica do temario, que será realizada durante as clases prácticas. Para poder ser avaliado polo sistema de avaliación continua o estudante deberá entregar, exposto e debatido o seu traballo en clase. Así mesmo, na avaliación continua se valorará positivamente a participación activa e fundamentada nas clases, nos foros de discusión da materia e noutras actividades organizadas polas/os docentes responsables da materia. A nota obtida neste apartado representará o 10% da calificación final.

A nota final da materia será o resultado da suma das cualificacións obtidas en avaliación continua.

En caso de que sexa necesario realizar a un/ha ou varias/os estudantes calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.

A data e o horario das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico.

b) Exame final:

- A/o estudante, que non se someta ao sistema de avaliación continua ou que quede excluído do mesmo, realizará un exame final. Este exame representa o 100% da calificación da materia.
- O exame constará de dous partes:
  - **Unha proba teórica tipo test** sobre toda a materia, que representará o 70% da calificación final. Para o seu calificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco.
    - Competencias que se avalían: *CB2, *CB4, *CB5, *CG1, *CG2, *CG3, *CG4, CE28, CE29, *CT1, *CT4 e *CT5.
    - Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.
  - **Unha proba práctica escrita** consistente no estudo dun caso. Esta proba representará o 30% da calificación final.
    - Competencias que se avalían: *CB2, *CB3, *CG3, *CG4, CE28, CE29, *CT1, *CT4 e *CT5.
    - Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.
- Para superar o exame e ter a condición de aprobado, a/o estudante terá que aprobar a proba teórica e a proba práctica.
- No caso de que sexa necesario realizar a un/ha ou varias/os estudantes calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.
- A data e o horario das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico.

2. Segunda oportunidade (xullo):

- Si a/o estudante obtivese unha calificación superior a 5 nalgunha das probas obrigatorias desenvolvidas na avaliación continua (proba de preguntas obxectivas e/ou proba práctica) pero non consegue aprobar a materia na primeira edición de actas (maio/xuño), poderá conservar na segunda edición (avaliación de xuño-xullo) a calificación das probas aprobadas e examinarse unicamente da parte suspensa.
- Na avaliación de xuño-xullo, que derá lugar na data oficialmente fixada, o exame constará de dous partes:
  - **Unha proba teórica tipo test** sobre toda a materia, que representará o 70% da calificación final. Para a súa calificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco.
    - Competencias que se avalían: *CB2, *CB4, *CB5, *CG1, *CG2, *CG3, *CG4, CE28, CE29, *CT1, *CT4 e *CT5.
    - Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.
  - **Unha proba práctica escrita** consistente no estudo dun caso. Esta proba representará o 30% da calificación final.
    - Competencias que se avalían: *CB2, *CB3, *CG3, *CG4, CE28, CE29, *CT1, *CT4 e *CT5.
    - Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.
- Para superar o exame e ter a condición de aprobado, a/o estudante terá que aprobar cada unha dos seus partes, a proba práctica e a proba teórica.
- A data e o horario das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico.

3.Convocatoria "fin de carreira":

Para as/os estudantes que se matriculen na convocatoria fin de carreira, o exame escrito representa o 100% da calificación da materia.

O exame constará de dous partes:

- **Unha proba teórica escrita** sobre toda a materia, que representará o 70% da calificación final.
  - Competencias que se avalían: *CB2, *CB4, *CB5, *CG1, *CG2, *CG3, *CG4, CE28, CE29, *CT1, *CT4 e *CT5.
  - Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.
- **Unha proba práctica escrita** consistente no estudo dun caso. Esta proba representará o 30% da calificación final.
  - Competencias que se avalían: *CB2, *CB3, *CG3, *CG4, CE28, CE29, *CT1, *CT4 e *CT5
  - Resultado de aprendizaxe: Coñecer as institucións básicas do proceso penal e familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.

Para superar o exame e ter a condición de aprobado, a/o estudante terá que aprobar cada unha dos seus partes , a proba práctica e a proba teórica .

A data e o horario das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico.

OUTRAS INDICACIÓNS

- As cualificacións se publicarán na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado.
- De resultar preciso, por motivos excepcionais, modificar ou concretar os métodos de avaliación sinalados na guía docente, tales modificacións se publicarán no mesmo soporte telemático.
- No caso de que sexa necesario realizase un ou varios estudantes calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.
- Salvo instrucción en contrario do/a docente, as/vos estudantes non poderán utilizar en clases ningún aparello eléctrico ou electrónico ; calquera tipo de aparello de tales características deberá permanecer apagado e fora da vista do estudante.
- Queda prohibido en exames o uso de calquera tipo de dispositivo eléctrico ou electrónico; calquera dispositivo deberá permanecer apagado e fóra do alcance do estudante . O incumprimento por parte dun/unha estudante desta regra suporá o suspenso cunha cualificación de "0" puntos , sen prexuízo das posibles medidas disciplinarias que resulten pertinentes.
- Salvo permiso expreso en contrario, queda prohibido gravar por calquera método a imaxe e/ou o son das/os docentes en clases presenciais ou virtuais.
- A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O/a estudante deberá someterse a un novo proceso de avaliación continua.
- En todos os casos, as probas realizadas permitirán avaliar os resultados de aprendizaxe.
- As titorías do profesorado que imparte a materia, poderán consultarse en:
http://dereito.uvigo.es/*gl/docencia/profesorado/

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

MORENO CATENA, V., CORTÉS DOMÍNGUEZ, V, **Derecho procesal penal**, última edición, Tirant lo Blanch,
GÓMEZ COLOMER, J. L. y BARONA VILAR, S., **Proceso Penal. Derecho Procesal III**, última edición, Tirant lo Blanch,
DE LA OLIVA SANTOS, A., ARAGONES MARTÍNEZ, S., HINOJOSA SEGOVIA, R MUERZA ESPARZA, J., TOMÉ GARCÍA,, **Derecho procesal penal**, última edición,

GIMENO SENDRA, V., **Manual de Derecho procesal penal**, última edición,

ASENCIO MELLADO, J. M., **Derecho procesal penal**, última edición,

RAMOS MÉNDEZ, F., **Enjuiciamiento criminal. Duodécima lectura constitucional**, última edición,

Complementary Bibliography

MORENO CATENA, V., **El proceso penal : doctrina, jurisprudencia y formularios**, última edición,

---

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito penal I/O03G081V01302

Dereito penal II/O03G081V01402

Sistema xudicial español e proceso civil/O03G081V01403

IDENTIFYING DATA				
Dereito internacional privado				
Subject	Dereito internacional privado			
Code	O03G081V01602			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	3	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Gonzalez Jerez, Jose Antonio			
Lecturers	Gonzalez Jerez, Jose Antonio			
E-mail	jagonje@yahoo.es			
Web				
General description	O Dereito internacional privado está formado polo Dereito procesal civil internacional e o Dereito aplicable ás relacións xurídico privadas internacionais			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C1	CE1 - Coñecer a normativa legal de Dereito internacional privado, nacional, comunitaria e convencional, así como os problemas de aplicación das devanditas normas dado o carácter unitario do ordenamento xurídico.
C2	CE2 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito internacional privado e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer e poder aplicar e interpretar as fontes que rexen as relacións xurídico privadas transfronteirizas	A2	B1	C1	D1
	A3	B2	C2	D2
	A4	B4		D3
	A5			D5

Contidos	
Topic	
Tema 1: Fundamentos.	1. O obxecto, o contido e a estrutura do Dereito internacional privado. 2. As fontes do Dereito internacional privado
PRIMEIRA PARTE: A COMPETENCIA XUDICIAL INTERNACIONAL.	1. Orixes e ámbitos de aplicación. 2. Sistema de normas de competencia xudicial.
Tema 2: A competencia xudicial internacional no Regulamento Bruxelas I.	

Tema 3: A competencia xudicial internacional nos Regulamentos en materia matrimonial e de responsabilidade parental.	1. O Regulamento Bruxelas II. 2. Os Regulamentos en materia de réxime económico matrimonial.
Tema 4: A competencia xudicial internacional nos Regulamentos en materia de alimentos e sucesións.	1. O Regulamento Bruxelas III. 2. O Regulamento sobre sucesións.
Tema 5: A competencia xudicial internacional no Regulamento sobre insolvencia. As normas de competencia do réxime interno.	1. O Regulamento sobre insolvencia. 2. O réxime interno de competencia xudicial internacional.
SEGUNDA PARTE: A COOPERACIÓN XURÍDICA INTERNACIONAL EN MATERIA CIVIL.	1. As competencias derivadas. 2. A litispendencia e a conexidade. 3. A notificación internacional.
Tema 6: A conciliabilidade de procesos. A notificación internacional.	
Tema 7: A proba internacional. A información sobre o Dereito estranxeiro.	1. A proba internacional. 2. A información sobre o Dereito estranxeiro.
Tema 8: O réxime xeral de recoñecemento e execución	1. Aspectos introdutorios. 2. O réxime do Regulamento Bruxelas I. 3. O réxime interno. 4. A execución forzosa internacional.
Tema 9: Os réximes especiais de recoñecemento.	1. En materia matrimonial. 2. En materia de filiación. 3. En materia de alimentos. 4. En materia de sucesións. 5. En materia de insolvencia. 6. Outros réximes especiais.
TERCEIRA PARTE: O DEREITO APLICABLE	1. Métodos presentes. 2. Cuestións específicas do método conflitual.
Tema 10: Aspectos xerais sobre lei aplicable.	3. Alegación e proba do Dereito estranxeiro. 4. A lei aplicable ao proceso civil.
Tema 11: Lei aplicable aos contratos.	1. Ámbito de aplicación do Regulamento Roma I 2. Determinación da lei aplicable ás obrigacións contractuais segundo o Regulamento. 3. Problemas de delimitación do ámbito da lei aplicable segundo o Regulamento.
Tema 12: Lei aplicable á responsabilidade non contractual.	1. Ámbito de aplicación do Regulamento Roma II. 2. Determinación da lei aplicable ás obrigacións non contractuais segundo o Regulamento. 3. Problemas de delimitación do ámbito da lei aplicable segundo o Regulamento. 4. Outras fontes en materia de lei aplicable á responsabilidade non contractual.
Tema 13: Lei aplicable á persoa, aos bens e aos actos xurídicos.	1. Lei aplicable ás persoas físicas. 2. Lei aplicable ás persoas xurídicas. 3. Lei aplicable á representación. 4. Lei aplicable aos dereitos reais. 5. Lei aplicable á forma dos actos xurídicos.
Tema 14: Lei aplicable ao matrimonio e á filiación.	1. Lei aplicable á celebración do matrimonio. 2. Lei aplicable ao réxime económico matrimonial. 3. Lei aplicable á disolución do matrimonio. 4. Lei aplicable á filiación e a responsabilidade parental.
-	-
Tema 15: Lei aplicable aos alimentos, á sucesión por causa de morte e á insolvencia.	1. Lei aplicable aos alimentos. 2. Lei aplicable á sucesión por causa de morte. 3. Lei aplicable á insolvencia.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	23.5	23.5	47
Lección maxistral	49	51	100
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	15	16.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3.5	42	45.5
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14
Debate	1	1	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada ao alumno prestarase polos profesores no horario de titorías fixado polo centro. Poderá prestarse igualmente por medios telemáticos (correo electrónico, foros de Faitic, videoconferencia...), baixo a modalidade de concertación previa.
Resolución de problemas	A atención personalizada ao alumno prestarase polos profesores no horario de titorías fixado polo centro. Poderá prestarse igualmente por medios telemáticos (correo electrónico, foros de Faitic, videoconferencia...), baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...) ás que se refire o punto 2 infra. Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Como resultado da aprendizaxe, o alumno coñece e pode aplicar e interpretar as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	30	A2 A3 A5	B1 B2 B4	C1 C2 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas parciais descritas no punto 3º infra. Ademais, poderase realizar algún control deste tipo no marco do punto 2º infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumno coñece e pode aplicar e interpretar as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	45	A2 A3 A4 A5	B1 B2	C1 D1 D2 D3
Exame de preguntas obxectivas	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Ver punto 2 infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumno coñece e pode aplicar e interpretar as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	15	A3	B4	C2 D5
Debate	☐Valórase a asistencia a clase e a participación do alumnado nas distintas actividades, debates ou exposicións. Compróbase a asistencia para evidenciar que, como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece e pode aplicar e interpretar as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.☐	10	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4	C1 C2 D1 D2 D3 D5

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTINUA PARA 1ª EDICIÓN DE ACTAS:

Unha vez transcorrido un mes, desde o inicio do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de dez días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

En avaliación continua, realizarase tres parciais liberatorios que valerán un 45% da nota final en conxunto (15% cada un), coa metodoloxía "exame de preguntas obxectivas", de cara a coñecer e poder manexar as fontes que rexen as relacións xurídico privadas transfronteirizas, como resultado da aprendizaxe.

Ademais, realizaranse tres probas de tipo práctico que valerán outro 30% da nota final en conxunto (10% cada unha), coa metodoloxía "resolución de problemas e/ou exercicios", de cara tamén ao dito resultado de aprendizaxe.

Haberá tres probas tipo test por un 15% (5% cada unha).

O 10% restante da nota procederá da asistencia a clase e da participación nos debates e nas actividades que se organicen, coa metodoloxía de "debate" e de cara asemade aos resultados de aprendizaxe expostos.

O conxunto das probas previstas axustaranse ás competencias descritas no apartado correspondente desta guía docente, que resultarán avaliadas como consecuencia daquelas.

Non se exige cualificación mínima e as probas non son recuperables, agás circunstancias excepcionais. Para puntuar no apartado de "debate" requírese unha asistencia mínima equivalente ao 80% das clases.

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua

CRITERIOS DE AVALIACIÓN FINAL PARA 1ª EDICIÓN DE ACTAS:

O alumnado que non supere a avaliación continua ou que non a siga por calquera motivo será avaliado mediante un exame final teórico por valor do 50% da nota e outro práctico por valor doutro 50%, segundo as convocatorias que se publiquen por parte do decanato da Facultade para o curso 2024-2025, consonte as metodoloxías e cara á obtención dos mesmos resultados de aprendizaxe e avaliación de competencias descritas no apartado anterior.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA:

Para a segunda edición de actas e fin de carreira aplicarase o mesmo sistema descrito no apartado anterior.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudiantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

O alumnado que, a xuízo do profesor, incumpla o compromiso ético esixido pola Universidade de Vigo en relación coa realización de probas, será automaticamente expulsado da avaliación continua, sen prexuízo de outras accións que poidan derivar da súa conduta. As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse no/ seguinte/s enlace/s: <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/miguel-angel-michinel-alvarez/> (PCEO) <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/jose-antonio-gonzalez-jerez/> (Grao)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Garcimartin Alférez, F.J., **Derecho internacional privado**, última edición, Thomson Aranzadi,

Calvo Caravaca, A. L., **Derecho internacional privado**, última edición, Comares,

aa. vv., **Legislación básica de Derecho internacional privado**, última edición, Aranzadi / Comares / Tecnos,

Complementary Bibliography

Esplugues Mota, C. y otros, **Derecho internacional privado**, última edición, Tirant lo blanch,

Rodríguez Benot, A. y otros, **Derecho internacional privado**, última edición, Tecnos,

---

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/O03G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/O03G081V01404

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Sistema xudicial español e proceso civil/O03G081V01403

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G081V01501

Dereito mercantil I/O03G081V01502

Other comments

Téngase en conta que os contidos previstos no apartado correspondente desta guía docente desenvolven os descritores básicos da materia incluídos na memoria do grao en Dereito, sendo a correspondencia entrambos como segue:

- Identificación dos presupostos, obxecto, contido e funcións básicas do Dereito internacional privado (Tema 1 Subtema 1)
- Procedementos de produción xurídica (Tema 1 Subtema 2)

- Análise dos problemas de competencia xudicial internacional (Temas 2 a 5)
  - Eficacia no foro de actos e resolucións estranxeiras (Tema 7)
  - Análise da problemática de Dereito aplicable. Técnicas normativas e problemas de aplicación da norma de conflito (Tema 8)
  - Réxime do proceso con elemento estranxeiro (Tema 6 Subtemas 1 e 2)
  - Asistencia xudicial internacional (Tema 6 Subtema 3)
  - Dereito civil internacional (Temas 9 a 14)
-

IDENTIFYING DATA**Dereito financeiro e tributario I**

Subject	Dereito financeiro e tributario I			
Code	O03G081V01603			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	3	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Fernández López, Roberto Ignacio			
Lecturers	Fernández López, Roberto Ignacio			
E-mail	rfernandez@uvigo.es			
Web				
General description	<p>O "Dereito Financeiro e Tributario I" é unha materia que ten por finalidade o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos, así como das relacións xurídicas que xorden entre a Administración e os particulares.</p> <p>A materia obxecto de estudo estrutúrase en tres grandes apartados. Dun lado, o primeiro apartado serve de introdución ao estudo do Dereito Financeiro, destacando a análise das fontes desta rama xurídica e do poder financeiro nos tres niveis de Facenda (Estado, Comunidades Autónomas e Corporacións Locais). Un segundo apartado dedica especial atención ao Dereito orzamentario, é dicir, ao estudo xurídico do ciclo do gasto público. Por último, o terceiro apartado correspóndese coa denominada "Parte xeral" do Dereito Tributario, a cal -á súa vez- enfróntase por separado ao estudo do tributo e a obrigación tributaria, á interpretación e aplicación dos tributos, ao dereito sancionador tributario e, finalmente, á revisión dos actos administrativos tributarios, contidos todos eles cuxo coñecemento resulta imprescindible antes de abordar a "Parte especial" do Dereito Tributario ("Dereito Financeiro e Tributario II"), que completa a formación do estudantado no que atinxe ás materias obrigatorias de Dereito Financeiro.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C18	CE24 - Coñecer o modelo de distribución do poder financeiro en España, así como os ingresos públicos (en especial, os tributos: os seus elementos esenciais e os procedementos de aplicación) e as normas que rexen o gasto público.
C19	CE25 - Saber interpretar e aplicar as normas do ordenamento xurídico financeiro
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do poder financeiro en España, así como as que incumben aos ingresos, con especial referencia ao tributo, e ao gasto público	A1	B1	C18	D1
	A2	B2	C19	D3
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5			

Contidos

Topic

PRIMEIRA PARTE: INTRODUCCIÓN AO ESTUDO DO DEREITO FINANCEIRO.	<ul style="list-style-type: none"> 1.- O Dereito Financeiro. Concepto e contido. 2.- As fontes do ordenamento financeiro. 3.- Os principios constitucionais de xustiza no ordenamento financeiro. 4.- O poder financeiro en España. 5.- A aplicación e interpretación das normas financeiras. 6.- O obxecto da actividade financeira. Aspectos xurídicos. 7.- A Débeda Pública.
SEGUNDA PARTE: DEREITO ORZAMENTARIO.	<ul style="list-style-type: none"> 8.- O Dereito Orzamentario. Concepto. Os principios orzamentarios. 9.- Contido e efectos xurídicos do Orzamento. 10.- Fases do ciclo orzamentario. Elaboración, aprobación e execución do Orzamento. 11.- O control do Orzamento.
TERCEIRA PARTE: DEREITO TRIBUTARIO. PARTE XERAL.	<ul style="list-style-type: none"> 12.- Os principios constitucionais en materia tributaria. 13.- A obrigación tributaria. O tributo. 14.- Clases de tributos. 15.- O feito imponible. 16.- As obrigacións subsidiarias e accesorias. 17.- Suxeitos da obrigación tributaria. 18.- A capacidade no ámbito tributario. 19.- A cuantificación da obrigación tributaria. 20.- Réximes de determinación de bases impositibles. Cota e débeda tributaria. 21.- Extinción da obrigación tributaria. 22.- A aplicación dos tributos. A obrigación de proporcionar información á Administración Tributaria. 23.- A asistencia e información aos obrigados tributarios. Normas comúns sobre actuacións e procedementos tributarios. 24.- O procedemento de xestión. 25.- A Inspección dos tributos. 26.- A recadación. O período executivo. 27.- Infraccións e sancións tributarias. O procedemento sancionador. 28.- A revisión de actos administrativos tributarios.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	43.1	96.3	139.4
Seminario	25.2	56.2	81.4
Exame de preguntas de desenvolvemento	3.7	0	3.7
Observación sistemática	0.5	0	0.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos estruturais e esenciais da materia.
Seminario	Análise de contidos específicos. Resolución de supostos prácticos. Exposición oral polo estudiantado e/ou presentación escrita sobre un tema proposto polo profesorado.

Atención personalizada

Methodologies Description

Lección maxistral	Atenderanse e resolveranse dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias previstas no apartado correspondente desta guía docente. A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.
-------------------	--

Seminario Atenderanse e resolveranse dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias previstas no apartado correspondente desta guía docente. A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas de desenvolvemento	<p>O/a alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua realizará dúas probas parciais, escritas e obrigatorias. Cada proba parcial representará un 40% do valor total da cualificación final.</p> <p>Cada unha destas dúas probas parciais será liberatoria sempre que o/a alumno/a alcance unha cualificación mínima de 5 sobre 10 en cada unha delas, de maneira que superando ambas as probas non estará obrigado a realizar o exame final da materia, como requisito para superar esta última</p> <p>As/os alumnas/os que sigan o sistema de avaliación global realizarán unha única proba final escrita, que representará o 100% da súa cualificación final.</p> <p>Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do poder financeiro en España, así como as que incumben aos ingresos, con especial referencia ao tributo, e ao gasto público.</p>	80	A1 B1 C18 D1 A2 B2 C19 D5 A4 B3 A5 B4
Observación sistemática	<p>O profesorado, a través de diferentes actividades que propoña ao alumnado que se someta a avaliación continua (casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, tarefa colaborativa na aula, actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario, etc.), valorará a asistencia regular, a participación activa e a calidade das intervencións de devandito alumnado, tanto nas clases maxistras como, sobre todo, nos seminarios.</p> <p>A asistencia regular así como a participación activa e de calidade do alumnado acollido a avaliación continua suporá o 20% da súa cualificación final.</p> <p>Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do poder financeiro en España, así como as que incumben aos ingresos, con especial referencia ao tributo, e ao gasto público.</p>	20	A1 B1 C18 D1 A2 B2 C19 D3 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5

Other comments on the Evaluation

O temario que figura no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que serán obxecto de exame.

Oportunamente, ao comezo do cuadrimestre, proporcionaráselle ao alumnado un temario máis detallado cos epígrafes que conforman cada lección.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 1ª e 2ª EDICIÓN DE ACTAS.-

1.- Conforme establece o Regulamento de Avaliación da Universidade de Vigo (aprobado polo Claustro do 18 de abril de 2023), o/o alumno/para deberá manifestar a súa intención de non acollerse ao sistema de avaliación continua de acordo co procedemento e na data establecidos polos órganos competentes do Centro.

Para ese efecto, na Facultade de Dereito, unha vez transcorrido un mes desde o comezo do cuadrimestre, abrírase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, de forma fidedigna, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

2.- O/a alumno/a que acóllase ao sistema de avaliación continua será avaliado/a conforme aos seguintes criterios:

1º) Primeira proba parcial, que se realizará a metade de cuadrimestre (40% do valor total da cualificación final).

2º) Segunda proba parcial, que se realizará nas últimas semanas do cuadrimestre (40% do valor total da cualificación final).

3º) Asistencia regular, participación activa en clase e asistencia a outras posibles actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario (20% do valor total da cualificación final). Para os efectos de poder realizar esta última avaliación controlárase a asistencia a clase así como a participación activa e, no seu caso, a asistencia ás actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario.

As dúas probas parciais escritas serán obrigatorias e, ademais, serán liberatorias sempre que o/a alumno/a alcance unha cualificación mínima de 5 sobre 10 en cada unha delas, de maneira que superando ambas as probas non estará obrigado a realizar o exame ou proba final da materia, como requisito para aprobar esta última.

Se o/a alumno/a acollido/á o sistema de avaliación continua só supera unha das dúas probas parciais, a cualificación obtida na proba aprobada manterase tanto para a primeira como para a segunda oportunidade de exame. Tamén se conservará para ambas as oportunidades de exame a cualificación correspondente á asistencia regular, participación activa en clase e asistencia a outras posibles actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario (20% do valor total da cualificación final).

O/a alumno/a que non superase unha, ou ambas as probas parciais, estará obrigado/a a presentarse ao exame final coa materia correspondente a unha, ou a ambas as probas parciais, para aprobar a materia.

Se o/a alumno/a non superase as dúas probas parciais coa cualificación mínima de 5 sobre 10, entenderase non superada a materia e na acta reflectirase unicamente a nota obtida por asistencia regular, participación activa en clase e asistencia a actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario.

Así mesmo, o alumnado que superase as dúas probas parciais de avaliación continua durante o cuadrimestre poderá concorrer ao exame de primeira oportunidade para subir nota.

3.- Alumnos/as acollidos/as ao sistema de avaliación global: a súa cualificación estará integrada polo 100% da cualificación obtida no exame final escrito, que será diferente ao que realice o alumnado de avaliación continua. No exame de avaliación global serán avaliados/as de todas as competencias.

4.- O exame final tanto da primeira como da segunda oportunidade realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o presente curso académico.

5.- As competencias para avaliar serán, para todo o alumnado, as indicadas máis arriba na apartado "Avaliación". Os resultados da aprendizaxe, tanto para o alumnado que se someta a avaliación continua como para o que opte polo sistema de avaliación global, serán os mesmos: coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do poder financeiro en España, así como as que incumben aos ingresos, con especial referencia ao tributo, e ao gasto público.

As cualificacións serán publicadas na plataforma MOOVI, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA AS/OS ALUMNAS/OS QUE CONCORRAN Á CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA.-

O exame de Fin de Carreira será escrito e nel avaliaranse todas as competencias da materia e os resultados da aprendizaxe sinalados máis arriba: coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do poder financeiro en España, así como as que incumben aos ingresos, con especial referencia ao tributo, e ao gasto público. As cualificacións serán publicadas na plataforma MOOVI, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA AS/OS ALUMNAS/OS QUE CONCORRAN Á CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA.-

O exame de Fin de Carreira será escrito e nel avaliaránse todas as competencias da materia e os resultados da aprendizaxe sinalados máis arriba: coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do poder financeiro en España, así como as que incumben aos ingresos, con especial referencia ao tributo, e ao gasto

público.

As cualificacións serán publicadas na plataforma MOOVI, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado.

INFORMACIÓN COMPLEMENTARIA: CONSULTA DE TITORÍA.-

A continuación indícanse as ligazóns á páxina web da Facultade de Dereito onde poden consultarse as titorías do profesorado da materia:

- Prof. Dr. Roberto Ignacio Fernández López: <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/roberto-ignacio-fernandez-lopez/>
- Profa. Dra. Mónica Siota Álvarez: <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/monica-siota-alvarez/>
- Prof. Javier Freire Gallego: <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/javier-freire-gallego/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

FERREIRO LAPATZA, J.J., **Instituciones de Derecho Financiero y Tributario, Primera y Segunda Parte**, Última edición, Marcial Pons,

PÉREZ ROYO, F., **Derecho financiero y tributario. Parte General**, 34ª edición, Civitas, 2024

MARTÍN QUERALT, J.; LOZANO SERRANO, C.; TEJERIZO LÓPEZ, J.M.; y CASADO OLLERO, G., **Curso de Derecho financiero y tributario**, 35ª edición, Tecnos, 2024

MERINO JARA, I. (Dir.), **Derecho financiero y tributario. Parte General**, 13ª edición, Tecnos, 2024

SIMÓN ACOSTA, E. y otros, **Código Tributario**, 31ª edición, Aranzadi, 2024

Complementary Bibliography

PITA GRANDAL, A.Mª. (Coordinadora), **Textos y casos prácticos de Derecho Financiero y Tributario**, 2ª edición, Tórculo Edicións, 2001

CALVO ORTEGA, R. (Dir.), **Comentarios a la Ley General Tributaria**, 2ª edición, Civitas-Thomson Reuters, 2009

PITA GRANDAL, A. M., **La prueba en el procedimiento de gestión tributaria**, 1ª edición, Marcial Pons, 1998

FERNÁNDEZ LÓPEZ, R. I., **La comprobación de hechos por la Inspección de los tributos**, 1ª edición, Marcial Pons, 1998

RUIZ HIDALGO, C., **La responsabilidad tributaria en el alzamiento de bienes**, 1ª edición, Marcial Pons, 2009

ANEIROS PEREIRA, J., **Las sanciones tributarias**, 1ª edición, Marcial Pons, 2005

MULEIRO PARADA, L. M., **La determinación objetiva: IRPF e IVA**, 1ª edición, Marcial Pons, 2009

SIOTA ÁLVAREZ, M., **Analogía e interpretación en el Derecho tributario**, 1ª edición, Marcial Pons, 2010

CUBERO TRUYO, A. (Dir.), **Estudios sobre el Decreto-Ley como fuente del Derecho Financiero y Tributario**, 1ª edición, Aranzadi, 2016

FERNÁNDEZ LÓPEZ, R. I., **La imprescriptibilidad de las deudas tributarias y la seguridad jurídica**, 1ª edición, Marcial Pons, 2016

PITA GRANDAL, A. M. (Dir.), **Estudios sobre la financiación de los puertos**, 1ª edición, Marcial Pons, 2017

SESMA SÁNCHEZ, B., **La nulidad de las liquidaciones tributarias**, 1ª edición, Aranzadi, 2017

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito mercantil I/O03G081V01502

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/O03G081V01203

Dereito: Teoría do dereito/O03G081V01102

Dereito administrativo I/O03G081V01401

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

IDENTIFYING DATA**Xurisdicións contenciosa-administrativa e social**

Subject	Xurisdicións contenciosa-administrativa e social		
Code	O03G081V01604		
Study programme	Grao en Dereito		
Descriptors ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
6	Optional	3	2c
Teaching language	Castelán Galego		
Department	Dereito público Dereito público especial		
Coordinator	Conde Fernández, Francisco Castro Batán, María Jesús		
Lecturers	Castro Batán, María Jesús		
E-mail	chus@castrobatan.com fconde@uvigo.es		
Web			
General description	A materia "Xurisdicións contencioso-administrativa e social" estrutúrase en dous bloques dedicados, respectivamente, á análise das ordes xurisdiccionais contencioso-administrativa e social. Para ese efecto, examínanse as competencias e estrutura das citadas ordes, así como as actuacións a desenvolver ante as mesmas no marco dos procesos propios de cada unha.		

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C85	CEI 38 - Coñecer a utilidade e o funcionamento das Xurisdicións Contencioso-administrativa e Social.
C86	CEI 39 - Adquirir unha formación básica que facilite no futuro o desenvolvemento profesional de actividades en ou ante órganos xudiciais das ordes Contencioso-administrativo e Social.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente as ordes xurisdiccionais contencioso-administrativa e social.	A1	B1	C85	D1
	A2	B3	C86	D4
	A3	B4		D5
	A4			
	A5			

Contidos

Topic

BLOQUE *I. XURISDICIÓN CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVA	- Fundamentos constitucionais do control de legalidade da actividade administrativa. - Orixes e evolución histórica.
TEMA 1. INTRODUCCIÓN	
TEMA 2. ASPECTOS PROCESUAIS	
TEMA 3. PROCEDEMENTO EN PRIMEIRA OU ÚNICA INSTANCIA.	
TEMA 4. PROCEDEMENTO ABREVIADO.	
TEMA 5. PROCEDEMENTOS ESPECIAIS.	
TEMA 6. RECURSOS.	
TEMA 7. EXECUCIÓN DE SENTENZAS	
TEMA 8. SOLUCIÓN EXTRAJUDICIAL DE CONFLICTOS XURÍDICO ADMINISTRATIVOS	
BLOQUE II. O PROCESO LABORAL	
TEMA 1. A ORDE XURISDICIAL SOCIAL	1. Concepto e fontes reguladoras.- 2. Competencias da orde Xurisdicional social.- 2.1. Materias incluídas.- 2.2. Delimitación competencial fronte a outras ordes da xurisdición.- 3. O exercicio das accións laborais e a Lei Concursal: competencias atribuídas ao xuíz do concurso no campo laboral.- 4. Planta e regras de competencia funcional e territorial.- 4.1. Os xulgados do social.- 4.2. As salas do Social dos Tribunais Superiores de Xustiza.- 4.3. A Sala do Social da Audiencia nacional.- 4.4. A Sala do Social do Tribunal Supremo.- 5. O Tribunal Constitucional: cuestión de inconstitucionalidade e recurso de amparo.- 6. Referencia á competencia xudicial internacional da orde social.
TEMA 2. O DESENVOLVEMENTO DA ACTIVIDADE XURISDICIAL	1. Principios informadores do proceso laboral.- 2. As partes do proceso.- 2.1. Capacidade para ser parte.- 2.2. Capacidade procesual.- 2.3. Lexitimación.- 2.4. Postulación.- 3. Pluralidade de partes: litisconsorcio e intervención procesual. Referencia á intervención do Fondo de Garantía Salarial.- 4. Obxecto do proceso: os actos procesuais.- 4.1. Das actuacións procesuais.- 4.2. Presentación de escritos.- 4.3. Resolucións e dilixencias de ordenación.- 4.4. Actos de comunicación.- 5. Clases de procesos.
TEMA 3. O PROCESO LABORAL COMÚN	1. Prescrición e caducidade das accións.- 2. Fase preprocesal.- 2.1. Conciliación ou mediación previa. Laudos arbitraris- 2.2. Reclamación administrativa previa (remisión).- 3. Inicio, desenvolvemento e conclusión do proceso.- 3.1. Actos preparatorios.- 3.2. Demanda.- 3.3. Fase de admisión e medidas precautorias.- 3.4. Citación das partes e conciliación xudicial.- 4.5. Xuízo e práctica de probas. Dilixencias finais- 4.6. Conclusións e sentenza.- 5. Referencia a supostos de acumulación: de accións, de procesos.- 6. O proceso monitorio.
TEMA 4. MODALIDADES PROCESUAIS I	1. Procesos de despedimento disciplinario e de impugnación de sancións.- 2. Procesos derivados da extinción do contrato de traballo por causa obxectivas, por despedimento colectivo e outras causas de extinción.- 3. Procesos especiais por vacacións, materia electoral, mobilidade xeográfica, modificacións substanciais de condicións de traballo e dereitos de conciliación da vida persoal, familiar e laboral recoñecidos legal ou convencionalmente.
TEMA 5. MODALIDADES PROCESUAIS II	1. Procesos especiais en materia de Seguridade Social.- 2. Do procedemento de oficio e do de impugnación de actos administrativos en materia laboral e de Seguridade Social non prestacionais- 3. Do proceso de conflitos colectivos.- 4. Da impugnación de convenios colectivos.- 5. Das impugnacións relativas aos estatutos dos sindicatos e das asociacións empresariais ou a súa modificación.- 6. Da tutela dos dereitos fundamentais e liberdades públicas.
TEMA 6. MEDIOS DE IMPUGNACIÓN E EXECUCIÓN DE SENTENZAS	1. Medios de impugnación.- 1.1. Recursos contra providencias, autos, dilixencias de ordenación e decretos: recurso de reposición e recurso de queixa.- 1.2. O recurso de suplicación.- 1.3. O recurso de casación.- 1.4. O Recurso de casación para a unificación de doutrina.- 1.4. Remedios e recursos contra sentenzas firmes: audiencia ao demandado rebelde, nulidade de actuación, erro xudicial, revisión de sentenzas e recurso de amparo (remisión).- 2. Execución de sentenzas.- 2.1. Execución provisional e execución definitiva.- 2.2. Execucións dinerarias.- 2.3.- Execucións con especialidades: execución das sentenzas firmes de despedimento; execución de sentenzas firmes fronte a entes públicos; execución provisional de sentenzas condenatorias en materia de Seguridade Social; execución provisional de sentenzas condenatorias recaídas noutros procesos.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	15	20	35
Seminario	2	6	8
Lección maxistral	35.5	29.5	65
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	20	21

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies Description	
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. A atención das *tutorías poderá realizarse por medios virtuais como correos electrónicos, e previa concertación mediante foros de *Faitic ou outros medios *telemáticos dispoñibles. As titorías do profesorado da materia e/ou o correo electrónico no que poden solicitarse poden consultarse na páxina web da Facultade nas seguintes ligazóns, en función do docente da materia -no Grao ou no PCEO- a quen se solicita orientación: http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/maria-jesus-castro-batan/ http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/roberto-orlando-bustillo-bolado/ http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/francisco-conde-fernandez/

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	Probas en que se expón unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc. Valoración da participación activa na aula. Resultados de aprendizaxe avaliados: Coñecer, comprender, interpretar e analizar *críticamente as ordes xurisdiccionais contencioso-administrativa e social.	10	A1 B1 C85 D1 A2 B3 C86 D4 A3 B4 D5 A4 A5
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas (tanto teóricas como prácticas) que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Realizaranse dúas probas ao longo do curso, unha correspondente á parte de xurisdición social (que se corresponde co 40% da nota) e outra de xurisdición contencioso-administrativa (correspóndese co 40% da nota), as cales serán *liberatorias. Os alumnos deberán seleccionar unha resposta entre un número limitado de posibilidades ou contestar as preguntas expostas. Resultados de aprendizaxe avaliados: Coñecer, comprender, interpretar e analizar *críticamente as ordes xurisdiccionais contencioso-administrativa e social.	80	A1 B1 C85 D1 A2 B3 C86 D4 A3 B4 D5 A4 A5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia. Resultados de aprendizaxe avaliados: Coñecer, comprender, interpretar e analizar *críticamente as ordes *jurisdiccionais contencioso-administrativa e social.	10	A1 B1 C85 D1 A2 B3 C86 D4 A3 B4 D5 A4 A5

Other comments on the Evaluation

1. ASPECTOS XERAIS

A avaliación da materia ou nota final será a suma dos resultados dos distintos bloques, correspondentes nun 20% á

avaliación continua, ao 40% ao exame da parte de competencia social e ao 40% ao exame do contencioso- administrativa.

O alumno que opte polo sistema de avaliación continua deberá comunicarllo formalmente ao profesor que estea a impartir a clase nese momento, dentro dos 10 primeiros días hábiles seguintes ao primeiro mes de impartición, e reunir os requisitos establecidos en cada un dos bloques.

Para aprobar a materia será requisito non estar por debaixo de 3,5 puntos sobre 10 en ningún dos dous bloques.

Se o alumno non supera a materia na primeira oportunidade, as cualificacións acadadas como resultado da avaliación da participación activa e das probas finais conservaranse para a convocatoria de xullo, e o alumno será examinado na dita convocatoria do bloque ou bloques non superados na primeira oportunidade.

Se así o manifesta o alumno, poderá optar por presentarse ao sistema de avaliación final, renunciando ás cualificacións acadadas no marco da avaliación continua.

Os exames oficiais realizaranse na data, hora e lugar sinalados no calendario aprobado pola Xunta de Facultade.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o alumnado matriculado. Se fose necesario, por motivos excepcionais, modificar ou concretar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou aclaracións publicaranse no mesmo medio telemático.

2. AVALIACIÓN DO BLOQUE DE XURISDICCIÓN SOCIAL

A. Avaliación continua (10%) Para acceder a ser obxecto de avaliación continua deberá acreditar a asistencia ao 80% das clases e a entrega/realización das dúas prácticas obrigatorias cuxa data está establecida na programación da materia. De non cumprirse estes requisitos mínimos, o alumno quedará automaticamente excluído do sistema de avaliación continua, polo que deberá someterse ao sistema de avaliación final. Só se xustificarán as ausencias nos casos de accidente ou enfermidade grave debidamente xustificadas. Unha vez cumprido o requisito de asistencia, a avaliación da participación activa centrarase na presentación e resolución de diferentes tarefas dentro de grandes grupos e grupos medianos -casos prácticos, cuestionarios...- que serán entregados obrigatoriamente polo alumno. / a segundo os termos establecidos no calendario previsto anteriormente. Ademais de proceder á corrección destas tarefas na aula, a efectos de cualificar a participación activa, o profesor seleccionará unha tarefa -idéntica para todos- entre todas as expostas e resoltas polo alumnado.

B. Exame final (40%) Os alumnos realizarán unha proba tipo test: preguntas tipo test pechadas (seleccionando unha resposta entre un número limitado de posibilidades). A citada proba tipo test incluírá cuestións de carácter teórico (contidos propios das clases expositivas) e de carácter práctico (contidos propios de grupos medianos), relacionadas co bloque II da materia. A dita proba realizarase na data fixada na programación da materia, en todo caso ao remate da explicación do Bloque de Xurisdicción Social. Proba de xullo: o exame consistirá en preguntas de redacción.

3. XURISDICCIÓN CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVA

A. Aspectos introdutorios: o 10% da nota deriva da avaliación continua e o 40% do exame final, cos seguintes mecanismos correctores en función do resultado do exame final (proba):

- De 0,0 a 4,0 puntos no exame final: o 100% da nota final será a nota do exame.

- A partir do 4,1: a nota será a media entre o exame e a avaliación continua sempre que dita media axude ao alumno a mellorar a nota do exame, en caso contrario (e en beneficio do alumno) só a nota do exame.

B. Avaliación continua (10%) Terase en conta a asistencia "activa" (asistencia + participación) Valorarase especialmente o esforzo e interese do alumnado sen que, en ningún caso, se recoñeza ningún valor meramente asistencial. O alumnado que o desexe poderá realizar voluntariamente pequenos traballos ou lecturas biográficas especializadas supervisadas ou guiadas polo profesor.

C. Exame final (proba de resposta curta) (40%) Os alumnos realizarán unha proba de resposta curta relacionada co bloque I da materia, podendo utilizar textos legais como material de apoio. A proba será do mesmo tipo en maio, en xullo e ao final da carreira.

4. SISTEMA DE AVALIACIÓN FINAL:

- A cualificación do alumnado que renuncie á avaliación continua dará lugar ao 100% dun exame nos seguintes termos:

- Bloque de Xurisdicción Social (50%) Consistirá nas seguintes probas: A. Proba de desenvolvemento de respostas que

representará o 40% da nota final. B. Estudo de casos/análise de situacións que representarán o 10% da nota final.

- Bloque de Xurisdición Contencioso-administrativa (50%) Proba de respostas breves e escritas con apoio de textos legais.

- Para aprobar a materia será requisito non estar por debaixo de 3,5 puntos sobre 10 en ningún dos dous bloques.

5. CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA

- Na convocatoria final de estudos, o alumno será avaliado mediante un exame escrito (un por cada bloque), de carácter teórico e práctico, que representará o 100% da nota final.

- Para aprobar a materia será requisito non estar por debaixo de 3,5 puntos sobre 10 en ningún dos dous bloques.

6. COMPETENCIAS E RESULTADOS DE APRENDIZAXES: Os metodos de avaliación sinalados permiten alcanzar as competencias e resultados de aprendizaxe dá materia.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

GARCÍA DE ENTERRÍA, E./ FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, T.R, **Curso de Derecho Administrativo. II**, última, Civitas,

ALBIOL MONTESINOS, I., ALFONSO MELLADO, C. L., BLASCO PELLICER, A., GOERLICH PESET, J. M, **Derecho procesal laboral**, última, Tirant lo Blanch,

MONTERO AROCA, J, **Introducción al proceso laboral**, última, Marcial Pons,

Bustillo Bolado, Roberto O., **La aplicación de la Ley de Enjuiciamiento Civil en el Contencioso-administrativo**, Aranzadi, 2005

Martín Rebollo, Luís, **Manual de las Leyes Administrativas**, última, Aranzadi,

Complementary Bibliography

MARTÍN REBOLLO, **Leyes administrativas**, última, Aranzadi,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito administrativo I/O03G081V01401

Dereito administrativo II/O03G081V01503

Dereito do traballo e da seguridade social/O03G081V01504

IDENTIFYING DATA**Dereito financeiro e tributario II**

Subject	Dereito financeiro e tributario II			
Code	003G081V01701			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Siota Álvarez, Mónica			
Lecturers	Siota Álvarez, Mónica			
E-mail	msiota@uvigo.es			
Web				
General description	<p>A materia "Dereito Financeiro e Tributario II" impártese en 4º Curso do Grao en Dereito, e constitúe a denominada "Parte especial" do Dereito tributario".</p> <p>O seu contido céntrase na análise xurídica dos diferentes tributos que conforman o sistema tributario español no tres niveles de organización territorial: estatal, autonómico e local.</p> <p>Esta materia aborda o estudo dos tributos en particular, polo que é necesario que a/a alumna/ou coñeza as institucións fundamentais do Dereito privado e do Dereito público que lle permitan comprender a *tributación de determinados contratos civís, mercantís, laborais ou administrativos.</p> <p>Ademais, é imprescindible que a/o estudante supere a materia "Dereito financeiro e tributario I", de 3º Curso, xa que a comprensión da materia complétase coa mencionada materia.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C20	CE26 - Coñecer os principais impostos do sistema tributario estatal, autonómico e local
C21	CE27 - Ser capaz de identificar os elementos esenciais dos devanditos impostos (feito imponible, suxeitos pasivos, etc), así como saber aplicar as súas regras de cuantificación e de determinación da débeda tributaria
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español	A1	B1	C20	D1
	A2	B2	C21	D3
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5			

Contidos	
Topic	
I.- INTRODUCCIÓN	1.- O sistema tributario español. Evolución histórica. Situación actual
II.- IMPOSTOS DIRECTOS	2.- Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas 3.- Imposto sobre Sociedades 4.- Imposto sobre a Renda do Non Residentes 5.- Imposto sobre o Patrimonio 6.- Imposto temporal de solidariedade das grandes fortunas. 7.- Imposto sobre Sucesións e Doazóns. 8.- Outros impostos directos.
III.- IMPOSTOS INDIRECTOS	9- Imposto sobre Transmisións Patrimoniais e Actos Xurídicos Documentados 10.- Imposto sobre o Valor Engadido 11.- Impostos Especiais 12.- Outros impostos indirectos
IV.- TRIBUTOS DAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS	13.- Tributos propios 14.- Tributos cedidos
V.- IMPOSTOS DAS CORPORACIÓNS LOCAIS	15.- Imposto sobre Bens Inmóbles 16.- Imposto sobre Actividades Económicas 17.- Imposto sobre Vehículos de Tracción Mecánica 18.- Imposto sobre Instalacións, Construcións e Obras 19.- Imposto sobre o Incremento de Valor dos Terreos de Natureza Urbana

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	33	70	103
Seminario	16	26	42
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	0	4
Observación sistemática	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia obxecto de estudo.
Seminario	Distintas actividades destinadas a traballar sobre unha terma específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. E nas que o alumno -xa sexa de forma individual ou en grupo-: fai unha exposición oral e/ou escrita sobre un tema proposto; resolve casos prácticos aplicando e interpretando o Dereito financeiro e tributario; elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderanse e resolverán as dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas. A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.
Seminario	Atenderanse e resolverán as dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas. A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results

Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba final que consta de dous partes: unha práctica escrita (na que a/o alumna/o terá que demostrar a adquisición das competencias esenciais da materia), e unha teórica que, a elección de cada estudante, poderá ser oral ou escrita (na que se lle formularán distintas preguntas sobre o temario da materia). Para as/os alumnas/os que se sometan ao sistema de avaliación continua esta proba representará o 70% da súa nota final. Para as/os alumnas/os que NON se sometan ao sistema de avaliación continua, a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico (oral ou escrito) e o 30% pola cualificación obtida no exame práctico escrito. Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español	80	A1 B1 C20 D1 A2 B2 C21 D3 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5
Observación sistemática	O profesorado, a través de diferentes actividades que propoña ao alumnado que se someta a avaliación continua (casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, tarefa colaborativa na aula, etc.), valorará a participación activa e a calidade das intervencións deste tanto nas clases maxistras como, sobre todo, nos seminarios. A participación activa e de calidade do alumnado sometido a avaliación continua suporá o 10% da súa cualificación final. Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español	20	A1 B1 C20 D1 A2 B2 C21 D3 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5

Other comments on the Evaluation

O temario que figura no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que serán obxecto de exame. Oportunamente, ao comezo do cuadrimestre, proporcionaráselle ao alumnado un temario máis detallado cos epígrafes que conforman cada lección.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN 1ª EDICIÓN DE ACTAS

1.- Conforme establece o Regulamento de Avaliación da Universidade de Vigo (aprobado polo Claustro de 18 de abril de 2023), o/a alumno/a deberá manifestar a súa intención de non acollerse ao sistema de avaliación continua de acordo co procedemento e na data establecidos polos órganos competentes do Centro.

Para ese efecto, na Facultade de Dereito, unha vez transcorrido un mes desde o comezo do cuadrimestre, abrirase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, de forma fidedigna, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

2.- O/a alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua será avaliado/a consonte aos seguintes criterios:

1º) Primeira proba parcial, que se realizará a metade de cuadrimestre (40% do valor total da cualificación final).

2º) Segunda proba parcial, que se realizará nas últimas semanas de clase (40% do valor total da cualificación final).

3º) Asistencia regular, participación activa en clase e asistencia a outras posibles actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario (20% do valor total da cualificación final).

As dúas probas parciais serán obrigatorias, escritas e constarán de dous partes: práctica e teórica. A parte práctica terá un valor na cualificación da proba parcial dun 20%, mentres que a parte teórica representará o 80% restante de devandita cualificación. Cada unha destas dúas probas parciais será liberatoria sempre que o/a alumno/a alcance unha cualificación mínima de 5 sobre 10, de maneira que superando ambas as probas non estará obrigado/a a realizar o exame final da materia, como requisito para aprobar esta última.

Se o/a alumno/a acollido/á o sistema de avaliación continua non superou unha ou ambas as probas parciais realizadas ao longo do cuadrimestre estará obrigado/á presentarse ao exame final, pola materia correspondente a unha ou ás dúas probas parciais, para aprobar a materia. O exame final terá dous partes: unha proba teórica (que poderá ser escrita ou oral, a elección do alumnado, e que representará o 80% da cualificación correspondente ao exame final), e unha proba práctica (que suporá o 20% restante de devandita cualificación). En devandito exame final, o alumnado deberá alcanzar unha nota mínima de 4 sobre 10 (en cada unha das partes da materia das que, no seu caso, examínese) para que se lle teña en conta a cualificación obtida ao longo do cuadrimestre por medio da asistencia regular, a participación activa en clase e a asistencia a outras posibles actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario (máximo 20%). De non alcanzar esa nota mínima, a cualificación que se reflectirá na acta será a obtida no exame final.

Así mesmo, ao exame final poderá concorrer o alumnado que supere as dúas probas de avaliación continua realizadas durante o cuadrimestre e desexe subir nota.

3.- Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación global realizarán unha única proba final na que se avaliarán todas as competencias da materia e que constará de dous partes: un exame teórico (que poderá ser oral ou escrito, a elección de cada estudante), o cal suporá o 70% da súa cualificación final; e un exame práctico e escrito (que será diferente ao que realice o alumnado sometido a avaliación continua), o cal representará o 30% da súa nota final.

4.- Para todo o alumnado, o exame final realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso académico 2023/2024.

5.- As competencias a avaliar serán, para todo o alumnado, as indicadas máis arriba na apartado "Avaliación". Os resultados da aprendizaxe, tanto para o alumnado que se somete a avaliación continua como para o que opte polo sistema de proba

final única, serán os mesmos: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español. As cualificacións serán publicadas na plataforma MOOVI, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN 2ª EDICIÓN DE ACTAS

1.- No exame de xuño/xullo, o/a alumno/a que se acolleu ao sistema de avaliación continua só realizará unha proba final, que representará o 80% da súa cualificación final, e que constará de dous partes: unha práctica escrita (na que se resolverán un ou varios casos prácticos, e que suporá un 20% da cualificación correspondente á proba final) e unha teórica - que poderá ser escrita ou oral, a elección do alumnado- (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia, e que suporá o 80% da cualificación correspondente a devandita proba final). En todo caso, o/a alumno/a deberá alcanzar unha cualificación mínima de 4 sobre 10 nesa proba final para que se lle teña en conta a cualificación obtida ao longo do cuadrimestre por medio da asistencia regular, a participación activa en clase e a asistencia a outras posibles actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario (máximo 20%). De non alcanzar esa nota mínima, a cualificación que se reflectirá na acta será a obtida no exame final.

2.- Os/as alumnos/as que se someteron ao sistema de avaliación continua conservarán, exclusivamente para a segunda oportunidade de exame, a nota que obtivesen ao longo do cuadrimestre por asistencia regular, participación activa en clase e asistencia a outras posibles actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario (máximo 20%).

3.- Para os/as alumnos/as acollidos ao sistema de avaliación global, a súa cualificación final estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico -que poderá ser escrito ou oral, a elección do alumnado- e o 30% da cualificación obtida no exame práctico escrito, sendo este último diferente ao que realice o alumnado sometido a avaliación continua.

4.- O exame final de xuño/xullo, tanto para os/as alumnos/as de avaliación continua como de avaliación global, realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso académico 2023/2024.

5.- As competencias a avaliar serán, para todo o alumnado, as indicadas máis arriba na apartado "Avaliación". Os resultados da aprendizaxe, tanto para o alumnado que se somete a avaliación continua como para o que opte polo sistema de proba final única, serán os mesmos: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español.

As cualificacións serán publicadas na plataforma MOOVI, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA OS/AS ALUMNOS/AS QUE CONCORRAN Á CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

No exame de Fin de Carreira a nota final estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico e o 30% da cualificación obtida no exame práctico. Ambos os exames serán escritos, e neles avaliaranse todas as competencias da materia e os resultados da aprendizaxe sinalados na guía docente (Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español).

As cualificacións serán publicadas na plataforma MOOVI, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA OS/AS ALUMNOS/AS QUE SOLICITEN SER EXAMINADOS POR TRIBUNAL (SÓ PARA ALUMNADO QUE SE ATOPE EN 4ª MATRICULA E SEGUINTE):

O exame constará de dous partes (práctica e teórica) e será exclusivamente escrito.

CONSULTA OU SOLICITUDE DE HORARIOS DE TITORÍAS DO PROFESORADO QUE IMPARTE A

MATERIA: <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

PÉREZ ROYO, F. (DIRECTOR), GARCÍA BERRO, F., PERÉZ ROYO, I., ESCRIBANO, F., CUBERO TRUYO, A., **Curso de Derecho Tributario. Parte especial**, última edición, Tecnos, 2023

MERINO JARA, I. (DIRECTOR), **Derecho tributario. Parte especial. Lecciones adaptadas al EEES**, última edición, Tecnos, 2023

Código tributario, última edición, Thomson-Reuters Aranzadi, 2023

Leyes del sistema tributario español, última edición, Tecnos, 2023

Complementary Bibliography

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA,

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA,

CAZORLA PRIETO, L. M., CHICO DE LA CÁMARA, P. (DIRECTORES), **Introducción al sistema tributario español**, última edición, Aranzadi, 2023

CAYÓN GALIARDO, A., TEJERIZO LÓPEZ, J. M., MARTIN QUERALT, J., **Manual de Derecho tributario. Parte especial**, última edición, Aranzadi, 2023

MÁLVAREZ PASCUAL, L. A., RAMÍREZ GÓMEZ, S., SÁNCHEZ PINO, A.J., **Lecciones del sistema fiscal español**, última edición, Tecnos,

MELLADO BENAVENTE, F., ARGENTE ÁLVAREZ, J., **Manual práctico sobre el Impuesto sobre Sociedades**, última edición, CISS KLUWER, 2022

JUÁREZ GONZÁLEZ, J. M., **Todo transmisiones**, última edición, CISS KLUWER, 2023

BARREIRO CARRIL, M^a. C., **Los impuestos directos y el Derecho de la Unión Europea. La armonización realizada por el TJUE**, IEF, 2012

RAMOS PRIETO, J. (Coord.), **Erosión de la base imponible y traslado de beneficios: estudios sobre el plan BEPS de la OCDE**, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016

PITA GRANDAL, A. M^a.(Coordinadora), **Estudios sobre la financiación de los puertos**, Marcial Pons, 2017

RUIZ DE VELASCO PUNÍN, C., **La imputación de rentas inmobiliarias en el IRPF**, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016

RAMOS PRIETO, J., HORNERO MÉNDEZ, J. M., **Derecho y fiscalidad de de las sucesiones mortis causa en España: una perspectiva multidisciplinar**, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito tributario da Unión Europea e internacional/O03G081V01914

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito mercantil II/O03G081V01702

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/O03G081V01404

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G081V01501

Dereito financeiro e tributario I/O03G081V01603

Dereito mercantil I/O03G081V01502

IDENTIFYING DATA**Dereito mercantil II**

Subject	Dereito mercantil II			
Code	003G081V01702			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Menor Conde, Sara			
Lecturers	Menor Conde, Sara Tobio Rivas, Ana María			
E-mail	saramc@uvigo.es			
Web				
General description	Estudo dos contratos mercantís e os títulos valores			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C5	CE5 - Coñecer a regulación dos títulos-valores e dos contratos mercantís
C6	CE6 - Saber interpretar e aplicar as normas relativas aos títulos valores e contratos mercantís
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	A2	B1	C5	D3
	A3	B2	C6	D5
	A4	B4		
	A5			

Contidos

Topic	
1. O contrato mercantil en xeral.	1.1. As obrigacións mercantís. 1.2. Doutrina e réxime xeral dos contratos mercantís. 1.3. Outras especialidades da contratación mercantil. 1.4. A contratación electrónica. 1.5. Os contratos sometidos a condicións xerais 1.6. A protección dos consumidores e usuarios na contratación mercantil
2. Os contratos de colaboración.	2.1. Tipos de colaboración. 2.2. Colaboradores subordinados ou dependentes. 2.3. Colaboradores autónomos ou independentes. 2.4. O contrato de comisión. 2.5. O contrato de mediación ou corretaxe.

3. Os contratos de distribución.	3.1. Nocións xerais sobre a distribución comercial. 3.2. O contrato de axencia. 3.3. O contrato de concesión mercantil ou distribución comercial 3.4. O contrato de franquicia.
4. A compravenda mercantil e outros contratos afíns.	4.1. Nocións xerais, elementos e contido da compravenda mercantil. 4.2. Compravendas especiais. 4.3. A compravenda internacional de mercadorías. 4.4. Outros contratos afíns.
5. O contrato de transporte terrestre	5.1. Consideracións xerais sobre o contrato de transporte . 5.2. Transporte de mercadorías 5.3. Transporte de persoas.
6. Os contratos de custodia, garantía e financiamento.	6.1. O contrato de depósito mercantil. 6.2. Os contratos mercantís de garantía. 6.3. Os contratos de financiamento. 6.4. O contrato de conta corrente mercantil.
7. Os contratos bancarios.	7.1. Aspectos xerais da contratación bancaria. 7.2. Contratos bancarios de activo ou de financiamento. 7.3. Contratos bancarios de pasivo ou de captación de fondos. 7.4. Outros contratos e servizos bancarios.
8. O contrato de seguro	8.1. Consideracións xerais sobre o contrato de seguro 8.2. Concepto, clases e características do contrato de seguro 8.3. Elementos persoais 8.4. Formación e documentación do contrato 8.5. Obrigacións das partes 8.6. Os seguros contra danos 8.7. Os seguros de persoas
9. Outros contratos mercantís	9.1. Os contratos publicitarios 9.2. Os contratos turísticos 9.3. Outros
10. Os títulos valores	10.1. Concepto e función 10.2. A incorporación dos dereitos aos títulos valores 10.3. A declaración contida no título 10.4. A desmaterialización dos títulos valores 10.5. Clases de títulos valores
11. A letra de cambio	11.1. Consideracións xerais 11.2. Emisión da letra e relacións extracambiarías 11.3. Requisitos materiais das declaracións cambiarías 11.4. Requisitos formais da letra 11.5. A circulación da letra, a aceptación e o aval 11.6. Cumprimento das obrigacións cambiarías 11.7. Cumprimento forzoso: accións e excepcións cambiarías
12. O pagaré e o cheque	12.1. O pagaré 12.2. O cheque

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	27.5	55	82.5
Seminario	25	40	65
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	0	1.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo
Seminario	Distintas actividades destinadas a traballar sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia. Nelas o alumno -xa sexa de forma individual ou en grupo- fai unha exposición oral e/ou escrita sobre un tema proposto; resolve casos prácticos; elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada

Methodologies Description

Seminario	O profesor manterá entrevistas cos alumnos para asesorarles nas actividades de aprendizaxe que se propoñan. Así se favorecerá a análise de feitos, caso prácticos ou sucesos reais, coa finalidade de coñecelos, interpretalos, resolvelos, completar coñecementos, e mesmo adestrarse en procedementos alternativos de solución. As titorías poderán realizarse por medios telemáticos baixo a modalidade de concertación previa.
-----------	--

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Asistencia e participación activa nas clases. Resultado da aprendizaxe: Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	10	A3 B1 C5 A4 B2 B4
Seminario	Os alumnos que se sometan a avaliación continua realizarán, ao longo das sesións presenciais, casos prácticos, exercicios, cuestionarios ... que versarán sobre os contidos da materia (contratos mercantís e títulos valores). Realizaranse tamén exposicións e debates. Estas actividades poderán ser, eventualmente, recollidas polo profesor. Resultado da aprendizaxe: Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	50	A2 B4 C5 D3 A3 C6 D5 A4
Exame de preguntas obxectivas	Todos os alumnos, con independencia do sistema polo que se opte (avaliación continua ou non), deberán realizar unha proba final obxectiva sobre os contidos da materia. Incluiranse preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia. Resultado da aprendizaxe: Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	20	A4 B1 C5 D5 A5 B2 C6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Todos os alumnos, con independencia do sistema polo que se opte (avaliación continua ou non), deberán realizar unha proba final obxectiva sobre os contidos da materia. Incluiranse preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa. Resultado da aprendizaxe: Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	20	A4 B1 C5 D5 A5 B2 C6

Other comments on the Evaluation

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

I.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS:

A) ALUMNOS QUE SE ACOLLAN AO SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA. Para superar a avaliación continua deberán:

1) Asistir regularmente ás clases prácticas (esíxese unha asistencia mínima dun 80%).

Ademais, avaliarase a participación activa nas clases teóricas, prácticas, seminarios, talleres e demais actividades relacionadas coa materia.

Esas actividades representarán un 10% da cualificación final.

2) Realización de probas de avaliación continua. Cada proba de avaliación continua representará un 25% da cualificación final. EN TODO CASO, para aprobar a avaliación continua e, por tanto, superar a materia, será necesario obter en cada proba de avaliación continua unha cualificación mínima de 5 sobre 10.

3) Realizar unha proba final. Esa proba representará un 40% da cualificación final. EN TODO CASO, para aprobar a materia, será necesario obter na proba final unha cualificación mínima de 5 sobre 10.

B) OS ALUMNOS QUE NON SE ACOLLAN AO SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA OU NON O SUPERARON (debido á súa non asistencia regular ás clases prácticas na porcentaxe indicada ou a que non realizaron de maneira satisfactoria as actividades propostas) serán avaliados en base a unha única PROBA FINAL que representará o 100% da cualificación global, e que

consistirá nunha parte teórica e unha parte práctica. Cada unha das partes, teórica e práctica, valorarase sobre 10 puntos e para a superación de ambas as partes e, por tanto, da materia, haberá que obter como mínimo un 5 en cada unha delas. A cualificación final virá determinada por un 70% da cualificación obtida na parte teórica e un 30% da cualificación obtida na parte práctica.

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que no sistema de avaliación para asistentes.

II.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS: Seguirase o mesmo sistema de avaliación que na primeira edición de actas. No exame da segunda edición de actas só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración dependerá de si o alumno/a acolleuse ao sistema de avaliación continua e superouno, ou non se acolleu a devandito sistema ou non o superou:

A) Si o alumno/a acolleuse ao sistema de avaliación continua e superouno, pero non aprobou a materia na primeira edición de actas, a nota obtida na proba final representará o 40% da cualificación total. EN TODO CASO, para aprobar a materia, será necesario obter na proba final unha cualificación mínima de 5 sobre 10.

B) Si o alumno/a non se acolleu ao sistema de avaliación continua ou non o superou, a nota obtida na proba final representará o 100% da cualificación total, segundo o anteriormente indicado nos criterios de avaliación da primeira edición de actas.

Así pois, os alumnos que se acolleron ao sistema de avaliación continua e superárono conservarán a cualificación de devandito sistema. Por tanto, si o alumno/a non aprobouse a materia na primeira edición de actas non perde a cualificación obtida ao longo do proceso de avaliación, posto que se conservaría dita nota. Con todo, si o alumno/a non aprobouse a materia nos citados exames finais do Curso Académico (primeira ou segunda edición de actas), pasando a outro Curso Académico diferente, tería que someterse obrigatoriamente a un novo proceso de avaliación continua e realizar a proba final obxectiva. Con isto quérese pór de manifesto que as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua non se gardan dun Curso Académico para outro.

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que no sistema de avaliación para asistentes.

III.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA: Seguirase o mesmo sistema de avaliación que en primeira e segunda edición de actas. Con todo, na convocatoria de Fin de Carreira só quedarán exentos de realizar a parte práctica da proba final os alumnos que superasen satisfactoriamente a avaliación continua no Curso Académico 2024/2025.

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que no sistema de avaliación para asistentes

* Non terán que realizar a parte práctica -nin no exame final da primeira edición de actas, nin no exame final da segunda edición de actas- os alumnos que superasen satisfactoriamente a avaliación continua. Tampouco terán que realizar a parte práctica na convocatoria de Fin de Carreira os alumnos que superasen satisfactoriamente a avaliación continua no Curso Académico 2024/2025.

** DATAS, HORARIO, LUGAR DAS PROBAS DE AVALIACIÓN E PUBLICACIÓN DAS CUALIFICACIÓN:

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024/2025 e documentación concordante.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudantado matriculado.

De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

*** As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse nos seguintes enlaces:

- Profª Menor Conde, Sara: <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/sara-menor-conde/>

- Profª Tobío Rivas, Ana M^a: <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/ana-maria-tobio-rivas/>

**** NOTA:

- As horas de clases do grupo B poderán utilizarse para continuar ou complementar as clases do grupo A.
- Poderanse remitir as explicacións dalgúns temas ou cuestións do contido do programa da materia a algún material bibliográfico (manual, capítulo de libro, artigo, etc.) ou outro tipo de documentación.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BROSETA PONT, M. / MARTÍNEZ SANZ, F., **Manual de Derecho Mercantil, II tomos**, última edición, Tecnos,
JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G. J. / DÍAZ MORENO, A. (Coords.), **Derecho Mercantil**, última edición, Marcial Pons,
SÁNCHEZ CALERO, F. / SÁNCHEZ-CALERO GUILARTE, J., **Instituciones de Derecho Mercantil, II tomos**, última edición,
Aranzadi-Thomson Reuters,
SÁNCHEZ CALERO, F. / SÁNCHEZ-CALERO GUILARTE, J., **Principios de Derecho Mercantil**, última edición, Aranzadi-
Thomson Reuters,
MENÉNDEZ, A. / ROJO, A. (Dirs.), **Lecciones de Derecho Mercantil, II tomos**, última edición, Civitas-Thomson Reuters,
MIRANDA SERRANO, L. M^a, **Bases del Derecho de obligaciones y contratos mercantiles**, última edición, Don Folio
Ediciones,
BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, A. (Dir.), **Contratos mercantiles, II tomos**, 6^a ed., Aranzadi, 2017
BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, R. (Dir.), **Tratado de contratos**, 3^a ed., Tirant lo Blanch, 2020
CUESTA RUTE, J. M^a de la (Dir.), **Contratos mercantiles**, 2^a ed., Bosch, 2009

Complementary Bibliography

URÍA, R. / MENÉNDEZ, A. (Coords.), **Curso de Derecho Mercantil, II tomos**, T. I, 2^a ed., 2006; T. II, 2^a ed., 2007, Civitas,
VICENT CHULIÁ, F., **Introducción al Derecho Mercantil, II tomos**, última edición, Tirant lo Blanch,
GARCÍA-PITA LASTRES, J. L., **Derecho de títulos valores**, Andavira (Tórculo), 2006
MARTÍNEZ SANZ, F. (Dir.), **Manual de Derecho del transporte**, Marcial Pons, 2010

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301
Dereito mercantil I/O03G081V01502

IDENTIFYING DATA**Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos**

Subject	Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos			
Code	O03G081V01801			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Fernández Fustes, María Dolores			
Lecturers	Fernández Fustes, María Dolores			
E-mail	dfustes@uvigo.es			
Web	http://blotero@uvigo.gal			
General description	A materia está organizada en dous grandes bloques que abordan o estudo dos procesos especiais, civís e penais, e os métodos alternativos de solución de conflitos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C89	CEI 42 - Coñecer as particularidades dos procesos civís e penais especiais (ou con especialidades) previstos no noso ordenamento xurídico, así como o réxime xurídico dos métodos alternativos de solución de conflitos (MASC).
C90	CEI 43 - Ser capaz de identificar a canle procesual ou extraprocésual máis adecuado para a solución eficaz dos distintos tipos de conflitos, e de interpretar e aplicar correctamente o seu específico réxime xurídico.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
	A2	B1	C89	D1
O coñecemento por parte do estudante dos procesos civís especiais, dos procesos penais especiais e con especialidades e dos métodos alternativos de solución de conflitos.	A3	B2	C90	D3
	A4	B3		D4
	A5	B4		D5

Contidos

Topic	
INTRODUCCIÓN	Lección 1. OS PROCESOS ESPECIAIS 1. Consideracións xerais. 2. Procesos civís especiais. 2. Procesos penais especiais.

Lección 2. Os PROCESOS PARA O APOIO DAS PERSOAS CON DISCAPACIDADE, DE FILIACIÓN, MATRIMONIO E MENORES

1. Consideracións xerais: a indisponibilidade do obxecto do proceso. 2. A postulación. 3. A intervención do Ministerio Fiscal. 4. Especialidades na tramitación.

Lección 3. Os PROCESOS PARA O APOIO DAS PERSOAS CON DISCAPACIDADE

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3.1. As partes. 3.2. *Postulación. 3.3. A intervención do Ministerio Fiscal. 3.4. Obxecto do proceso e medidas de apoio á discapacidade. 3.5. Procedemento. 4. Medidas cautelares. 5. Internamento non voluntario por razón de transtorno psíquico.

Lección 4. Os PROCESOS SOBRE *FILIACIÓN, PATERNIDADE E MATERNIDADE E MENORES

1. Procesos sobre *filiación, paternidade e maternidade. 1.1. Competencia. 1.2. As partes. *Legitimación. 1.3. Procedemento. 2. Procesos de menores. 2.1. Competencia. 2.2. As partes. 2.3. Procedemento. 2.4. Ingreso de menores con problemas de conduta en centros de protección específicos. 2.5. Entrada en domicilios e restantes lugares para a execución forzosa das medidas de protección de menores. 2.6. Medidas relativas á restitución ou retorno de menores nos supostos de subtracción internacional. 2.7. A oposición ás resolucións administrativas en materia de protección de menores. 2.8. Procedemento para determinar a necesidade de *asentimento na adopción.

Lección 5. OS PROCESOS MATRIMONIAIS

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. As partes. 4. O proceso contradictorio. 5. O proceso *consensual. 6. O proceso para a modificación de medidas.

Lección 6. O PROCESO DE EXECUCIÓN

1. Consideracións xerais. 2. O título executivos. 3. As partes. 4. Competencia. 5. Procedemento.

Lección 7. Os PROCESOS *MONITORIO E *CAMBIARIO

1. Consideracións xerais. 2. O proceso *monitorio. 2.1. Casos en que procede. 2.2. Competencia. 2.3. Procedemento. 3. O xuízo *cambiarío. 3.1. Casos en que procede. 3.2. Competencia. 3.3. Procedemento.

Lección 8. A DIVISIÓN XUDICIAL DE PATRIMONIOS

1. Consideracións xerais. 2. A división da herdanza. 2.1. Competencia. 2.2. As partes. 2.3. Procedemento. 3. A liquidación do réxime económico matrimonial. 3.1. Competencia. 3.2. As partes. 3.3. Procedemento.

Lección 9. O PROCESO DE DESAFIUZAMENTO

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. As partes. 4. Procedemento.

PROCESOS PENAIS ESPECIAIS

Lección 10. O AXUIZAMENTO RÁPIDO DE DETERMINADOS DELITOS

1. Ámbito de aplicación. 2. Actuacións da Policía Xudicial. 3. Procedemento.

Lección 11. O PROCESO ANTE O TRIBUNAL DO XURADO

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. Os xurados. 4. Procedemento.

Lección 12. O PROCESO PENAL DE MENORES

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. Suxeitos ntervinientes. 4. Procedemento.

MÉTODOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS

Lección 13. OS MÉTODOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS

1. O conflito e os seus modos de solución. 2. Introducción dos Métodos Alternativos de Solución de Conflitos.

Lección 14. A NEGOCIACIÓN E A MEDIACIÓN

1. A negociación. 2. A mediación. 2.1. Concepto. 2.2. Principios. 2.3. O mediador. 2.4. As partes. 2.5. Procedemento.

Lección 15. A ARBITRAXE

1. Consideracións xerais. 2. O procedemento arbitral. 3. A arbitrase de consumo.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	12	25	37
Presentación	5	2.5	7.5
Lección maxistral	32	70	102
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.5	0	0.5
Traballo	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Resolución de problemas	<p>Nas clases prácticas levaranse a cabo actividades de:</p> <p>a) Resolución, de xeito autónomo por cada alumno, de casos prácticos formulados por o docente relacionados con os contidos impartidos en as sesións magistrales.</p> <p>b) Actividades de Role Playing relacionadas con os contidos impartidos en as sesións magistrales.</p> <p>c) Elaboración de un proxecto, en grupo e de acordo con as instrucións de o profesor.</p>
Presentación	Nas clases prácticas, os alumnos haberán de expoñer ante o docente os resultados de o proxecto elaborado por grupos.
Lección maxistral	Exposición por parte de o profesor de os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro, ou ben por medios telemáticos (correo electrónico institucional, no despacho virtual do campus remoto, moovi) baixo a modalidade de concertación previa.
Resolución de problemas	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro e durante o desenvolvemento das clases prácticas, ou ben por medios telemáticos (correo electrónico institucional, no despacho virtual do campus remoto, moovi) baixo a modalidade de concertación previa.,
Presentación	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro, ou ben por medios telemáticos (correo electrónico institucional, no despacho virtual do campus remoto, moovi) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas e/ou exercicios	<p>No sistema de avaliación continua levará a cabo unha proba consistente na resolución dun caso práctico que poderá referirse a algún dos contidos das Leccións 1 a 15.</p> <p>A proba realizarase na data establecida polo profesor.</p> <p>A nota obtida nesta proba constituirá o 40% da cualificación final.</p> <p>No sistema de avaliación final, realizarase unha proba consistente na resolución dun caso práctico que poderá referirse a algún dos contidos das Leccións 1 a 15 e que constituirá o 30% da cualificación final. Realizarase na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade.</p> <p>Resultados de aprendizaxe: o coñecemento por parte do estudante dos procesos civís especiais, dos procesos penais especiais e con especialidades e dos métodos alternativos de solución de conflitos.</p>	40	A2 B2 C89 D1 A3 B3 C90 D3 A4 B4 D4 A5 D5

Traballo	No sistema de avaliación continua elaborárase e presentárase un traballo ou proxecto de acordo coas instrucións do profesor. Este traballo haberá de presentarse na data establecida polo profesor. A nota deste traballo constituirá o 20% da cualificación final. Resultados de aprendizaxe: o coñecemento por parte do estudante dos procesos civís especiais, dos procesos penais especiais e con especialidades e dos métodos alternativos de solución de conflitos.	20	A2 A3 A4 A5	B1 C89 C90	D1 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	No sistema de avaliación continua levarán a cabo dúas probas de preguntas obxectivas de contido teórico. A primeira proba referirase ás leccións 1 a 9 e a segunda ás leccións 10 a 15. Cada proba realizarase na data establecida polo profesor. A nota media de ambas constituirá o 40% da nota final. No sistema de avaliación final realizarase unha proba de respostas obxectivas de contido teórico que constituirá o 70% da cualificación final e que se realizará na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Resultados de aprendizaxe: O coñecemento por parte do estudante dos procesos especiais civís e penais e métodos alternativos de solución de conflitos.	40	A2 A3 A4 A5	C89 C90	D1 D3 D4 D5

Other comments on the Evaluation

1. Criterios de avaliación para asistentes primeira edición de actas:

AVALIACIÓN CONTINUA:

Qué alumnos poden someterse ao sistema de avaliación continua? Únicamente poderán someterse ao sistema de avaliación continua quen realizara as probas tipo test, a proba de resolución do caso práctico e a elaboración e presentación dun traballo ou proxecto en grupo, previstos para este sistema.

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do curso académico, habilitárase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

En qué consistirá a avaliación polo sistema de avaliación continua?

Realizaranse as seguintes probas:

1. Dúas probas teóricas nas datas fixadas polo profesor. Estas probas terán un contido teórico. A nota media de ambas dúas constituirá o 40% da calificación final tendo que haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 en cada unha de elas para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.
2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data fixada polo profesor. A nota obtida nesta proba constituirá o 40% da calificación final tendo que haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 na mesma para aprobala materia polo sistema de avaliación continua.
3. A elaboración e presentación dun traballo ou proxecto, elaborado dacordo coas instrucións do profesor, na data fixada polo profesor. A nota obtida neste traballo constituirá o 20% da calificación final tendo que haber obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobala materia polo sistema de avaliación continua.

2. Criterios de avaliación para non asistentes en primeira edición de actas ou que no teñan superado a materia por avaliación continua:

AVALIACIÓN FINAL:

¿Qué alumnos poden someterse ao sistema de avaliación final?

Poden someterse ao sistema de avaliación final:

- a) os alumnos que non se someteran ao sistema de avaliación continua.
- b) Os alumnos que inicialmente decidirán someterse ao sistema de avaliación continua pero non obtiveran unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 en cada unha das probas previstas para este sistema (as dúas probas teóricas, a proba de resolución do caso práctico e a elaboración e presentación dun traballo ou proxecto, dacordo coas instrucións do profesor).

En qué consistirá a avaliación polo sistema de avaliación final?

Realizaranse as seguintes probas:

1. Unha proba teórica na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico. A nota media desta proba constituirá o 70 por cento da calificación final, tendo que haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobala materia polo sistema de avaliación final.

2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. A nota obtida nesta proba constituirá o 30 por cento da calificación final tendo que haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 na mesma para aprobar a materia por este sistema.

Competencias avaliadas: As mesmas que no sistema de avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe: Os mesmos que no sistema de avaliación para asistentes.

3. Criterios de avaliación para segunda edición de actas e convocatoria fin de carreira:

Realizaranse as seguintes probas:

1. Unha proba obxetiva na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico. A nota desta proba constituirá o 70 por cento da nota final, debendo obter como mínimo un 5 sobre 10.

2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. A nota desta proba constituirá o 30 por cento da nota final, tendo que obter como mínimo un 5 sobre 10.

Competencias avaliadas: As mesmas que no sistema de avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe: Os mesmos que no sistema de avaliación para asistentes.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023-2024 e documentación concordante.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudantado matriculado.

De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse no seguinte enlace: <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cortés Domínguez, Moreno Catena, **Derecho Procesal Civil. Parte Especial**, última edición, Tirant lo Blanch,

De la Oliva Santos, Díez Picazo, Vegas Torres, **Ejecución forzosa. Procesos Especiales**, última edición, Centro de Estudios Ramón Areces,

Cortés Domínguez, Moreno Catena, **Derecho Procesal Penal**, última edición, Tirant lo Blanch,

Soletó Muñoz, **Mediación y resolución de conflictos: técnicas y ámbitos**, última edición, Tecnos,

Rodríguez Calvo, Vázquez-Portomeñe Seijas (dirs. y coords.), **La violencia contra la mujer. Abordaje asistencial, médico-legal y jurídico**, Tirant lo Blanch, 2014

Complementary Bibliography

Tirant online,

Westlaw,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito penal e procesal de menores/O03G081V01924

Subjects that it is recommended to have taken before

Sistema xudicial español e proceso civil/O03G081V01403

Dereito procesal penal/O03G081V01601

IDENTIFYING DATA**Dereito mercantil europeo**

Subject	Dereito mercantil europeo			
Code	003G081V01911			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Tobio Rivas, Ana María			
Lecturers	Tobio Rivas, Ana María			
E-mail	atobio@uvigo.es			
Web				
General description	Aproximar ó alumno ó coñecemento do Dereito Mercantil europeo, a súa aplicación ás relacións xurídico-mercantís de dimensión europea, e a súa influencia nos Ordeamentos xurídicos nacionais, tendente a armonización das lexislacións internas dos Estados membros.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C82	CEI 35 - Coñecer os principios xurídicos comunitarios que rexen a creación dun mercado único europeo e as características básicas dalgunhas políticas comunitarias.
C83	CEI 36 - Coñecer a incidencia do Ordenamento xurídico da Unión Europea no Dereito Mercantil, así como a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos.
C84	CEI 37 - Ser capaz de manexar fontes xurídico-comunitarias relativas ao ámbito mercantil, identificar problemas xurídicos e solucionarlos segundo a normativa mercantil europea, así como interpretar e analizar criticamente as normas comunitarias referidas a distintos sectores do Dereito mercantil.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results				
O alumno deberá coñecer e comprender a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-comunitarias referidas ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	A1	B1	C82	D1	
		A3	B3	C83	D2
		A4	B4	C84	D5

Contidos

Topic	
1. ASPECTOS XERAIS DAS REPERCUSIÓNS DO DEREITO DA UNIÓN EUROPEA NO DEREITO MERCANTIL	1.1. O Dereito Mercantil comunitario 1.2. A incidencia do Dereito Mercantil comunitario no Dereito mercantil nacional dos Estados membros 1.3. Uniformización e armonización: o Dereito Mercantil Europeo
2. MERCADO ÚNICO EUROPEO E LIBERDADES FUNDAMENTAIS	2.1. Do mercado común o mercado interior 2.2. As liberdades fundamentais e a súa interpretación polo TJUE
3. COMPETENCIA DESLEAL E PUBLICIDADE	3.1. Publicidade enganosa e publicidade comparativa 3.2. Prácticas comerciais desleais. A "lista negra"

4. PROPIEDAD INDUSTRIAL E INTELECTUAL: ARMONIZACIÓN E DEREITOS DE ÁMBITO COMUNITARIO	4.1. A regulación da Propiedade Intelectual na UE e a súa armonización 4.2. Protección das patentes, marcas, deseños ou modelos industriais, denominacións e indicacións xeográficas 4.3. Dereitos de autor e dereitos afíns no mercado interior
5. PROTECCIÓN DOS CONSUMIDORES	5.1. A política europea dos consumidores 5.2. Información e seguridade dos consumidores 5.3. Protección dos intereses xurídicos e económicos dos consumidores 5.4. Especial protección nos contratos de consumo. Contratos a distancia e contratos celebrados fora dos establecementos mercantís
6. CONTRATOS	6.1. Principios do Dereito contractual europeo: hacia a unificación do Dereito privado europeo 6.2. Validez e eficacia dos contratos. Remedios fronte o seu incumprimento
7. SOCIEDADES: ARMONIZACIÓN E SOCIEDADES DE DIMENSIÓN EUROPEA	7.1. A armonización comunitaria do Dereito de Sociedades 7.2. A Sociedade Anónima Europea (SE) 7.3. As agrupacións empresariais na UE. A Agrupación Europea de Interese Económico (AIE) 7.4. Economía social na UE: Asociación Europea (AE) e Sociedade Cooperativa Europea (SCE)
8. SERVICIOS FINANCIEROS: BANCA, MERCADO DE VALORES, SEGUROS	8.1. Mercado único de servizos e servizos financeiros 8.2. Banca 8.3. Mercado de Valores 8.4. Seguros
9. DEREITO COMUNITARIO DA COMPETENCIA	9.1. A normativa comunitaria sobre libre competencia 9.2. Normativa aplicable as empresas: conductas colusorias, abuso de posición de dominio, control de concentracións económicas 9.3. Normativa aplicable as axudas públicas 9.4. Normativa aplicable a sectores específicos
10. TRANSPORTES	10.1. A política europea de transportes 10.2. Transporte de mercancías 10.3. Transporte de persoas

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	30	57	87
Seminario	23	38	61
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Seminario	Distintas actividades destinadas a traballar sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia. Nelas o alumno -xa sexa de forma individual ou en grupo- fai unha exposición oral e/ou escrita sobre un tema proposto; resolve casos prácticos; elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada

Methodologies Description

Seminario	O profesor manterá entrevistas cos alumnos para asesorarlles nas actividades de aprendizaxe que se propoñan. Así se favorecerá a análise de feitos, caso prácticos ou sucesos reais, coa finalidade de coñecerlos, interpretalos, resolvelos, completar coñecementos, e mesmo adestrarse en procedementos alternativos de solución. As titorías poderán realizarse por medios telemáticos baixo a modalidade de concertación previa.
-----------	--

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results

Lección maxistral	Asistencia e participación activa nas clases. Resultados de aprendizaxe: O alumno deberá coñecer e comprender a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-mercantís en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-comunitarias referidas ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	20	A1 B1 C82 D1 A4 B3 C83 D2
Seminario	Os alumnos que se sometan a avaliación continua realizarán, o longo das sesións presenciais, exposicións, exercicios, casos prácticos, cuestionarios ... que versarán sobre os contidos da materia obxecto de estudo. Resultados de aprendizaxe: O alumno deberá coñecer e comprender a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-mercantís en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-comunitarias referidas ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	40	A3 B3 C84 D1 A4 B4 D2
Exame de preguntas obxectivas	Todos os alumnos, con independencia do sistema que adopten (avaliación continua ou non), deberán realizar unha proba obxectiva sobre os contidos da materia. A proba para a avaliación das competencias adquiridas inclúe preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa en base aos coñecementos que teñen sobre a materia. Resultado de aprendizaxe: O alumno deberá coñecer e comprender a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-mercantís en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-comunitarias referidas a devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	40	A1 B1 C82 D1 A4 C83 D2 D5

Other comments on the Evaluation

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifeste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

I.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS.

A) ALUMNOS QUE SE ACOLLAN AO SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA. Para superar a avaliación continua deberán:

1) Asistir regularmente ás clases (esíxese unha asistencia mínima dun 80%).

Ademais, avaliarase a participación activa nas clases, seminarios, talleres e demais actividades relacionadas coa materia. Esas actividades representarán un 20% da cualificación final.

2) Realización de actividades de avaliación continua. Esas actividades representarán un 40% da cualificación final.

3) Realizar unha proba final. Esa proba representará un 40% da cualificación total. EN TODO CASO, para aprobar a materia, será necesario obter na proba final unha cualificación mínima de 5 sobre 10.

B) OS ALUMNOS QUE NON SE ACOLLAN AO SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA OU NON O SUPERARON (debido á súa non asistencia regular ás clases na porcentaxe indicada ou a que non realizaron de maneira satisfactoria as actividades propostas) serán avaliados en base a unha única proba final obxectiva que representará o 100% da cualificación total. Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que no sistema de avaliación para asistentes.

II.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS:

Na segunda edición de actas só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración dependerá de si o alumno/a superase ou non o sistema de avaliación continua:

A) Si o alumno/a acolleuse ao sistema de avaliación continua e superouno, pero non aprobou a materia na primeira edición de actas, a nota obtida na proba final representará o 40% da cualificación total. EN TODO CASO, para aprobar a materia, será necesario obter na proba final unha cualificación mínima de 5 sobre 10.

B) Si o alumno/a non se acolleu ao sistema de avaliación continua ou non o superou, a nota obtida na proba final representará o 100% da cualificación total.

Así pois, os alumnos que se acolleron ao sistema de avaliación continua e superárono conservarán a cualificación de devandito sistema. Por tanto, si o alumno/a non aprobouse a materia na primeira edición de actas non perde a cualificación

obtida ao longo do proceso de avaliación, posto que se conservaría dita nota. Con todo, si o alumno/a non aprobase a materia nos citados exames do Curso Académico (primeira ou segunda edición de actas), pasando a outro Curso Académico diferente, tería que someterse obrigatoriamente a un novo proceso de avaliación continua e realizar a proba final obxectiva. Con isto quérese pór de manifesto que as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua non se gardan dun Curso Académico para outro.

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que no sistema de avaliación para asistentes.

III.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

Na convocatoria de Fin de Carreira só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración será o 100% da cualificación total.

Competencias avaliadas: as mesmas que no sistema de avaliación para asistentes.

Resultados de aprendizaxe avaliados: os mesmos que no sistema de avaliación para asistentes.

* DATAS, HORARIO, LUGAR DAS PROBAS DE AVALIACIÓN E PUBLICACIÓN DAS CUALIFICACIÓN:

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico e documentación concordante.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudantado matriculado.

De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

**As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse no seguinte enlace:

<http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/ana-maria-tobio-rivas/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G. J. / DÍAZ MORENO, A. (Coords.), **Derecho Mercantil**, última ed., Marcial Pons,

ILLESCAS ORTIZ, R., **Derecho Comunitario Económico**, última ed., Colex,

PÉREZ CARRILLO, E.F., **Estudios de Derecho Mercantil Europeo**, 2005, Marcial Pons,

PORTAL DE DERECHO DE LA UNIÓN EUROPEA, eur.lex.europa.eu/,

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UE, curia.eu.int/es/index.htm,

DOUE, eurlex.europa.eu/OIndex.do?ihmlang=es,

Tratado de la Unión Europea, Tratado de Funcionamiento y otros actos básicos de la Unión Europea, última ed., Tecnos,

Complementary Bibliography

MIGUEL RODRÍGUEZ, J. / PÉREZ TROYA, A., **Derecho de Sociedades Europeo**, 2019, Aranzadi-Thomson Reuters,

GÓRRIZ LÓPEZ, C. / ARENAS GARCÍA, R. (Coords.), **Libertad de establecimiento y Derecho Europeo**, 2017, Atelier,

BELLO MARTÍN-CRESPO, Mª P. / HERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, F., **Derecho de la libre competencia comunitario y español**, 2009, Aranzadi-Thomson,

ALBIEZ DOHRMANN, K. J. / PALAZÓN GARRIDO, Mª L. / MÉNDEZ SERRANO, Mª M., **Derecho privado europeo y modernización del Derecho contractual en España**, 2011, Atelier,

---

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito de defensa da competencia/O03G081V01923

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Dereito internacional público/O03G081V01303

Dereito internacional privado/O03G081V01602

Dereito mercantil I/O03G081V01502

IDENTIFYING DATA**Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas**

Subject	Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas			
Code	O03G081V01912			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público especial			
Coordinator	Fernández Prol, Francisca			
Lecturers	Fernández Prieto, Marta Fernández Prol, Francisca			
E-mail	franfernandez@uvigo.es			
Web				
General description	Estudio da política social europea: normativa social europea, institucións e outros actores da política social europea.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C59	CEI 12 - Coñecer as políticas e o Dereito Social da Unión Europea e a súa repercusión no ordenamento interno.
C60	CEI 13 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos derivados das políticas e o Dereito Social da Unión Europea e abordar a súa solución mediante o manexo e interpretación de fontes xurídicas comunitarias e internas e a doutrina do Tribunal de Xustiza da Unión Europea.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea	A1	B1	C59	D1
	A2	B2	C60	D3
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5			

Contidos

Topic

Tema I. A Unión Europea e a súa Política Social	1. Evolución da política social da Unión Europea. 2. O Tratado da Unión Europea e o Tratado de Funcionamento da Unión Europea. 3. A Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea. 4. O aparello institucional. a) O Consello Europeo. b) A Comisión Europea. c) O Consello da Unión Europea. d) O Parlamento Europeo. e) O Tribunal de Xustiza. f) O Comité Económico e Social. g) Outros. 5 As normas da Unión Europea. a) Dereito orixinario e derivado. b) Regulamentos e Directivas. c) Actos non vinculantes: soft law.
Tema II. A libre circulación de traballadores e outras liberdades fundamentais.	1. A libre circulación de traballadores: contido esencial. O Regulamento 492/2011. 2. Ámbito subxectivo e limitacións. 3. Libre prestación de servizos e libre establecemento. 4. Desprazamentos trasnacionais de traballadores: a Directiva 96/71/CE. A cesión trasnacional de traballadores: a Directiva 2008/104/CE.
Tema III. Os dereitos dos nacionais de terceiros países	1. O Estatuto dos nacionais de terceiros países residentes de longa duración: a Directiva 2003/109/CE. 2. O permiso único de residencia e o traballo de nacionais de terceiros países: a Directiva 2011/98/UE, a Directiva 2024/1233. 3. A posición xurídica subxectiva de nacionais de terceiros países. Especial referencia ao principio de igualdade de tratamento. 4. A prevención e a loita contra a trata de seres humanos e a protección das vítimas: a Directiva 2011/36/UE.
Tema IV. A Seguridade Social dos traballadores migrantes.	1. Marco normativo: Reglamentos 883/2004 e 987/2009. A opción pola coordinación dos Sistemas nacionais de Seguridade Social.- 2. Aplicabilidade dos Convenios Bilaterais anteriores.- 3. Determinación da normativa aplicable.- 4. Principios de coordinación dos Sistemas nacionais de Seguridade Social: principio de igualdade, principios de conservación e de exportación extraterritorial de dereitos, principios de totalización dos períodos contizados e de prorrateo das prestacións.
Tema V. Crises e reestruturacións de empresas	1. Despedimentos colectivos: a Directiva 1998/59/CE. 2. Dereitos dos traballadores en caso de traspaso de empresa, centros de actividade ou partes de centros de actividade: a Directiva 2001/23/CE. Garantías en caso de insolvencia do empresario: a Directiva 2008/94/CE.
Tema VI. Igualdade e non discriminación. Por sexo. Por outras causas	1. As orixes. O mainstreaming. 2. Igualdade retributiva entre mulleres e homes. 3. Igualdade no acceso e nas condicións de traballo. 4. Carga da proba e disposicións horizontais. 5. Igualdade na Seguridade Social. 6. Conciliación da vida persoal, familiar e laboral e corresponsabilidade entre sexos. 7. Protección da maternidade. 8. Discriminación racial: a Directiva 2000/43. 9. Outras causas de discriminación: a Directiva 2000/78/CE.
Tema VII. Seguridade e saúde no traballo. Xeral	1. A Directiva marco e as Directivas específicas. 2. As obrigas da empresa. Avaliación de riscos e planificación da actividade preventiva. 3. Servizos de protección e prevención. 4. Participación dos traballadores. 5. A Directiva 94/33 relativa á protección dos mozos no traballo.
Tema VIII. Seguridade e saúde no traballo. Tempo de traballo.	1. A Directiva 2003/88/CE; xénese e evolución. 2. Cocepto de tempo de traballo. 3. Límites indispoñíbeis e dispoñíbeis. Opting out. 4. Directivas específicas.
Tema IX. Traballadores atípicos. Dereitos elativos ao contrato de traballo.	1. Contratos a tempo parcial. A Directiva 1997/81/CE. 2. Contratos temporais. A Directiva 1999/70/CE. 3 Referenza a traballadores de empresas de traballo temporal. 4. O Acordo marco europeo do teletraballo. 5. A Directiva 2019/1152, relativa a unas condicións laborais transparentes e previsibles na Unión Europea. 6. A Directiva 2022/2041, sobre uns salarios mínimos adecuados na Unión Europea
Tema X. Información e consulta dos traballadores. Diálogo social e negociación colectiva.	1. Marco xeral: a Directiva 2002/14/CE. Comités de empresa europeos: a Directiva 2009/38/CE. 3. Participación na sociedade anónima e na sociedade cooperativa: as Directivas 2001/86/CE e 2003/72/CE. 4. Referencia ás Directivas de crise e reestruturacións. 5. Os interlocutores sociais europeos. 6. Diálogo social e negociación colectiva. 7. Os Acordos Marco europeos.
Tema XI. A política europea de emprego. Flexiseguridade	1. A Estratexia Europea de Emprego. 2. As directrices xerais de emprego e os plans de acción nacionais. 3. O método aberto de coordinación. 4. A flexiseguridade. 5. A rede EURES. 6. O Fondo Social Europeo
Tema XII. Lei aplicable e competencia xudicial	1. A competencia xudicial. O Regulamento UE/1215/2012. En materia de contrato de traballo. 2. Lei aplicable: O Regulamento 593/2008. Doutrina xudicial. 3. Referencia aos traballadores desprazados.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	33	33	66
Presentación	1	10	11

Estudo de casos	17	21	38
Estudo de casos	0	1	1
Presentación	0	1	1
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Estudo de casos	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución

Atención personalizada

Methodologies Description

Lección maxistral	Entrevistas, conversacións do docente cos alumnos para resolver dúbidas plantexadas como consecuencia da explicación teórica. Poderán desenvolverse presencialmente ou de modo telemático, baixo a modalidade de concertación previa. O horario de tutoría pode consultarse na web do centro: http://dereito.uvigo.es/es/
Estudo de casos	Entrevistas, conversacións do docente cos alumnos para resolver dúbidas plantexadas como consecuencia da resolución de casos prácticos, análises de xurisprudencia... Poderán desenvolverse presencialmente ou de modo telemático, baixo a modalidade de concertación previa. O horario de tutoría pode consultarse na web do centro: http://dereito.uvigo.es/es/
Presentación	Entrevistas, conversacións do docente cos alumnos para resolver dúbidas plantexadas como consecuencia do estudo da temática obxecto de presentación/exposición. Poderán desenvolverse presencialmente ou de modo telemático, baixo a modalidade de concertación previa. O horario de tutoría pode consultarse na web do centro: http://dereito.uvigo.es/es/

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Presentación	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	20	A1 B4 C59 A2 C60 A3 A4 A5
	Resultados da aprendizaxe: Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea		
Estudo de casos	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	20	A2 B3 C59 D3 A3 B4 C60 D4 A4 D5 A5
	Resultados da aprendizaxe: Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea		
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20	A2 B1 C59 D1 A3 B2 C60 D4 D5
	Resultados da aprendizaxe: Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea		

Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20	A2 B1 C59 D1 A3 B2 C60 D4 D5
	Resultados da aprendizaxe: Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea		
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20	A2 B1 C59 D1 A3 B2 C60 D4 D5
	Resultados da aprendizaxe: Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea		

Other comments on the Evaluation

Os alumnos/as poden optar, no prazo de 10 días hábiles seguintes á primeira mensuralidade de actividade docente, entre dous sistemas de avaliación, determinantes da consecución dos seguintes resultados de aprendizaxe: coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da UE, as súas principais fontes e a Xurisprudencia do Tribunal de Xustiza.

1. Sistema de avaliación continua 2. Sistema de avaliación final

1. Sistema de avaliación continua: Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, o alumno deberá cumprir os requisitos seguintes: A. Acreditar a asistencia a un 80% das clases [maxistras e grupos medianos]-, sen que, salvo casos excepcionais [ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, se permita xustificar a ausencia. De non acreditar dita asistencia mínima, o alumno/a quedará automaticamente excluído do sistema de avaliación continua, debendo, por tanto, someterse ao sistema de avaliación final. B. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media ponderada que resulte das cualificacións obtidas nas distintas probas que se realizarán ao longo do cuadrimestre. Ao ser as probas a desenvolver liberatorias para as avaliacións de decembro e xaneiro, esixiráselle ao alumno/a, ademais, que nas distintas probas obteña una cualificación mínima de 4 (xa que logo, de 4 ou superior).

I. Avaliación decembro-xaneiro: A avaliación da materia ou nota final será o resultado da suma das cualificacións acadadas nas seguintes probas obrigatorias: - 3 Probas tipo test (representando, cada unha delas, o 20% da nota final). Nas datas que se concretarán no cronograma que se facilitará ao comezo do cuadrimestre -aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre-, os estudantes realizarán tres probas tipo test de preguntas pechadas de elección múltiple (sinalando unha resposta entre un número limitado de posibilidades). As citadas probas tipo test incluírán preguntas de carácter teórico (contidos propios das clases maxistras) e de carácter práctico (contidos propios de grupos medianos), avaliándose dos resultados de aprendizaxe e formación A2, A3, B1, B2, C59, C60, D1, D4, D5. Para aprobar a materia por avaliación continua, a cualificación media dos tres test debe ser polo menos igual a 5 e o alumno deberá obter nas tres probas tipo test unha cualificación polo menos igual a 4. - Probas en grupos medianos (20% da nota final). No marco dos grupos medianos, formularanse distintas tarefas -casos prácticos, comentarios de sentenzas...- que serán entregadas ou expostas en clase segundo os prazos previstos no cronograma previamente facilitado. Procederase á corrección das devanditas tarefas na aula. Con todo, a efectos de cualificación, seleccionaranse dúas tarefas [idénticas para todos- entre todas as formuladas, dos resultados de aprendizaxe e formación A2, A3, A4, A5, B3, B4, C59, C60, D3, D4, D5. - Presentación/exposición de traballos (20% da nota final). O alumno/a realizará e presentará un traballo froito do estudo e investigación dunha temática concreta obxecto da materia, avaliándose dos resultados de aprendizaxe e formación A1, A2, A3, A4, A5, B4, C59, C60.

O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtivese unha cualificación de 4 ou superior nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa algunha das probas tipo test ou as probas en grupos medianos cunha cualificación inferior a 4, poderá optar por ir ao exame final, na data oficialmente prevista, con toda a materia ou examinarse unicamente da parte suspensa, pero, neste último caso, a cualificación final desa parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación [inferior a 4- (10%) e a obtida posteriormente (90%). En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado -ex. ingreso hospitalario-, non poidese realizar algunha das probas na data prevista, poderá examinarse desa parte noutra data alternativa ou na convocatoria de decembro/xaneiro sen penalización algunha.

II. Avaliación xuño-xullo: Se o alumno/a obtivese unha cualificación superior ao 5 en algunha das probas obrigatorias desenvolvidas durante o cuadrimestre (tipo test, grupos medianos ou exposición de traballos) pero non aprobase a materia na avaliación de decembro-xaneiro por non obter unha cualificación media superior ao 5, poderá conservar na avaliación de xuño-xullo a cualificación das probas aprobadas. Neste caso, o estudante quedará exento na avaliación final, na data oficialmente prevista, da proba ou da parte da proba superada, pero, a cualificación final correspondente á parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación [inferior a 4- (20%) e a obtida posteriormente (80%). En todo caso, o alumno/a poderá optar por someterse ao sistema de avaliación final. A nota obtida na avaliación continua non se

conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno/a deberá neses casos someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

2. Sistema de avaliación final: O alumno/a que non cumpra os requisitos para acollerse ao sistema de avaliación continua ou que opte por non facelo, terá dereito a ser avaliado en decembro-xaneiro e en xuño-xullo mediante exame final que represente o 100% da cualificación na materia. O citado exame final constará de dúas probas: - Proba de respostas de desenvolvemento (80% da nota final), avaliándose os resultados de aprendizaxe e formación A2, A3, B1, B2, C59, C60, D1, D4, D5. - Estudo de casos/análises de situacións (20% da nota final), avaliándose os resultados de aprendizaxe e formación A1, A2, A3, A4, A5, B3, B4, C59, C60, D3, D4, D5.

Na convocatoria de fin de carreira, o alumno deberá acollerse necesariamente ao sistema de avaliación final.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante. As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudiantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

NAVARRO NIETO, F., RODRÍGUEZ-PIÑERO ROYO, M., GÓMEZ MUÑOZ, J. M., **Manual de Derecho Social de la UE**, última edición, Tecnos,

MELÉNDEZ MORILLO-VELARDE, L., PÉREZ CAMPOS, A. I., **Materiales de Derecho Social Comunitario, teoría y práctica**, última edición, Tecnos,

NOGUEIRA GUASTAVINO, M., FOTINOPOULOU BASURKO, O., MIRANDA BOTO, J. M., **Lecciones de Derecho Social de la UE**, última edición, Tirant Lo Blanch,

MERCADER UGUINA, J. R., GÓMEZ ABELLEIRA, F. J., **Esquemas de Derecho Social de la UE**, última edición, Tirant Lo Blanch,

APARICIO TOVAR, J, **Introducción al Derecho Social de la Unión Europea**, última edición, Bomarzo,

SCIARRA, S. (Dir.), **Manuale di Diritto Sociale Europeo**, última edición, Giappicheli,

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Dereito do traballo e da seguridade social/O03G081V01504

IDENTIFYING DATA**Unión Europea, constitución e medio ambiente**

Subject	Unión Europea, constitución e medio ambiente			
Code	003G081V01913			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Movilla Pateiro, Laura Riquelme Vázquez, Pablo			
Lecturers	Movilla Pateiro, Laura Riquelme Vázquez, Pablo			
E-mail	lauramovilla@uvigo.es prielme@uvigo.es			
Web				
General description	O obxectivo desta materia é que o alumno sexa capaz de comprender, analizar e manexar a complexa, diversa e dispersa regulación do medio ambiente, desde unha dimensión nacional, internacional e comunitaria			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual			
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			
C37	CE45 - Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional			
C38	CE46 - Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario			
C82	CEI 35 - Coñecer os principios xurídicos comunitarios que rexen a creación dun mercado único europeo e as características básicas dalgunhas políticas comunitarias.			
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.			
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
O obxectivo desta materia é que o alumno sexa capaz de comprender, analizar e manexar a complexa, diversa e dispersa regulación do medio ambiente, desde unha perspectiva nacional, internacional e comunitaria	A1	B1	C37	D1
	A2	B2	C38	D2
	A3	B3	C82	D3
	A4	B4		D4
	A5			D5

Contidos	
Topic	
BLOQUE I	
Tema 1: A protección do medio ambiente no constitucionalismo europeo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os precedentes do dereito ambiental do século XIX 2. A consolidación do medio ambiente como defensa global e sistemática da natureza 3. A tutela do medio ambiente: unha función básica da Unión Europea
Tema 2: A obrigação constitucional do conservar o medio ambiente como contido do Estado social: principio reitor da política social e económica	<ol style="list-style-type: none"> 1. O medio ambiente, ben ou interese colectivo, recoñecido en beneficio directo da sociedade 2. Uso racional dos recursos naturais e Estado social
Tema 3: O medio ambiente na Constitución de 1978: o artigo 45 da CE e a súa conexión con outros dereitos constitucionais	<ol style="list-style-type: none"> 1. A conexión entre medio ambiente e desenvolvemento da persoa 2. Dereitos constitucionais conectados co dereito do medio ambiente
Tema 4: Natureza xurídica do dereito a gozar dun medio ambiente adecuado	<ol style="list-style-type: none"> 1. Matizado carácter do dereito a gozar dun medio ambiente adecuado 2. A complexa armazón do medio ambiente e a determinación do lexislador
Tema 5: A función pública de protección do medio ambiente	<ol style="list-style-type: none"> 1. O mandato expreso do art. 45 aos poderes públicos 2. A repartición competencial do medio ambiente e a súa aplicabilidade 3. Relevancia da administración local
Tema 6: O dereito ao medio ambiente na xurisprudencia constitucional española	<ol style="list-style-type: none"> 1. A apertura do recurso de amparo fronte a danos ambientais, sentenza do TC e TEDH 2. Incidencia do carácter complexo do medio ambiente na repartición competencial segundo o TC
BLOQUE II	
Tema 7: Orixe e evolución do Dereito Internacional do Medio Ambiente	<ol style="list-style-type: none"> 1. Introducción 2. Fase conservacionista 3. Fase de loita contra a contaminación 4. Fase do desenvolvemento sustentable 5. Desenvolvementos recentes
Tema 8: Fontes do Dereito Internacional do Medio Ambiente	<ol style="list-style-type: none"> 1. Introducción 2. Tratados multilaterais ambientais 3. Principios xerais do Dereito Internacional do Medio Ambiente 4. O soft law e a protección internacional do medio ambiente
Tema 9: A aplicación do Dereito Internacional do Medio Ambiente	<ol style="list-style-type: none"> 1. A dimensión institucional do Dereito Internacional do Medio Ambiente 2. Mecanismos de control da aplicación do Dereito Internacional do Medio Ambiente 3. Responsabilidade internacional e mecanismos de resolución de controversias ambientais internacionais
Tema 10: A Unión Europea e o Medio ambiente: a Política de medio ambiente	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orixe e desenvolvemento da política ambiental da UE 2. Configuración actual da política ambiental da UE 3. O Pacto Verde Europeo
Tema 11: A aplicación da política de medio ambiente da Unión Europea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os procedementos de adopción da política ambiental da UE 2. O control da aplicación da política ambiental da UE
Tema 12: A acción exterior da UE en materia ambiental	<ol style="list-style-type: none"> 1. A competencia exterior da UE en materia ambiental 2. A UE como líder ambiental global

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	33	50	83
Traballo tutelado	10	29	39
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	18	26

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Na sesión maxistral presentarase ao alumno os conceptos fundamentais da materia
Traballo tutelado	Os traballos na aula dividiranse en diversas actividades nas que o alumno adquire un protagonismo fundamental. Estas actividades centraranse, basicamente, na realización de prácticas e exposición de traballos nas que o alumno debe saber manexar os diferentes instrumentos xurídicos: nacionais, internacionais e europeos

Atención personalizada

Methodologies Description

Lección maxistral	Tanto na sesión maxistral como no horario de tutorías o alumno poderá expor todas as cuestións ou dúbidas relativas á materia. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros da plataforma de teledocencia ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Traballo tutelado	Tanto nas sesións de traballo en aula como nas tutorías o alumno poderá expor todas as dúbidas relativas ás prácticas expostas. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros da plataforma de teledocencia ...) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas de desenvolvemento	80	A1 B1 C37 A2 B2 C38 A3 B3 C82 A4 B4 A5
Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante 2 probas escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento sobre epígrafes do programa. A mediados do primeiro cuadrimestre, unha vez terminada a impartición da materia pola área de Dereito Constitucional terá lugar o primeiro exame parcial, que se valorará cun máximo de 4 puntos (40%). Unha vez terminado o cuadrimestre e o segundo bloque da materia impartido na segunda metade do cuadrimestre pola área de Dereito Internacional, celebrárase o exame teórico parcial desta parte na data de celebración do exame aprobada en Xunta de Facultade para o curso 2023-2024 para a convocatoria de xaneiro. Igual que o anterior, este exame valorárase até un máximo de 4 puntos (40%).		
Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é que o alumno sexa capaz de comprender, analizar e manexar a complexa, diversa e dispersa regulación do medio ambiente, desde unha perspectiva nacional, internacional e comunitaria		
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	A1 B1 C37 D1 A2 B2 C38 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D4 A5 D5
O traballo na aula valorárase en atención aos traballos prácticos que serán obxecto de exposición na aula. Esta proba valorárase até un máximo de 2 puntos (20%) -1 punto (10%) por área de coñecemento-.		
Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é que o alumno sexa capaz de comprender, analizar e manexar a complexa, diversa e dispersa regulación do medio ambiente, desde unha perspectiva nacional, internacional e comunitaria		

Other comments on the Evaluation

Esta materia impartirase por dúas áreas de coñecemento: Dereito Constitucional e Dereito Internacional Público. A área de Dereito Constitucional impartirá esta materia durante a primeira metade do primeiro cuadrimestre (bloque I) e a área de Dereito Internacional Público durante a segunda metade do primeiro cuadrimestre (bloque II).

De conformidade coa normativa da Universidade de Vigo, esta materia ten dúas modalidades de avaliación: avaliación continua e global. Unha vez superado o prazo dun mes desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTINUA PARA 1ª EDICIÓN DE ACTASO alumnado que opte pola avaliación continua, realizará ao longo do curso as diferentes probas descritas na apartado avaliación desta guía, é dicir: 1) un exame parcial a metade de cuadrimestre sobre o temario explicado na primeira metade (correspondente á área de Dereito Constitucional, temas 1 a 6); 2) outro exame parcial na data establecida no calendario de exames da Facultade para a convocatoria de Xaneiro (correspondente á área de Dereito Internacional Público, temas 7 a 12), así como 3) a resolución de casos prácticos que se exporán nos grupos medianos. Para poder seguir a modalidade de avaliación continua o alumnado deberá asistir a un 80% das clases prácticas, nas que se poderá conseguir un máximo de 2 puntos (1 por cada área). Con cada un dos 2 exames parciais os alumnos poderán conseguir un máximo de 4 puntos. Será necesario alcanzar polo menos 2 puntos en cada un deles.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN FINAL PARA 1ª EDICIÓN DE ACTASAqueles alumnos que non se sometan á avaliación continua, a proba para realizar, modalidade avaliación final, constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento, así como a resolución dun caso práctico. A proba escrita cualificarase sobre un máximo de 8 puntos (4 puntos por cada área de coñecemento) e a resolución do caso práctico sobre un máximo de 2 (1 punto por cada área de coñecemento). A nota da resolución do caso práctico só llo seu sumará á da proba escrita a condición de que a cualificación obtida nesta sexa igual ou

superior a 4, sendo necesario superar as dúas partes do exame (é dicir, alcanzar polo menos un 2 nas preguntas de cada unha das dúas áreas de coñecemento). En todo caso, as competencias e resultados de aprendizaxe avaliados serán os mesmos que no sistema de avaliación continua.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARRERA1. Os alumnos que, optando polo sistema de avaliación continua non superen a materia na primeira oportunidade, conservaráselles a nota das clases prácticas e, no seu caso, do exame parcial que superasen (para o exame de xuño e no seu caso, seguinte curso académico), tendo que realizar exclusivamente e con carácter obrigatorio, o exame parcial da área de coñecemento que non superasen, do mesmo xeito que na primeira oportunidade. Só se sumará a cualificación das clases prácticas e do parcial superado se no exame parcial da área de coñecemento correspondente alcánzase unha nota igual ou superior a 2 puntos (sobre 4). As competencias e resultados de aprendizaxe avaliados serán os mesmos que na primeira edición de actas.2. Aqueles alumnos que optasen polo sistema de avaliación final, o sistema de avaliación será o que se establece nos criterios de avaliación final 1ª edición de Actas.3. A avaliación correspondente á Convocatoria Fin de carreira será igual que a da modalidade de sistema de avaliación final descrita nesta guía. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes materias serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o Curso 2024-2025.

Publicación das cualificacións: As cualificacións publicaranse no plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o alumnado matriculado.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Fajardo, T, **La protección del medio ambiente y el cambio climático 50 años después de la Declaración de Estocolmo**, Dykinson, 2024

Díez de Velasco, M, **Instituciones de Derecho Internacional Público**, Última edición, Tecnos,

Kramer, L, Badge, C, **Kramer's EU Environmental Law**, Hart Publishing, 2024

Juste Ruiz, J; Castillo Daudí, M, **La protección del medio ambiente en el ámbito internacional y en la Unión Europea**, Tirant lo Blanch, 2014

Gordillo Pérez, L.I., **Constitución, constitucionalización Y Constitucionalismo De La Unión Europea**, [https://doi.org/10.18543/ed-53\(2\)-2005pp253-306](https://doi.org/10.18543/ed-53(2)-2005pp253-306), Estudios De Deusto 53 (2), 253-306, 2014

Yarza, S, **Medio ambiente y derechos fundamentales**, CEPC, 2012

Complementary Bibliography

Kramer, L y otros, **Derecho ambiental comunitario**, Ministerio de Medio Ambiente, 2009

Juste Ruiz, J, **Derecho Internacional del Medio Ambiente**, McGraw-Hill, 2000

Rodrigo, A.J, **El desafío del Desarrollo sostenible**, Marcial Pons, 2015

Bodansky, D y Van Asselt, H., **The art and craft of International Environmental Law**, Oxford University Press, 2024

Peeters, M and Eliantonio, M. (edits.), **Research Handbook on EU Environmental Law**, Edward Elgar Publishing, 2020

Hey, E, **Advanced introduction to International Environmental Law**, Edward Elgar Publishing, 2016

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Dereito internacional público/O03G081V01303

IDENTIFYING DATA**Dereito tributario da Unión Europea e internacional**

Subject	Dereito tributario da Unión Europea e internacional			
Code	O03G081V01914			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público especial			
Coordinator	Siota Álvarez, Mónica			
Lecturers	Freire Gallego, Javier			
E-mail	msiota@uvigo.es			
Web				
General description	Unha vez superado o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos ("Dereito Financeiro e Tributario I" de 3º Curso), e tras abordar a "Parte especial" do Dereito Tributario ("Dereito Financeiro e Tributario II" de 4º Curso), o "Dereito tributario da Unión Europea e Internacional" céntrase nun sector do ordenamento xurídico de crecente interese socio económico. A pertenza de España á Unión Europea e a emanación de normas tributarias polas institucións da Unión Europea, con clara incidencia nos ordenamentos nacionais, serán obxecto de especial atención nesta materia. Ao mesmo tempo estudaranse, no plano do Dereito internacional tributario, os fundamentos e fins dos Convenios de dobre imposición, así como as medidas e solucións que ofrece o ordenamento xurídico para potenciar o intercambio de información tributaria entre países e loitar contra a fraude fiscal a escala global.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
C67	CEI 20 - Coñecer as implicacións xurídico-tributarias da pertenza de España á Unión Europea.
C68	CEI 21 - Coñecer os fundamentos e fins dos Convenios de dobre imposición, así como as medidas e solucións que ofrece o ordenamento xurídico para potenciar o intercambio de información tributaria entre países e loitar contra a fraude fiscal a escala global.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional	A2	B1	C67	D1
	A3	B2	C68	D3
	A4	B3		D4
	A5			D5

Contidos

Topic	
-------	--

PRIMEIRA PARTE: DEREITO TRIBUTARIO DA UNIÓN EUROPEA	1.- O poder normativo tributario da Unión Europea. 2.- Os recursos propios da Unión Europea. 3.- Os impostos indirectos harmonizados. Renda de aduanas. 4.- As Directivas da Unión Europea no ámbito da imposición directa. 5.- A fiscalidade ambiental. 6.- A cooperación entre Administracións tributarias dos Estados membros.
SEGUNDA PARTE: DEREITO INTERNACIONAL TRIBUTARIO	7.- Os Convenios de Dobre Imposición Internacional: concepto, finalidade e interpretación. Os modelos de convenio (OCDE, ONU). 8.- A residencia, o principio de non discriminación fiscal e as medidas antiabuso. 9.- Os paraísos fiscais e as medidas antifraude.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	33	65	98
Seminario	17	22	39
Aprendizaxe-servizo	0	10	10
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Presentación	1	0	1
Observación sistemática	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia obxecto de estudo.
Seminario	Distintas actividades destinadas a traballar sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. E nas que o alumno -xa sexa de forma individual ou en grupo-: fai unha exposición oral e/ou escrita sobre un tema proposto; resolve casos prácticos aplicando e interpretando Dereito tributario; elabora informes xurídicos, etc.
Aprendizaxe-servizo	O alumnado poderá participar voluntariamente en actividades titorizadas de aprendizaxe-servizo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderanse e resolverán as dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas. A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.
Seminario	Atenderanse e resolverán as dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas. A atención personalizada ao alumnado poderá realizarse, no seu caso, por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, etc.) baixo a modalidade de concertación previa.
Aprendizaxe-servizo	Atenderanse e resolverán dúbidas do alumnado que voluntariamente se acolla a esta metodoloxía docente para alcanzar con éxito o obxectivo proposto.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Aprendizaxe-servizo	O alumnado poderá participar voluntariamente en actividades titorizadas de aprendizaxe-servizo. Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional.	Cualificarase conxuntamente coa observación sistemática.	A2 B1 C67 D1 A3 B2 C68 D3 A4 B3 D4 A5 D5
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado que participe no sistema de avaliación continua será avaliado mediante unha proba final tipo test (30%). Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional.	30	A2 B1 C67 D1 A3 B2 C68 D3 A4 B3 D4 A5 D5

Presentación	Presentación, exposición e debate en clase dun traballo individual sobre un tema concreto da materia.	30	A2 B1 C67 D1 A3 B2 C68 D3 A4 B3 D4 A5 D5
	Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional.		
Observación sistemática	Asistencia regular e participación activa e de calidade en clase. Tamén se valorará, no seu caso, a asistencia a outras posibles actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario.	40	A2 B1 C67 D1 A3 B2 C68 D3 A4 B3 D4 A5 D5
	Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional.		

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS AVALIACIÓN 1ª EDICIÓN DE ACTAS

1.- Conforme establece o Regulamento de Avaliación da Universidade de Vigo (aprobado polo Claustro do 18 de abril de 2023), o/a alumno/a deberá manifestar a súa intención de non acollerse ao sistema de avaliación continua consonte o procedemento e na data establecidos polos órganos competentes do Centro.

Para ese efecto, na Facultade de Dereito, unha vez transcorrido un mes desde o comezo do cuadrimestre, abriase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifeste, de forma fidedigna, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

2.- O/a alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua será avaliado/a conforme aos seguintes criterios: proba final de tipo test (30%), presentación dun tema sobre a materia (30%) e participación activa e de calidade (40%), nos que se avaliarán todas as competencias da materia.

3.- Para as/os alumnas/os que NON se sometan ao sistema de avaliación continua, a proba final escrita de resposta curta representará o 100% da súa cualificación, e nela avaliaranse todas as competencias da materia.

4.- Os resultados da aprendizaxe tanto para o alumnado que se somete a avaliación continua como para o que non o fai serán os mesmos: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional.

CRITERIOS AVALIACIÓN 2ª EDICIÓN DE ACTAS

1.- Na segunda edición de actas, tanto os alumnos que se someteron a sistema de avaliación continua, como os que non o fixeron, realizarán unha proba escrita, de resposta curta, que representará o 100% da cualificación das/os alumnas/os que concorran ao devandito exame, e nela avaliaranse todas as competencias da materia.

2.- Os resultados da aprendizaxe tanto para o alumnado que se somete a avaliación continua como para o que non o fai serán os mesmos: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional.

CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA

O exame de fin de carreira consistirá nunha proba escrita, de resposta curta, que representará o 100% da cualificación das/os alumnas/os que concorran ao devandito exame, e nela avaliaranse todas as competencias da materia.

Os resultados da aprendizaxe serán: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación, aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico.

As cualificacións publicaranse na plataforma MOOVI, con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudiantado matriculado.

AS TITORÍAS DO PROFESORADO QUE IMPARTE A MATERIA PODERÁN CONSULTARSE E/O

SOLICITARSE EN: <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

PÉREZ ROYO, F. (Director), **Curso de Derecho Tributario. Parte especial**, Última edición, Tecnos, 2024

Complementary Bibliography

FALCÓN Y TELLA, R. y PULIDO GUERRA, E., **Derecho Fiscal Internacional**, Última edición, Marcial Pons, Última edición

CARMONA, N. (Director), **Convenios fiscales internacionales y fiscalidad de la Unión Europea**, Última edición, CISS, Última edición

CALDERÓN CARRERO, J. M., **Derecho tributario de la Unión Europea**, Wolters Kluwer, 2019

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Dereito internacional público/O03G081V01303

Dereito financeiro e tributario I/O03G081V01603

Dereito financeiro e tributario II/O03G081V01701

IDENTIFYING DATA**Litigación internacional e sostibilidade**

Subject	Litigación internacional e sostibilidade			
Code	003G081V01915			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Michinel Álvarez, Miguel Ángel			
Lecturers	Michinel Álvarez, Miguel Ángel			
E-mail	michinel@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia preténdese achegar ao alumnado ao fenómeno do denominado desenvolvemento sustentable desde a perspectiva xurídica internacional			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C48	CEI 1 - Comprender e coñecer o conxunto normativo internacional da sustentabilidade composto por convenios e por regulación ou formularios promovidos por organizacións non gobernamentais.
C49	CEI 2- Ser capaz de identificar os problemas xurídicos propios do Dereito internacional do desenvolvemento sustentable, abordando a súa solución de modo interdisciplinar, así como ser capaz de interpretar e analizar críticamente os aspectos xurídico-técnicos propios da litigación internacional.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer e poder manexar as normas e a xurisprudencia relativa aos litixios sobre sustentabilidade que presentan elemento estranxeiro	A2	B1	C48	D1
	A3	B2	C49	D2
	A4	B4		D5
	A5			

Contidos

TEMA 1. ASPECTOS XERAIS	1. Concepto, historia e fontes do desenvolvemento sustentable. 2. Desenvolvemento sustentable e Dereito internacional privado: Estados ou empresas en relacións de internacionalidade cos cidadáns.
TEMA 2. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE MEDIO AMBIENTE.	1. O Dereito internacional ambiental. 2. A responsabilidade civil internacional por danos ao medio ambiente.
TEMA 3. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE DEREITOS HUMANOS	1. Dereito internacional privado e protección dos Dereitos humanos. 2. Estranxeiría e Dereitos humanos.
TEMA 4. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE CONSUMO.	1. En relación coa protección internacional dos consumidores. 2. En relación coas accións colectivas internacionais.

TEMA 5. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE TRABALLO.	1. En relación coa protección internacional do traballador. 2. En relación co traballador estranxeiro.
TEMA 6. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE PROPIEDAD INTELLECTUAL.	1. En relación coa defensa do patrimonio tradicional a través da propiedade intelectual. 2. En relación coa propiedade intelectual como monopolio da industria cultural.
TEMA 7. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN SOBRE INVESTIMENTOS ESTRANXEIROS.	1. En relación cos aspectos materiais do Dereito internacional de investimentos. 2. En relación cos aspectos procesuais da arbitraje de investimentos.
Tema 8. LITIXIOS INTERNACIONAIS ENTRE ESTADOS RELATIVOS Ao DESENVOLVEMENTO SUSTENTABLE	-

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	20.9	20.9	41.8
Lección maxistral	31.5	31.5	63
Exame de preguntas obxectivas	1.1	12.1	13.2
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	20	21
Debate	1	10	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumnado recibe atención personalizada nas titorías. Poderán facerse telemáticamente previa concertación
Resolución de problemas	O alumnado recibe atención personalizada nas titorías. Poderán facerse telemáticamente previa concertación

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse distintas probas teóricas de resposta curta ao longo do curso, para evidenciar que o alumnado adquire as competencias sinaladas. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece e pode manexar as normas e a xurisprudencia relativa aos litixios sobre sustentabilidade que presentan elemento estranxeiro	40	A2 B1 C48 A3 B2 A5 B4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece e pode manexar as normas e a xurisprudencia relativa aos litixios sobre sustentabilidade que presentan elemento estranxeiro	40	B4 C49 D2 D5
Debate	Proba que se realizará baixo a modalidade dun debate teórico sobre temas do programa, un debate sobre un litixio real ou ficticio, ou ben unha exposición sobre algún tema do programa	20	B4 C49 D2 D5

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTINUA PARA 1ª EDICIÓN DE ACTAS:

En avaliación continua, realizarase un mínimo de dous parciais liberatorios que valerán un 40% da nota final en conxunto (20% cada un), coa metodoloxía "exame de preguntas obxectivas", de cara a coñecer e poder manexar as normas e a xurisprudencia relativa aos litixios sobre sustentabilidade que presentan elemento estranxeiro, como resultado da aprendizaxe.

Ademais, realizaranse polo menos dúas probas de tipo práctico que valerán outro 40% da nota final en conxunto (20% cada unha), coa metodoloxía "resolución de problemas e/ou exercicios", de cara tamén ao dito resultado de aprendizaxe. O 20% restante da nota procederá da asistencia a clase e da participación nos debates e nas actividades que se organicen, coa metodoloxía de "debate" e de cara asemade aos resultados de aprendizaxe expostos.

O conxunto das probas previstas axustaranse ás competencias descritas no apartado correspondente desta guía docente, que resultarán avaliadas como consecuencia daquelas.

Non se exige cualificación mínima e as probas non son recuperables, agás circunstancias excepcionais. Para puntuar no apartado de "debate" requírese unha asistencia mínima equivalente ao 80% das clases.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN FINAL PARA 1ª EDICIÓN DE ACTAS:

O alumnado que non supere a avaliación continua ou que non a siga por calquera motivo será avaliado mediante un exame final teórico por valor do 50% da nota e outro práctico por valor doutro 50%, segundo as convocatorias que se publiquen por parte do decanato da Facultade para o curso 2024-2025, consonte as metodoloxías e cara á obtención dos mesmos resultados de aprendizaxe e avaliación de competencias descritas no apartado anterior.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA:

Para a segunda edición de actas e fin de carreira aplicarase o mesmo sistema descrito no apartado anterior.

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

O alumnado que, a xuízo do profesor, incumpla o compromiso ético esixido pola Universidade de Vigo en relación coa realización de probas, será automaticamente expulsado da avaliación continua, sen prexuízo de outras accións que poidan derivar da súa conduta.

As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse no/ seguinte/s enlace/s: <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/miguel-angel-michinel-alvarez/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Garcimartín Alférez, Francisco J., **derecho internacional privado**, derradeira, civitas, ---

Complementary Bibliography

Fernandez Rozas, José Carlos, **derecho internacional privado**, derradeira, Civitas-Thomson Reuters, ---

Calvo Caravaca, Alfonso Luis, **derecho internacional privado**, derradeira, Comares, ---

Velázquez Pérez, Rafael- Andrés, **Claves para una regulación integral del desarrollo sostenible en Cuba**, 978-84-9772-246-9, derradeira, Dykinson, ----

---

Recomendacións

Other comments

Téñase en conta que os contidos previstos no apartado correspondente desta guía docente desenvolven os descritores básicos da materia incluídos na memoria do grao en Dereito, sendo a correspondencia entre ambos os como segue:

- Caracterización básica do Dereito internacional do desenvolvemento sustentable (Tema 1 pregunta 2)
- Litigación internacional e dimensión ambiental: aspectos xerais (Tema 2 pregunta 1)
- Litigación internacional e dimensión ambiental: casos paradigmáticos (Tema 2 pregunta 2).
- Litigación internacional e dimensión social: aspectos xerais. (Tema 5)
- Litigación internacional e dimensión social: casos paradigmáticos. (Tema 4))
- Arbitraje internacional e sustentabilidade: aspectos xerais. (Tema 8)
- Arbitraje internacional e sustentabilidade: casos paradigmáticos (Temas 6 e 7).

IDENTIFYING DATA**Legal arguments & interpretation**

Subject	Legal arguments & interpretation			
Code	003G081V01921			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish			
Department				
Coordinator	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Lecturers	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
E-mail	pbonorino@hotmail.com			
Web				
General description	The subject aim is to offer theoretical tools to improve the argumentative and interpretative practices of the students. English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) materials and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results

Code				
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.			
A2	Students will be able to apply their knowledge and skills in their professional practice or vocation and they will show they have the required expertise through the construction and discussion of arguments and the resolution of problems within the relevant area of study.			
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.			
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.			
A5	Students will acquire the learning skills that are required to pursue further studies with a high degree of independence.			
B1	To know the function of the Law as a regulating system of social relations.			
B2	To know the different manifestations of the Law in their historical development and in their present-day incarnations.			
B3	To be able to use the constitutional principles and values as tools for the interpretation of the law and to acquire the skills to argue in juridical terms.			
B4	To be able to identify juridical problems and to suggest solutions from an interdisciplinary perspective.			
C58	CEI 11 □ To know the main contemporary theories of juridical interpretation and argumentation.			
D1	Analysis and synthesis skills for the development and defense of arguments, as well as skills for organizing, planning and using time in pressure situations.			
D2	Use of foreign languages in activities from different courses.			
D3	Ability to make decisions independently, leadership skills, ability to do co-operative teamwork, interpersonal skills that are helpful in professional and social situations.			
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.			
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.			

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
The basic goal of this subject is the use of logic and legal argumentation for the peaceful resolution of social conflicts	A1	B1	C58	D1
	A2	B2		D2
	A3	B3		D3
	A4	B4		D4
	A5			D5

Contents

Topic	
-------	--

I. DISAGREEMENTS and DEBATES	<ol style="list-style-type: none"> 1. The concept of disagreement 1.1 Classification of disagreements 1.2 Analyses of disagreements 2. Disagreements no genuine 2.1 Merely verbal Disagreements 2.2 Definition and verbal disagreements 3. Argumentative exchanges 3.1. Differences of opinion 3.2 Disagreements and debate 4. The argumentation in debates
II. LEGAL ARGUMENTATIONS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identification and reconstruction of arguments 2. The reconstruction of argumentations 3. A paradigmatic case of legal reasoning: the judicial sentence 4. Judicial sentence and stock issues 5. Reconstruction of judicial argumentations
III. DEDUCTIVE LOGIC	<ol style="list-style-type: none"> 1. Validity and logical form 2. Deductive plain Arguments 2.1 The modus ponens 2.2 The modus tollens 2.3 The hypothetical argument 2.4 The disjunctive argument 2.5 The dilemma 3. Deductive complexes Arguments 4. The deductive chains 5. The complex valid forms 5.1 The reduction to the absurd 6. Syllogisms
IV. INDUCTIVE LOGIC	<ol style="list-style-type: none"> 1. The field of the probability 2. What is an inductive argument? 3. Some erroneous conceptions on the induction 4. The inductive strength of an argument 5. Induction and probability 6. Inductive Arguments 7. The inductive forms more usual in the legal practice 7.1 Inferences by enumeration 7.2 The analogy 7.3 The abduction
V. INFORMAL LOGIC	<ol style="list-style-type: none"> 1. The fallacies in the legal argumentation 2. A dialogic model 2.1 Rational Dialogue 2.2 Positive and negative Rules 2.3 The burden of proof in oral debates 3. Informal Fallacies 3.1 The appeals to the authority 3.2 The personal attacks 4. Interrogations 4.1 Questions, replies and answers 4.2 Types of questions 4.3 Presuppositions, questions and fallacies 4.4 Evaluation of interrogations
VI. THEORIES OF ARGUMENTATION	<ol style="list-style-type: none"> 1. The theories of the contemporary legal argumentation 2. Constitutional principles and legal argumentation 3. Descriptive and normative models 3.1 The theory of Arnio 3.2 The theory of Alexy 3.3 The theory of MacCormick 3.4 The theory of Toulmin 4. The rhetoric 4.1 Topical and rhetorical 4.2 Perelman and the new rhetoric

VII. THEORIES OF INTERPRETATION

1. What is to interpret?
2. Interpretation and meaning
3. The contemporary theories of the legal
  - 3.1 The position of Kelsen
  - 3.2 The position of Ross
  - 3.3 The position of Hart
  - 3.4 The position of Dworkin
4. Interpretation and legal dogmatic
5. Interpretation and application of law
6. Interpretation and argumentation
  - 6.1 interpretative Arguments

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Problem solving	16	24	40
Autonomous problem solving	3	12	15
Lecturing	26	41	67
Essay questions exam	2	15	17
Problem and/or exercise solving	4	3	7
Debate	2	2	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Problem solving	Comprehension tasks based on the application of acquired knowledge to practically relevant situations.
Autonomous problem solving	Practical work.
Lecturing	Oral exhibition complemented with the use of audiovisual means headed to the students, with the purpose to transmit knowledges and facilitate the learning.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Problem solving	Resolution of theoretical and practical doubts. The tutorials will be carried out using all the technical means available, according to the needs of the students, and by prior arrangement.
Autonomous problem solving	The tutorials will be carried out using all the technical means available, according to the needs of the students, and by prior arrangement.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Essay questions exam	Application of the knowledge of the subject to situations of practical relevance. Learning outcome assessed: The basic objective of this subject is the use of legal basic objective of this subject is the use of legal logic and argumentation for the peaceful resolution of social conflicts.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C58	D1 D2 D3 D4 D5
Problem and/or exercise solving	Resolution of practical cases	30	A1 A2 A4			D1 D3
Debate	Exhibition and debate	30	A1 A2 A3	B3 B4	C58	D4

Other comments on the Evaluation

1. ASSESSMENT CRITERIA FOR ASSISTANTS IN THE 1ST EDITION OF ACTS. Theoretical and practical part: To pass the *Argumentation and Legal Interpretation* subject will be necessary to pass both the theoretical and practical parts. The tests are specified in the previous sections.

2. ASSESSMENT CRITERIA FOR NON-ATTENDEES OF THE 1ST EDITION OF ACTS. An objective test is consisting of a final written exam on the subject. The exam requires answer questions, case solving and debate.

3. ASSESSMENT CRITERIA FOR THE 2ND EDITION OF ACTS AND THE END OF THE PROGRAMME. The acquisition of competencies in the second edition will be assessed through an objective test consisting of a final written examination of the competencies. The exam requires answer questions, case solving and debate. In the tests mentioned above, the competencies not previously acquired and which are the same as those required in the previous assessments will be assessed. The parts - theoretical or practical - of the subject approved in the continuous assessment will be retained. The learning outcomes to be assessed are the use of logic and legal Argumentation for the peaceful resolution of social conflicts (CB1,2,3,4,5; CG1,2,3,4; CE58 and CT1,2,3,4,5).

The dates, times and place of the evaluation tests of the different calls will be those indicated in the calendar of exams approved by the Faculty Board for the academic year 2024-2025 and related documentation.

The qualifications will be published on the internal platform or official virtual classroom of the University of Vigo with access limited to the teaching staff of the subject and the enrolled students.

If it is necessary, for exceptional reasons, to modify or clarify the examination methods outlined in the guide, such modifications or clarifications will be published on the same online support.

Once the period of one month has elapsed from the beginning of the term in which the subject is taught, a period of 10 working days will be allowed for registered students to formally express their intention to participate in the continuous assessment system.

The tutorships of the professors of the subject can be consulted and/or requested in the following link: <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/pablo-raul-bonorino-ramirez/>

Sources of information

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Análisis lógico y derecho**, CEC,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Argumentación en debates**, SPUV,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Introducción a la lógica jurídica**, Ediciones Suárez,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **El imperio de la interpretación**, Dykinson,
- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Introducción a la metodología de las ciencias jurídicas y sociales**, Astrea,
- Atienza, Manuel, **Las razones del derecho**, CEC,
- García Amado, Juan Antonio, **El derecho y sus circunstancias. Nuevos ensayos de filosofía jurídica**, Universidad del Externado,
- Feteris, Evelin, **Fundamentos de la argumentación jurídica. Revisión de las teorías sobre la justificación de las decisiones judiciales**, Universidad del Externado,
- Copi, Irving M., y Cohen, Carl, **Introducción a la lógica**, Limusa,
- Lifante Vidal, Isabel, **La interpretación jurídica en la teoría del derecho contemporánea**, CEC,
- Marmor, Andrei, **Interpretación y teoría del derecho**, Gedisa,
- Aarnio, Aulis, **Lo racional como razonable. Un tratado sobre la justificación jurídica**, CEC,
- Hernández Marín, Rafael, **Interpretación, subsunción y aplicación del derecho**, Marcial Pons,
- Iturralde Sesma, Victoria, **Aplicación del derecho y justificación de la decisión judicial**, Tirant lo Blanch,
- Vernengo, Roberto, **La interpretación literal de la ley**, Abeledo-Perrot,
- Gimeno Presa, María Concepción, **Interpretación y derecho. Análisis de la obra de Riccardo Guastini**, Universidad del Externado,
- Guastini, Riccardo, **Distinguiendo. Estudios de teoría y metateoría del derecho**, Gedisa,
- Alexy, Robert, **Teoría de la argumentación jurídica. La teoría del discurso racional como teoría de la fundamentación jurídica**, CEC,
- Rodríguez Boente, Sonia, **La justificación de las decisiones judiciales. El artículo 120.3 de la Constitución Española**, SPUSC,
- Perelman, Chaim, **Tratado de la argumentación. La Nueva Retórica**, Gredos,
- Atienza, Manuel, **Tratado de argumentación jurídica**, Trotta,
- Gascón Abellán, Marina, **Argumentación jurídica**, Tirant lo Blanch,
- Bonorino, Pablo (ed.), **Argumentación, derecho y justicia**, Eolas,
- Feteris, Eveline, **Fundamentals of Legal Argumentation.**, Springer,
- Walton, Douglas, **Informal Logic**, CUP,
- Marmor, Andrei, **Law and Interpretation**, OUP,
- Vander Nat, Arnold, **Simple formal logic**, Routledge,

Recommendations

IDENTIFYING DATA**Contemporary legal systems: continental law & anglo-saxon law**

Subject	Contemporary legal systems: continental law & anglo-saxon law			
Code	O03G081V01922			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Bravo Bosch, María José			
Lecturers				
E-mail				
Web	http://bravobosch.es/author/vigrafik/			
General description	The purpose of this subject is the study of the peculiarities of Anglo-American law. English Friendly Subject: International students may request from the teachers. a) materials and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results

Code				
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.			
A2	Students will be able to apply their knowledge and skills in their professional practice or vocation and they will show they have the required expertise through the construction and discussion of arguments and the resolution of problems within the relevant area of study.			
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.			
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.			
A5	Students will acquire the learning skills that are required to pursue further studies with a high degree of independence.			
B1	To know the function of the Law as a regulating system of social relations.			
B2	To know the different manifestations of the Law in their historical development and in their present-day incarnations.			
B4	To be able to identify juridical problems and to suggest solutions from an interdisciplinary perspective.			
C79	CEI 32 □ To know the differences between the two great contemporary juridical systems: The European Roman-Canonical system and Common Law.			
D2	Use of foreign languages in activities from different courses.			
D3	Ability to make decisions independently, leadership skills, ability to do co-operative teamwork, interpersonal skills that are helpful in professional and social situations.			
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.			

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
The aim is to carry out a comparative analysis between the most important legal systems prevailing in the current world: the Anglo-Saxon and the continental to which Spain belongs - with a special impact on the Common Law, both English and North American, in an effort to know comparatively the difference between the two great legal systems that exist today.	A1	B1	C79	D2
	A2	B2		D3
	A3	B4		D4
	A4			
	A5			

Contents

Topic	
-------	--

I. THE MEDIEVAL LEGAL RENAISSANCE AND THE FORMATION OF A EUROPEAN COMMON LAW (XII TO XV CENTURIES).	<p>Unit 1.- CULTURAL AND POLITICAL ASSUMPTIONS OF THE MEDIEVAL LEGAL RENAISSANCE.</p> <p>1.- Significance of the phenomenon in the European legal culture. 2.- Elements that shape the political-cultural identity of the Middle Ages.</p> <p>Unit 2.- THE ROMAN CANONICAL LEGAL TRADITION</p> <p>1.- Scientific assimilation of Roman-Justinian law. 2.- Formation of a system of Roman-canonical common law by the work of jurisprudence. 3.- Dissemination of Roman-canonical common law on the European continent as a cultural phenomenon.</p> <p>Unit 3. THE LEGAL TRADITION OF COMMON LAW AND EQUITY</p> <p>1.- Judicial configuration of English law. 2.- Incidence of the Roman-canonical legal tradition in the formation of English law.</p>
II. COMPARATIVE LAW.	<p>Unit 4.- HISTORY OF COMPARATIVE LAW.</p> <p>1.- The XIX century. 2.- The period from 1918 to 1945. 3.- The current era. 4.- Functions of comparative law. 4.1.- Unification of law. 4.2.- International understanding. 4.3.- A better knowledge of national law.</p>
III. LEGAL FAMILIES.	<p>Unit 5.- THE CONCEPT OF LEGAL FAMILY.</p> <p>1.- Grouping of rights in families. 2. Variable elements and constant elements in Law. 3.- Criterion for classifying rights in families.</p> <p>Unit 6.- THE LEGAL FAMILIES OF THE CONTEMPORARY WORLD.</p> <p>1.- Romano-Germanic family. 2.- Common Law family. 3.- Common Law and Equity. 3.1.- Fundamental character of the distinction. 3.2.- Equity Applications. 3.3.- Equity since 1875. 4.- Importance of the adjective right. 5.- The legal rule (legal rule).</p>

IV. COMMON LAW FAMILY.

Unit 7.- THE COMMON LAW FAMILY (1): STRUCTURE OF ENGLISH LAW

1.- Originality of the categories and concepts of English law. 2.- Historical explanation of the structure of English law. 3.- Function of the universities. 4.- Common Law and Equity.

Unit 8.- THE COMMON LAW FAMILY (2): SOURCES OF LAW

1.- The Law. 1.1.-The Law a strange element in English law. 1.2. Current importance of the Law. 2.- Custom. 3.-The Jurisprudential precedent. 4.- The legal principles.

Unit 9.- THE COMMON LAW FAMILY (3): ORGANIZATION OF ENGLISH JUSTICE

1.- The ordinary courts. 1.1.- The lower courts. 1.2.-The higher courts. 2.- The remaining jurisdictions. 3.- The Public Ministry. 4.- The professionals. 4.1.- Barristers. 4.2.-Solicitors.

Unit 10.- THE COMMON LAW FAMILY (4): THE ENGLISH CRIMINAL PROCEDURE

1. - General principles. 2. - Classification of crimes. 3.- The penalties. 4.- Special rules of criminal procedure. 4.1.- Initiation of the process. 4.2.- Preliminary view. 4.3.- The quick procedure. 5.- Trials by jury. 5.1.- The jury. 5.2.- The oral hearing. The opening speech. 5.3.- The tests. 5.4.- The final speech. 5.5.- The sentence.

Unit 11.- THE COMMON LAW FAMILY (5): THE ENGLISH CIVIL PROCEDURE.

1.- General principles. 2.- The demand. 3.- The interlocutory phase. 4.- The oral hearing. 5.- Judgments and rulings: The doctrine of the preceding. 6.- The execution of the sentences. 7.- The appeal.

Unit 12: THE COMMON LAW FAMILY (6): SOME TYPICAL COMMON LAW INSTITUTIONS.

1.-Real rights. 1.1.- The right of property: land as an object of property. 1.2.- Legal and equity rights over real estate. 1.3.- The ownership of personal property. (Chattels). 1.4.- Disposal of the property. 2.- Administrations (trusts). 2.1.- Rules for the administration of trusts. 2.2.- Safeguards of the trusts. 3.- Torts.

Unit 13. -THE COMMON LAW IN THE US OF AMERICA.

1.- The law in the United States of America. 1.1.- Historical differentiation factors. 1.2.- Structure of Law in the United States. 1.3.- Sources of Law.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	33	56	89
Autonomous problem solving	16	35	51
Presentation	4	0	4
Essay questions exam	4	0	4
Problem and/or exercise solving	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	In each class the teacher will present a lesson from the program. The most problematic issues will be clarified, in order to facilitate student learning.
Autonomous problem solving	Once a minimum level of knowledge of the subject has been acquired, real practical cases of COMMON LAW will be solved, and sentences from both the English and the North American legal systems will be analyzed.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Lecturing	Every question raised will be answered at every precise moment.
Autonomous problem solving	Each student will be personally attended to with any questions that may arise in solving the practical cases raised. The tutorials will be done on the remote campus by the teacher, in his virtual office, previously communicated by the student via email.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Presentation	Presentation of a legal system, at the student's choice according to the established schedule to prepare the presentation. 40%. Essay Questions exam. 40%. Problem and exercises solving. 20%.	40	A1	B1	C79	D2
			A2	B4		D4
			A3			
			A4			
Essay questions exam	Essay questions exam	40	A1	B1	C79	D2
			A2	B2		D3
			A3	B4		D4
			A4			
			A5			
Problem and/or exercise solving	Resolution of practical cases in English, Spanish, and other legally related languages	20	A1	B1	C79	D2
			A2	B2		D3
			A3	B4		D4
			A4			
			A5			

Other comments on the Evaluation

1. EVALUATION CRITERIA FOR ATTENDEES 1st EDITION OF MINUTES: 60% attendance at classes with discussion, participation and preparation of documents, practical cases, conclusions on Common Law, and oral presentation of a contemporary legal system; 40% written exam, with two or three development questions and a practical case on the subject contained in the program.

2. EVALUATION CRITERIA FOR NON ATTENDEES 1st EDITION OF MINUTES: 100% result of final written exam. It will contain two or three development questions, and a practical case on the matter contained in the program.

Evaluated competences: CB1, CB2, CB3, CB4, CB5, CG1, CG2, CG4, CE79, CT2, CT3, CT4.

Learning result: comparative knowledge of the difference between the two major legal systems that exist today, the Anglo-Saxon and the continental, to which Spain belongs- with special incidence on * Common Law, both English and North American.

3. EVALUATION CRITERIA FOR 2ND EDITION OF MINUTES AND FINAL DEGREE: 100% final written exam result.

The final written exam will contain two or three development questions, and a practical case on the subject that we have seen throughout the course.

Evaluated competences: CB1, CB2, CB3, CB4, CB5, CG1, CG2, CG4, CE79, CT2, CT3, CT4.

Learning result: comparative knowledge of the difference between the two major legal systems that exist today, the Anglo-Saxon and the continental, to which Spain belongs- with special incidence on * Common Law, both English and North American.

The dates, times and place of the evaluation tests of the different calls will be those indicated in the calendar of evaluation tests approved by the Faculty Board for the 2024-2025 academic year and corresponding documentation.

The qualifications will be published in the internal platform or official virtual classroom of the University of Vigo with limited access to the teaching staff of the subject and to the enrolled students.

If it is necessary, for exceptional reasons, to modify or specify the evaluation methods indicated in the guide, such modifications or clarifications will be published in the same online format.

The link to the email or web page will be indicated on the first day of class by the new teacher resulting from the contract.

Sources of information

Basic Bibliography

CUÑADO DE CASTRO, F., GÁMEZ GONZÁLEZ, R., **Introducción al Common Law**, 2017, Thomson Reuters- Aranzadi, 2017

Complementary Bibliography

ALISTE SANTOS, TOMÁS J., **Sistema de Common Law**, 2013, Editorial Ratio Legis, 2013

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

European Union Law/O03G081V01304

IDENTIFYING DATA**Dereito de defensa da competencia**

Subject	Dereito de defensa da competencia			
Code	003G081V01923			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado Dereito público			
Coordinator	Couto Calviño, Roberto			
Lecturers	García Gago, José Javier			
E-mail	rcouto@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
General description	Estudo das institucións xurídicas básicas para a protección da competencia, tanto desde un punto de vista privado como público.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C63	CEI 16 - Coñecer de forma sistemática contidos propios do Dereito de Defensa da Competencia relacionados co Dereito Administrativo manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doutrinais e identificar os contidos propios do Dereito de Defensa da Competencia relacionados co Dereito Mercantil manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doutrinais.
C64	CEI 17 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran un expediente administrativo de defensa da competencia e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde da posición da Administración como desde a da persoa interesada, así como de identificar as situacións de restrición da competencia no mercado, de solucionarlas segundo a normativa aplicable e de prever situacións que atenten contra o dereito á libre competencia.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	A1	B1	C63	D1
	A3	B3	C64	D2
	A4	B4		D5

Contidos

Topic

BLOQUE *I: DEREITO PRIVADO DA LIBRE COMPETENCIA

*I. FUNDAMENTOS DO DEREITO DA LIBRE COMPETENCIA.

*II. REGULACIÓN DA LIBRE COMPETENCIA: DEREITO ESPAÑOL E COMUNITARIO

*III. CONDUTAS PROHIBIDAS

1. Condutas colusorias
2. Abuso de posición dominante
3. Falseamento da libre competencia por actos desleais
4. Excepcións ás condutas prohibidas
5. Consecuencias civís. Aplicación xudicial privada do Dereito da libre competencia

*IV. CONDUTAS CONTROLADAS

1. Concentracións económicas
2. Axudas públicas

BLOQUE *II: DEREITO PÚBLICO DA COMPETENCIA

*I. A DEFENSA DA COMPETENCIA COMO MANIFESTACIÓN DA CHAMADA ORDE PÚBLICA ECONÓMICO.

*II. A REGULACIÓN DA LIBRE COMPETENCIA: DEREITO COMUNITARIO E ORDENAMENTO ESPAÑOL.

*III. A ORGANIZACIÓN ADMINISTRATIVA DA COMPETENCIA.

1. Aspectos xerais e competenciais.
2. A Comisión Nacional dos Mercados e a Competencia
3. A organización autonómica
4. A resolución dos conflitos que se susciten entre o ámbito de actuación dos órganos estatais e autonómicos de defensa da competencia

*IV. PROCEDEMENTO NACIONAL

1. Disposicións xerais
2. Procedemento sancionador
3. Procedemento de control de concentracións económicas
4. Procedemento de control de axudas ilegais

*V. REXIME SANCIONADOR

VIN. REFERENCIA Ao PROCEDEMENTO E SANCIÓN NO DEREITO COMUNITARIO.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	32.5	65	97.5
Presentación	10	10	20
Estudo de casos	10	10	20
Exame de preguntas obxectivas	2	10.5	12.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	O profesor procederá á exposición dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices de traballo.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Estudo de casos	Análise dun feito, ou suceso real ou adaptado, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Methodologies Description

Lección maxistral	O profesor procederá á exposición dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices de traballo. Atenderanse as dúbidas e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe, tanto de forma presencial (na aula e nas titorías), como de forma non presencial (a través do correo-e ou do campus virtual). As titorías do profesorado da materia poden consultarse e/ou solicitarse nas seguintes ligazóns: http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/roberto-couto-calvino/
Estudo de casos	Análise dun feito, ou suceso real ou adaptado, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Atenderanse as dúbidas e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe, tanto de forma presencial (na aula e nas titorías), como de forma non presencial (a través do correo-e ou do campus virtual). As titorías do profesorado da materia poden consultarse e/ou solicitarse nas seguintes ligazóns: http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/roberto-couto-calvino/
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Atenderanse as dúbidas e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe, tanto de forma presencial (na aula e nas titorías), como de forma non presencial (a través do correo-e ou do campus virtual). As titorías do profesorado da materia poden consultarse e/ou solicitarse nas seguintes ligazóns: http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/roberto-couto-calvino/

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Asistencia e participación activa. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	5	A3 B3 D1 A4 B4
Presentación	Exposición e debate de casos e situacións vinculados ó Dereito de Defensa da Competencia. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	10	A3 B1 D1 A4 B3 D2 B4 D5
Estudo de casos	Exporanse situacións ou problemáticas xa dadas, ou que poidan darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións... Teranse en conta as formulacións, interpretacións e razoamentos que se poñan de manifesto no desenvolvemento dos casos prácticos. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	15	A3 B1 D1 A4 B3 D2 B4 D5
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado suxeito ao sistema de avaliación continua deberá realizar dúas probas obxectivas ao longo do cuadrimestre, sobre os contidos da materia, que representarán un 35% da cualificación cada unha delas, sendo de carácter non liberatorio a primeira. O alumnado non suxeito ao sistema de avaliación continua realizará somentes unha única proba obxectiva final. Incluiranse preguntas directas sobre aspectos concretos. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	70	A1 B1 C63 D1 A4 B4 C64 D5

Other comments on the Evaluation

Unha vez superado o prazo dun mes desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de

10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

Primeira oportunidade de exame

(convocatoria de Xaneiro)

A.- O alumnado que se acolla ao sistema de avaliación continua

Deberá asistir regularmente ás clases presenciais e será avaliado conforme aos criterios que se indicaron máis arriba (asistencia, estudo/resolución de casos, exposicións -30% da cualificación- e dúas probas obxectivas -que representan cada unha delas un 35%, sendo a primeira de carácter non liberatorio- composta de preguntas curtas). Este alumnado nunca será avaliado mediante un exame final que represente o 100% da cualificación da materia.

B.- O alumnado que non se acolla ao sistema de avaliación continua

Non terá dereito a ser avaliado de acordo cun sistema de avaliación continua. Por tanto, este alumnado deberá someterse a unha proba final obxectiva (exame final) que representará o 100% da súa cualificación final.

Segunda oportunidade de exame

(convocatoria de Xullo)

No exame da convocatoria de Xullo só se realizará unha proba final obxectiva. A valoración desta proba dependerá de se o/a alumno/a se acolleu ao sistema de avaliación continua (70% da cualificación final), ou non (100% da súa cualificación).

Así, ao alumnado que se someteu ao sistema de avaliación continua, conservaráselle a nota do devandito sistema. Isto é, se non aprobase a materia na convocatoria de Xaneiro (primeira oportunidade de exame), non por iso perdería a cualificación obtida ao longo do proceso de avaliación, xa que se lle conservaría tal nota.

Con todo, se non aprobase a materia nos dous citados exames do curso académico (Xaneiro e Xullo), pasando a outro curso académico diferente, tería que, obrigatoriamente, someterse de novo ao proceso de avaliación continua e realizar a proba final obxectiva. Con iso quérese pór de manifesto que as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua non se gardan dun curso académico para outro.

Convocatoria de Fin de Carreira:

No exame da convocatoria de Fin de Carreira só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración será o 100% da cualificación final.

As competencias avaliadas e os resultados da aprendizaxe son os mesmos para todo o alumnado, con independencia de que se escollese o sistema de avaliación continua ou non, ou mesmo que se trate da avaliación de alumnado en convocatoria de fin de carreira.

PROBAS DE AVALIACIÓN: As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso actual e documentación concordante. As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao alumnado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na Guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

CONSULTA OU SOLICITUDE DE TITORÍAS: As titorías do profesorado da materia poden consultarse e/ou solicitarse a través da páxina persoal do profesorado, accesible na seguinte ligazón: <https://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BELLO MARTÍN-CRESPO, M^a. P. / HERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, F. (Coords.), **Derecho de la libre competencia comunitario y español**, Aranzadi-Thomson, 2009

BENEYTO, José María / MAÍLLO, Jerónimo (Dirs.), **Tratado de Derecho de la Competencia: Unión Europea y España**, 2^a ed., Wolters Kluwer, 2017

BERCOVITZ RODRIGUEZ-CANO, A., **Apuntes del Derecho Mercantil**, última edición, Aranzadi-Thomson,

BROSETA PONT, M. / MARTINEZ SANZ, F., **Manual de Derecho Mercantil, Tomo I**, última edición, Tecnos,

CAMPUZANO LAGUILLO, A. B. / PALOMAR OLMEDA, A. / CALDERÓN, C., **El Derecho de la competencia**, Tirant lo Blanch, 2019

GARCÍA-CRUCES, J. A. (Dir.), **Tratado de Derecho de la competencia y de la publicidad, T. I**, Tirant lo Blanch, 2014

JIMENEZ SANCHEZ, G. J. / DÍAZ MORENO, A., (Coords.), **Derecho Mercantil, Volumen 2**, última edición, Marcial Pons,

LOMA-OSORIO LERENA, D., (Coord.), **Tratado de Derecho de la competencia**, Aranzadi-Thomson Reuters, 2013

- MASSAGUER, J. et al. (Dir.), **Comentario a la Ley de Defensa de la Competencia**, 7ª ed., Civitas-Thomson, 2024
- ODRIOZOLA, M. (Dir.) / IRISSARY, B. (Coord.), **Derecho español de la competencia: comentarios a la Ley 15/2007, Real Decreto 261/2008 y Ley 1/2002**, Bosch, 2008
- ORTIZ BLANCO, L. / MAÍLLO GONZÁLEZ-ORÚS, J. / IBÁÑEZ COLOMO, P. / LAMADRID DE PABLO, A., **Manual de Derecho de la competencia**, Tecnos, 2008
- PAREJO ALFONSO, L. / PALOMAR OLMEDA, A. (Dir.), **Derecho de la Competencia. Estudios sobre la Ley 15/2007, de 3 de julio, de Defensa de la Competencia**, La Ley, 2008
- SÁNCHEZ CALERO, F. / SÁNCHEZ-CALERO GUILARTE, J., **Instituciones de Derecho Mercantil, Tomo I**, última edición, Aranzadi-Thomson Reuters,
- SIGNES DE MESA, J. I. / FERNÁNDEZ TORRES, I. / FUENTES NAHARRO, M., **Derecho de la competencia**, Civitas Thomson-Reuters, 2013
- Complementary Bibliography**
- BERCOVITZ RODRIGUEZ-CANO, A. (Dir.), **Derecho de la Competencia y Propiedad Industrial en la Unión Europea**, Aranzadi-Thomson, 2007
- SORIANO GARCÍA, J. E., **La defensa de la competencia en España**, lustel, 2007
- VARELA CARID, F. (Coord.), **Estudios sobre la nueva Ley de la Competencia. Análisis desde la perspectiva gallega**, Xunta de Galicia, 2010
- MUÑOZ MACHADO, S. y ESTEVE PARDO, J. (Dir.), **Derecho de la regulación económica, Vol. I (Fundamentos e instituciones de la regulación)**, lustel, 2009
- ARROYO APARICIO, A., **La aplicación descentralizada de los arts. 81 y 82 del Tratado CE según el Reglamento CE núm. 1/2003**, en **Estudios de Derecho de la competencia (Coord. Font Galán, J. I. y Pino Abad, M.)**, Marcial Pons, 2005, pp. 249-272
- ARROYO APARICIO, A., **Capítulo IV: Procedimiento y sanciones para las prohibiciones de los artículos 81 y 82 TCE**, en **Derecho de la Competencia y Propiedad Industrial en la Unión Europea (Dir. Bercovitz, A.)**, Aranzadi-Thomson, 2007, pp. 121-142
- COSCULLUELA MONTANER, L. y LÓPEZ BENÍTEZ, M., **Derecho público económico**, lustel, 2009
- GUILLEN CARAMÉS, J., **Libre competencia y Estado autonómico**, Marcial Pons, 2005
- PÉREZ FERNÁNDEZ, P., **Acciones de responsabilidad civil por ilícitos anticompetitivos**, Wolters Kluwer, 2019

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito administrativo II/O03G081V01503
Dereito mercantil I/O03G081V01502
Dereito mercantil II/O03G081V01702

IDENTIFYING DATA**Dereito penal e procesual de menores**

Subject	Dereito penal e procesual de menores			
Code	O03G081V01924			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito público			
Coordinator	Arias Carral, Manuel			
Lecturers	Arias Carral, Manuel			
E-mail	arias@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia abordaranse cuestións relativas ao dereito Penal e ao dereito Procesual de Menores español.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C71	CEI 24 - Coñecer as particularidades do dereito penal e procesual de menores
C72	CEI 25 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos penais e procesuais e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da LO de Responsabilidade Penal do Menor e o seu regulamento de desenvolvemento.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecemento das particularidades do Dereito penal de menores.	A2	B3	C71	D1
	A3	B4	C72	D3
				D5
O coñecemento por parte do estudante das especialidades do proceso penal de menores e a súa aplicación práctica.	A2	B3	C71	D1
	A3	B4	C72	D3
				D5

Contidos

Topic
----

1. ORIXE E EVOLUCIÓN DO DEREITO PENAL DE MENORES	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Concepto e evolución 1.1.1. Dereito penal e Dereito penal do menor 1.1.2. Modelos de xustiza xuvenil 1.1.3. Concepto de menor e criterios para a súa determinación 1.1.4. Consideracións *criminolóxicas sobre mozas e menores no ámbito da delincuencia <ul style="list-style-type: none"> 1.1.4.1. Tipoloxía da delincuencia 1.1.4.2. Análise estatística e valoración 1.1.4.3. Valoración da percepción social da delincuencia xuvenil 1.2. O Dereito penal de menores no plano internacional 1.3. Orixe e evolución do Dereito penal de menores en España <ul style="list-style-type: none"> 1.3.1. A Lei de Tribunais Tutelares de Menores de 1948 1.3.2. Precedentes inmediatos da normativa actual: A Lei Orgánica 4/1992, de 5 de xuño (Lei Orgánica Reguladora da Competencia e Procedemento dos Xulgados de Menores) 1.3.3. A normativa sobre menores no Código Penal de 1995. 1.3.4. Lei Orgánica 5/2000 e as súas posteriores reformas.
2. PRINCIPIOS INFORMADORES E ORZAMENTOS BÁSICOS DE APLICACIÓN DA *LORPM	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Principios informadores da *LORPM <ul style="list-style-type: none"> 2.1.1. Natureza penal/sancionadora-educativa 2.1.2. Vías de *desjudicialización: conciliación e reparación 2.1.3. Sistema de garantías 2.1.4. Diferenciación de tramos a efectos procesuais e sancionadores 2.2. Orzamentos básicos para a aplicación da *LORPM <ul style="list-style-type: none"> 2.2.1. Ámbito de aplicación 2.2.2. Bases da responsabilidade dos menores.
3. As MEDIDAS E A súa EXECUCIÓN NA *LORPM	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. Consecuencias xurídico-penais: as medidas <ul style="list-style-type: none"> 3.1.1. Clases de medidas 3.1.2. Períodos das medidas, criterios de elección e de imposición 3.1.3. Regras xerais de aplicación e duración das medidas 3.1.4. Regras especiais de aplicación e duración das medidas 3.2. Principios e competencia na execución das medidas <ul style="list-style-type: none"> 3.2.1. Competencia xudicial 3.2.2. Competencia administrativa 3.3. Regras (xerais) para a execución das medidas <ul style="list-style-type: none"> 3.3.1. Liquidación da medida e traslado do menor a un centro 3.3.2. *Refundición de medidas impostas 3.3.3. Expediente persoal da persoa sometida á aplicación dunha medida 3.3.4. Informes sobre a execución 3.3.5. Quebrantamento da execución 3.3.6. Substitución das medidas 3.3.7. Presentación de recursos 3.3.8. Cumprimento da medida 3.4. Regras para a execución das medidas privativas de liberdade <ul style="list-style-type: none"> 3.4.1. Centros para a execución das medidas privativas de liberdade 3.4.2. Principio de *resocialización 3.4.3. Dereitos dos menores internados 3.4.4. Deberes dos menores internados 3.4.5. Información e reclamación 3.4.6. Medidas de vixilancia e seguridade 3.4.7. Réxime disciplinario.
4. NÚCLEO DA DELINCUENCIA XUVENIL	<ul style="list-style-type: none"> 4.1. O acoso escolar 4.2. O fenómeno das bandas xuvenís 4.3. Os menores de idade e as novas tecnoloxías
5. PROCESO PENAL DE MENORES: CUESTIÓNS XERAIS E SUXEITOS *INTERVINIENTES	<ul style="list-style-type: none"> 5.1. A Xustiza *Restaurativa. 5.2. Suxeitos *intervinientes no proceso penal de menores. <ul style="list-style-type: none"> 5.2.1. Os órganos xurisdiccionais. 5.2.2. O Ministerio Fiscal. 5.2.3. A Policía Xudicial. 5.2.4. O Equipo Técnico. 5.2.5. O menor e o letrado do menor. 5.2.6. A vítima e o prexudicado. 5.2.7. As Administracións Públicas.

6. O EXPEDIENTE DE REFORMA	6.1. Cuestións xerais. 6.2. Recepción da *notitia *criminis polo Ministerio Fiscal. 6.3. As Dilixencias Preliminares. 6.3.1. O *desistimiento do *art. 18 *LORPM. 6.4. A actividade instrutora. 6.4.1. As dilixencias de instrución. 6.4.2. As medidas cautelares. 6.5. A conclusión do expediente de reforma. 6.5.1. O sobresemento do *art. 19 *LORPM.
7. A FASE INTERMEDIA Ou DE ALEGACIÓNS	7.1. Cuestións xerais. 7.2. Os escritos de alegacións. A acción penal e a acción civil 7.2.1. A conformidade do *art. 32 *LORPM. 7.3. O sobresemento. 7.4. A conclusión da fase intermedia ou de alegacións.
8. A FASE DE AUDIENCIA	8.1. Cuestións xerais. 8.2. A celebración da audiencia. 8.2.1. A conformidade do *art. 36 *LORPM. 8.3. A publicidade da audiencia.
9. SENTENZA, RÉXIME DE RECURSOS E EXECUCIÓN DAS MEDIDAS	9.1. A sentenza. 9.2. O réxime de recursos. 9.3. Execución das medidas. 9.3.1. A suspensión da execución do fallo do *art. 40 *LORPM. 9.3.2. A substitución de medidas do *art. 51 *LORPM.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas de forma autónoma	18	21	39
Saídas de estudo	2	0	2
Aprendizaxe baseado en proxectos	2	0	2
Lección maxistral	26	76.5	102.5
Exame de preguntas obxectivas	0.75	0	0.75
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.3	0	0.3
Traballo	2.5	0	2.5
Exame de preguntas obxectivas	0.75	0	0.75
Traballo	0.2	0	0.2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	Nas clases prácticas levarán a cabo actividades de: a) Resolución, de maneira autónoma por cada alumno, de casos prácticos formulados polo docente relacionados cos contidos impartidos nas clases maxistrais. *b) Actividades de *Role *Playing relacionadas cos contidos impartidos nas clases maxistrais.
Saídas de estudo	A decisión do docente, realizaranse, ao longo do cuadrimestre, visitas o Xulgado de Menores, ao Centro de Menores e ao Centro Penal.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Nas clases prácticas, os alumnos haberán de expor ante o docente os resultados do proxecto elaborado por grupos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teórica.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	As *tutorías atenderanse no horario de *tutorías habitual dos profesores publicado no centro. As *tutorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/é/docencia/profesorado/*manuel-arias-*carral/
Lección maxistral	As *tutorías atenderanse no horario de *tutorías habitual dos profesores publicado no centro. As *tutorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/é/docencia/profesorado/*manuel-arias-*carral/
Saídas de estudo	As *tutorías atenderanse no horario de *tutorías habitual dos profesores publicado no centro. As *tutorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/é/docencia/profesorado/*manuel-arias-*carral/

Aprendizaxe baseado en proxectos As *tutorías atenderanse no horario de *tutorías habitual dos profesores publicado no centro. As *tutorías poderán consultarse e solicitar no enlace:http://dereito.uvigo.es/é/docencia/profesorado/*manuel-arias-*carral/

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Exame de preguntas obxectivas	No sistema de avaliación continua levarán a cabo dous probas tipo test de contido teórico. A primeira proba referirase aos temas 1 a 4 e a segunda aos temas 5 a 9. A nota media de ambas as probas constituirá o 50% da cualificación final. No sistema de avaliación final realizarase unha proba tipo test de contido teórico que constituirá o 50% da cualificación final e que se realizará na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. A primeira proba realizarase na data fixada polo profesor. Resultados de aprendizaxe: Coñecemento das particularidades do Dereito penal de menores. O coñecemento por parte do estudante das especialidades do proceso penal de menores e a súa aplicación práctica.	25	B3	C71 C72
Resolución de problemas e/ou exercicios	No sistema de avaliación continua levarán a cabo unha proba consistente na resolución dun caso práctico relacionado cos contidos das Leccións 1 a 9. A proba realizarase na data e hora aprobada pola Xunta da Facultade . A nota de devandita proba constituirá o 30% da cualificación final. No sistema de avaliación final realizarase unha proba consistente na resolución dun caso práctico relacionado cos contidos das Leccións 1 a 9 e que constituirá o 50% da cualificación final. Realizarase na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Resultados de aprendizaxe: Coñecemento das particularidades do Dereito penal de menores. O coñecemento por parte do estudante das especialidades do proceso penal de menores e a súa aplicación práctica.	30	A2 A3	B3 B4 C72 D5
Traballo	No sistema de avaliación continua realizaranse supostos prácticos e traballos ao longo do curso de acordo coas instrucións do profesor. Estes supostos prácticos serán entregados na data que indique o profesor. e a súa nota constituirá o 20% da cualificación final. Resultados de aprendizaxe: Coñecemento das particularidades do Dereito penal de menores. O coñecemento por parte do estudante das especialidades do proceso penal de menores e a súa aplicación práctica.	20	A2 A3	B3 B4 D1 D3 D5
Exame de preguntas obxectivas	A segunda proba na data fixada no calendario oficial de exames aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico.	25		

Other comments on the Evaluation

1. OUTROS COMENTARIOS SOBR A AVALIACIÓN CONTINUA

Unha vez transcurrido un mes, dende o comezo do cuatrimestre no que se imparte a asignatura, habilitarase un prazo de dez días hábiles para que o alumnado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

A asistencia ás clases prácticas é un factor esencial que se valora no proceso de avaliación continua. É preciso ter asistido ao 75% das clases prácticas para poder acceder ao sistema de avaliación continua. No caso de que por calquera motivo o alumnado non poida asistir ao 75%, non poderá participar no sistema de avaliación continua, debendo realizar un único exame final.

A proba de resolución de problemas e/ou exercicios consistirá nun exame escrito no que o alumnado debe resolver un ou varios casos prácticos.

A data, horario e lugar de realización desta proba serán sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante.

Na avaliación continua ésta constitúe a terceira proba, sumándose as dúas probas tipo test que se explican nos apartados anteriores, e supón o 40% da cualificación final da materia.

2. OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL

O alumno que non se acolla á avaliación continua terá dereito a un exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test. Este exame representará o 100% da cualificación.

3. OUTROS COMENTARIOS SOBRA A AVALIACIÓN. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA AS CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA E FIN DE CARREIRA

Para todos os alumnos consistirá nun exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta dedesenvolvemento e 20 preguntas tipo test. Este exame representará o 100% da cualificación.

4.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. INFORMACIÓN COMPLEMENTARIA

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta da Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante.

As cualificacións publicaránse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepciónais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaránse no mesmo soporte telemático.

Atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace:<http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

www.iustel.com,

Pérez Machío, Ana Isabel, **El tratamiento jurídico penal de los minore infractores**, Tirant lo Blanch,

Martín López, M.ª Teresa, **Justicia con menores. Menores infractores y menores víctimas**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Castilla-La Mancha,

Cuello Contreras, Joaquín, **El nuevo Derecho penal de menores**, Civitas,

Mora Alarcón, José Antonio, **Derecho penal y procesal de menores (Doctrina, jurisprudencia y formularios)**, Tirant lo Blanch,

Ventas Sastre, Rosa, **Estudio de la minoría de edad desde una perspectiva penal, psicológca y criminológica**, Edersa,

Vázquez González, Carlos, **Derecho penal juvenil europeo**, Dykinson,

Vázquez González, Carlos, **Delincuencia juvenil: consideraciones penales y criminológicas**, Colex,

Sola Reche, Esteban/Hernández Plasencia, José U./Flores Mendoza, Fátima/García Medina, Pablo (Coords, **Derecho penal y psicología del menor**, Comares,

Rivero Fernández, Francisco, **El interés del menor**, Dykinson,

Polo Rodríguez, Javier José/Buendía, Huélamo, **La nueva Ley penal del menor**, Colex,

Pérez Jiménez, Fátima, **Menores infractores: estudio empírico de la respuesta penal**, Tirant lo Blanch,

García Pantoja, Félix (Dir.), **La Ley de Responsabilidad Penal del Menor. Situación actual**, Consejo General del Poder Judicial,

Ornosa Fernández, María Rosario, **Derecho penal de menores. Comentarios a la Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores y a su Reglamento aprobado por Real Decreto 1774/2004, de 30 de ju**, Bosch,

Martín Cruz, Andrés/Romeo Casabona, Carlos María, **Los fundamentos de la capacidad de culpabilidad penal por razón de la edad**, Comares,

López López, José Ramón/López Soler, Concepción, **Conducta antisocial y delictiva en la adolescencia**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Murcia,

López López, Alberto Manuel, **La Ley penal del menor y el reglamento para su aplicación: comentarios, concordancias y jurisprudencia**, Comares,

Landrove Díaz, Gerardo, **Introducción al Derecho penal de menores**, Tirant lo Blanch,

- Landrove Díaz, Gerardo, **Derecho Penal de menores**, Tirant lo Blanch,
- Jorge Barreiro, Agustín/Feijoo Sánchez, Bernardo, **Nuevo Derecho penal juvenil: una perspectiva interdisciplinar: ¿qué hacer con los menores delincuentes?**, Atelier,
- Iglesias Machado, Salvador, **Consideraciones de política criminal: globalización, violencia juvenil y actuación de los poderes públicos**, Dykinson,
- Higuera Guimerá, Juan Felipe, **Derecho penal juvenil**, Bosch,
- Herrero Herrero, César, **Delincuencia de menores. Tratamiento criminológico y jurídico**, Dykinson,
- González-Cussac, J.L./Cuerda Arnau, M.ª L. (Coords.), **Estudios sobre la responsabilidad penal del menor**, Servicio de Publicaciones de la Universitat Jaume I,
- González Cussac/Tamarit Sumalla/Gómez Colomer (Coords.), **Justicia penal de menores y jóvenes (análisis sustantivo y procesal de la nueva regulación)**, Tirant lo Blanch,
- Gómez Rivero, Carmen (Coord.), **Comentarios a la Ley penal del menor (Conforme a las reformas introducidas por la LO 8/2006)**, Iustel,
- García Pérez, Octavio (Dir.), **La delincuencia juvenil ante los Juzgados de Menores**, Tirant lo Blanch,
- Dolz Lago, Manuel Jesús, **Comentarios a la Legislación Penal de Menores: incorpora las últimas reformas legales de la LO 8/2006**, Tirant lo Blanch,
- Cruz Márquez, Beatriz, **La medida de internamiento y sus alternativas en el Derecho penal juvenil**, Dykinson,
- Díaz-Maroto y Villarejo, Julio (Dir.), **Comentarios a la Ley reguladora de la responsabilidad penal de los menores**, Thomson-Civitas,
- Cruz Márquez, Beatriz, **Educación y prevención general en el Derecho penal de menores**, Marcial Pons,
- Cervelló Donderis, Vicenta, **La medida de internamiento en el Derecho penal del menor**, Tirant lo Blanch,
- García Rostán Calvín, Gemma, **El proceso penal de menores**, Aranzadi,
- González Pillado, Esther, **Poceso penal de menores**, Tirant lo Blanch,

---

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito penal I/O03G081V01302
Dereito penal II/O03G081V01402
Dereito procesual penal/O03G081V01601

Other comments

Ao longo do cuadrimestre realizaranse visitas periódicas ao Xulgado de Menores, ao Centro de Menores e ao Centro Penal.

Recoméndase aos estudantes a asistencia ás mesmas, dada a súa gran utilidade práctica.

IDENTIFYING DATA**Criminoloxía e dereito penitenciario**

Subject	Criminoloxía e dereito penitenciario			
Code	003G081V01925			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language				
Department	Dereito público			
Coordinator	Arias Carral, Manuel			
Lecturers	Arias Carral, Manuel			
E-mail	arias@uvigo.es			
Web				
General description	A asignatura de Criminoloxía e Dereito Penitenciario ofértase como optativa no Grao de Dereito, ten unha relación moi estreita coa Parte Xeral de Dereito Penal por regular a pena privativa de liberdade, unha das máis importantes do sistema de penas español. O contido específico e o estudio da execución da pena privativa de liberdade, en particular os dereitos afectados pola privación de Liberdade, e as consecuencia xurídicas do encarceramento.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual			
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			
C76	CEI 29 - Coñecer o concepto, obxecto e funcións propias da Criminoloxía, así como as penas privativas de liberdade e o seu réxime de cumprimento.			
C77	CEI 30 - Saber aplicar as técnicas da investigación criminolóxica, utilizar as regras de determinación da pena e analizar o sistema penal.			
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer o significado e as funcións da Criminoloxía.	A2	B1	C76	D1
Coñecer o sistema de penas.	A3	B2	C77	D3
Coñecer o sistema de execución de penas.	A5	B3		D4
		B4		D5

Contidos

Topic	
1. A CRIMINOLOXÍA COMO CIENCIA	1. Introducción al Derecho Penal, Criminología, Penología y Derecho Penitenciario. 2. Concepto y Objeto de la Criminología. 3. Relacións con outras disciplinas 4. Funcións 5. Métodos e técnicas de investigación criminolóxica.

2. DESENVOLVEMENTO HISTÓRICO DA CRIMINOLOXÍA	1. Os distintos modelos explicativos do crime 2. Especial referencia ás teorías integradoras
3. O OBTETO DA CRIMINOLOXÍA	1. O delito 2. O delincente 3. A vítima e a victimoloxía como disciplina 4. O control social
4. A DELINCUENCIA XUVENIL	1. Extensión, evolución e estrutura da delincuencia xuvenil 2. Idade e delito: explicacións teóricas á maior criminalidade dos xóvenes 3. As bandas xuvenís 4. A prevención da criminalidade xuvenil
9. A PREVENCIÓN DO DELITO	1. Os modelos teóricos da prevención do delito 2. Avaliación dos principais programas de prevención
5. DELINCUENCIA ORGANIZADA	1. Concepto e características 2. Organizacións criminais: evolución e tipos 3. Principais manifestacións delictivas do crime organizado 4. A loita contra esta criminalidade 5. A criminalidade económica: principais manifestacións delictivas 6. A criminalidade do pescozo branco: concepto, características e resposta penolóxica
6. CRIMINALIDADE VIOLENTA	1. Agresión e violencia nos delitos contra as persoas e contra o patrimonio 2. Características do delincente violento 3. Predicción e estratexias de prevención 4. A delincuencia terrorista: concepto, causas e estratexias delictivas
7. FACTORES DE CRIMINALIDADE	1. Influencia do alcol e das drogas no delito 2. Enfermedade mental e delito 3. Delincuencia sexual 4. Violencia de xénero e malos tratos no ámbito doméstico
8. O DELITO EN ESPAÑA	1. Estadísticas oficiais 2. Enquisas de victimización 3. Estudos de autoinforme 4. A evolución da delincuencia e a reacción pública ao delito 5. Modelos y sistema de reacción ante el delito.
10. A PRISIÓN	1. Las penas. Concepto, clases y fines. 2. Las medidas de seguridad. Diferencias con las penas. 3. La pena de muerte. Historia y derecho comparado. 4. Las penas privativas de libertad. 5. Los sustitutivos penales. 6. La individualización de la pena. 7. Orígenes históricos 8. Howard e os primeiros sistemas penitenciarios
11. A PRISIÓN EN ESPAÑA	1. Primeiras disposicións 2. A reforma da II República 3. Dos Reglamentos a reforma penitenciaria de 1979
12. SISTEMA PENITENCIARIO VIXENTE EN ESPAÑA	1. Principios constitucionais en materia penitenciaria 2. Ley Orgánica Xeral Penitenciaria e Regramento Penitenciario
13. O DEREITO PENITENCIARIO	1. O Dereito Penitenciario: concepto e natureza 2. A normativa penitenciaria vixente 3. Principios e jurisprudencia constitucional en materia penitenciaria 4. A regulación supranacional en materia penitenciaria
14. A SITUACIÓN DAS PRISIÓN EN ESPAÑA	1. Datos estadísticos 2. Problemática Políticocriminal
15. A RELACIÓN XURÍDICO-PENITENCIARIA	1. A relación jurídica-penitenciaria: natureza e fundamento 2. Dereitos dos internos: clases e límites 3. Sistema de protección e réxime de garantías 4. Deberes dos internos
16. PRESTACIÓNS DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	1. Asistencia sanitaria 2. Hixiene e alimentación 3. Asistencia relixiosa 4. A acción social penitenciaria
17. OS CENTROS PENITENCIARIOS	1. Estrutura e clases 2. Réxime dos diferentes centros penitenciarios 3. Especial referencia ó réxime de preventivos
18. O MODELO ORGANIZATIVO PENITENCIARIO	1. Órganos colexiados: composición e funcións 2. Órganos unipersoais

19. O RÉXIME PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. O ingreso 2. As relacións co exterior: comunicacións e visitas 3. O réxime ordinario 4. O réxime cerrado 5. A seguridade dos centros penitenciarios: interior e exterior 6. Os medios coercitivos
20. O TRATAMENTO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto e fines 2. Principios inspiradores 3. A clasificación en grados 4. O principio de individualización científica 5. A central de observación
21. DEREITO Ó TRABALLO	<ol style="list-style-type: none"> 1. A relación laboral penitenciaria 2. Sistema de organización e adxudicación de postos 3. O organismo autónomo de traballo e formación para o emprego
22. OS PERMISOS DE SALIDA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clases, duración e requisitos 2. Procedemento de concesión
23. O RÉXIME DISCIPLINARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clasificación das faltas e determinación das sancións 2. Procedimento sancionador 3. Executoriedade 4. Prescrición e cancelación
24. A LIBERDADE CONDICIONAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. A liberdade condicional: natureza 2. Requisitos 3. Supostos especiais 4. Revocación 5. La extinción de la responsabilidad penal. Los nuevos modelos de la política criminal.
25. O CONTROL XURISDICCIONAL DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os xuíces de vixancia penitenciaria: organización e funcións 2. Sistemas de recursos 3. Procedimento

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	17.5	26.5	44
Lección maxistral	35	70	105
Exame de preguntas obxectivas	0.5	0	0.5
Exame de preguntas obxectivas	0.5	0	0.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/
Resolución de problemas	Atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace: http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results

Resolución de problemas	O sistema de avaliación ao que pode optar o alumnado é de dous tipos: Avaliación continua ou avaliación global. Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a asignatura, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manfeste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. A asistencia ás clases prácticas é un factor esencial que se valora no proceso de avaliación continua. É preciso ter asistido ao 75% das clases prácticas para poder acceder ao sistema de avaliación continua. No caso de que por calquera motivo o alumnado non poida asistir ao 75%, non poderá participar no sistema de avaliación continua, debendo realizar un único exame final. A proba de resolución de problemas e/ou exercicios consistirá nun exame escrito no que o alumnado debe resolver un ou varios casos prácticos. A data, horario e lugar de realización desta proba serán sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante. Na avaliación continua ésta constitúe a terceira proba, sumándose as dúas probas tipo test que se explican no seguinte apartado, e supón o 40% da cualificación final da materia..	40	A2 A3 B1 B3 B4	C77	D1 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	1ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente. As dúas probas tipos test consistirán en sendos exames de 25 preguntas con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. O lugar, data e contido de primeira proba tipo test indicaráse polo coordinador da materia na primeira semana do curso. A cualificación de primeira proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.	30	A2 A3 A5 B1 B2 B3 B4	C76 C77	D1 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	2ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente. As dúas probas tipos test consistirán en sendos exames de 25 preguntas con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. O lugar, data e contido de primeira proba tipo test indicaráse polo coordinador da materia na primeira semana do curso. A cualificación de segunda proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.	30	A2 A3 A5 B1 B2 B3 B4	C76 C77	D1 D3 D4 D5

Other comments on the Evaluation

1. OUTROS COMENTARIOS SOBR A AVALIACIÓN CONTINUA

Unha vez transcurrido un mes, dende o comezo do cuadrimestre no que se imparte a asignatura, habilitarase un prazo de dez días hábiles para que o alumnado manfeste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

A asistencia ás clases prácticas é un factor esencial que se valora no proceso de avaliación continua. É preciso ter asistido ao 75% das clases prácticas para poder acceder ao sistema de avaliación continua. No caso de que por calquera motivo o alumnado non poida asistir ao 75%, non poderá participar no sistema de avaliación continua, debendo realizar un único exame final.

A proba de resolución de problemas e/ou exercicios consistirá nun exame escrito no que o alumnado debe resolver un ou varios casos prácticos.

A data, horario e lugar de realización desta proba serán sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante.

Na avaliación continua ésta constitúe a terceira proba, sumándose as dúas probas tipo test que se explican nos apartados anteriores, e supón o 40% da cualificación final da materia.

2. OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL

O alumno que non se acolla á avaliación continua terá dereito a un exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test. Este exame representará o 100% da

cualificación.

3. OUTROS COMENTARIOS SOBRA A AVALIACIÓN. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA AS CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA E FIN DE CARREIRA

Para todos os alumnos consistirá nun exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta dedesenvolvemento e 20 preguntas tipo test. Este exame representará o 100% da cualificación.

4.- OUTROS COMENTARIOS SOBRE A AVALIACIÓN. INFORMACIÓN COMPLEMENTARIA

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta da Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante.

As cualificacións publicaránse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepciónais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaránse no mesmo soporte telemático.

Atenderase no horario de titorías habitual dos profesores publicado no centro. As titorías poderán consultarse e solicitar no enlace:<http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/manuel-arias-carral/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Fernández Areválo, Nistal Burón, García Castaño, **Manual de Dereito Penitenciario**, aranzadi, 2011

Rodríguez Alonso, A., **Leccións de Dereito Penitenciario**, Comares, 2011

García-Pablos de Molina, Antonio., **Tratado de Criminología**, Tirant lo blanch, 2009

Larrauri Pijoan, Elena/Cid Moliné, José, **Teorías Criminológicas.Explicación y prevención de la delincuencia**, Bosch, 2023

Recomendacións

Other comments

Ao longo do cuadrimestre realizaránse visitas a os centros penitenciario e de menores, polo que se recomenda ós estudantes a asistencia ás mesmas, pola súa utilidade práctica.

IDENTIFYING DATA**Dereito de danos e responsabilidade civil**

Subject	Dereito de danos e responsabilidade civil			
Code	003G081V01926			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Meleiro Vázquez, Miguel			
Lecturers	Meleiro Vázquez, Miguel			
E-mail	mmeleiro@uvigo.es			
Web				
General description	Materia na que se aborda un estudo en profundidade da responsabilidade civil *extracontractual, incluíndo os dous sistemas do Dereito español: o subxectivo, ou por culpa; e o obxectivo. ou por risco.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C74	CEI 27- Coñecer as normas civís relativas ao dereito de danos e a responsabilidade civil contractual e extracontractual con especial referencia á responsabilidade por feitos alleos e á responsabilidade obxectiva imposta legalmente.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Materia na que se aborda un estudo en profundidade da responsabilidade civil *extracontractual a través dos seus orzamentos, e dos seus dous sistemas: o subxectivo ou por culpa, e o obxectivo ou por risco.	A2	B1	C74	D1
	A3	B4		D2
	A4			D3
	A5			D4
				D5

Contidos

Topic	
Tema *: O Dereito de danos. O acto ilícito como fonte de obrigacións. Responsabilidade contractual e responsabilidade *extracontractual. Sistemas de responsabilidade *extracontractual: subxectivo e obxectivo. Normas reguladoras. O papel da xurisprudencia. O seguro de responsabilidade civil.	O Dereito de danos. O acto ilícito como fonte de obrigacións. Responsabilidade contractual e responsabilidade *extracontractual. Sistemas de responsabilidade *extracontractual: subxectivo e obxectivo. Normas reguladoras. O papel da xurisprudencia. O seguro de responsabilidade civil.

Tema *II: Requisitos da responsabilidade *extracontractual: acción ou omisión, dano e nexo *causal. Análise dos mesmos.	Requisitos da responsabilidade *extracontractual: acción ou omisión, dano e nexo *causal. Análise dos mesmos.
*Temall: Responsabilidade *extracontractual por feitos alleos: fundamento. Os supostos do artigo 1.903 do Código civil. Responsabilidade *extracontractual por danos causados por animais e cousas. A reparación do dano. A acción de responsabilidade *extracontractual.	Responsabilidade *extracontractual por feitos alleos: fundamento. Os supostos do artigo 1.903 do Código civil. Responsabilidade *extracontractual por danos causados por animais e cousas. A reparación do dano. A acción de responsabilidade *extracontractual.
*TemalV: Responsabilidade *extracontractual obxectiva: notas comúns. Ámbitos: circulación de vehículos de motor; navegación aérea; caza; enerxía nuclear.	Responsabilidade *extracontractual obxectiva: notas comúns. Ámbitos: circulación de vehículos de motor; navegación aérea; caza; enerxía nuclear.
Tema *V: Responsabilidade *extracontractual obxectiva. Ámbitos (continuación): consumidores e usuarios; edificación; medio ambiente.	Responsabilidade *extracontractual obxectiva. Ámbitos (continuación): consumidores e usuarios; edificación; medio ambiente.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	33	47.5	80.5
Estudo de casos	14	0	14
Exame de preguntas obxectivas	1	49	50
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	4.5	5.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, e xerar hipótese.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A *tutorización poderá efectuarse de maneira *telemática (videoconferencia, accedendo ao despacho virtual do profesor), previa concertación da cita.
Estudo de casos	A *tutorización poderá efectuarse de maneira *telemática (videoconferencia, accedendo ao despacho virtual do profesor), previa concertación da cita.
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	A revisión de exames poderá efectuarse de maneira *telemática (videoconferencia, accedendo ao despacho virtual do profesor), na data e hora indicadas ao publicar as cualificacións da materia.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	Estudo de casos/análises de situacións. *Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, *constratar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Posteriormente, será obxecto de exposición e debate polos alumnos.	30	A2 B1 C74 D1 A3 B4 D2 A4 D3 A5 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Resultados de aprendizaxe: Trata os elementos esenciais do *Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos Probas que avalían o coñecemento que inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/*as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	A2 B1 C74 D1 A3 B4 D2 A4 D3 A5 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos/*as deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	A2 B1 C74 D1 A3 B4 D2 A4 D3 A5 D4 D5

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá seguir a avaliación continua ou a global. Poderá presentarse a convocatoria ordinaria como á extraordinaria. A continuación, establécense os requisitos de cada unha delas.

1- Evaluación convocatoria ordinaria:

O alumnado que se presente á convocatoria ordinaria, poderán elixir entre a avaliación continua ou a global.

Evaluación continua

- A) Todo o alumnado deberá realizar una prueba tipo test obtendo unha cualificación mínima de 4/10 para compensar. Esta prueba non eliminará materia para o exame final. A calificación supondrá o 30% da calificación final.
- B) Todo o alumnado deberá asistir e realizar os supostos realizados nas clases prácticas. Valorarase a asistencia e a participación nas mesmas. A calificación supondrá o 30% da nota final. Para acollerse o sistema de avaliación continua, é obligatoria a asistencia, ao menos, do 80% das clases.
- C) Todo o alumnado terá que realizar un examen teórico final no que se lles farán preguntas de desenvolvemento sobre a materia, que supondrá o 40% da calificación final.

Se entenderá que o alumnado na avaliación continua deberá obter, para poder compensar unha parte coa outra, un 4 sobre dez na prueba tipo test, un 3 sobre dez nos casos prácticos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sin que ningunha das preguntas do examen teórico, teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez.

Unha vez superado o prazo dun mes, dende o comenzo do curso académico, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse o sistema de avaliación continua.

O alumnado poderá renunciar a la avaliación continua e á calificación e ir á parte práctica del examen, en iguais condicións que os estudantes que se acollan á avaliación global.

Evaluación global

O alumnado que no se acolla a avaliación continua, deberán resolver, ademais del examen teórico final cuxa valoración será del 70%, un examen práctico sobre a materia, cuxa puntuación será como máximo del 30% de la calificación final. Al igual que na avaliación continua, deberá obter, para poder compensar unha parte coa outra, un 3 sobre dez en los casos prácticos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sin que ningunha das preguntas do examen teórico, teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez.

2-Evaluación da convocatoria extraordinaria:

O sistema de avaliación na convocatoria extraordinaria, será igual que na convocatoria ordinaria, según se siga a avaliación continua ou a global, podendo conseguir en ambos o 100% de la calificación.

3-Convocatoria Fin de Carreira: Examen de fin de carreira: realizarase al igual que para o alumnado que participan na avaliación global.

O alumnado que non participen na avaliación continua nin na global, figurarán nas actas como [non presentados].

Tutorías: A solicitude de tutorías se realizará no correo: mmeleiro@uvigo.gal

Alumnado con necesidades especiais: realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades dacordo co suxerido polo coordinador de discapacidade pola aplicación do correspondente protocolo.

Fechas dos exames: As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as sinaladas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta da Facultade.

Publicación das calificacións: A publicación das calificacións, tanto para a convocatoria ordinaria como na extraordinaria, efectuarase a través da plataforma Moovi. Igualmente, a través da plataforma Moovi recibirán un aviso da publicación das calificacións e da data de revisión prevista.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

ALBALADEJO, M., **Derecho civil, t. III, vol. II**, Última edición,

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., **Sistema de Derecho civil, vol. III**, Última edición,

---

REGLERO CAMPOS, L. F., y otros, **Lecciones de responsabilidad civil**, Última edición,

ROCA i TRÍAS, E., **Derecho de daños: textos y materiales**, Última edición,

SANTOS BRIZ. J., **La responsabilidad civil**, Última edición,

YZQUIERDO TOLSADA, M., **Sistema de responsabilidad civil contractual y extracontractual**, Última edición,

---

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Other comments

Os alumnos deberán dispor dunha edición actualizada do Código Civil.

Para a realización das prácticas (avaliación continua), ou do exame de práctica, os alumnos soamente poderán utilizar material de apoio en soporte de papel.

IDENTIFYING DATA**Prácticas externas**

Subject	Prácticas externas			
Code	O03G081V01981			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público especial			
Coordinator	Fernández Prieto, Marta			
Lecturers	Fernández Prieto, Marta			
E-mail	mfprieto@uvigo.es			
Web				
General description	A materia optativa "práctica externas" ten como obxectivo aplicar os coñecementos teóricos adquiridos no Grado en Dereito á práctica profesional			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

- A1 Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
- A2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
- A3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
- A4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
- A5 Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
- B1 Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
- B2 Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
- B3 Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
- B4 Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
- C7 CE7 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas
- C23 CE29 - Ser capaz de manexar fontes xurídicas informatizadas
- C33 CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías
- D1 Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
- D2 Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
- D3 Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
- D4 Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
- D5 Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Aplicar os coñecementos teóricos do Dereito á práctica	A1	B1	C7	D1
	A2	B2	C23	D2
	A3	B3	C33	D3
	A4	B4		D4
	A5			D5

Contidos

Topic

Realización das prácticas externas As prácticas realizaranse nas empresas, despachos, administracións e institucións públicas de interese xurídico.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticum, Practicas externas e clínicas	135	0	135
Resolución de problemas de forma autónoma	0	15	15

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Realización da práctica externa na empresa ou institución pública asignada ao estudante de conformidade coa normativa de prácticas externas do grado en Dereito da Facultade de Dereito da Universidade de Vigo
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de problemas e elaboración polo/a alumno/a das memorias previstas na normativa de prácticas externas da Facultade de Dereito

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Atención personalizada polo/a titor/a externo/a e académico/a. A coordinación fará unha titorización detallada de forma sistemática nas datas previstas nos horarios aprobados polo Centro. A titorización académica poderá realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de plataformas de docencia...) baixo a modalidade de concertación previa. As titorías do profesorado da materia e/ou o correo electrónico no que poden solicitarse poden consultarse na páxina web da Facultade nas ligazóns docencia - profesorado, en función do docente encargado da titorización académica a quen se solicita orientación.
Resolución de problemas de forma autónoma	Atención e resolución de dúbidas, durante a fase de elaboración de memorias, polo titor/a académico/a. As titorías do profesorado da materia e/ou o correo electrónico no que poden solicitarse poden consultarse na páxina web da Facultade nas ligazóns docencia - profesorado, en función do docente encargado da titorización académica a quen se solicita orientación.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe sobre o desempeño do alumno realizado polo titor da entidade onde o estudante realice as prácticas. Avaliaranse os criterios que constan no anexo incorporado á normativa que regula as prácticas externas. A cualificación global de informe será a nota media das puntuacións outorgadas en cada un dos criterios avaliados, que fan referencia, entre outras competencias, á capacidade técnica, de aprendizaxe, administración de traballos, comunicación, responsabilidade, adaptación, creatividade, iniciativa... En ningún caso valoraranse menos de 5 criterios, polo que a puntuación de cada ítem non representará nunca unha valoración superior ao 10% na nota final das prácticas. Por tanto, a porcentaxe do 50% distribuirase nos diferentes ítems a valorar, de acordo coa normativa de prácticas. Resultados de aprendizaxe: Aplicar os coñecementos teóricos do Dereito á práctica	50	A1 B1 C7 D1 A2 B2 C23 D2 A3 B3 C33 D3 A4 B4 D4 A5 D5
Resolución de problemas de forma autónoma	Elaboración, presentación das memoria e avaliación polo titor/a académico/a. A entrega do informe intermedio (ponderada nun 10%) e da memoria final das prácticas (40% restante) realizarase no prazo indicado polo Regulamento de prácticas externas do Grao en Dereito da Universidade de Vigo. Resultados de aprendizaxe: Aplicar os coñecementos teóricos do Dereito á práctica.	50	A1 B1 C7 D1 A2 B2 C23 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D4 A5 D5

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA: Avaliaranse as competencias e aspectos non superados na primeira convocatoria.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e ao estudiantado matriculado.

De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Recomendacións

Other comments

Para cursar a materia "prácticas externas" recoméndase a superación previa de todas as materias dos cursos precedentes do Grao en Dereito para alcanzar o resultado de aprendizaxe previsto na memoria.

IDENTIFYING DATA**Traballo de Fin de Grao**

Subject	Traballo de Fin de Grao			
Code	O03G081V01991			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público especial			
Coordinator	Fernández Prieto, Marta			
Lecturers	Fernández Prieto, Marta			
E-mail	mfprieto@uvigo.es			
Web	http://dereito.uvigo.es/images/files/goberno/Regulamento-para-elaboración-Traballo-Fin-Grao-Dereito%20-8-setembro-2013.pdf			
General description	O TFG consistirá nun traballo académico orixinal e inédito sobre temática xurídica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Buscar, ordenar e estruturar información sobre un tema de interese xurídico cun comportamento ético correcto. Coñecer, comprender, interpretar e aplicar criticamente fontes xurídicas.	A1	B1	D1
Expresarse correctamente coa linguaxe técnica propio do ámbito xurídico.	A2	B2	D2
	A3	B3	D3
	A4	B4	D4
	A5		D5

Contidos

Topic	
Tema variable	A proposta temática acordarase coa persoa titora, sempre dentro dos contidos propios dos estudos do Grao en Dereito e deberá aprobarse pola Comisión Permanente.

Traballo académico orixinal e inédito en galego ou en castelán sobre temática xurídica.	Pode ser, por exemplo, un traballo de investigación, unha proposta e unha solución dun caso práctico, un comentario xurisprudencial etc. Uso excepcional de linguas estranxeiras
Traballo realizado de modo persoal, autónomo e individual, con orientación teórica e/ou práctica	Seguiranse as orientacións dun titor académico. Excepcionalmente, con autorización da Comisión Permanente, dous alumnos poderán compartir titor e traballo, pero cada un deles deberá presentar e defender o traballo separadamente. En todo caso, a avaliación será individual, en aplicación á parte correspondente a cada estudante.
Normas de elaboración	Extensión máxima. Estrutura: portada, resumo, palabras clave, introdución, desenvolvemento, conclusións e bibliografía. Citas. Modelo de referencias bibliográficas: Pautas comúns de investigación das ciencias xurídicas. Plantilla TFG
Protocolo de avaliación	O TFG estará orientado a mostrar a capacidade de integración dos diversos contidos formativos recibidos e a adquisición das competencias requiridas En particular, avaliarase: 1. Comportamento ético correcto 2. Tema, formulación metodolóxica e estrutura 3. Contido, desenvolvemento e conclusións 4. Expresión escrita e manexo de fontes 5. Defensa pública 6. Uso de linguas estranxeiras e traballo en equipo

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	5	0	5
Traballo tutelado	4	133	137
Presentación	0.5	7.5	8

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte del coordinador/a de las bases teóricas y/o directrices del trabajo que el/la estudiante tiene que desarrollar
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Nas horas de presencialidade do estudante téñense en conta tanto as horas en aula co coordinador da materia e, no seu caso, os membros do tribunal avaliador como o traballo de titorización co seu respectivo titor/a, ben no seu despacho, como a través de atención telefónica ou intercambio de correos-e e o acto de defensa ante o tribunal.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	O/a estudante realizará baixo a súa propia responsabilidade o TFG contando co asesoramento ou tutela dun PDI. Poderá recorrerse á titoría virtual baixo a modalidade de concertación previa. As titorías do profesorado da materia que titoriza o traballo e/ou o correo electrónico no que poden solicitarse as titorías poden consultarse na páxina web da Facultade na sección docencia - profesorado
Lección maxistral	O/a estudante realizará baixo a súa propia responsabilidade o TFG contando co asesoramento ou tutela do coordinador/a de a materia. Poderá recorrerse á titoría virtual baixo a modalidade de concertación previa, conforme ao previsto no enlace http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/marta-fernandez-prieto/

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results

Traballo tutelado	O traballo presentado por escrito será avaliado de acordo co previsto no Regulamento interno do centro dispoñible en http://www.dereito.uvigo.es	75	A1	B1	D1
	En xeral, valorarase cun 25% da cualificación o tema, formulación metodolóxica e estrutura; outro 25% o contido, desenvolvemento e conclusións; e o 25% restante até completar o 75% do traballo tutelado a expresión escrita e manexo de fontes.		A2	B2	D2
	O uso de linguas estranxeiras e a realización do traballo en equipo só han de ser obxecto de avaliación propia nos supostos excepcionais admitidos no Regulamento, sen prexuízo de que poida valorarse positivamente a súa utilización nalgún dos demais ítems.		A3	B3	D3
	Resultados de aprendizaxe: Buscar, ordenar e estruturar información sobre un tema de interese xurídico cun comportamento ético correcto. Coñecer, comprender, interpretar e aplicar *críticamente fontes xurídicas. Expresarse correctamente coa linguaxe técnica propio do ámbito xurídico.		A4	B4	D4
			A5		D5
Presentación	A presentación oral do traballo ante o tribunal será avaliada de acordo co previsto no Regulamento interno de o centro dispoñible en http://www.dereito.uvigo.es	25	A1	B1	D1
	Resultados de aprendizaxe: Buscar, ordenar e estruturar información sobre un tema de interese xurídico cun comportamento ético correcto. Coñecer, comprender, interpretar e aplicar criticamente fontes xurídicas. Expresarse correctamente coa linguaxe técnica propio do ámbito xurídico.		A2	B2	D2
			A3	B3	D3
			A4	B4	D4
			A5		D5

Other comments on the Evaluation

O TFG ha de ser supervisado pola persoa titora asignada ao estudante. Para que o alumno/para poida solicitar a defensa e subir a versión final do traballo ao portal académico, como regra xeral, esíxese que previamente contecoa autorización do seu titor/a. Só excepcionalmente pode o tribunal autorizar a defensa do TFG sen o preceptivo informe favorable do titor, tras unha petición formal e motivada do estudante.

Coa finalidade de que a persoa titora poida realizar o seu labor de supervisión e seguimento do TFG, compatibilizándoa con outras obrigacións académicas (e o estudante poida efectuar, no seu caso, as correccións pertinentes, compatibilizándoas tamén con outras tarefas académicas), o titor/para pode acordar co estudante tutorizado un calendario de entregas parciais e final do traballo.

Salvo que o titor déalle outras indicacións ao estudante, leste deberá entregar ao seu titor un borrador do traballo completo con polo menos quince días naturais de antelación á data de inicio da solicitude do prazo de defensa. A persoa titora responderá o estudante coas observacións e correccións oportunas nun prazo común de 7 días naturais, sen prexuízo de que poida acordar co alumno un prazo maior por motivos xustificados de sobrecarga de traballo ou outras circunstancias razoables concorrente.

Os estudantes deberán cumprir co seu deber de "absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación, nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da Universidade" (art. 13.2.d do R.D. 1791/2010). Se o Tribunal apreciase a conculcación de tal precepto, poderá suspender ao/á estudante cun "0" e poñer o asunto en coñecemento das autoridades correspondentes para os efectos legais que puidesen resultar oportunos.

A avaliación corresponderá ao Tribunal do TFG, que decidirá motivadamente utilizando o modelo de acta contida no Anexo IV e conforme ao Protocolo de avaliación recollido no Anexo V do Regulamento para a Elaboración do Traballo de fin de Grao en Dereito e á rúbrica correspondente.

A defensa do traballo prevista no art. 9 do regulamento desenvolverase da seguinte maneira:

- 1.- Tras serlle concedida a palabra pola/o presidente do tribunal, a/lle estudante efectuará a súa exposición oral nun tempo máximo de 10 minutos.
- 2.- A continuación, os membros do Tribunal, se o consideran oportuno, poderán intervir brevemente para formular ao/á estudante algunha pregunta ou observación directamente vinculada coa súa TFG e, no seu caso, expoñer os motivos que puidesen fundamentar unha valoración negativa dalgún(s) dos aspectos avaliáveis do traballo.
- 3.- O/a presidente do Tribunal concederá novamente a palabra ao/á estudante para que, se fose necesario, brevemente responda as preguntas e, no seu caso, observacións que lle expuxeran os membros do tribunal.

As regras anteriores, recollidas no Regulamento para elaborar o TFG en Dereito, aplícanse, na medida en que os tempos o permitan, aos distintos prazos de defensa fixados pola Xunta de Facultade ou a Comisión Permanente para o correspondente curso académico. A data e horario da defensa nos diferentes prazos para o presente curso académico

concretaraas o Tribunal en cada período de defensa.

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudiantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

DÍAZ FERNÁNDEZ, Antonio M., **Ya te puedes ir preparando: guía de inicio a la investigación en el Espacio Europeo de Educación Superior**, 2009,

Biblioteca Universidade de Vigo, **Como afrontar o teu TFG**,

Biblioteca Universidade de Vigo, **Catálogo**,

Biblioteca Universidade de Vigo, **Base de datos**,

Universidad de La Rioja, **Dialnet plus**,

Recomendacións

Other comments

Pode accederse á información, normativa e formularios do TFG na plataforma Moovi ou na páxina web da Facultade, nos enlaces docencia ou alumnado <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/traballo-fin-de-grao>. Poden tamén descargarse formularios editables na mesma ligazón.

Recoméndase ter en conta o calendario académico recolleito no art. 12 do Regulamento para elaborar o TFG de Dereito así como as disposicións e formularios contidos no mesmo e nos seus anexos.

O alumno/para deberá seguir as indicacións do seu titor/a en relación coas fontes bibliográficas e os materiais de traballo que deba consultar.

A elaboración do TFG debe comezar co inicio do cuadrimestre.
